

Kurunenn a Blosz

1944 - 45

Maodez Glanndoue

1944 - 45

-an hañenn da vloaveziad al lidon eo bet an oferenn nec'h-unan
 Aes eo kompren perak ha penaos. Dre ma'z eo an oferenn envoradur
 misterioù an Aotrou, hervez 'en deus lavaret d'e ziskibion :
 "Grit kerent-añ e soñj ac'hanon".

Da gentañ holl eo an oferenn envoradur e "tañs hag e Zesore'h".
 "Kement gwech ma veze lidet Koan an Aotrou e kreiz ar gumunier
 kristen yaouank, ez addeve dezo ar soñj deus ha trist war un dro,
 eus ar yaou santel-se lec'h a'en deus an Aotrou diskuliet dezo ha
 fiziet enno -ken nebeut anzer arak e vare, hag eñ o kridiennif
 dija dirak eskudenn e Basion da zont, tra ma tiffilpe ar trubard
 mister e garantez. Ha pa n'o dije ket bet ar youl sklager da viroñ
 ercedenn ar C'hrist, e tene ar Koan evito da vezañ ur pred envorioù
 un envoradur da gentañ holl eus ar gizez o c'houzañv pean hag o
 vervel, rak en gwirionez azezo diarsennet ar bara hag ar gwin ma
 'n eo guse dindan e gorf hag e vad, kenkoriz hag ar c'houzoù
 distaget warno, a vronde da gouzout e vare gwasus war ar groaz. Bet
 perak Paol, an ebestol, ha pa ne pa ket bet ere, gwir eo, er Gorn
 diwezhañ, nemet en doa resevet digant an Aotrou diskulidariñ
 prevez eus ar mister-se, e zisklerie en e lavar froude o abriyañ
 d'ar Gornidiñ: "Kement gwech pa teirit ar bara-se ha ma'z evit eus
 ar c'houzañv-se ez esbennit baro an Aotrou betek ma teie adarre"(1)

"Gwechall pa goueze o Aotrou eus e beañioù hag eus e vare, n'houle
 tenn ebet an ebestol kompren azezo, strebet war gant en o beañ-
 zioù hag en o gouzout deurel; bremañ avat e veizent gant peñs
 gwir ebeg en doa lavaret an Aotrou dezo: "Pa vin bet dibradet
 eus an douar, e sachis keas b' tra din" (2). Gouzout a raent bremañ
 "e oa ret dezhañ derewerpet e beañ holl ha gwall-ziegegañs ar
 zero, evit kas da benn e gannadurez, hag antren en e glod"(3). Evel
 dasorc'het-gwirion en devo an an ziskonezet dirazo, "testoñ e
 Zesore'h"(4); o gweladennet en devo en lugern e gorf klodusaet;
 o c'houzañv en devo o daskiñ dezo da betra eant gaset; ha
 goude-se e oa pignet d'an neñv lec'h ma oa kadoriet hiviziken ken
 a-zehoù da zous an Tad, ar tlee dont ad'hanp d'en en addiskonez
 evit ar vare. En o spered hag a wale seursklaer pep tra e-dal
 neuze dindan gouloù Doue, e oa kenstag ar Basion hag an Dasorc'h.
 Hag e Koan an Aotrou ivez e oa kenstag evito envoradur da drist ar
 Alvan en e beañioù, ha ken an laouen an tres'eur adsavet, pignet
 d'an neñv, gortezet e zistro. N'o devo ken hepken dindan o deula-
 gant ar den a oa bet azezet en o c'hic'hen, d'an abardecz diwezhañ
 arak e Basion, enkrezet, mentret gant rakgwel ar gwener santel;
 ha, da hini a oa lidetvaret ganta e oa an Aotrou, an tres'eur
 war ar zero hag an ifern, an hini en devo gouezet en gwirionez,
 an deñv war an hollved, o vezañ bet savet war ar groaz, en astenn
 e zivrec'h, an hini en devo en e ziskleriet evel froude an dud a
 savet, Doue an Iliz, an Doue e oa, evel 'en doa prebet en un

(1) I Cor., XI, 26
 (2) Rom., XII, 30
 (3) Luk., X, IV, 24
 (4) Gornidiñ I, 23; II, 32; III, 15 h.a.

doare ken splann, gant e zasorc'h, oberenn an nerz doueel perc'henn-
net gantañ. Ver⁶ Doue, diskennet er bed-mañ, gwisket ur c'horf gantañ
skuilhet e wad gantañ war ar groaz evit lab-den, distroet d'an neñv
gant e natur-den dieubet ha klodusaet, ar Ver⁶ gortozet adarre evel
barner ha goprer ; hennez e oa danvez ar pred-envoriñ, hennez e oa

"mister bras an drugarez,
a zo bet diskouezet er c'hig,
santelaet gant ar Spered,
gwelet gant an Aeled,
prezeget e-touez ar broadoù,
kredet er bed,
savet er c'hlod "

evel ma lavar St Paol (5), en un arroudenn awenet gant al liderez"
(6)

Evelse diwar eñvoradur ar Basion hag an Dasorc'h e oa ivez holl
visterioù Jezuz a veze adkounaet gant lid ar pred sakr. Ar Basion
nen eo nemet an eur diwezañ, an eur uhelañ ma tenn dezi a-dal ar
penn kentañ, holl vuhez douarel hor Salver ; hag an Dasorc'h nen eo
nemet an eur gentañ d'e holl vuhez neñvel, ma ren bremañ en klod e
Dad evel mestr ar bed ha mammenn a santelez evit an dud. 'eo ket
souezus eta mar deo bet a-viskoaz pedenn-veur an oferenn un eñvoradur
klok eus holl visterioù hor Salver, eus an emglev nevez ha peurbadus
penn da benn. Un destenn evel Anaforenn Hippolitus, eus deroù an 3 e
kantved, hen diskouez sklaer-kenañ . Setu amañ ar penn kentañ anezhi

"Da drugarekaat a reomp, Aotrou, dre da Vab karet Jezuz Krist,
ac'h eus kaset en deizioù diwezañ da Salver ha Dasprener, ha da
embannour da guzul. Eñ eo da Ver⁶, a zeu ac'hanout, hag ac'h eus
graet drezañ pep tra o kabout ennañ plijadur da youl : E gaset ac'h
eus eus an neñv, en askre ar c'horf. O chom enni en deus kemeret
korf. Diskouezet eo bet evel da Vab gant nerz ar Spered Santel hag
evit kas da youl da benn, ha gonit dit ur boblad sakr, en deus
astennet e zivrec'h en e Basion, evit dieubiñ gant e boanioù ar re
a gred enout. Pa 'n em roe a youl vat da c'houzañv poan da zispenn
ar maro, da zistrujañ ereoù an diaoul, da vresañ an ifern, skleri-
jenniñ ar re vat, diazezañ ar feiz, ha diskouez an dasorc'h, e
kemeraz xx bara hag o reiñ grasoù e lavaraz : kemerit, ha debrit,
kement-mañ eo va c'horf, a zo torret evidoc'h. Hag en hevelep doare
evit ar c'halur o lavarout : kement-mañ eo va gwad skuilhet evidoc'h.
Kement gwech ma refot an dra-mañ e refot eñvoradur ac'hanon ... "

Diwar an evezriadenn hon eus degaset e c'hellomp tennañ eta kement
mañ : an oferenn eo da gentañ eñvoradur Basion ha Dasorc'h hor
Salver, met diwar-se eo war un dro eo eñvoradur holl visterioù hor
Salver. En krouidigez bloaveziad al lidoù eo c'hoarvezet un dra
neñvel, hag a dlee c'hoarvezout, rak nen eo bloaveziad al lidoù ne-
met an oferenn displeget. En un hevelep doare eo bet da gentañ ar
Basion hag an Dasorc'h o deus kavet lec'h war tro an azer, ha
diwarno misterioù all hor Salver pe war-rack pe war-lerc'h .

"Ar steredenn-xxx gentañ hag en em ziskouezas en neñv al liderez
a voe goul Pask . Dindan an ano-se e lakaed gwechall-kentañ n'eo ket

(1) I Tim. III, 16 .
(2) Eñvoradur an Aotrou, gant Dom Odon Kasel, manac'h eus Maria-
Laach, pennad Iañ .

hepken gouel adsavidigez ar Salver, met ivez Pasion ha maro ar C'hrist an tri devez-se a oa da gentañ evel un hevelep gouel ; a-wechoù e veze lavaret Pask ar Basion, Pask ar Groaz, Pask an Dasorc'h ; ne oa en gwirionez nemet un hevelep Pask. Ha war deiz ha bloaz ar misterioù bras-se, e veze taolet gant ar gristenion seul vrasoc'h evez, ma veze dija "torridigez ar bara " adlidet ganto ur wech ar sizun da vihanañ, un envoradur anezo. Hag-eñ ne vefe ket an Bukaristia, ar Pask, un envoradur da Basion, maro ha Dasorc'h an Aotrou ? Pa lava-romp en oferenn : "Setu perak, ni, ho servijerion ha ho pobl santel a-bez, o kounaat ar Basion evurus hag an Dasorc'h eus an ifernioù, h.e. An Bukaristia hag he doa krouet ar sul ha santelaet ar sizun a groue ivez, en un doare bennak, lidoù ar pask hag a daolas he bannoù war ar bloavez a-bez. Ar greizenn e voe ma 'n em stummas endro dezi bloaveziad al lidoù a-bez.

Pep gwech ma veze kinniget sakrifik an Bukaristia, e oa Pask a veze lidet. Nemet naturel e oa e vije muioc'h a don gant ar gouel d'an deiz ha bloaz anezañ ; sed a voe ar gouel kristen kentañ, kreizenn bloaveziad al lidoù ...

Pask a sache war e heul ar Pantekost, a voe merket d'an hanterkant vet deiz goude an dasorc'h : gouel diskenn ar Spered Glan war an ebestel bodet er gambolid e oa. Evel ur gouel dibaouez, ur jubile, ur marevez a levenez e oa an hanter kant devez-se ne veze ken yunet enno, a veze daleet en o doug gant ar binijenn, na veze ket ganto zoken ken ielek ha boaz, an emzalc'h er bedenn. Diouz gouel Pask ec eta ar Pantekost, ha n'ont-dont a ra ganti a genstag .

Betek d'an amzerioù kosañ e tenn an daou ouel-se ; a-dal an eil kantved e vezont meneget gant ar skrivagnerion gristen.

Evel ma sache ar Pask war e lerc'h an hanter kant devez gouel-se, e c'houlenne ivez un aozidigez dre ar bedenn hag ar yun ; ac'hano ar C'hoariz, a grogas goude termal un tammig, da ou ugent devez arack Pask.

Unan hag unan e tlee ar pennvenez diskleriet gant gouel Pask gervel ermaez eus an deñvalijenn, pep hini eus ar gouelioù kristen, evel kement all a steredennoù. Deiz ha bloaz ganedigez hor Salver, evel hini e varo a oa dellezek da vezañ lidet gant ton : betek an amzerioù kentañ-holl e sav ivez gouel Nedeleg.

Nedeleg ha Pask a zeuas da vezañ evel daou penn-ahel bloaveziad al lidoù. Un aozidigez a ~~xxxx~~ voe roet da Nedeleg, an Azvent a bad hiziv peder sizunvez. Hag evit peurrest ar bloavez e voe sachet e barz trogelc'hiad ar penn-ouelioù-se " (9)

Aberz an oferenn eo eta mammenn al lennadurioù hag ar c'hanennoù a zo bet aozet en dro dezañ war hed ar bloaz. Hag evelse e tlee c'hoarvezout evit a teufe an hini hag a zo heol divrall hon eneoù xda skuilhañ warnomp e sklerijenn liesdoare, ha da reiñ dimp ganti xpik splanoc'h buhez, evel ma ra nerz an heol e bed an danvez .

Met goude tennañ e c'halloud eus an oferenn, e tle sulioù ar bloaz distrein dezi. Ar gouelioù hag a envoromp a-hed an amzer hini hag x hini, nan int nemet ev t un aberz splanoc'h bepred en envoradur klok ; an oferenn a zo ar c'hendastum anezo. Diwar an oferenn hag

(1) Douc Cabrol-Levr an Hen-Bedenn- Pennad 18 .

evit an oferenn eo bet savet bloaveziad al lidoù .

Met klaskomp pelloc'h. Mar deo ken start-se an darepredoù etre ar gouelioù kristen hag an Eukaristia, daoust ha ne dleomp ket lavarout ez int un hevelep sakramant, daoust ha n'o defe ket un hevelep galloud santelaat ? Peogwir nen eo ar bloavez kristen nemet displegadur an englev nevez ha peurbadus, n'eo ket souezus e vefe merket dezaf gant Tadoù an Iliz evel Sant Leon, un nerz sakramantel par d'ani hini a anavezomp da bedenn-veur an oferenn .

Lidoù ar bloaz n'int ket un arouez kleuz, n'int ket un enforadur goullou. Evel pep sakramant ha pep oferenn ez int un arouez efedus.

Hag efedus eo an oferenn e daou genver : evel meuleudi d'an Tad, evel santelidigez hon eneoù. Ha kenstag eo an eil efed-se hag egile n'heller ket disrannañ anezo; n'heller ket meuliñ an Tad hep santelaat, na santelaat hep klask meuliñ an Tad. Hag evel pep sakramant ez eo an efedoù-se, gras a-berz an Tad, unvaniez gant ar Verb; lusk an ene dindan nerz ar Spered Santel.

Gwelomp tostoc'h penaos e talv kement-se en bloaveziad al lidoù.

MEULEUDI D'AN TAD

N'eus nemet Doue hag en em anav awalc'h evit rentañ dezaf e-unan ar c'hloed dleet. E Verb, setu ar ganenn a gen an Tad dezaf e-unan en peurbadelez e natur. Pa gas e Verb e grouadelez eo ivez evit ma kano e Verb e veuleudi er bed : donedigez Mab Doue er grouadelez eo bepre an Tad o reiñ meuleudi dezaf e-unan gant ministrere Jezuz Krist hag e Iliz. E Vab hag an Iliz a zo un hevelep personelez o rentañ grasoù dezaf. Rak bezañ advibion d'an Tad eo bezañ heñvel ouz e Vab, bezañ ur ganenn a veuleudi dezaf .

Pez a c'houlenn an Tad eo eta ma lakaisp enomp mennadoù Jezuz Krist, mennadoù e Galon sakri o'n em reiñ gant e vuhez hag e varo da glod e Dad. Sellit ouz pedenn-veur an oferenn, an Eukaristia, ar rentañ-grasoù :

"Dellezek ha reiz e gwirionez, just ha salvus eo rentañ grasoù e pep amzer hag e pep lec'h, dit-te, Aotrou Santel, Tad hollc'halloude Doue peurbadus ".

Ha gant diwez ar bedenn eo ken ddaer all, ar ster anezi : "Dre ar C'hrist, gantañ hag emañ eo dit-te Doue an Tad hollc'halloudek, en unvaniez ar Spered Santel, pep enor ha gloar a gantvedoù da gantvedoù, Amen "

Ar bloavez kristen evel an oferenn a zo da gentañ holl un aberz a veuleudi, "sacrificium laudis " evel ma lavar kenbedenn-ginnig an 23 vet sul goude ar Pantekost. Ha pa seller mat e weler pegen bras eo al lec'h roet el liderez d'ar veuleudi, er c'hanennoù-digor, en Alleluia, er Gomunion . Peogwir ez eo an aberz a veuleudi e Dad mennad pennañ hor Salver a-hed e vuhez, penaos ne vefe ket ivez ar rentañ-grasoù d'an Tad mennad pennañ an Iliz pa gouna gant bloavez

al lidoù misterioù Jezuz-Krist ?

Sulioù ar bloaz a zo eta an tu evidomp da veuliñ an Tad en abeg d' Vab, evit kement splannder, kement burzud en deus sevenet ennañ, hag igez eo an tu dimp d'en em unaniñ gant ar Mab, en e visterioù diskulioù a bep eil, evit kanañ gantañ d'an Tad pep lavar a garantez, dindan lusk ar Spered Glan. Marteze n'omp ket techet ken da sellout evelse ouz an traoù Gouzout a reomp e tleomp gant bloavez al lidoù en em stummañ ouz Jezuz Krist ; met gant ur menoz emgarour e soñjomp ez eo hepken evit tennañ gonid evidomp, genel d'ar c'hras gant e ~~gouez~~ c'hinivelez, mervel d'ar pec'hed gant e varo, adsevel er c'hras gant e zasorc'h. Ne soñjomp ket n'hellomp tennañ frouez puilh eus misterioù hor Salver nemet gant lakaat ennomp e vennadoù. An unvaniez a youl gantañ eo an hini a zo da gantañ-holl da dizout.

Pez a vank dimp eo sellout ouz ar bed evel ma sell outañ an Tri Ferson, en em lakaat a-du gant evit barn pep tra, ha gwelout peseurt abeg a zo da bep tre. Pez a vank dimp a-benn ar fin eo ar feiz, rak ar feiz eo anavezout pep tra evel ma ra an Tri Ferson. Hogen, chom a reomp gant hor soñjoù-den, gant gwel hor gonid, gant enklask hor mad.

"eo ket da lavarout n'hon eus ket gonid da dennañ gant lid ar gouelioù, n'eo ket da lavarout n'hon eus ket da deurel pled ouz hor c'hoantegez da bareañ, hor spered da reizañ, hor youl da greñvaat. Met an tu gwelañ d'hen ober efen em dreiñ da gantañ da veuleudi Doue. War dachenn ar c'hras, ur garantez urziet mat ne grog ket ganimp met gant karantez Doue : " Klaskit da gantañ Rouantelez Doue "

SANTELI DIGEZ HON ENBOU

Ar domp tennet a-galon da vevañ d'an Tad hervez mennadoù Jezuz Krist en misterioù disheñvel e vuhez-den e vo roet dimp gant an Tad ; pok a vuhez, hon serriñ a raio en e zivrec'h da skuilhañ ennomp ~~muic~~ muic'h-mui teñzorioù e natur-Doue ha da zigeriñ dimp kumuniezh an darempredoù a gevre an Tri Ferson kenetrezo .

Met zoken, mar ankounac'homp anezañ e teskenno warnomp un dra bennak eus e c'hrasoù, mar klaskomp da vihanañ en em unaniñ gant e v

Rak misterioù buhez hor Salver a zo mammennoù peurbadus a c'hras evidomp, pep hini e tegas ur c'hras ispisial : Nedeleg, bezamp mibion d'an Tad ; ar Basion, mervel d'ar pec'hed ; an Zasorc'h, adsevel d'ar vuhez. Kement gwech ma vez graet leñvoradur eus ar mister-mañ, eme al liderez diwar-benn an oferenn, eo oberenn hor Silvidigez a vez lakaet da dalvezout. En un hevelep doare, pep tro ma vez lidet ur mister bennak eus buhez ar C'hrist eo nerzioù salvus ar mister-se a zo lakaet da dalvezout.

Santelaet ez omp da vezañ kenstumm gant Jezuz-Krist, da zont da vezañ muic'h-mui ezel eus e gorf kevrinus. N'omp ket hon-unan er C'hrist. Ur c'horf ez omp gant hon holl vrendeuz a-gevret. Ha pep unan a dle neuze bevañ er c'horf-se evel un ezel, da lavarout eo una gant ar penn ha gant ar re all. Sed ar pezh a reomp en Ili. Lidañ a reomp unanet ~~gant~~ gant an hevelep gouelioù, o kanañ a gevret, o komunianñ asamblez. Ha mar en em zistagomp diouz ar re all eo ar C'hrist en em zistagomp dioutan. Rak an Iliiz eo ar C'hrist e-unan. Jezuz eo Roue an Israel nevez, santelaer ar poblad sakr merket gant e sin er Vadeziant. Unan ez omp gantañ, ha bevañ a reomp ennañ ha gantañ un hevelep buhez.

Morse ne c'hellimp eta dougen priz awalc'h d'ar gouelioù kristen,
 d'an oferenn ha d'hol levr-oferenn, paz int buhez ar c'horf
 kevrinus a-bez, lec'h ma vevomp a-unan gant ar Verb, lusket gant
 ar Spered Santel da ganañ meuleudi d'an Tad, an Hini a zo mammenn
 pep donezou .

Ma n'eo ket un den a gred evellec, e vevomp
 ar c'hrouadur a-dreñez, gant un darvoud, transport,
 a-dreñez, ar c'hrouadur a-dreñez . Ma vefe ken
 ar c'hrouadur a-dreñez, ar c'hrouadur a-dreñez
 ar c'hrouadur a-dreñez, ar c'hrouadur a-dreñez .
 Ma n'eo ket un den a gred evellec, e vevomp
 ar c'hrouadur a-dreñez, gant un darvoud, transport,
 a-dreñez, ar c'hrouadur a-dreñez . Ma vefe ken
 ar c'hrouadur a-dreñez, ar c'hrouadur a-dreñez
 ar c'hrouadur a-dreñez, ar c'hrouadur a-dreñez .
 Ma n'eo ket un den a gred evellec, e vevomp
 ar c'hrouadur a-dreñez, gant un darvoud, transport,
 a-dreñez, ar c'hrouadur a-dreñez . Ma vefe ken
 ar c'hrouadur a-dreñez, ar c'hrouadur a-dreñez
 ar c'hrouadur a-dreñez, ar c'hrouadur a-dreñez .
 Ma n'eo ket un den a gred evellec, e vevomp
 ar c'hrouadur a-dreñez, gant un darvoud, transport,
 a-dreñez, ar c'hrouadur a-dreñez . Ma vefe ken
 ar c'hrouadur a-dreñez, ar c'hrouadur a-dreñez
 ar c'hrouadur a-dreñez, ar c'hrouadur a-dreñez .

AN AZVENT

Ar ger "Azvent", deuet eus ^{al} latin "adventus", donedig a fell dezhañ hol lekaat war evezh ha war spi, war du an Hini 'z o tout gant Bedeleg, "~~antelleus~~", gant gouel e C'hinivelesh. Met bouzet omp da welout hepken e ~~gouel~~ Bedeleg, efvoradur ganedigezh Hor Salver e Bet-lehem, ^{ad}soñj un dervoud tremenet. Ha diwar se e strigomp menoz an Azvent. Ne vefe ken nemet un distro a-spered ^{an} an Testamant kozh evit c'hoantaat gant ar Brofeted donedigezh ar Mesiaz.

N'em eus ket soñj tamm ebet, heu gouzout a rit, da "zisistore lañ" misterioù Hor Salver; merket an eus bepred en enep o leo' war dachenn ar fetis. Diskleriet an eus e oa berzh dibar hor relijion bezañ war un dro war dachenn an holleg ha war dachenn an hiniennel, war dachenn an difetis ha war dachenn an istor. Ha pa dle d'hor relijion respont d'hec'h eno a gatolik, a hollvedel, e rank bezañ evelae. Hon Doue en deus krouet an holl hag an hiniennel, ha relijion an Doue bev a vo enni fetis ha difetis.

Ar pezh a damallan ^{da} menoz an Azvent an eus meneget da gentañ eo ehom re strizh war dachenn ar fetis e-unan. N'eo ket katolik swalc'h, ne glesk ket brec'hista swalc'h. Rak an Azvent eo lid pep donedigezh eus ar C'hrist er bed, pep donedigezh, pe dremene pe a-vremañ, pe da zont (1).

Deuet eo ar C'hrist izelek, e paourentez ar c'haou, e doustar e galon, hag e-pad e vuhez-prezeg o tiskouez d'an dud nep galloud douarel nemet galloud ar burzhudoù hag enaoudegezh kevrinoù Doue. Deuet eo ar C'hrist, met dont a ra bepred gant labour e/ Iliiz, gant ar c'hras o c'honit an eneoù; enni o ledañ war drem ar bed tachenn e Rouantelezh hag o kreskiñ niver e zibabidi. Dont a raio erfin, pa vo kaset da benn an emerioù diviset gant an Tad. En em ziskouez a raio da benn an hollved gant galloud ha meurdez; Roue ha penn-rener ar Groundelezh.

N'it ket da grediñ koulskoude e vefe ^{evl}evl teir donedigezh disheñvel a c'hellfemp goude-se // unanid diwar c'horre hepken. N'eus nemet ur mister a donedigezh, an hevelep hini en e zibarzh disheñvel hepken e zoareoù diavaez e ~~teir~~ istor, an hevelep mister a donedigezh ez eo, a grog adal krouidigezh ar bed, an em ziskuilh gant donedigezh ar Verb e korf ar Werc'hez, an em zisplego betek fin ar bed, ha n'en devo diwezh ebet; rak kenderc'hel a raio ar Verb da zont ha d'en em reiñ d'an eneoù ha d'ar bed a-bed ar Beurbadelezh.

N'eus nemet ur mennad a largentez doueel, mennad hep fallañ, hep c'hwitadenn. Mar seblant diouz hon doue gwelout, an em zisplegañ gorrek ar mennad-se, mar domp a wechoù dirondennet gant e zoare, kredomp koulskoude ez eo an Tad an hini an deus diviset pep tra adal ar penna kentañ betek ar fin. Pa zisplego deroù ar bed, e priente enkorfidigezh e Vab, evel n'emenn gant hif labour an Iliiz eo'h sozañ korf kevrinus e Vab, a-benn da ^{glou}glou. An eil a-er-zo p'wiridigezh ha keus hag heuneg eo an hini a leony klask ha tizhout; anavezout an dia sant keusent a zo auzghañ, gant an holl zaneupredoc a stag auzghañ ouzgh ar re all.

X amp'ho ur dy adlamy an pyl a lara M'had chinn - tam
 ylanout an Tol, mite arget a Roll in korh Le dykuliast
 henned an X d, evel m'had d'evy per d'ki ve e p'nd
 e h'iz h'evy d'an Epeyish. Pe d'a g'lorich.

ur fetisher hauchinvel a zo
 e hini un dia
 uozel, sellout ee e
 uoz. Ha ur fetisher
 nevel a zo, evel hini un
 a f'ndet ee e zibarzh
 e zaneupredoc. Ar
 toder k'ustan a zo strizher e k'evre e eple. An eil a-er-zo p'wiridigezh ha keus hag heuneg eo an hini a
 leony klask ha tizhout; anavezout an dia sant keusent a zo auzghañ, gant an holl zaneupredoc
 a stag auzghañ ouzgh ar re all.

an donedigezh diwezhañ . N'eus nemet un diskouezidigezh, hag en em zispleg e kerzh an istor, a-zereziou . Gwelit ar psalm 18 a zo kemeret div wech da sedorn 12 deiziou an Azvent, er gradual hag en antifon-gomuniañ . " Sevel a ra eus un tu d'an neñv evit mont betek er penn all " Heñvel ouzh un heol a leugn koulzad an devezh hag ec'honder an neñv, e leugn ivez ar C'hrist an Istor en e hed, hag er bed a-bezh .

Pa lavaran ez eo an Azvent, mister pep donedigezh ^{eus} Verb Doue, e felldin ivez kompren donedigezh ar Verb gant kement a zo anezhi ; dont a ra ar C'hrist er bed-mañ da vezañ Doue war pep tra, ha dreist-holl war an eneoù ; dont a ra da ziazezañ Rouantelezh an Neñv . Evelse o tont d'en em gorfañ e-keñver dija e-mennad (de jure) dindan e zalc'h kement ene e rezo warnañ diwezhatoc'h, evel n'eo barnet e-mennad adal vremañ pep den ha pep tra, daoust n'eo ket diskouezet c'hozh ar varn-se d'hon daoulegad .

Misterioù hor relijion a zo eta misterioù leunder fetia, a leunder istorek hag hollvedel . Misterioù katolik ez int. Hag en em ziskouez e c'hellont dindan meur a zoare diavaez hep en em vruzunañ, en abeg d'an unander souezhus o deus en o disbarzh, en o isvoud (substantia), unander ha leunder a zo ar C'hrist an abeg anezho .

Setu perak etre an doareoù diavaez o-unan ez eus ur c'henson souezhus, un emrespont a oar mat an Iliz ober gantañ e testennoù he liderezh . An Iliz-hi a anev he finvidigezhioù .

Dre maz omp tud o deus ezhomn ober gant o faltazi, pe ne veizomp ur wirionez uhel nemet enkorfet e vefe, e tiskouez dimp an Iliz e-pad an Amzer-mañ un nebeut skeudenoù .

Da gentañ evel just, skeudenn ar C'hrist, an Emmanuel, an "Doue ganimp", evel n'eo bet diouganet ha gortozet, evel n'en deus en em ziskouezet gant e vuhez da bobl Israel, evel n'en em ziskuilh bremañ d'an eneoù, evel n'en em zisklerio e fin ar bed, hag hep diwezhañ e-pad kantvedoù ar c'hantvedoù. Pe war blouz ar c'hraou, pe war kosbrennoù an neñv, an hevelep Doue ez eo, Doue ar wirionez hag a sklerijenn, a vuhez hag a c'halloud, a zouster hag a beoc'h.

Klev, Jerusalem, klev va ene, rak en deiz-se e vo sklerijenn vras (3° antifon lañ sul, lañ antifon an 3^{vet} sul) Diskuliet e vo ar c'hevriñoù kuzhet, betek an dislulidur klod n'en em ziskouezo d'az taoulegad, tal ouzh tal, sklerijenn divent an Aotroù emañ e-un : "Silvidigezh a ziskouezin e Sion hag e Jerusalem va c'hlod, alleluia" (3° antifon an 3° sul) Dont a ra, e-kichen ^{eruan}

Gwel Jerusalem, setu-ef gant e sent (2° ant. an 1° sul), ar sent-se en deus dibabet adalek ar penn kentañ hag a gendalc'h da sevel ennout, Rouantelezh an Neñv, betek an teuint e klod ar varn diwezhañ . Gwel Jerusalem, ha prezeg e c'halloud, rak nerzhus eo afñ, Doue, evit reiñ ar peoc'h d'an eneoù, ha salviañ anezho diouzh krog an deñvalijenn (4° ant. ar pevare sul, antifonoù 0- Abonto, merc'her an da ouzek deiziou an Azvent)

Ne ran nemet notañ un draig bennak e tremen, deoc'h-c'hwi da glask ha da gompren .

Met ne zeu ket Verb Doue er bed-mañ hep asant ar Groudelezh ; setu un doare eus mister e zonedigezh ne daolomp ket outañ pled awalc'h . Ha ~~skedenn~~ ^{se} ~~veur~~ an asant-se, ret da zonedigezh ar Verb, ^{er} ar Werc'hez Vari : " Setu servijerez an Aotrou " Kelz a vefe da lavarout diwar benn an asant-se, mister a adkavomp e buhez doueel an ene, e buhez kevrinel ar galon ; asant ken ret a zo, an doare-obererezh a c'houlenn digeniap Doue : en em reiñ d'e c'hras gent sentidigezh, en em zigeriñ dezhañ ~~da~~ ^{ma teui} ~~da~~ ober . Ha setu komant-se arouezet dimp dindan skedenn Vari o tegemer ar c'helou mat digant an Ael (aviel merc'her an 12 deizioù) Ni ivez a lavar : " Pensaos e c'hoarvezo komant-se, ma teui ar Verb da vevañ ennomp ". Hag an Ael da respont : " Ar Spered a zeui emout, n'eo ket da nerzh-te, met hini an Aotrou a reiñ komant-se " .

is da skedenn
er sehañ

Kouviat omp ni ivez da c'heneñ ar Verb ennomp, en doare ma krekto ennomp muioc'h-mui, ma teuiap da vezañ n'eo ket ni mui ken, met ar C'hrist . Dougerien ar C'hrist ez omp, ha mister ar Werc'hez eo hini pep kalon kristen a resev en he glanded, en he gwerc'hted, an Emmanuel, an hini a zeu : " Ur werc'hez a engehento hag a c'hano ur mab, ha roet e vo da ano dezhañ Emmanuel " (Komunion merc'her an 12 deizioù) " An Aotrou a reiñ e vadelezh, hag hon douar a reiñ he frouezh " (Komunion ar sul 1°) Mister a gomunion, a chomadur eus ar Verb ennomp, mister a zaskenn hag a unvaniezh .

Met pa zougomp anezhañ ennomp, n'eo ket dinerzh ha dic'hil loud hon buhez. An hini a zo ennañ ar Roue, a zo vél Jerusalema, ur c'hrañvlec'h ; difennet eo gent an Aotrou e-unan ha difennet mat e vo : " Sav eta, Jerusalema, ha chom war an uhelderioù, ha gwel el levenez a zeu dit a-berzh an Aotrou " (Komunion eil sul an Azvent) " Sav va ene betek barr ar bedenn el levenez. Jerusalema ti-anez an Aotrou koded Doue, a zo ar Werc'hez Vari, a zo an iliz, a zo an ene kristen. Ha bezañ an Aotrou ennomp n'eo ket diefed . Setu, Gwerc'hez Vari, maz ez war du da geniterv Elizabet (aviel Gwener an 12 deizioù) da gregiñ gent mister ar gweladennoù sekr, a dle an iliz ha ni kenderc'hel war da lerc'h . Krog out da vezañ lodennerez a c'hras evel ma vo war da lerc'h, gent ar sakramantoù, an iliz a zoug emni Jezuz e teltennoù an noterioù . Ni ivez ez omp pedet da vezañ roerion ar C'hrist ; ar C'hrist hon eus bepred da reiñ d'ar bed, da adsevel pep tra er C'hrist, instaurare omnia in Xto ; rak neuze hepken e c'hellimp kanañ gent ar Werc'hez : " Magnificat animas mea Dominum - Brasaet an Aotrou a ra va ene " Ar sentualioù m'en em lid ^{emma} mister ar Werc'hez n'eo ket hepken ti Nazared, na ti Zakari e bro ar menezioù, met pep ene kristen hag ar bed e-unan .

Siwazh ! N'omp ket dinanna evel ar Werc'hez Vari ; ni dindan bec'h hor fallagriezh hon eus ezhorra klevout gouezh an hini a zo deuet da ragaosañ hentoù an Aotrou . Kemenn a ra an donedigezh, o c'harniñ evel leon ar gouelec'h : Yann Vadezour ez eo,

prezeger vras an distro da Zoue. Setue skeudenn vras oc'h aroueziaf renkennad an Diouganerion dremenet, ha renkennad ar brezegegerion da zont : " Va ael a gasan dirak da zremm, evit ma ragaoso an hent dirazout " Yann a gendalc'h da c'harmañ hag a gendalc'ho betek fin ar bed, dre c'henou kement hini a gompes hag a euna hentoù an Aotroù . Zoken pa zevio Elias e fin ar bed e vo Elias evel Yann, evel m'eo bet Yann evel Elias .

E-touez diouganerion an Testamant Kozh ez eus koulskou . un all c'hoazh a welomp treset mat e zremm a-drek da hini Yann . Isaias an hini eo, diouganer donedigezh an Aotroù . Lennet e vez e gentelioù er Brevial e-pad an amzer-mañ, hag ivez en oferenoù an douzek deizioù . Rak Isaias eo an hini a ziougan, en e leunder, holl vister an donedigezh . Koulskoude, mar klaskomp kendastum en ur skeudenn verr an holl vister-se, pehini a vo ? Setu : ur werc'hez a engehento, Mari da gentañ, ha war'he ler 'h kement ené a 'n en c'hiana gent an emziouer, hervez komzoù ha skouer ar Badezour .

=====

" ar Spered Santel a zevio warnout " An amzer-mañ eo amzer ar Spi . ar fizisñs eo dija ger-atur ar sul kentañ, met gent an eil sul (lennit mat an abostol) e tleomp bezañ leun a spi, hag en em harpañ war nerzh divrall ar Spered Santel. Drezomp hon-unan n'hellomp netra : ar pedenoù a-strolli hel lavar dimp dibaevez ; met nerzh an Aotroù a c'hell pep tra, hag an nerzh-se eo ur personsadur-Doue, ar Spered Santel . " Fecit mihi, magna ... " Traoù bras en deus graet ennon, ene Vari, an Hini a zo galloudus " Setu war un dro diazez hon fizisñs ha diazez hon izelegezh . Gant ar Spered Glan e c'hellomp war un dro stagañ gent ar pep diaesañ ha bezañ er surentez .

Mar bevomp evel-se er spi, o tivizout en hor c'helon gent ar Spered Glan, hennezh hag a zo glan hon glanaio, hag a lido ennomp mister enkorfidigezh ar Verb, evel m'en deus graet evit ar Werc'hez Vari. Hag e skuilho ennomp levenez. " Et exultavit spiritus meus ... Va spered a verv gent ar jou en Doue va silvidigezh

C'huesait frond an amzer-mañ, trivli en ene, levenez bleunioù kevrinas gwenn ha roz o tigeriñ, levenez a vez roet d'ar re a-gar e zonedigezh (II Tim. IV,8) - levenez ha peoc'h dreist lavar (Abostol an 3^e sul)

amen !

*in fine izdel
f. K. Kovas*

Un diforc'h bras, evel ma ouzomp, a zo etre Kelc'hiad (Cycle) Nedeleg ha kelc'hiad Pask.

Hemañ, o kemer da greizenn ar Sizun Santel ha mister hon daspren, a venn taolennañ dimp istor ar bed penn da benn, d'hol lakaat da gompren ez eo sakrifis ar C'hrist, an abeg da bep tra er bed, an darvoud a denn dezañ kement a c'hoarvez en arak, an darvoud a denn dioutañ kement a c'hoarvez war e lerc'h. Rak gant Sul ar Seiz Sizun (Septuagesim) eo istor Adam a grogomp gantañ er Brevial, hag e kendalc'himp evelse gant istor ar bed, betek ar fin, betek eil donedigez hor Salver, a lidomp er XXIV-vet sul goude ar Pantekost. Kelc'hiad Pask a gelenn dimp ar Brederouriez (philosophie) an eus an istor. Pehini eo talvoudegez an darvoudoù a'n em heul war an douar, peseurt stêr o deus ? Stêr ebet, a respont an Iliz, nemet dre Bask ar C'hrist.

Disheñvel eo Kelc'hiad Nedeleg. Da gentañ holl disheñvel dre ma glask ket dibunañ darvoudoù an istor en o urz, met o brec'hiata en ur sellad unan. Ennañ e chom ar soñj evel a-us d'an istor. Pa gomz dimp an Azvent eus donedigez ar C'hrist, ne vo ket hepken e zonedigez e kraou Betlehem e vo kaoz anezi, met pep donedigez eus ar C'hrist, pep donedigez tremenet, pep donedigez a-vremañ, pep donedigez da zont. Hag evelse e c'hell an testennoù testant buhez hor Salver er bed ouz e eil-donedigez evit ar varn diwezhañ. En hevelep doare, n'hellomp kompren netra ~~re~~ goude Nedeleg o klask hepken ennañ lid eus ar c'hinivelez c'hoarvezet gwechall e kraou Betlehem. Kalz maoc'h a zo ha kalz ledanoc'h ar soñjoù. Amañ n'eo ket hepken an istor a wel an Iliz, met en tu-hont d'an istor, eo ginivelez ar Mab gant an Tad e splannder ar beurbadelez, eo ginivelez ar gredourion evel advibion d'an Tad, eo ginivelez ar Verb en eneoù.

Setu perak en em ziskouez dimp kelc'hiad Nedeleg gant ur binvidigez a zo diaes he c'ompren a-bez. Klaskomp koulskoude resisaat un nebeut menzioù.

Marteze ar soñj ~~konkiz~~ a vefe kentañ ha pennañ en Kelc'hiad Nedeleg eo hini Rouantelez Doue. Met evel m'hon eus lavaret, Rouantelez Doue gwelet gant kement a zo anezi. Ha neuze an Azvent eo gortozidigez ar Rouantelez, ar c'hoant hag ar striv daveti; gouelioù Nedeleg-epifancia eo ar Rouantelez o tont en he splannder, o'n em ziskouez en he nerz; ar sulioù goude an ~~xxix~~ Epifancia, ar Rouantelez o'n em ledanaat, o c'honit pep tachenn, o tisplegañ ar galloudoù a oa kuzet enni.

Met petra eo Rouantelez Doue ? Da gentañ holl ar Roue e-unan. N'eus rouantelez ebet hep roue; al lezenn-se hag a zo gwir evit rouantelezioù ar bed, a zo maoc'h c'hoaz gwirion amañ. Rak hep Doue da Roue n'eus ket Rouantelez Doue, hep ar C'hrist da Vreur hemañ, n'eus ket a advibion d'an Tad, hep ar Salver n'eus silvidigez ebet, hep kef ar wezenn n'eus ket brankoù, hep ar penn buhez ebet er c'horf.

Rouantelez Doue eo eta ar Verb o'n em ziskouez, komz Doue o'n em zisk liañ, ar c'hras roet d'an dud, ar feiz o c'honit an ene,

kement donozon dreist naturel digant Doue d'an dud, an Testament
koz, an hini nevez, ar Promesaoù d'an uheldadoù, feiz Abraham, kuz
komzoù ar Brofeded, ar Skriturioù, kompennañ ur an Iliz, ar
Sakramantoù, al liderez, prezeg gredus an abostoled a-vremañ evel
prezeg ar re a-wechall, hag a-benn ar fin ar vamm diwezhañ ha
diazezidigez ar urz peurv. Kement-se holl. ~~XXXXXXXXXXXX~~

Rouantelez Doue eo an Israel a-wechall, pobl Sion, evel ma lavar
e 1 sul an Azvent. Met dreist-holl an Israel nevez, Jerusalem an
eneoù. Hag en tu-hont d'ar bed-mañ, Jerusalem an neñv.

Rouantelez Doue eo ar eneoù a drec'h ar c'hras enno. Ha da gentañ
holl ar Werc'hez Vari, an hini 'zo leun a c'hras, an hini he deus
enni trec'het ar c'hras en un doare dreist. Ha setu perak, Kelc'hiad
Nedeleg eo ar c'houlz da sellout dreist-holl ouz kaerderioù vamm
Doue. Pe e vefe lidet he sentidigez ^{out} ar Spered Glan, hec'h emnac'h
da Doue, he dinamded, pe e vefe gvelet anezi evel pennpatron an
Iliz o c'heneil ar C'hrist d'ar bed, o tougoù anezhañ en he divrec'h,
o tiskouez anezhañ d'an dud. Sed aze ar Rouanez, ar Vamm ha war un
dro ar Bried d'ar Roue. Ha sed aze pennpatron pep ene kristen. Rak
kement a zo ~~xx~~ c'hoarvezet ez leun er Werc'hez Vari, a dle ivez
dont da wir en un doare bennak e pep kalon gristen; ha daoust ma
chomo distroc'h ennomp, eo an hevelep mister a dle en em skeudenniñ
ennomp ivez.

Rouantelez Doue ennomp eo hon ene o sentiñ ^{out} ar c'hemennoù eus an
neñv, ar Verb degemeret ganiñp, o ^{revel} ~~revel~~ ennoomp, o'n em enkorfañ
ennomp, o kreskiñ ennomp. Hon ene o reiñ ar Verb d'ar re all hep
koll anezhañ, o reiñ eus hol leunder. Rouantelez Doue eo ar vuhez
kevrinus diwar skouer ar Werc'hez, ar vuhez kevrinus renet gant ar
Werc'hez Vari, gant an Iliz.

Kelc'hiad Nedeleg eo lid ar Vuhez Kevrinus, rak Rouantelez an
neñv eo eured Verb Doue gant hon natur-den, Rouantelez Doue eo hor
c'halon o tont da vezañ pried ar C'hrist. Ha klevit Yann Vadezour o
tridal dre maz eo en keneil ar pried. "He, emezhañ, n'on ket ar
C'hrist, met degaset on bet en e raog. An hini a zo gantañ ar wreg
yaouank eo ar pried, met mignon ar pried p'emañ aze o selaou anezhañ
a gav levenez gant mouez ar pried, hag al levenez-se an eus ~~me~~ en
he leunder" (St Yann III, 28-29).

Hag evit sellout ouz ar vuhez-se dre un tu all, ar Vuhez Kevrinus
eo mister Nedeleg ennomp, eo an Tad o c'heneil e Verb ennomp, eo ni
o tont gant ar feiz da vezañ Verb Doue, da vezañ un ~~an~~ gant ar Verb.

Nedeleg eo gouel hon ginivelez doueel.

KELC'HIAD NEDDELEG

Evel n'emân bremañ en em zisrann bloaveziad al lidoù etre daou
gelc'hiad, an hini kentañ da ouelioù an Nedeleg, an eil en dro da
ouelioù ar Pask. Hag en un hevelep doare eo bet stummet pep unan,
gant ur prantad-aozañ, ur prantad-goueliañ, ur prantad-heuliâñ.

Evito da vezañ par en o stumm diavaez, n'o deus ket koulskoude an
daou gelc'hiad un hevelep talvoudegez. Kelc'hiad Pask, evel ma tlee
bezañ, en em ziskouez evel an hini pennañ, an hini hirañ ivez, lidet
ma vez gantañ, evel ma lavar an Oferenn, "Pasion evurus ha dasorc'h
klodus" hor Salver.

Met ne ve ket disp amzer gollet sellout tostoc'h ouz an diforc'h
a zo kenetrezo, pa ne ve nemet evit diskoulmañ un diaester a zo bet
savet, nevez'zo, diwar o fenn. Mar digoromp ul levr oferenn e welomp
e krog bloavez al lidoù gant an Azvent : Kelc'hiad Nedeleg eo an hini
a zeu da gentañ.

Hogen ar c'hontrol, eme hiniennoù (1), eo a dlefe bezañ. Rak el
liderez, gant peseurt prantad e kroger da zisplegañ istor ar bed ?
Gant ar Septuajezim, da lavarout eo gant kelc'hiad Pask, n'eo ket gant
kelc'hiad Nedeleg. Mar kroger el levr oferenn gant an Azvent da
gentañ, n'eo nemet diwar abegoù a-ziavaez, dre ne vefe ket hervez ar
poell komz eus Ginivelez H.S. goude e varo war ar groaz. Met evit
gwir nen eo Kelc'hiad Nedeleg nemet un astenn da gelc'hiad Pask ;
sellit penaos en em stag kentañ sul an Azvent d'ar sul diwezañ goude
ar Pantekost. Gwelout hepken en gouelioù Nedeleg envor eus buhez kuz
hor Salver a zo bezañ berrwel meurbet, rak Kelc'hiad Nedeleg eo lid
donedigez hor Salver en e c'halloud da fin ar bed, kenkouls hag en

(1) An Tad Jozeb Kramp, Jezuzad alamm en e levrioù diwarbenn Kelc'hiad
ar Sulioù.

... ket lakap dindan ul lavaromp vevs kentañ
izelegez ar c'hraou .

N'eo ket dibouez an abegoù-se, hag awalc'h ez int evit tennañ hon
ev ez war ^{an} gudenn. N'int ket koulskoude evit hon treiñ a-du ganto. Rak
n'eo ket a nevez 'zo eo stag an Iliz da gregiñ bloavez al lidoù gant
kelc'hiad Nedeleg ; a-viskoaz eo bet an hini kentañ.

Penaos kompren an traoù ?

N'eus ket da arvariñ eo gant kelc'hiad Pask en em lak al liderez
da daolennañ istor ar bed. Ha mont a ra gantañ betek ar 24vet sul
goude ar Pantekost. Met evesaomp amañ ivez ez echu istor ar bed ~~peog~~
peogwir eo ar 24 vet sul a zispleg dimp fin ar bed. Neuze e tleomp
lavarout e chom Kelc'hiad Nedeleg en diavaez da daolenn an Istor ; an
darvoudoù meneget evel ganedigez hor Salver, an azeuladur gant ar
Vajed, a vefe degaset ennañ evel en diavaez da steuenn an Istor, evi
respont d'ur soñj all. Peseurt soñj e vefe ? Soñj eus donedigez ar
C'hrist, korf-natur ha korf-kevrinus. Hag ar misterioù-se a zo en
diavaez d'an istor, rak a-us d'an istor emaint ; e pep maread eus an
istor e c'hellomp gwelout rouantelez ar C'hrist o tont en un doare
bennak, ~~hag an doare-se da sellout ouz an istor a-bez war un dro a zo da~~
ziskouezo en deiz diwezañ ; e pep maread eus an istor-mañ ar gorf
kevrinus o c'heneel en un doare bennak, betek an deiz an deiz diwezaf
Hag an doare-se da sellout ouz an istor a-bez war un dro a zo da
vat doare kelc'hiad Nedeleg. Gwelit da skouer meulgan an Azvent :
taolennañ a ra dimp donedigez ar C'hrist en he hed betek ar varn
diwezañ .

Un diforc'h bras a zo eta etre Kelc'hiad Pask hag hini Nedeleg.
Kelc'hiad Pask a zo istorek Hini Nedeleg eo kevrinek. Kevrinek dre
ma fell dezañ arvestiñ ouz misterioù hor Salver a-us d'an istor, dre
ma komz dimp eus hor gin ivelez d'ar c'hras, eus hon advabelez
d'an Tad, eus misterioù kuzetañ an ene.

Daoust ha n'hellomp ket lakaat dindan ul lavarenn verr kement a zo e Kelc'hiad Nedeleg ? Eo - zigor evidomp ar bloaveziad nevez

Ar pennvenez a seblant din ren warnañ eo an hevelep hini hag a gavomp ken anat en Aviel: souñj eus donedigez Rouantelez Doue. Sed ar "c'heloù mat" a glevomp digant Isaias, digant Yann, digant Hor Salver e-unan pe an Ebestel, keloù mat unvaniez Doue gant ar grouadelez, mister ar c'hras. Dont a ra Doue ganimp, Emmanuel. ~~Emmanuel~~ Eñ, ar C'hrist eo ar Roue, mammenn ar c'hras evidomp, advibion maz omp ~~omp~~ ennañ d'an Tad. En dro dezañ, ar Rouantelez, dindan skeudennoù disheñvel : an Iliz, ar Werc'hez Vari, an ene kristen. Un embanner a zo d'ar Roue, Yann-Vadezour. Hag un embanner a zo ivez d'ar Werc'hez Vari ha d'an Iliz, Isaias. Eñ ivez a embann an Emmanuel Rak ur mister a embannadur a zo, ur mister a ziskouezidigez. Donedigez Doue en Iliz, er Werc'hez, en ene kristen a zo kemennet d'ar bed. Ar C'hrist e-unan, en em ziskouez, ha goulenn a ra ivez bezañ diskouezet, n'eo ket hepken gant Yann, gant Isaias, met gant pep abostogant pep ene. An Iliz a ziskouez ar C'hrist evel ma ra ar Werc'hez Vari, evel ma tle ober pep kristen. Dont a ra emmo, hag ivez drezo.

Ma komprenet an traoù evelse n'eus diaesamant ebet da welout penaos en em stag kelc'hiad Nedeleg ouz hini Paok. Ober a ra al liderez evel m'en deus graet hor Salver en e vuhez prezeg : da gentañ embann ar Rouantelez nevez, ha goude-se diskouez penaos eo kaset da benn. Kelc'hiad Nedeleg a embann ar mister a garantez en deus divizet an Tad a holl viskoaz, ober ac'hanomp en e Vab advibion dezañ. Met skoilh a zo, ar pec'hed. Ret e vo dimp bezañ dasprenet gant ar Basi puraet hag adnerzet gant ar Spered Santel ha gant labour an Iliz betek fin an amzerioù. Kement-se a vo diskleriet gant Kelc'hiad Pas a ziskouezo dimp penaos e teu da benn ar mister a drugarez, penaos en em zispleg mister hon silvidigez a-dal kreuidigez ar bed betek ar fin. Evelse bloaveziad ar Sulioù eo an Aviel adkemennet dimp, ar

Testamant nevez o tont da vezañ evidomp liderez ha sakramant .

Gant an Azvent eta eo en em zigór evidomp ur bloaveziad nevez a c'hrasoù, maz aimp donoc'h en mister ar C'hrist Jezuz, ma komprenimp gwelloc'h petra eo an Aviel, keloù mat ar Rouantelez, hag oberidigez hon daspren. Ra zeuio ar silvidigez da vezañ embannet ha da c'hoarvezout muioc'h mui, ennomp-ni, ha drezomp er bed .

[Faint, illegible text with handwritten annotations]

N E D E L E G

Evel n'hon eus gret evit mister an Arvent, en em voomp da
sellout ouzh mister Nedeleg (1) en e leunder, en e holl binvidigezh
hion . Nedeleg, n'eo ket hepken ganedigezh ar C'hrist e kraou
Betlehem, met gouel pep ginivelezh ^{pe} Verb Doue, o c'heneel ^{pe n'eo an ganeh} en ask
an Tad er Beurbadelezh, ~~ke~~ e tobez en dud e kerzh an Istor dindan
stumm un den . ^{Ha} N'eo ket hepken ganedigezhion Verb Doue, met kement
ganedigezh a zo stag ouzh ~~an~~ ^{houezh} kentañ ~~an~~, da lav rout eo pep
krouidigezh adalek dez kentañ ar bed, betek dez diwezhañ an Istor
pa vo ^{meur!} ~~azginivelezh~~ ar bed en e urzh peurbad; ^{el hog ivez pen} ~~h~~ kement ginivelezh
o vleuniañ war steudad an Istor, ~~ke~~ dreistholl hon ginivelezh d'ar
e'bras gant ar Vadeziant, hag hon ginivelezh e kled an neñv goude
hor maro, evel advibion da Doue, ^{Kement-se an hini} ~~da~~ 20 lidet mañ . Hag ar mister-
'zo buhez, yaouankiz, frankiz, sklerijenn, silvidigezh; kement se
'~~eo~~ diamp donezon, trugarez ha madelezh an Tad. Kement se eo an Tad
o tiskleriañ en diavaez, frouezhusted e vuhez disbarzh, o reññ diamp
dadañvez ar c'hon dibaouez en ^a ~~an~~ gan ^{velhan e-man} ven e askre, an Tad ouzh hor
gervel d'al levez-se a zo hini e Vab en unvaniezh ar ^Spered glan
+++
Pep ginivelezh er bed, pep krouidigezh, ^{int} ~~ne~~ eta e soñj Doue
an Tad, nemet un arouez, un dason eus ginivelezh peurbadus e Verb
en e askre . ^{Ha} Donedigezh Jezuz-Krist er bed-mañ n'he deus da bal,
hec'h unan nemet ~~ke~~ ^{deus endeo pep tra war du an Tad, sevel} ~~ke~~ ^{pe} ganedigezh ar
~~grouadurion da gret gant perzh e buhez Doue~~ ^{la} ~~pezh~~ a dileomp eta
arvestiñ outañ da gentañ eo kevren ginivelezh peurbadus ar Vab,
^{seur} ~~ke~~ ^{kenar ofrenn an ganeh - noz ganeh} ~~ke~~ ^{out-te, me eo} ~~ke~~ ^{pe} ganedigezh
din : ~~10~~ ¹⁰ va Mab, ~~h~~ ^{pe} an eus da c'heneel" (Kontadur hag

(1) Nedeleg a zo deuet e brezhoneg eus al latin Natalicium
> Natalik > Nedeleg . Natalicium o talvezout Ginivelezh .

Melua ofarann an hant-noz) . Prouezhusted an Tad, Ginivelezh
ar Verb e peurbadelezh Doue, ar ~~mister~~^{cherrin}-se eo an hini a gan St Yann

e penn kentañ e Aviel, evel mister pep mister, kevrin pep kevrin,
ha penn-diskleriadur pep tra."Er penn kentañ ~~eo~~^{2 on} ar Verb hag ar
Verb a oa ouzh Doue hag ar Verb a oa Doue. ^(anv el of. an deiz) Er penn kentañ e oa

a-dal d'an Tad." Ha pep kroudelezh, pep aviel n'eo bremañ nemet
Galvadenn diavaez an Tad ^{d'an bed} o youc'hal ~~d'an bed~~^{de hant} e garantez evit e Vab
ha galvadenn ar Mab ^{d'an bed} o youc'hal ~~d'an bed~~^{de hant} e garantez evit e Dad.

Rak en o feurbadelezh e tivizjont kentañ en diavaez o ^{cherrin} garantez
ha ^{pedin} gervel reoù all da ^{Rak} vnez o levenez . An eil mister a dileomp
amañ arvestiñ outañ eo ~~an~~ hini ar c'hendiviz-se etre an Tad hag
ar Mab diwar-benn ar groudelezh . Er penn kentañ e kengomzent

kenetrezo diwar-benn ar bed, hag e kinnige an Tad d'e Vab diskouez
en diavaez e garantez peurbed evitañ ; hag ar Mab a ginnige d'e
Dad diskouez ivez e garantez evitañ, e pok ar Spered glan. ar Mab

a asante da Vennad e Dad . Hag ar mennad-se a oa evit an Tad
diskuliañ d'an dud madelezh e galon, evit ar Mab bezañ breur henañ
d'un engroez a vreneur, evit ar Spered Glan bezañ tan-lusker an

oberidigezh-se . Ar mennad-se a oa klod evito o zri .
Adlennomp penn kentañ al lizher d'an Efezidi, pe d'ar Colosidi,
pe kement arroud ma komz Sant Paol ennañ eus Mennad an Tad. Hisiv
eo deiz gouel ar mennad-se

Beleg ^{mem} an holl ^{red}
+++

Ar Verb a zo Doue, hag evel Doue en deus krouet pep tra
met war un dro eo en abeg dezhañ, en abeg d'e zonedigezh er bed e
bet krouet kement tra eus ar bed. Eñ eo ar penn ~~kentañ~~^{de hant} ^{de hant}

^{Holl grouadunion} ^{rank} ^{an renk} ^{Kontar lus an}
groudelezh, an hini a ~~eo~~^{eo} krouet ~~eo~~^{eo} ~~an~~ ^{de hant} kentañ, ^{breur}
henañ ^{an holl}, an hini a zo pep tra ^{plut e} vleunder ~~d'an~~, pe en
Kefvod, pe war an douar. Eñ eo ~~an~~ beleg-meur an holl

grouadelezh, santelaer pep ens, pe ~~enn~~ an aeled, pe ~~enn~~ an dud.
 An holl e resev eus leunder ar C'hrist, grasoù ha grasoù. Pep kled
 a v ^{er} gant en Tad d'e Vab ~~er~~ ^{em goifer} bed-mañ. Ha setu perak ez
 eo galvet da vezañ n'eo ket hepken santelaer an dud, met ivez o
 salver. Muioe'h a leunder, muioe'h a glod, muioe'h a drec'h a vo
 gentañ, en abeg d'ar pec'hed da zic'haouiñ, d'an ^{diskever} izelegezh ha d'ar
 groez da ^{vez} c'houzañv. ^{et} Ha d'an ^{vez} mans du ^{vez} ~~bed-mañ~~ ^{vez} ~~enn~~
 eus ar wirionez ha kaset an droug. Abalamour da se en deus Doue,
 ho Toue, skuilhet warnoc'h un eoul a levenez, a-us d'ho
 kenvreudeur " (PS. 44 -Vigilez kentañ)

Gant se ivez e tisklerio ar Mab ar garantez divent en deus evit
 e Dad; heg e c'hellio gant muioe'h a nerzh gervel enno war e
 lere'h d'an tan-se eus an neñv a fell dezhañ eno.

Gant gwirionez eta e lavar an Iliz pa gemenn d'ar gristenion
 e levr ar ^h Verzerion, gouel Ginivelezh hor Salver, e teu Jezuz er
 bed-mañ, evit sakriñ gant e zonedigezh trugarezus ar bed ^{-loll} d'e Dad,
 ha n'eo ket hepken hon bed-ni, ^{ha} ~~met ivez~~ bed an Aeled. Adlennomp
 St Paol, pa vefe nemet abostol oferenn en deiz, temet eus al ~~li~~
 lizher d'an Hebreed, evit ^{anavezout} ~~enn~~ ez eo Mab Doue penn-abeg pep
 krouadelezh.

Eñ eo ar penn-hef, ^{an} ~~enn~~ penn-rener war an holl Aeled. " Ha
 pa zegas e Vab penn-hef er bed, e lavar : ^{an Tad} Ra vo azeulet gant an
 holl Aeled ". Ne gomprenan ket ar re na ^{goude} ~~añ~~ ^{goude} ket e teufe eus ar
 C'hrist ^{goude} gras dreistnatur ^{el} an Aeled. N'hall ket ar menoz-^{an ne-se} ~~enn~~
^{d'an oonj} ~~enn~~, mont gant hani hollvelegiezh ar Mab hervez mennad an Tad.
 Met n'eo ket ar c'houz svañ da rendaeliñ war ar poent-~~enn~~. Rak
 n'eo ket rendaeliñ a zo d'ober, met arvestiñ, ha ~~teufe~~ kaerderic
 Doue. Arvestiñ ouzh ar C'hrist, ar bugel-se bet ganet diester e

Kraou Betlehem hag a zo Roue an holl aeled, an Hini kanet en noz
Nedeleg gant strolladoù evurus an Reñvoù, ma klev ar vaerion un
dason bennak eus o mouezhioù / " Doue en deus stabiliet an douar,
ne vrallo ket. Prientet eo bet ho tron a-dal ar penn kentañ :
G'hwi 'zo a holl viskoazh " (Kan-kinnig oferenn tarzh an deiz)

Ha chomomp ket stag ouzh an diavaezoù . Ar bugelig ganet e
kraou Bet-lehem a guzh dindan hon natur den meurded e zoueelezh,
dindan izelegezh e beourentez, galloud e roueelezh. Eñ eo mestr
an holl istor, mestr an holl vroadoù . / Ar bed a zo leun anezhañ
a-dal/ ar penn kentañ ^{betek ar penn diwezhañ} . Eñ eo an heol
speredel, a gomz anezhañ ar PS 18, er vijevez kentañ, hag evel ma
leugn an heol an douar a-bezh , gant e nerzh, ^{hag} e sklerijenn,
o strewiñ dre holl buhez ha levenez, evel ma ren an holl amzerioù,
evelse ivez eo ar bugel-se a zo heol an eneoù, hag enaouer pep
santelezh . " AR Verb a oa ar sklerijenn wirion a lugern war pep
den, o tont er bed-mañ " Ha n'eo ket eta d'ar vaerion hepken ez
eo kemennet gant an aeled ar c'helou nevez, met d'ar bed a-bezh .
"Ha ^{drido} ~~fi~~ an douar a-bezh dirake zremm. Lavarit e touez ar poblou
^{an Adhant} ~~fi~~ 'zo Roue "(Ps. 95) "Laouenait holl dermenou an douar, ha
gwelit ar silvidigezh a zeu deoc'h a berzh hon Doue " (Ps. 95)
(Trede vigelez). " Holl vroioù an douar o deus gwelet ar Salver
degaset gant Doue. ^{da} ~~ha~~ ^{ant} ~~da~~ Roue an douar a-bezh " (Gradual
Oferenn an deiz . Ps. 97)

Setu perak er veulendi
- Douar, ha mor, gant an aeled,
E kanomp holl: a vouezh nevez
Ar Salver deut d'hon nevezin . (Heulgan Nedeleg)

-Kement kened hag en em zispek er bed, kement berzhoniezh

wirion hag a darzh eus kalon an dud, kement meuleudi war an douar,
a respont da gan an Aeled en reñvoù : Klod da Zoue, ha peoc'h d'an
dud a youl vat . Ar Salver 'zo deuet d'hon neveziañ, ... rak koshaet

Luenn

++
2

omp, ~~n'an dud~~, gant ar pec'hed, ~~ur~~ Salver hon eus ezhomm. Da

Salver
ar dud

zeiz Nedeleg emomp o'hozh, met krog eo dija Kevrin Pask . Ar
bugelig astennet e prezeb ar c'hraou eo an oant~~de~~ deuet evit hon
~~disubiañ~~ ^{disannmañ} diouzh ar pec'hed. Ennañ e vo benniget holl veuriadoù an

douar (Ps. 71) Salviañ a raio mibion ar beorien, hag e tiskaro
d'an douar an droukkomzer (Pa. 71), ^{an} ~~an~~ droukkomzer-se ^{a 20} ~~an~~ diaoul

an zhañ

temaller an dud. Deuet eo hor Salver da ziskar an enebour ~~o~~ zo
en em savet outañ a-dal penn kentañ ar grouadelezh : rak ar stourm
en devo da drec'hiñ ennañ a zalc'h holl ister an Aeled hag an dud.
Ha klevit digant Sant Leon gant peseurt doare e vo renet ar stourm

ma ve

gant hor Salver : " Goude ~~ma ve~~ kaset da benn an amzerioù
rakdivizet gant youl an Doue n'hallomp ~~bet~~ ^{digomp pennoù} kompren e uhelder, e
kemer Mab Doue, natur an den evit hec'h adunvaniñ gant he c'hrouer

hag evit ma vefe trec'het an diaoul, ijinour ar mero, gant an
natur-se end-eeun m'en doa trec'het ganti. Er c'hrogad-se digoret
evidomp ez eus bet stourmet gant hor Salver, gant ur reizhder,
gant ul lealded eston-meurbet : pa ne gerzh ket an Aotrou

hollc'halloudek a-enep an droukañ enebour, en nerzh e veurded, met
gant hon distervez-ni ; mont a ra en arbenn dezhañ gant an hevelep
~~natur~~ ^{stumm}, an hevelep natur hag hon hini, techet d'ar mero, deoust na

eo eñ dinamm a bep pec'hed "(Nil vijelez) . Gant Nedeleg eo an
digoradur da vister hon despren. Krog eo dija ar Beleg-meur gant
kinnig e oferenn. " Ne c'houlennes ken, emezañ d'e Dad, nag an
Olokost, nag ar c'hinnig-dia-c'houiñ, neuze an eus levaret : Betu

na teuan, evel m'eo bet skrivet e levr al Lezenn diwar va fenn,
evit ober da youl, e va Doue " (PS/39) (1)

Ar bugel diester-se eo an Hini a drec'ho gant izelegezh hon natur
hec'h-unan / Eñ eo dija ar Roue klodus. Ha setu perak ez adlavar an
Iliz : " An Aotrou eo ar Roue, gwisket ^{to} a gaerder, an nerzh eo e
zilhad, ar galloud e c'houriz (PS. 92, oferenn tarz an deiz, kan
digor hag Alleluia), Un deiz a zevio ~~ma~~ ^{hendale ma vo gouez} ~~ade'hano~~ Jezuz d'ar vuhez
maz sio ermaez eus ar bez, evel maz eo bet ganet da gentañ eus
korfe vamm, hep terriñ ar sielloù } En deiz-se hon douar a rzoio e
frouezh . Ha setu perak e c'hell dija an Iliz kanañ ar psalm 92
a zo hini ~~st~~ liderezh an Dasorc'h : " An Aotrou eo ar Roue, gwiske
a gaerder " Un deiz a zevio ma vo lavaret d'ar C'hrist trec'hour
gant e Dad : " Azez ^{di} ~~ben~~ tu dehoù, betek ma lakain da enebourion
da skabell ~~da~~ da dreid (ps. 109, gradual oferenn an noz : sel
ivez ouzñ ar ps. 2, vijevez kentañ)

Met kement se a zo dija ur wirionez. Perak chom da soñjal, evel
ne vije ket dija kaset da benn hor silvidigezh ? Ra laouenaio an
Nefvoù, ra drido an douar dirak dremm an Aotrou, rak deuet eo,
(Kan-kinnig Oferenn an Noz) Deuet eo, salvet en deus ar bed.

Sevenet en deus mennad an Tad, bremañ ez omp ennañ advibion da Zo
Mañ ben an breudez + + + *1 man*
Rak deiz gouel hon ginivelezh ~~se~~ hizio ivez, deiz
ginivelezh hon ene d'ar c'hras. Gwel'het omp bet en dour a vuhez

(1) Holl vuhez hor Salver a zo aroueziet gant lodennoù ar Sakrif:
Kinnig, sakridigezh, komunion . Gant kinnig hon oferenn eo
misterioù e c'hinivelezh hag e vuhez kuzhet, e teu ganto da vezai
danvez hon daspren. Gant ar Sakridigezh, eo mister an daspren
e-unan gant ar Basion, an dasorc'h hag ar pignidigezh en nefvoù.
Gant ar gomunion, eo glear peurbad ar C'hrist evel penan-rener ha
sentelaer an dud ha kasidigezh ar Spered Glan en eneoù . Evelse
sakrifis an oferenn a zo diverradur ar bloavezh kristen, hag ar
bloavezh kristen displegadur an oferenn . An eil hag egile,
skeudenn holl visterioù ar C'hrist .

ha santelaet dre nerzh ar Spered Santel, ez omp bremañ hêred ar
 vuhez peurbadus (abostol, Cf. ar beure) Ha n'eo ket un doare
 lavarout ~~da~~ vefe ar c'homzou-mañ : kaout perzh en natur Doue, ~~ha~~
 bezañ advibion an Tad ; ur wirionez ez eo. Dimp-ni, ivez, e lavar
 bremañ an Tad : ~~Es eo~~ va Mab, ^{out-tu, me eo} ~~hiziv~~ an eus da c'hanet ^{hiziv}. Levenez
 peurbad ! An Tad a c'han ennomp ivez e natur-Doue hag hol laka da
 vezañ stag ouzh personelezh e Vab, da vezañ er bersonelezh-se evel
 advibion dezhañ, ma tleomp bremañ en en dreñ ouzh ~~an Tad~~ ^{Tad}, gant e
 Verb, en e Verb, da youc'hal dezhañ : "Tad" ! e karantez ar Spered
 Glan (abostol ar sul en eizhved Nedeleg). Rak ma c'hellfemp klevout
 petra eo ganedigezh an natur Doue ennomp, ez ouezfemp ez eo a
 berzh an Tad ur youc'hadenn a garantez, ur Verb a sklerijenn hag a
 levenez divent . Ha klevout ar Verb-se a vo en Heñv hon trivli
 diziwezh .

"Eskenn souezhus : Krouer Mab-den o kemer ur c'horf hag un
 ene da deus teurvezet ^{berañ santel} ~~ganet~~ eus ar Werc'hez. Ha deuet da vezañ
 den, hep sper an den, endeus ^{avek dimp doue} ~~donnezet~~ ^{dimp} e zoueelezh " (Antifo
 kentañ eil gousperoù an Amzroc'h)

Deuet eo ar Verb da vezañ den eus hon gouenn ma kavimp perzh en
 natur Doue, ma vezimp dre se advibion gantañ d'e Dad, stag outaf
 da ziskouez d'an Tad un hevelep karantez .

Heñvel eo ar C'hinivelezh-se a gemeromp-ni e dour ar feunteñn
 vadez, ouzh an hini en deus ^{ar Verb e-man} kemeret-~~e~~ e korf ar Werc'hez : ^{Salver} ~~an~~
 Doue ha gwarez ar Spered Glan hag o deus graet da Vari bezañ ^{man}
 ar Salver, a laka ivez en dour da c'henel ar c'hredour " (St
 Leon, Prezegenn V, 5) Leun ^{vadez eus nerzh} ~~eo~~ ar feunteñn ^{an} ~~an~~ hevelep ^{spered}
 a leunias Mari. " Paz azeulomp eta diskouezidigezh hor Salver
 e kehelomp hon deroù ~~da~~ ⁿⁿ. Ganedigezh hor Salver a zo penn

kentañ ar bobl kristen ; deiz kentañ Jezuz Krist, deiz kentañ
 e gorf. Ha daoust dez eus ur renk e-touez an dibabidi, daoust
 dez ~~ar~~ ~~disrannet~~ ~~bugale~~ an Iliz ^{Yeh en heulvan} war steudad an amzer,
 koulskoude, pa seller ouzh ar strollad a-bezh eus an holl
 gristenion net ermaez eus ar feuntenn vadez, e tleomp lavarout
 ez omp kengant gant ar C'hrist en e C'hinivelezh, evel dez
 omp kruelfiet en e Basion, adsavet en e ^{veristigzh} ~~ads~~ ~~vidigezh~~, lakaet en
 tu dehou d'an Tad gant e Bignidigezh (St Leon, prezegenn VI, 2)

Ha vel ivez hon badeziñ orzh an eil-c'hinivelezh-se a go
 dasore'n ar C'hrist eus ar bez. Rak er vadeziñ ez omp
 kendouaret gant ar C'hrist, ha kenadsavet gantañ .

Hoghen War domp ~~e~~ bremañ kenhered gant ar Mab penn-hêr, e tleomp
 diskouez gantañ d'an Tad un hevelep karantez hag e hini. "Romp
 eta, va breudeur ker, meuleudi da Zoue an Tad, dre e Vab, er
 Spered Santel, evit bezañ bet truez ouzomp, en e drugarez vras
 Pa omp maro gant ar pec'hed en deus adroet buhez d'omp dre J.K.
 ma vefomp ennañ ur ~~grouidigezh~~ ^{ur} ~~nevez~~, ~~ara~~ ~~nevez~~. Dilezomp et
 doare an den kozh gant e oberezh. Ha gomezet ganimp lod e
 ganedigezh J.K., nac'homp oberennoù ar e' ^{of} ~~hiz~~ "(St Leon, 3^e
 k'entel an eil vijeles ; Sellit ivez ouzh abostol of. an Hant
 noz)

Rentomp d'an Tad karantez evit karantez, o e'hortoz gant
 spi, deiz hon ginivelezh en neñvod, hon deiz nedeleg (dies
 natalis); ~~deiz ar sklerijenn hag al levezon klok~~, o e'hortoz
 gant spi de iz ginivelezh an urzh peurbadus, deiz Nedeleg an
 bed holl, donedigezh klodus ar Roue meur ha Salver, Jezuz Krist
 (Tit. abostol oferenn an hanter noz) .

+++ *Yannanig' ha Franig*

Met peseurt priz n'he deus ket adal ~~et~~ bremañ ar

vuhez-se roet dimp gant an Tad en e Vab. ¹⁰ Anavomp ar C'hrist
 svel sklerijenn, yaouankiz ha frankiz. Sklerijenn, rak en Doue
 n'eus teñvalijenn ebet, ha deuet eo ~~da~~ ^{da} ziskuliañ dimp
 kevriñoù e Dad, ma kredimp enno ~~gant~~ ^{gant} feiz o c'hortoz ma 'n em
 ziskulio ^{dele an} ~~ar~~ Sklerijenn-se ~~en he hollsked~~. Hiziv ar
 Sklerijenn a lugerno warnomp, rak ganet eo evidomp an Aotrou,
 hag ahev et vo burzhadus, Doue, Roue ar peoc'h, Tad an amzer da
 zont ; e Rouantelezh ne vo fin ebet dezhi" (Kan digor Of. Tarzh
 an deiz) A-dal bremañ mar gwelomp pep tra er bed e sklerijenn
 an heol-se, ^{sperevel} a zo ar C'hrist, e komprenimp ar c'hevriñoù-kuzh, an
 abegoù donañ ; ster ar bed a'n em ziskulio dimp, ^{hafe} ~~sklerijenn~~
~~Roue war ar bed arak d'ar sklerijenn-se en em ziskuliañ enni~~
~~heol-henn~~ . Yaouankiz ! rak ar yaouankiz eo ar vuhez o vleuniñ
 o'n em astenn, o kreskiñ, oc'h en em reiñ. Ha Doue eo ar Vuhez
 o 'n em astenn, didermen, ^{di} hep diwezh ~~o~~ ; ~~Natur Doue~~
~~vleuni~~ en un hiziv peurbadus, e ginivelezh ar Mab, e
 trivliadenn ar Spered Glan. Ha perzh a gavomp er yaouankiz-se
 gant ar c'hras. Ar pec'hed eo ar vuhez o'n em serriñ, en
 emgarantez ; ar yaouankiz ^{la} zo ~~da~~ emro. ^{Kompren a reomp} ~~Ha~~ ~~setu~~ perok e ken an
 iliz en deiz-ou-mañ, e teu hor Salver gant e c'hanedigezh da
 nevesaat pep tra, ez eo eñ, buhez nevez, yaouankiz, e-enep d'ar
 pec'hed, d'ar gozhni laezet dimp gant an Adam kentañ. An Tad e
 em ro d'e Vab ^{al} er peurbad, hag ar Mab d'e Dad ^{al} er peurbad ;
 deuit, Tud, da gemer perzh er yaouankiz doueel. Rak an emro-
 a zo frankiz. Ar frankiz eo ~~an c'hras~~, an divoger, an
 diharz'. Ha n'eus ket harzoù en Hini a zo divent ha peurvoud.
 N'eus harzoù nemet ennomp, termenet. N'eus harzoù evidomp
 nemet pa 'n em serromp ennomp hon-unan, en emgarantez . Met

buhez Doue a zo emro aneil personadur d'egile Frankiz ez eo,
 Hag evidomp en em stagañ ouzh Doue eo ar Frankiz. ~~Buhez Doue~~
~~ennomp eo ar Frankiz.~~ Frankiz n'hellomp ket koulskoude tizhout
 anezhi en ~~klok~~ ^{ez leun} nemet ^{gant ar vestri} ~~pa ve diskaret d'hon ene moger ar c'horf.~~ ^{ba tava frankiz}

^{Doue} Met a-benn bremañ ~~ez omp~~ ^e perc'henned ar Frankiz. ~~Pedomp eta Ra~~
~~vimp dieubet~~ ^{sta} gant Ginivelezh nevez ^{oup} ~~yaouank~~ ^{ha} Mab Doue (lodenn
~~a stroll~~ ^{Kempedenn} Oferenn an deiz) .

~~Kement-se 'zo diskouezet dimp hiziv.~~ ⁺⁺⁺ Hiziv ^{man} embannidigezh
 ar mister ^{ion} ~~se~~ en ~~leunder~~. A-dal penn-kentañ ar bed e oa ~~krög~~
^{Kevin} ~~mister~~ ar ^g ginivelezh d'en em ziskleriañ, met hiziv, gant
 ganedigezh hor Salver er bed, ^{man} ~~an~~ deiz brasañ, ar
 c'hinivelezh pennañ, ^{all} e tenn diouti pep ginivelezh he ster hag he
 zalvoudegezh. "Tridomp en Aotrou Doue, va breudeur ker, ha
 tañvaomp en hon spered plijadur al levenez, dre m'eo paret
 evidomp deiz an dasprenidigezh nevez, an dic'haou divizet
 a-bell 'zo, an evurusted peurbadus. Diskouezet eo dimp adarre
 gant troiad ar bloaz, ar mister prometet er penn kentañ, roet
 erfin, hag a chomo hep diwezh "(St Leon, prezegenn R, 1) A chomo
 hep diwezh : evel mister an donedigezh, e chomo mister ar
 c'hinivelezh en-peurbad gant kement all a nevezded, kement all
 a yaouankiz ; Doue ne gosha ket, na ganedigezh ar Verb, na
 ginivelezh ar c'hras ennomp. Ha zoken krouidigezh ar bed a ~~ve~~
 un dra ken nevez bepred .

Hiziv ^{man} ~~zo~~ diskouezidigezh ar mister-se. Met n'hellomp ket
 tremen hep merkañ lodenn ar Werc'hez ~~Vari~~ ^{hin} ~~en diskouezidigezh~~
 Plijout a ra d'an Tadoù diskleriañ n'he deus kollet ar Werc'hez
~~er c'ginivelezh-se~~ ^{hin Salver} tra ebet eus he gwerc'hded. An Hini a zo bet
 krouet e ~~horf~~ ar Werc'hez hep c'hoantegez un tad, a zo bet
 ganet ganti hep gaou d'he gwerc'hded. Met dindan ar ger-se :

buhez Doue a zo emro an eil personadur d'egile. Frankiz ez eo.
Hag evidomp en em stagañ ouzh Doue eo ar Frankiz. Buhez Doue
ennomp eo ar Frankiz. Frankiz n'hellimp ket koulskoude tizhout
anezhi en-klok nemet pa vo diskaret d'hon ene moger ar c'horf.
Met a-benn bremañ ez omp perc'henned ar Frankiz. Pedomp eta ra
vimp dieubet gant Ginivelezh nevez (yaouank) Mab Doue (Pedenn
a stroll Oferenn an deiz) .

GOUEL AN DISKOUEZIDIGEZH

-del ginivelezh hor Salver e oa krog mister e ziskouez. D'ar Judevion en em ziskoueze neuze gant ar vasserion galvet gant an Aeled d'e azeculiñ er c'hraou. Hag evit gwir e tiakouez Istor al Liderezh nen eo gouel Nedeleg nemet un eiladenn, un doubladur da ouel an Epifancia, doubladur hag a gemero e Roma dreist-holl un displeg bras-kenañ, e lezel koulskoude da ouel an diskouezidigezh an enor uhelañ.

Droust da Nedeleg bezañ un diskouezidigezh, menoz ar c'hinivelezh evel m'hon eus gwelst, eo an hini hag en em zispleg enañ, evitañ e-unan ha gant ar binvidigezh al ledenañ.

E gouel ar Rouaned avat, n'eo ket lakaet da dolvegout kement e c'hellfemp tenañ eus menoz diskouezidigezh hor Salver. N'eus ket ano eus e zonedigezh e fin ar bed, pe baro war geobremañ an neñv, gant e sent hag e holl Aeled endro dezhañ. Nemet marteze kan-digor ar gouel a rafe gant ar soñj-se. Met eo Gouel an Epifancia war du menoz an diskouezidigezh d'an dud, d'ar Baganed dreist-holl evel ma lavar kenbedem ar gouel : " Doue, C'hwi hag hoc'h eus diskouezet hiziv ho Mab d'ar pobloù, gant blenierezh ar ateredenn..

Met n'eus ket da glask enañ evel ur gontroliezh etre un diskouezidigezh d'ar Judevion gant Nedeleg, hag un diskouezidigezh d'ar Baganed gant donedigezh ar Vajed. Stag eo Nedeleg ouzh an Epifancia, hag ar pezh a lidomp anezho diskouezidigezh ar C'hrist d'an holl bobloù, pe ar Judevion, pe ar re-all. O vezañ m'eo diskemet en hon touez evit salviañ an holl, e tle ivez bezañ diskleriet d'an holl evit e degas d'ar feiz. N'eo ar sklerijenn a c'houlsoe war bep den, e tont ar bed-mañ.

Evit mont da vat er menoz-se, ~~met~~ eo ret kemer en tu-hont da destennoù gouel ar Rouaned o-unan, met war un dro ganto, testennoù an Eizhved, ha re ar sulioù goude gouel ar Rouaned. Ne reont nemet peurziskuliañ kement a eo endalc'het gant ar gouel kentañ. Pa studier Istor al Liderezh e weler skler e oa kenstag ouzh ofis ar Rouaned ar re a lidomp bremañ d'an Eizhved ha d'an eil sul goude ar gouel. Tri devez gouel a oa d'an Epifancia, lerc'h ouzh lerc'h, gant Aviel ar Vajed d'an deiz kentañ, Aviel Badeziant hor Salver d'an eil devezh, hag viel gured Kana d'an trede deiz. Gant kalz a wirionez, e c'helled neuze kanañ : " An deiz-mañ a enoromp kaerret gant tri burghud ; hiziv ar steredenn he doue degaset ar Vajed d'ar c'hraou; hiziv d'an eured gant dour ez eus bet gant gwinn ; hiziv er Yordan gant Yann en doue mennet ar C'hrist bezañ badezet, evit hor silvidigezh alleluia " (antifonenn ar Magnificat en eil gusperoù ar Rouaned).

Dindan an teir skeudenn-se, anavezomp kement diskouezidigezh eus ar Verb d'ar pobloù evit o degas d'ar feiz. N'eo ket c'hoazh evel barnar e teufe, met evel Salver. Ha gervel a ra an holl . Zoken ha xx chome Jezuz a zevri-kaer e touez ar Judevion, pa nac'he mont gant hent ar pobloù, droest ne veze klevet c'hoazh e vouezh na gwelet e oberoù nemet gant tud e vro, e oa koulskoude evit holl dud an douar e prezege hag e rae burzhudoù, rak ar re-mañ a dlee d'o zro gant ledanidigezh an Aviel, anavout komzoù hag oberoù ar C'hrist Prezeget en deus d'ar Judevion da gentañ, ha goude-se d'an holl bobloù : " Ar wirionez ha n'eo ket bet degemeret gant dalientez ar Judevion, he deus degaset he sklerijenn d'an holl bobloù " (St Leon, eil vijelez an Epifaneia). Paz a hor Salver war du ar Yordan da vezañ badezet gant Yann, n'eo ket evit d'ar Judevion hepken, klevout mouezh an Tad, met evit an ouezimp ni ivez ez eo Jezuz Mab Doue, bleniet e natur-dan gant nerzh ha ten ar Spered-Glan.

Ar Gouel-mañ eo eta Gouel prezegerezh Jezuz, gouel prezegerezh an bestel, hag an Iliz, gouel an Aviel kemennet d'ar bed. Krog eo dija ar mister gant ar steredenn o vleniañ ar Vajed betek ar c'hraon rak ganto eo preveudi hor galv-ni ; ha kender 'hel a raio ar mister gant buhez-prezeg hor Salver, evit bezañ kaset da benn gant prezegerezh an Iliz a dreuz ar c'hantvedoù .

Ha petra eo danvez ar prezegerezh-se . Maz eus ur ger a lavar e berr soñj an Aviel, eo an hini a glevomp ken alies war vuzelloù Jezuz : Rouantelezh an Heñv, Rouantelezh Doue .

Bremañ eo ar c'houliz da adlenn kement en deus diskleriet hor Salver diwar benn ar Rouantelezh . Gwelit en avieloù ar pempvet hag ar c'hwec'hvet sul goude ar Rouaned, parabolenn an droeg er gwiniz, parabolenn ar c'hreunenn sezo, ar goell en toaz. Bremañ eo ar c'houliz dreist-holl da adlenn Sant Paol (lennet e vez er breviañ d'ar mare-mañ), da c'houzout digantañ mennad an Tad, ar mennad karantezus-se d'hor gervel en e Vab d'ar c'hras ha da santelidigezh ar Spered Glan . Lennomp Sant Paol da glevout digantañ an hon eus ket reizhder gant al lezenn gozh, met gant ar Feiz er C'hrist. Eñ, Sant Paol, an hini en deus difennet taer gwirioù ar Baganed da vont e barzh ar Rouantelezh. Ha n'eus ket bet eveltañ evit seveniñ gant oberoù e vuhez pezh a soñje en e galon . Eñ, an hini en deus garmet d'ar bed galv Isahia a lennomp e kentañ vijelez gouel ar Rouaned : " C'hwi holl hag hoc'h eus sec'hed, deuit d'an dourioù... Klevit hag e vevo hoc'h eme, hag e sevenin geneoc'h un emglev peurbadus, an trugereziou feal prometet da David. Setu a'am eus roet anezañ da dest d'ar pobloù, da benrener ha da gelenner d'ar broadoù " .

N'eus ket da souezhiñ eta, mar plij d'an Iliz er gouelioù-mañ diskouez engroez an holl bobloù o teredeñ betek enni : emskiant he deus eus he hollvedelezh : " Sav, eme an diouganer, bez sklerijennet, Jerusalem, rak deuet eo da Rouaned e splannder da sav-heol. Sav da benn ha gwel en dro dit : an holl dud-se'zo deuit d'en em vodañ ennout " (Vijelez kentañ) . Hag e pad an eizhved e vez lavaret er breviañ ar psalm 86 : " Traoù klodus a vez lavaret diwar da benn, keoded Doue ... an etroù a verko war roll ar pobloù, ar re a vo bet ennout " . N'eus eus nemet eus hollvedelezh

an Iliz : " Youc'h d'an Aotrou, Douar a-bezh " (Kan-kinnig an eil Sul) ; " Koue eo an Aotrou, ra drido an douar, ra vo laouen an holl inizi " (An Inizi e barzhoniezh an Hebreed eo Broadoù ar Bed) Diwar ar soñj-se eo bet merket d'an trede sul aviel ar C'hantener: " Me lavar deoc'h, kalz a zevio eus ar Sav-heol hag eus ar C'huzh-heol, hag a azezo gant Abraham, Isak ha Yakob, e Rouantelezh an Neñv " . D'ar c'hwec'hvet sul, parabolennoù ar c'hreunenn sezo-hag ar goell, o tiskouez ledanidigezh an Iliz : ur wezenn vras e tevio da vezañ, hag holl toaz ar bed a vo labouret ganti. Doust d'an enebadurioù, doust da wagennoù ar fazi, hag ar falsentez dirollet a-enep dezhi (ar mor eo skeudenn ar spered, hag ar mor drok-se eo ar Baganiezh, ar c'helenneriezh lik, ar Brederouriezh dizoue) doust da holl strivoù speredoù an deñvalijenn, e talc'ho an Iliz betek ar fin hag e sioulao ar gorventenn pa garo an Aotrou (aviel ar pevare sul) .

Rouantelezh hollvedel evit gwir, a dle hiviziken bezañ anavezet gant an holl vroadoù hag an holl amerioù, ha muioù a se gant an holl vodoù . N'eus netra a dlefe chom er-mez eus dalc'h an urzh nevez, paz eo hor Koue an hini a zo bet roet dezhañ gant an Tad ar vestroniezh war pep tra / Evel an holl dud eo an holl droù a zo galvet d'ar Rouantelezh ha kenstrollet en un urzh nevez, galvet da reññ testeni d'ar sklerijenn . " An holl zanvesioù o deus testeniet e oa deuet o c'hrouer. Evit lavarout diwar o fenn un dra bennak ses d'an dud : anavezet o deus an neñvoù e oa Eñ Doue rak kaset o deus diouzhtu ur steredenn. Anavezet end us ar mor, rak d'e dreid da gerzhout en em roas kalet awalc'h, an douar a anavezaz rak pa varvas e krenas." (St Gregor, trede vijelez, tred kental, e Gouel an Epifaniza). Bet an dour dreist-holl en deus anavezet ar Salver, hag a zo bet laket hiziv e dalc'h Rouantelezh an Neñv, rak hiziv eo bet badezet Jezuz gant Yann ; badeziant o skeudenniñ hon hini, ha dour o skeudenniñ ar c'hvas ; " Morioù ha sterioù, benniget an Aotrou, feunteunioù, kanneulit an Aotrou; Alleluia " (pevare antifonenn ar gousperoù). " Red-dour ar ster vras, 'ro levezeg da geoded Doue " (Psalm XLV, 5)

An hini a ro stumm d'ur Rouantelezh eo ar Koue anezhi. Mar deo gwir an dra-se evit aferioù ar bed, eo gwiroc'h c'houzhañ war dachenn an dreistnatur. Ar C'hrist eo an hini a ra e Iliz, an hini a ro dezhi buhez, sklerijenn, kenstagerezh . Hepdañ n'eus ket anezhi e doare ebet. Ar C'hrist eo an abeg-furm d'e Rouantelezh, anezhe anezhi. Saludomp eta an hini a zo bet roet dezhañ gant an Tad pep mestroniezh war ar bed : " Betu ma teu an Aotrou pennrene ar Rouantelezh 'zo en e zorn, ar galloud, ar vestroniezh " (Kan digor gouel ar Rouaned) Deomp devetañ evit e anavezout evel Koue ar Bed, evel ar Vajed gant an tri donezon . Rak gant an aour eo ar Koue e anvomp ; an aour a zo roueel, anaour a zo pinvidigezh ha sin pep mestroniezh . Ha Jezuz a zo Koue hag evel Doue, hag evel den. Evel Doue e profomp dezhañ an ez-fa. Evel den gwirion e kinnigomp dezhañ ar mir, a zo arouez ar maro a vo gouzavet gantañ evit hor silvidigezh .

En em ziskouez a ra dimp gant ar steredenn, gant testeni mouez an Tad e badeziant ar Yordan, gant testeni ar spered Santel, o tiskouez e nerzh gant furnez e brezegerezh ha gant galloud e

oberoù . Furnez e brezegerezh, a souezh dirazi an holl dud a
 glevez anezhañ, evel ma kanomp er Gomunion gant an trivet sul hag
 ar sulioù war Ierc'h : " Estlammet e oa an holl gant kement a zeue
 eus genoù Doue ". E oberoù, ne oa ket dises bezañ esmaet ganto ;
 kement a vuzhudoù en deus graet ! Ha da gentañ hini Kana, a so ar
 sin kentañ, ar sin da ge ent en deus sevenet hor Salver, rak deuet
 eo evit oberiañ un eskemm souezhus, o treiñ dour divlaz hon natur
 pec'herez, da vezañ ur gwin a levenez. Deuet eo evit kas da benn
 eured an denelezh, gentañ, Verb Doue .

D'an unvaniezh-se gant hor Salver, pehini eo an diviz-ret ?
 Petra an abeg-kentañ ? Ar feiz an hini eo a dle hon ren evel
 steredenn ar Vajed, betek ma 'n em ziskouezo un deiz hon Doue e-un
 en e splannder, ar feiz evel ur gouloù a luc'h en deñvalijenn betek
 ma paro en hor c'halon ar sav-heol (II Per, I 19) . Adlepomp Sant
 Paol evit kaout displeget gentañ talvoudgezh ar feiz : n'eo ket
 gant al lezenn ez omp santelaet, met gant ar feiz er C'hrist. Ar
 feiz eo merk-diforc'han eneoù ar Rouantelezh .

Ha n'eo ket ur feiz maro e vefe, met an hini a labour er
 garantez (Gal.V,6) da merc'her an trede sizhun, eil kentel) . Ar
 feiz bev-se eo an abur a profomp d'ar C'hrist, da respont d'e
 sklerijenn ; hag ar feiz-se entanet gant ar garantez a ya da bedenn
 aroueziañ gant an ezais, ha da emziouer aroueziet gant ar mir .

Rak peseurt liamm a gevred tud ar Rouantelezh kenetrezo ha gant
 ar C'hrist ? Ar feiz bev-se a labour gant ar garantez. Sed ar
 menoz a adkavomp en abostoloù ar marc-mañ : galvet omp bet d'ober
 ur c'horf unan, setu perak bezit unanet gant ar garantez. Daoust
 peseurt donezon hoc'h eus resevet, eo evit mad an holl. Gouezit eo
 ar garantez klokter al lezenn. Ha zoken gant tud an diavaez, ho pet
 peoc'h ha madelezh : gwellañ abostolerezh ez eo .

Rak galvet oc'h holl d'an abostolerezh, ha mar dle ar C'hrist
 prezeg hag en em ziskouez, mar dle an Iliz kenderc'hel labour ar
 C'hrist, e tleit pep hini ac'hanoc'h ziskouez en dro deoc'h
 sklerijenn ar Rouantelezh . Ur c'horf-unan emaoch, an hevelep hini
 Ha meuliñ a ra Sant Paol an Besalonikidi, o vezañ m'o deus ~~xxxx~~
 strewet en dro dezho keloù mat an Aviel (6 vet sul) . Setu ar
 c'houlz da gemer soñj eus hon dever a brezegerezh, da c'houzout e
 tleomp kenlabourat da ledañidigezh ar feiz dre ar bed. Setu koulz
 da blediañ gwelloc'h gant soñj an obererezh katolik, da avieleañ ar
 bed en dro dimp, e touez tud hor renkad. Avieleañ ar bed, da lavarout
 eo an holl draoù, an holl zanvezioù ivez, gant an arz, gnt an
 urzh, gant o implij reizh, hervez komz hor Salver d'e ebestel :
 "Prezegit da bep krouadur" .

Met mar deo galvet hor feiz da splannañ en dro dimp gant hon
 abostolerezh, n'hælle hon ober nemet entanet e vefe ennomp ar feiz
 se gant ar garantez hag an arvesterezh. Hor pled kentañ a dle bezañ
 kreskiñ ennomp talent ar feiz gant ar bedenn hag an emziouer, pe
 e chomo ganimp digampi ha difrouezh. E striv an arvesterezh e
 kavimp nerzh dizaon da brezeg en dro dimp, evel St Paol n'eo bet
 ken taer en e c'hoant prezeg, nemet en abeg d'e ene bezañ pignet
 betek an trede nefv .

Ar feiz bev-se a zo an hini skeudennet dimp gant ar piled war enaou a resevomp ar vadeziant, hag a vez adkemeret ganimp pep bloaz e gouel ar Chandelour. Soudrus eo paz eus kement soñj eus ar feiz e gouel an Epifania, ha paz eo ar vadeziant sakramant ar feiz, ne veie ket badezet en lidel da ouel ar Rouaned evel ma vez gret da Bask ha d'ar Pentekost. Gwechall evit gwir e veze adkemeret gant an Iliz d'ar mare-mañ, jestr ar Badezour da c'hellout kanañ gant muioc c'hoazh a levenez : "Morion ha dourion, bennigit an Aotrou" .

Gant ar Vadeziant, evel dour Kana, omp bet kemet en gwelloc'h. Hon ene'zo deuet da vezañ evel ur wreg nevez, fichet en he bragerion. Gant ar c'hras omp deuet da vezañ rouaned, a-gevret gant ar Roue. Gouel ar Rouaned a lavaromp bremañ eus an Epifania, n'eo ket hepken e vefent bet kerkent ar Vajed rouaned dre o renerezh war an dud, n'eo ket hepken e vefent bet rouaned gant o skiant hag o furnez, met en abeg d'an Epifania bezañ hor g'lv da Rouantelezh an Heñv, lec'h ma teuomp da vezañ evel ma lavar St Ier, ur boblad roueel. Gouel hon Roueelezh eo hiziv .

Gouel ar Roue, ha gouel ar Rouaned. " En e sav emañ ar Rouanez a zehou dit, en he dilhad alaouret" (Psalm 44,10) N'hellomp ket disrannañ ar Werc'hez diouzh soñj ar C'hris, nag diouzh soñj an Iliz. En he sav emañ evel hanterouez ar c'hras en Eured Kana, en Eured an Denelezh gant ar C'hris . En he sav emañ e gouel ar Chandelour o tougen en he divrec'h ar C'hris, d'e ziskouez d'ar bed, sklerijenn da skleriañ ar broadoù . En he sav emañ evel patron an Iliz, ha patron an ene kristen. Gwelit en deiz ar Rouaned, er vijeles kentañ. Testenn an trede kentel kemeret amañ diwarbenn an Iliz, a zo implijet diwarbenn ar Werc'hez e gouel ar Werc'hez krouet dinann, ha gwelit war un dro peseurt implij e c'hellit ober eus an destenn-se evit an ene kristen treuzneziet gant ar feiz bev

Evel ar Werc'hez o tougen ar C'hris en he divrec'h, e tle ivez an Iliz diskouez ar C'hris . Hag evelse ivez e tle pep kristen diskouez ar C'hris d'ar bed. An delwemoù-se eus ar Werc'hez gant he Mabig en he zivrec'h, skundennoù ken kustum dimp, ra gemerint eta evidomp o ster don : arouez prezegerezh an Iliz ez int, arouez hon abostolerezh .

Evelse an Azvent a ziskoueze dimp ar Werc'hez Vari o tougen en he c'horf hor Salver, Jezuz. Nedeleg he diskoueze ouzh e reif d'ar bed. Ha gouel ar Rouaned ouzh e sevel en he divrec'h a-wel d'an holl. Ha lavaret en eus e oa Mari e pep unan eus ar misterioù-se patron ha skouer an Iliz hag ar golon gristen. Rak daoust ma welomp anezho displeget gant al liderezh an eil goude egile, ha n'hell ket bezañ ahendal, daoust ma int c'hoarvezet ivez e buhez ar Werc'hez an eil war lerc'h egile, ez int gwir koulskoude en o ster don, an holl war un dro, en hevelep koulz. Ne gollomp ket ar C'hris a zougomp ennomp evit e ziskouez d'ar bed, nag evit e reif endo dimp Er c'hontrol, ar garantez a ziskouezomp d'ar reoù all a gresk en ennomp bezañ Jezuz . Ha pehini hor c'hoant nemet ma perc'hanno ac'hannomp a-grenn ?

O VONT WAR-DU AR C'HORAIZ

=====

O vesañ krêget da brezeg diwar-benn Rouantelesh an Neñv, ne veze ket awalc'h da Jezuz diskuliañ gwirioneziou dianav, ha diskoue ee c'halloud en e vuzhudoù . Ne brezege d'ar pobloù, ne baree ar glañvourion, nemet evit gallout goulenñ diganto respont o c'harantez da Doue an Tad : "Karout e ri da Doue, a greiz da galon a greiz da spered, a greiz da ene " Setu lezenn Rouantelesh Doue, al lezenn bet roet d'an den a-dal ar penn-kentañ, met lezenn nac'het gant Adam hag an dud, a zo e labour-eñ adentañ er c'helonoù ar garantez-se, a c'hortoz an Tad digant e vibion. Deuet eo evit dic'haouiñ klod an Tad .

Ha setu bremañ ar c'hevrin ez omp galvet da arvestiñ outañ evit estaol hor c'harantez . En em dreiñ a reomp bremañ war-du ar Groez, evel Jezuz, ha war-du Pask, o spurmantiñ eus a bell c'hoazh ar C'halvar hag an eur-se c'hoantaet gantañ, evel e " eurvezh ", evel barr uhelañ e vuhez-den .

Gwisket ganimp dilhad rus-glas ar binijenn, antreomp gant Sul ar Seizh Sizhun er soñjoù-se a emgestiz hag a binijenn a lazho ennomp ar pec'hed evit brasoc'h splannder d'ar c'hras .

Betek Pask, bremañ, e tiskouezo diap an Iliz en he lideresh evel tri dest a emsoñj hag a bedenn-galon .

Ar C'hrist, da gentañ, o c'hervel an dud war e lerc'h da garout an Tad, Jezuz Eñ o vont betek an aberz uhelañ evit dic'haouiñ klod e Dad ha dre se diskar galloud ar pec'hed .

D'an eil gent istor an Ezech'h-meur, soñj ar pec'hed er bed, ha war un dro meneg eus promesoù an Tad a holl viskoazh, o reiñ a rumm da rumm e personadur an Ezech'h-meur ur skeudenn eus roll e

Vab evel rezer ur boblad nevez a dud selvet . Orin ar bed, kouezhidigezh Adam, hon ted-kentañ, ha lignez an Esec'h-meur, Noe, Abraham, Isak, Jakob, holl skudennoù an Adam nevez, a bar evidomp e pajennoù levr ar C'heneliezh a lennomp bremañ er Vijilezioù .

D'an trede, ar preder warnomp hon-unan da avanezout hor stad, hon gwanderioù, evit dizoleiñ ennomp roudoù don ar pec'hed ouzh hon sachañ d'an drok. An emziouer, ar striv da vont war lerc'h ar C'hrist war hent ar Groez, da seveniñ ni ivez youl an Tad, ha kaout gent se an tu da greskiñ e levenez ar vuhez nevez . Labour a varo hag a vuhez .

Met n'hellomp ket antren a daol-trum er binijenn, ha mat eo diap en em sozañ a-benn kregiñ gent ar C'horaiz. E-pad teir sizhun e vezint galvet da zilezel ar menozioù skañv, da soñjal ervat en hor silvidigezh, ma selaouimp e sul kentañ ar C'horaiz, o tasseniñ en sioulder hor c'halon, galvadenn St Paol : Setu bremañ an amzer vat, setu deiz ar silvidigezh .

Hag arrek en em unaniñ da gristenion Roma evit kregiñ ganto ar C'horaiz dindan sin hor Salver . Kemeromp an hent ganto da c'houlenn skoazell tri gwarezour ar Ger-Veur : St Pêr, St Paol ha Lorañs an vieler. En tri sul-mañ e vo graet a bep eil "statio" arzav en o iliz-veur ; eno, en em vodo ar bobl kristen evit pediñ dindan renerz ar Pab . Hag o kregiñ da gentañ gent an hini diwezhañ eus o zri, e vo arzav er Sul ar Seizh-Sizhun en Iliz St Lorañs, er sul war lerc'h, en Iliz-veur St Paol ermaez ar mogerioù, er sul ar Pemp Sizhun en Iliz-veur St Pêr (1)

(1) Betek ar Grenn-amzer ez eus bet graet arzav evelse, en ur vodedeg eus gwellañ kristenion ar Ger-veur, dindan renerz ar Pab, a lavare xx oferenn ar sul. Bremañ, daoust n'eus ken arzav er stumm se, e plij evelkent d'an dud deol mont e-pad ar C'horaiz, da weladenniñ iliz an Arzav, kinklet gent stignoù ruz, en he dilhed gouel, o kouviñ an dud d'ar genbedenn a-wechall .

Ermaez eus mogerioù-kêr, en em gav Iliz Veur St Laorsâs, e kreiz beredoù kozh ha nevez. Setu marteze perak e krog kan-digor Sul ar Seizh Sizhun gant soñj ar maro : " Endro dia ne gleven nemet klemoù ar maro, ne santen nemet poanioù an ifern ... " Met abegoù all a zo amañ d'ar soñj-se. Savet eo bet an oferennoù-mañ arsak ar C'horaiz en amzer St Gregor, pa oa Bro-Italia o c'houzañv dindan eloubadegoù ar Verbarad. Met ne vije ket a bouez bras an holl abegoù istorel-se, mar ne vije ket bremañ ar c'houlz da sellout a-dal ouzh gwirionded ar pec'hed, a zo ar maro ar frouezh anezhañ. Etre lennomp e pajennoù kentañ an Testament Kozh lakaet dindan hon daoulagad gant Sul ar Seizh Sizhun, nemet kouzidigezh an den eus ar stad evurus ma oa bet krouet enni gant Doue. Hag er sizhun warlerc'h gant istor Noë, eo konnar Doue ouzh an dud bec'herion, gant al Liñvadeg veur o veuziñ anezho. Goude ar pec'hed kentañ, heuliad an dizurzhioù hag ar pec'hedoù personel betek fin ar bed. Ha war seelioù ar pec'hed, skeudenn ar boan hag ar maro. Bremañ e c'houzañvi poan, bremañ e varvi. Ha gant taolenn muntr Kain, skeudenn ar brezelioù etre sibion an Den .

Kement se n'eo ket evit hon digalonkaat, met evit degas dimp enskiant eus ar gwanderioù a' gorf hag a ene deuet dimp da hêrez digant an tad kentañ, evit na glaskimp ket en em harpañ warnomp hon-unan, evel pa c'hellfemp gent hon nerzhioù-~~ni~~ tizhout ar reizhder natur hag an urzh douarel, evit ma 'n em droimp avat war du Doue da c'hortoz digentañ ar silvidigezh hon eus ezhomm anezhi. "Eus don an islonk, lotroù, am eus kriet war du ennoc'h ; va Doue, selaouit va fedenn. Ha vo war evezh ho tiskouarn da glevout pedenn ho servijer. Mar sellit pizh ouzh ar pec'hedoù, piv a c'hell dere'hel ouzhoc'h ? Met truezus oc'h, hag en abeg d'ho lezenn, en

eus gedet sikour diganeoc'h "

Ar C'hras zo ret dimp, zoken evit kas da benn ar reizhder naturel. Rak n'eus nemet un urzh en deus mennet an Tad krouñ Mab-den emmi, an urzh dreistnatur ; en urzh-se ne labour ket an nevezhioù natur evita o-unan hepken, met evit degas d'ur pal uheloc'h merket dimp gant gras Doue. Ha goude ar pec'hed, daoust m'eo chomet hon natur gant hec'h anien, eo bet koulskoude disteraet ha gwanaet hon galloudezhioù en doare ma n'hellomp mui ac'hanomp hon-unan tizhout d'an urzh natur. Mar domp ken gwan-se e keñver finvezioù hon natur, n'hellomp netra hep gras Doue evit mont d'hon finvez dreistnatur. Ha kouezhet diouzh ar Baradoz kentañ, hon eus ezhom eus truez Doue hag eus e silvidigezh, pe daonet omp .

Truez en deus bet ouzh an den. Truez en deus. Hag adalek antronc ar pec'hed, e promete an Tad ur salver . Hag arack d'ar Silver-se dont er bed, e roe dije e c'hras ha tu da dizhout ar silvidigezh, dre sell ouzh an die'haou da zout .

Truez Doue a gavoap en deizioù-mañ : " E kreiz va anken em eus gedet an Antroù, hag eus e dempl santel en deus klevet va mouezh " (Kan-digor Sul ar Seizh Sizhun) . " Va Doue, bezit din un difennour, ur c'hreñvlec'h a repu, deuit d'am saveteifi; rak c'hwi eo va roc'hell ha va diwall; evit gloar hoc'h ano e vlot va rener, c'hwi va mego" (Kan-digor Sul ar Pemp Sizhun) .

Guzhpenn truezus, eo galloudek hon Doue : " Ra ouezo ar pobloù eo Doue a-zoc'h an douar " . "C'hwi eo Doue an hini hepken a ra burzhudoù... Gant ho-prec'h hoc'h eus diabet ho pobl, bugale Israeel ha Jakob " (Gradualioù Sulioù ar C'hwec'h Sizhun hag ar Pemp Sizhun) .

Gras awalc'h a vo roet da bep den evit gallout an em selviañ, pe en defe bevet en eurioù kentañ ar bed, pe e vefe daonet gant an

eurioù diwezhañ, d'an holl servijerion vat e vo roet da c'hoar ar
vuhes peurbedel,
~~XXXXXXdiwezhañ~~, pe o defe labourer d'e Rouantelezh en eurioù kristef
an Testamant kozh, pe en eurioù disten an Testamant Nevez. Hogen
ar c'hras a zo gras evelkent, donezon a largetez, ha n'eo ket urzh
dreistnatur ar c'hras evel hini an natur, na seizreizherezh ar
c'hras evel hini an natur. " Ma plij din bezañ brokus e-keñver
hiniennoù, eme an Tad, petra 'c'h eus da lavarout ? Ne ran gaou ebet
oushit " (Aviel Sul ar 6 Sizhun) .

Met ne vez rediet den da vont e-barzh ar Rouantelezh. Pet gwech
e vez diskouezet gant hor Salver an-tre er Rouantelezh evel ur
gouviadenn. Amañ, hevelep tra, gant an Tieg o pedif labourerion da
vont d'e winienn. Amañ an hader o teurel e winiz gant brokusted,
gwiniz e wirionez, prezeget en diavaez, gwiniz e vroud d'ar mad
klevet a zisbarzh . Met disheñvel eo respont an dud. Hiniennoù en
em serr d'an nerzh doueel, reoù all a zegemer met hep dalc'h,
hiniennoù erfin a chom er c'hras resevet da reiñ endro frouezh mat,
kent evit unan . (Aviel Sul ar 6 Sizhun)

En hevelep doare, n'eo ket bet resevet gras Doue gant an holl
Hebreed a heulias Moizez da vont ermez eus bro Ejipt : " Ne fell
ket din, va breudeur, e ankounafec'h eo bet gwechall hon tadoù holl
dindan ar goabrenn, hag o deus holl treuzet ar mor..... met ne voe
ket kalz anezho o plijout da zoue " (Abostol Sul ar Seizh Sizhun)

N'houl ket Doue ober tra emomp en desped dimp ; goulenñ a ra
kenlabour hor youl. Pensaos e c'hell chom frankiz hor youl dindan
gr/s hollc'halloudek Doue, pensaos deoust d'hor youl gallout nac'hañ
d'oust d'hon usant bezañ ret, eo koulskoude gras Doue a ra emomp
kement a zo mat, ma n'hellomp ket lavarout : " Va nerzh-me eo an
hini en deus graet an dra-se ". Mister bras, o deus pledet warnañ
an doktored kristef o vont pe vuioe'h war an tu pe vuioe'h war an

tu all, hep gallout koulskoude diskleriañ pezh a chom kevren Doue.

N'eus forzh penaos, strivañ a dleomp ober, hep marc'hata, evel redour ar studioù ha ne silez netra da c'hellout tizhout ar priz. (Abostol Sul ar 7 Sizhun). Stourm hon eus d'ober a erop an diaoul, a bun endro dimp evel ul leon kennaret, a-enep ar bed a glask tro ha tro holl lubanñ hag hon diskar, a-enep dimp hon-unan : " Kastigañ a ran va c'horf ouzh e lekast da blegañ gant hon na c'hoarvezfe ganin bezañ deonet, goude bezañ prezeget d'ar re all /"

Met setu ur wech c'hoazh ar mister : goude bezañ strivet t'er, evel pa vefe pep tra diouzhimp, bezomp sur n'eo ket diganimp eo deuet ar mad hon eus graet, met diant gras Doue. Diouzhimp hon unan, ne domp nemet sempladurezh, ha gwellex-a-se peogwir e splann evelse trec'h ar c'hras en hor buhez : "Nerzh ar c'hras en em ziskuilh en e greñv e kreiz hor sempladurezh. A galon vat eta e tennin klod eus va gwanderioù, evit ma vo ennon nerzh ar C'hrist " (St Paol, Abostol sul ar 6 Sizhun) .

Strivomp, evel pa vefe pep tra diouzh hor galloud, o c'houzout goulenn nerzh Doue, gras an Neñv a vo roet dimp awalc'h bepred, met gouzomp hon distervez, ha goulennomp kreñvañ skoazell . Goulennomp gant fiziañs : " Ennoc'h, Aotroù, an eus lekset va fiziañs, ne vez ket kollet da viken; en ho reizhder, va dieubit ha va salvit" (Kan digor Sul ar 5 Sizhun) . " Dale'hit start va zroid en hoc'h hentoù evit na vrellin ket. Troit ho tiskouarn ha selc'hit va fedemoù ; diskouezit ho trugarez, Aotroù, c'hwi hag a salv ar re a leka o fiziañs ennoc'h " (Kan-kinnig Sul ar 6 Sizhun) Hag ar c'henbedennoc er sulioù-mañ ! Gwellañ skouerioù a bedenn .

Skouer St Paol hon eus da zeskiñ dimp penaos stourm gant dalc'h ha kalonegezh. Disesterioù e leiz a savo dirazomp, rak kemeret hon eus an hent strizh ha d'as a zo hent ar Vuhez. Met respontomp da

c'halv Doue, evel ma reas Noe, n'eas ket da heul skouerion⁷ gadal an dud lik a veve en dre dezhañ, met goude bezañ servijet Doue, ne nac'has ket kredif d'e vobezh, ha goude kredif labourat tenn da sevel un arc'h a silvidigezh evitañ hag evit tud e diegezh .

E-kreiz ar striv-se, e kreiz hentrubuilh hag hon pinijenn, bezomp leun a levenez. " Karout a ra Doue an hini a ro gant ar mousc'hourzh " Div wech da vihanañ er suliou-mañ ez eus an eus al levenez : "Doue eo a ro levenez d'am yaouankiz "(Komunion Sul ar 6 Sizhun) ar c'hras ennomp deoust ha n'eo ket buhez yaouank da viken ? ha ge pennadig sul ar 5 Sizhun : "Laouenit da Doue, holl dud an douar, servijit Doue gant levenez ... "

Klevout a ran Noe, o kensañ hag o c'hwitellat a-hed an deiz, pa veze oc'h kenskensañ da sevel an arc'h . Ha pa oa en e arc'h o xix c'hortoz d'an doureier mont kuit diwar an douar, e tiskouez ivez un hevel~~e~~ habaskter. Gortozet en deus gant dalc'h ar c'houlz dezhañ ha d'e dud da vont ermaez eus an arc'h . Deskomp digantañ eo ret a-wechoù dimp gedal e-pad pell ma vo skubet gant Doue ar pezh a vir ouzh hon obererezh da gregiñ . Evel ma tleomp labourat gant dalc'husted, gouezomp gvez ne zougomp ket frouezh diwar vuanegezh met diwar striv ha gortozegezh : et fructum afferunt in patientia .(Aviel ar 6 Sizhun) .

Teurel frouezh eo ar pezh a c'houlenn diganimp gras Doue. Da lavarout eo n'eo ket dougen ennomp ur feiz maro, met ur feiz bev gant ar garantez. Evel ma reas Abraham a gredas e komz Doue, hag a reas pezh a c'houlennas digantañ, betek mont da lezhañ e Vab unel .

Ar sentidigezh ouzh Doue, betek an enziouer brasañ, setu skouer Abraham, Tad hor feiz, ar sentidigezh da youl an Tad, setu bremañ pezh a brezeg dimp Jezuz gant e vuhez hag e aberz.

Rak pec'bed Adam, oberour ar maro, a zo bet disentiidigezh ha dismegañs d'ar youl-se. Hag hor silvidigezh a vo seveniñ urzh an Tad, hor silvidigezh en oberennoù ar C'hrist, hor silvidigezh en hon oberennoù diwar skouer Jezuz. Deuet eo da gas da benn kement er deus mennet e Dad diwar e benn. Evel m'o deus diskleñfet an Diouganerion, e vo droukroet d'ar Baganed, goapaet, skourjezet, skopet outañ, ha goude bezañ bet skourjezet ganto e lakaint anezhañ d'ar maro, met d'an trede deiz e tesor 'ho " (Aviel Sul ar 5 Sishun)

Ha mar deo deuet Jezuz da zigeriñ da Vab-den e zaoulegad, mar deo deuet d'e gelemm gant sklerijenn e gomzoù, eo evit e lakat da vont war e lerc'h da ganmeuliñ an Tad : " Ha kerkent e welas hag ez ae d'ha heul o veuliñ Doue. Hag ar bobl ivez, o welout kement-se a veulas Doue " Ha petra eo meuliñ Doue, nemet ober e youl evel ma tiskleir ar Bater : " Hoc'h mo bezet sentelaet... penaos ? Ho polontez bezet graet "

Ra vezo eta ispisial en deizioù-mañ danvez hon emsoñj, kerantez hor Salver ouzh e Dad . Hag o kounaat sekris ar groaz, guezomp gwelout ennañ brasañ testeni kerantez kalon Jezuz da glod e Dad bet dismegañset gant ar pec'bed. Rak ar garantez-se eo ar mister hollbadus, ar pezh a chomo da viken . "Ar garantez ne bovezo biken" Ar garantez-se eo memenn hollbadus ar silvidigezh, al levenez, hag ar vuhez .

Strivomp d'ar pezh klokañ. Strivomp d'ar garantez. Klevomp digant St Paol meulgan^x ar garantez. Ne daly mann nemet dre ma kas d'ar garantez, nemet dre ma fronezh ar garantez. Klevomp digant kalon Jezuz ober ni ivez youl an Tad, ha pedomp anezhañ ma o'hellimp lavarout : " Benniget oc'h, Aotrou, deskit din ho lezenn. Va muzelloù o deus lavaret hoc'h holl gourc'hemennoù" (Kan kinnig Sul ar 5 Sishun)

Anavezomp en oferenn ar Sakrament a daolenn diamp endro karantez ar C'hrist evit e Dad. Gant ar C'horeiz e veñp pedet ben-deiz gant an Iliz da glevout an oferenn ; endro d'an oferenn, gant an oferenn eo e fello d'an Iliz hol lakaat da heul ar retred meur a sozo hon ene e-benn Pask . Rak an Oferenn hag ar gomunion hon stag ouzh sakrifik ar C'hrist. Eno e kavimp levenez ha yaouankiz : "Me a dostaio ouzh aoter Doue, ouzh Doue a ro levenez d'an yaouankiz " (Komunion sul ar 6 Sizhun) Debromp ar C'hrist da gaout ennomp e vennadoù hag an nerzh d'en em heñvelat outañ . (Komunion Sul ar 5 Sizhun) .

Setu eta n'eo krog retred meur ar Gristeniezh da soññ hon
 eneoù e-benn Pask, d'o nevezañ e daeloù ar binijenn hag e tan ar
 bedem . " Setu deuet an amzer v t, deiz ar silvidigezh " Deiz ar
 silvidigezh ; rak kouviet omp d'en em soññ war vieter hon desprer
 e gwad hon Salver ; pedet omp da arvestiñ ouzhp Jezuz o vont war du
 ar C'halvar ; hogen n'eo ket en em soññ en un arvesterezh goull
 met evit en em stumañ diouz hon Salver. Evel hon eus notet dije
 e vo renet ar Retred-mañ gant hon mamm santel an Iliz, en dro d'an
 aoter ha d'an oferenn, en dro d'ar sakramant e zegas ~~xxx~~ ha soññ ha
 gras efedus eus aberz ar Groaz. Bemdez e vezimp galvet ganti da
 lidañ ar mister a vero hag e vuhez, evit en em dreuzneuziñ diwar
 skouer ha gras Jezuz. Gant kentelioù nevez bemdez.... N'hellan ket
 kemer war un dro evit o dibunañ zoken o tremen, kement soññ a gaver
 en oferenoù ar C'hoariz . N'hellan nemet sellout dre vras da
 ziskuliñ ar menozioù pennañ. Kement-se a rin o'n em harpañ dreist
 hell war oferenoù ar pevar sul .

Klask a rin urzhiñ un nebeut menozioù . N'eus ket da grediñ
 koulskoude e vefe heuliet en oferenoù ar C'hoariz un urzh
 poellataet resis. Mann, ne oa ket se doare soññ ar Gristenion
 gentañ ; plijout a rae dezho ober war dro ur soññ gant frankiz, o
 c'houzout n'hall ket bezañ termenet an ur c'heal ar izh, pinvidigez
 ar misterioù . An urzh heuliet ganto n'eo ket un urzh poellataet,
 met un urzh eneel, un urzh varzhoniel. Rak/n urzh a so evelkent/
 Mont a reomp war rack war du ar C'halvar. Testent a reomp da greiz
 ar c'hevren. Buioe'h sui, pep maz omp er c'hoariz, e teu d'en em
 ziskuliñ sklaeroc'h-sklaerañ, eraz ha konnar ar Yudevion a-enep

hon Salver. Goude Sul ar Basion e vo se ar soñj pennañ .

Urzh eneel, a oar ober gent an tenn-distenn ret d'ar vuhez ha d'ar soñj. A bep eil sul da skouer e trec'h en aviel glac'har pe freslz, menozioù trist pe laouen. Gant ar sulioù dis eo ar soñj eus an diaoul, eus an droug ; gant ar sulioù par, frouezh ar sakrifis o parañ evel treuneuziadur ha magadurezh an ene .

Reiñ ur berr-dressedur eus testoù pennañ ar c'hoariz a vo, siwazh, lazhañ al lusk-bev-se /...

=====

Evel m'hon eus dija gwelet e pean keñten amzer ar 7 Sizhun, e ra soñjoù ar c'hoariz en dro da dri zest pennañ . 1° Ar c'hrist, 2° Skeudemoù ar ~~skiz~~ c'hrist en Testament Kozh, 3° hon buhez diwar skouer ar c'hrist .

1° AR C'HRIST .

Gant sulioù amzer ar 7 Sizhun e oa soñj ar pec'hed, koun hon gwanded a 'n em ziskoueze ar splannañ . Anaf e-dal ar sul kentañ, e tleomp mont donoc'h e mister ar pec'hed hag ar c'hris. Gant aviel an tentadur, setu an daou eneber an eil dirak egile : Jezuz hag an diaoul. Stourm ar pec'hed ouzh ar c'hris, ar mero ouzh ar vuhez speruel, n'eo ket stourm etre daou soñj, met stourm etre div bersonelezh. Setu ma teu war al leurenn n'eo ket heken skeudenn ar pec'hed, met tad ar pec'hed e-usañ, an diaoul, Satan, an enebour. Lavaret e vez ne brezeger ken e-walc'h diwar benn an diaoul ; an iliz el lideresh a ra da vihanañ div wech ar bloaz, er c'hentañ hag en trede sul ar c'hoariz. Klask e ra Satan etizañ e Jezuz an teir c'hoantegezh a zo annezet e kalon an den abaoe ar pec'hed kentañ, evel mitizhion feal dezhañ, prest bepred da respont

d'e c'halv : c'hoantegezh ar c'horf (hudurniezh) c'hoantegezh ar
 spered (lore'h) c'hoantegezh ar perc'hennañ . Taolit evezh penaos
 e respont Jezuz . E berr e respont kement-mañ : Ne selaoui ket da
 c'hoantegezhioù met Doue hepken da servijout dezhañ " . " Ne x
 serviji nemetañ " Setu un taol-feuk war eeun d'an hini en doa
 youc'het : " Ne servijin ket " Ha kompren a reer ez eas kuit
 Satan evit ur c'houlz, lostek .

Setu dizoloet eta un dra bennak eus ar stourm speredel etre
 Satan ha Jezuz, a leugn buhez prezeg hor Salver, a gendalc'h da
 leuniañ istor an Iliz : stourm speredel n'hellomp ket ken aes-se
 kompren pegen tenn, pegen taer, pegen gwevn eo bet, hag a vo dimp
 ur sousezh anavout snezhañ pa vo dizoloet diap er bed da zont .
 Sonj ar stourm-se keulskoude eo an hini a c'houarn an amzer-mañ
 penn da benn .

" Ne serviji nemet Doue ", pet gwech e-pad ar c'hoarvez e vo
 eno en oferennoù eus ar goure'hemennoù da brederiañ warno ha da
 seveniñ . Met ne vezint ket meneget gant doare-difenn al lezenn
 gozhy hepken ; deuet eo Jezuz da gemenn d'an dud ez int karet
 gant e Dad, hag e tleont karont an Tad endro. Ober ar goure'hemen
 noù eo sentiñ ouzh youl an Tad, doujañ snezhañ. Eñ Jezuz, a zo
 deuet evit-se, kas da benn pezh a venn an Tad dioutañ, ha deskiñ
 d'ez dud ober kement all. Mister a garantez ! Ha lavar an Tad eus
 an neñv : " Hemañ eo va muiañ-karet. Ennañ em eus lakaet va holl
 garantez. Selaouit-efñ ". Harantez entre an Tad hag ar Mab. Gwelit
 a doet doareoù an Treuzneuziadur . Jezuz ' zo e prouez kemenn d'e
 ziskibion e tle bezhañ gwallgaset, lakaet d'ar maro. Hag an
 ebestel ne gomprenont ket. Deuet eo da gas da benn al lezenn hag
 ar Brofeted, skeudennet gant Moizez hag Elias, hag en eskenn e
 amañ

vo roet dezhañ gant e Dad ur c'hloar divent ne deo ivez an treusneuziadur nemet ur skeudenn anezhi . Mar n'o deus ket neuze komprenet an Ebestel, n'eo ket un abeg diamp da chom hep kompren muioc'h egeto .

Pasion Jezuz a vo mammenn a vuhez : evitañ mammenn a glod en e gorf dasorc'het, evidomp mammenn a c'hras hag a vuhez speredel. Mammenn a vuhez evidomp : ar soñj-se eo an hini a welan en eviel ar pevare sul. Ket eo lakaat promesa sakramant an Aoter ha burzhud ar bara kresket e darempred gant ar Pask ^{wer-nes} hag ar Pasion o tostaat; En e gorf mero hag adsavet e vo Jezuz, Pask nevez, mammenn a vuhez peurbad. Displeget en evs e lec'h all holl-dalvoudgezh korf ar C'hris t e mister hon daspren : ret eo derc'hel soñj eus an dra-se pa venner kompren sakramant an Aoter. Mar deo korf ar C'hris t magedurezh speredel eo en abeg dezhañ bezañ evidomp mister a varo d'ar pec'hed hag a zasorc'h d'ar vuhez .

2) AR RAKSKEUDENNOU en TESTAMANT KOZH

Evit kae da benn al lezenn hag ar Brofeted eo deut Jezuz. N'eus tra ebet en Testamant nevez kxz na vefe rakskeudennet el lezenn gozh, Ha zoken sakramant an Aoter gant mann ar gouelec'h. " Ho tadoù o deus debret ar mann ha mero int . An hini a zebro eus ar bara a roin dezhañ, ne varvo ket " . Ha ne goll ket an Iliz soñj eus kement-se. Alles e ra ano eus trugarez an Tad en deus sozet pep tra a holl viskouzh evit prientiñ a benn ar fin donedigezh e Verb ha donezon ar c'hras en abeg d'e Vab. Evel e-pad amser ar 7 Sishun, e kendalc'h ivez an Iliz da venegiñ an Eze c'h-meur er breviel. El levr-ofereñn ez eus nebeut awalc'h ano anezho, nemet kudern Yakob hag Isaac e sadorn an eil sishun . En ofereñnoù ez eus meneg kentoc'h eus goure'hemennoù al lezenn, eus ar Brofeted,

eus skouer o yun, eus o emzrouer.

Er Brevial eta e vez lennet kendalc'h ar C'heneliash . Koulskou
e sul kentañ ar C'hoaraiz, e steuz skeudenn Isak, bet kounaet, gwir
eo, er sul ar 5 Sizhun. E-lec'h pennañ eus an Testament kozh, eo
lizher St Paul : " Setu bremañ an amzer vat ... " Met gant an eil
sul eo Jakob, an hini a resev bennozh e dad, Isak, an hini a vo ta
an daouzek, ha ganto tad ur boblad diniver. Gant antrede sizhun eo
Yosef, Tad ar bara, difennour ar reizhded hag ar burentez . Gant a
pevare sul, Moizez, dieuber ar bobl, rener an Hebreed d'ar
silvidigezh eus dalc'h drastus ar Faraon. Kement-se a oa diouganon
Rak Jezuz eo ar Jakob gwirion, mestr an 12 abostol, hag a c'honezo
dezhañ ha d'e k'vantelezh poblad ar Gristenion. Eñ eo ar Yosef
gwirion, argaset gant e vredeur, gwerzhet d'an estrenion, difennour
ar burentez hag ar reizhder. Eñ eo gwir Tad ar bara. Eñ erfin a zo
gwir rener pobl Doue, an hini a solv an dud eus sklavelezh an dioc
Faraon . Eñ eo an hini hon ren da zouar ar Promesa .

Met ar skeudennoù a zo skeudennoù. Ha n'eo ket gant al lezenn
gozh eus ar silvidigezh wirion. Drezañ e-unan ne ro an Testament
kentañ nepet tu da bec'hiañ. An Englev salvus, ar Pask gwirion, n'eo
nemetañ, eo hini ar C'hrist. Kemerit abostol ar pevare sul, tenet
eus al lizher d'ar C'halated, gant skeudenn Agar ha Sara oc'h
arvezhañ an daou destament. An hini kentañ, ne gas nemet d'ar
sklavelezh, d'ar pec'hed, d'an don. Ne ro ket frankiz ar galon diox
an droug gant ar garantez. Ne ro ket frankiz dioutañ e-unan. Rak
kement mad hag a zo denet d'an dud dindan an Testament kozh, a oa
dre rakdenezon eus gresoù an Testament nevez. Jezuz a zo
peuroberidigezh an Testament kozh, met n'en deus an Testament kozh
talvoudegezh ebet nemet gant Jezuz hag emañ. Distog diouzh Jezuz

ne gas nemet d'ar mero .

3) NON BUHEZ ER C'HRIST

En em stagomp eta ouzh ar C'hris t o c'houzout eo Eñ ar Salver n'eus nemetañ. En diavaez dezhañ n'hellomp ket dere'hel. Gouezomp hon eus ni ivez da stourm n'eo ket hepken a-enep hor c'hoantegezhiot met dreist-holl a-enep " galloudezhioù-se an deñvalijenn " a zo an eled pec'herion, armead renet gant ar Satan-Farcon. Klask a raio herzel ouzhimp a dremen d'ar silvidigezh, betek ma vo beuzet a bem ar fin, gant e genseurted, e dourioù bras justis ar varn diwezhañ. Padal, stourm outañ hon eus d'ober. Diwallomp na gouezhfemp adarre dindan dalc'h hon enebourion goude bezañ gant ar vadeziant o skarzhet ur wech diouzh hon ene. (Aviel trede sul ar C'hoaraiz) Rak dont a raio endro hon enebourion kreñvoc'h c'hoazh, da glask kemer o c'hreñv warnomp. Mar gouezh an den eo dre ma n'en deus klasket harp nemet ennañ e-unan. Evit gonit, lakaomp Doue da zifenn hon ene. Jezus eo an den kreñv hag ermet nat a-enep d'an diaouled. N'eo ket ni a c'hellfe dere'hel. Se eo, e gav din, ster ar barabolen se gouezhus awalc'h, diwarbenn an ene puraet hag adaloubet : Diwallomp a lakaat hon fiziañs ennomp hon-unan .

Setu perak hn armoù kentañ a dleomp ober gante eo nerzh Doue a c'honezomp gant arsakramentoù hag ar bedenn. Ober gant ar sakramantoù, dreist-holl an oferenn-gomuniañ. Hag oferennoù ar C'hoaraiz a stummo hon ene d'ar fiziañs ha d'ar bedenn : " Va daoulagad a zo bepred troet ouzh Doue. Eñ eo a zistrobo va zroid eus ar rouedoù; sellit ouzhin, va Doue, hag ho pet truez ouzhin; rak dilezet on va-unan ha peour. Va Doue, war du emoc'h an eus savet va c'helon, emoc'h ~~XXXX~~ enañ va fiziañs ; ne vezin ket goloet a vezh "(Kan

digor an Trede Sul) Mar hon eus fizisñs e sikour Doue, ne trec'ho ket warnomp armeadoù an diaouled. HON Doue eo ar c'hreñvañ .

Gant an nerzh-se e c'hellimp kas da benn youl an Tad, ober ar goure'hemennoù. Gallout e c'hellimp neuze kemer skouer war vadelezh an Tad, evit kerout hon nesañ, kemer skouer ouzh Jezuz, da garout an Tad, evel m'en deus kaset anezhañ : " Kerzhit en garantez, diwar skouer ar C'hrist, en deus en em ginniget evidomp d'e Tad, da brof ha da estiv a frond dudius "(Abostol an Trede sul) N'eo ket ober hepken ar goure'hemennoù a dalv un dra bennak : ar XXXIX Farizianed a vire anezho ha ne cent ket reizh, rak ne glaskent o reizhder nemet enno o-unan ; met ober anezho dre garantez ouzh an Tad, ma c'hellimp kanañ : " Goure'hemennoù Doue a zo reizh, o leouenaat ar galon ; dousoe'h int egec' ar mel, ho servijer a zalc'ho dezho " Ni ivez, omp galvet da gas da benn diwar skouer hon Salver al Lezenn hag ar Brofeted evit treuzneuziadur hon ene e tan ar Garantez .

Ar re en em zistag diouzh ar C'hrist a gouezh endro dindan dalc'h an diaoul pe tud e vefent pe broioù. N'eus bro a c'hellfe lavarout : " Me eo merc'h henañ an Iliz, diwallet on " Kouezhañ a ray en he lorc'h .

N'ep ket lavarout : " Me eo merc'h kentañ an Iliz " a dalv, met lavarout : " Me a fell din bezañ eus an Iliz, he bezañ renet gant an Iliz " Se eo kentel pevare sul ar C'hoariz gant skeudenn Jerusalem, ar Chreñvlec'h eo Iliz Doue. Bezomp enni. Selaouomp anezhi. An em renomp diouti hag en hor pedenn hag en hon obererezh.

Ar Farizianed a glaske hepken chom hep ober droug; n'eo ket awalc'h, ret eo ober dre garantez. Ar vuhez kristen n'eo ket hepken un nann-ober-droug, met ivez un ober dre garantez. Mister ar vuhez kristen, mister Pask a zo war un dro ur mister a vero hag a vuhez

gant un tu-nac'han, un tu-diogelañ. An hini a chom gant an tu-nac'han
hepken, Testament kozh, Parizianed, a chom gant ar mero; ar re a ya
gant an tu-diogelañ, Testament Nevez, karantez, a gav ar vuhez. Ar
C'hrist n'eo ket bet mero hepken, desorc'het eo. Mar ne vije ket
desorc'het, ne Nije silvidigezh ebet .

Diwar ar soñjoù-se e tleomp ren hon emzour kristen// Ne dalv
dimp nemet gant ma' n em c'houarnimp war skouer ar C'hrist evit
kerent an Tad ha neuze lakeat ar vuhez da splannañ emomp. Er soñj-se
e vo freuezhus dimp an dalc'h war hor c'hoantegezh. Gouezomp tremen
dre ar mero evit gonit ar vuhez. Mero ar c'hoantegezh-spered, mero
al lorc'h gant ar ^{ha sikour} bedenn, ar sakramentoù. Mero hor c'hoantegezh-korf
gant ar yun hag an enezalc'h. Mero hor c'hoantegezh-pere'hennañ, mero
hor pizhoni gant an alizon. Setu ar stourm a zesk dimp ar C'hrist
en aviel an tendadur.

Mar en deus Jezuz permetet d'an/diaoul tastaat outañ eo evit hor
c'helennadurezh.

Ha mar gwelomp an Aeled o servijout anezhañ eo ivez evit hor
c'helennadurezh . N'en doa ket ezhomm anezho, mar en dije k ret// Met
evit diskouez dimp ez eo bet kennadet an Aeled da servij Mab-den
ez eo. Ni, hon eus ezhomm eus an Aeled. Ni a gav sikour ganto. Gouezo
o fedañ da zont war hor skoazell. Kenlabourat a reont da vister hon
silvidigezh evit leuniañ endro gant eneoù ar sent ar plasoù dilezet
en o renkadoù gant kouezhidigezh an diaouled .

Engann a speredoù

gwirionez selle* a saou du, an englev nevez ha peurbadus, ar Pask nevez.
 *eus ket da kasrañ Sul an Dasorc'h eus ar Sulioù-mañ. Kement-mañ a zo
 an tremen, ar Pask!

Ha peogwir e tremen hor Salver dre an Izelegezh hag ar maro, da vezañ
 hon Rener, n'hon eus ken d'ober nemet heuliañ hor Salver dre an hent roueel
 evel ar bobl ~~israëlael~~ a ambrougas anezhañ betek Jerusalem.

Fredericomp war vister ar Pask evel ma c'houlenn diganimp trede kenbedenn
 binigadenn ar Palmez, ken kaer ar genbedenn-se : " Doue, c'hwi hag hoc'h
 eus gouezet, en un doare burzhudus, en em servijout eus traoù an douar evit
 deskiñ dimp hor silvidigezh ; grit, ni ho ped, ma kompreno ho servijerion
 deol petra verke ar rumad tud a yae, poulzet gant sklerijenn an Neñv, da
 zambroug ar Salver, o teurel skourroù palmez pe olived war an hent ma tlee
 dont ennàn. Ar skourroù palmez a oa ur skeudenn eus an trec'h a dlee bezañ
 gouezet war briñs ar maro; hag ar skourroù olived a verke donezonoù ar
 Spered-Santel. An evurus-se a gomprenas raktal e tlee ar Salver, dre druez
 ouzh poanioù an dud, ober brezel da briñs ar maro, evit saveteiñ ar bed holl
 ha kaout an trec'h dre dvaro. Abalamour da se ar bobl a ginnigas dezhañ
 ar brankoù-se a verke ar gonid a dlee ober hag e drugarez vras. Rak-se ni
 ivez, leun a feiz, o soñjal en traoù a c'hoarvezas hag er pezh a verkent, ni
 ho ped, Aotrou, hon Tad Hollc'haloudek, Doue peurbad, dre Jezuz-Krist hon
 Aotrou, peogwir hoc'h eus c'hoantaet e vijemp e izili, grit m'hon devo an
 trec'h war ar maro ha perz e Dasorc'h klodus Jezuz-Krist "

Tremenet gant hor Salver da glod ar vuhez dreistnatur o c'horteoz evit
 hor c'horf klod an Dasorc'h, gouezomp en tu hont d'ar c'hanglec'har gant
 hor Salver, kanañ dezhañ meuleudi evit e galonegezh hag e garantez : " Klod,
 meuleudi hag enor deoc'h, Roue Krist, hor Salver "

Gouezomp saludiñ ar Groaz, benveg ar boan, evel arouez bras ar Trec'h :

Banniel ar Roue a lugern
 M'eo maro warnañ ar Vuhez
 De zegas dimp gant e enkrez
 Buhez ha trec'h war an ifern .

Maro ha buhez, glac'har ha palmez, Fasion ha Bleunioù .

AR BASION HAG AR BLEUNIOU

=====

Gant pevare sul ar c'hoaraiz, hon eus lennet er breviañ istor Moizez. Ha gantân e oa skeudennet dijâ en sklaer, ar Pask, silvidigezh pobl Doue eus dalc'h ar pec'hed, da vont war du douar ar promesa. Evel ma lavar Aviel ar pevare sul-se, amañ tost ar Pask, ha burzhud ar bara-kresket a verk adal bremañ e vo diazezet ur Pask nevez gant hor Salver; goude ar rakskeudennoù maro, emân o tont ar Pask gwirion a roio d'an dud ar wir Vuhez. Bremañ n'eus ken ezhomm eus ar rakskeudennoù, hag e tilezer levr ar c'heneliezh. Goude geneliezh ar bed ha geneliezh ar bobl dibabet, eo bremañ Geneliezh rouantelezh Doue, lec'h e vo azeulet an Tad en spered hag en gwirionez. E-pad amzer ar Basion hag ar Sizhun santel, a-vec'h ma ra an Iliz ano eus lidoù ar Pask ar Judevion. Peogwir emaeomp gant ar mister nevez ha peurbadus, ne daly ken chom da sellout ouzh doareoù distremenet.

Dijâ gant an trede hag ar pevare sizhun e tene skeudenn Jezuz da gemer el lideriezh al lec'h kentañ. Gant an Avieloù e welomp droukrañs ar Farizianed oc'h iriennañ en deñvalijenn penaos e lazhefent an Diouganer. Bremañ e par dremm hor Salver, hec'h-unan pe dost. Nemet ur ger ur wech an amzer da gelenn dimp penaos e tleomp en em stummañ ni ivez, diwar skouer izelegezh Jezuz.

Emañ ar Farizianed, atizet o c'halon gant an Diaoul, o vegañ kasoni a-enep ar C'hrist, o droukkomz diwar e benn, oc'h aozañ dezhañ poanioù krizh ar maro. Gouliet eo bet kalon Jezuz gant kement a fallagriezh, glac'haret eo bet o welout kement a zallentez. Birak an dismegañs, ar reuz hag an tremenvan o tostaat evitañ, e sant en e gorf an heug o sevel eus donderioù e natur-den. Ha n'eo ket hep abeg e kemer an Iliz a-dal bremañ, e Kanennoù-emrespont an Ofis, gwerzadoù eus ar psalmoù, ma tispleg enno an den reizh heskinet, e enkrezoù hag e c'hoaneg. Ar psalmoù-se tarzhet eus kalon ankeniet David, en deus teurvezet ar C'hrist o adkemer, betek war leir ar groaz. Ha n'eus ket da arvariañ eo bet plijet gantañ o lakaat da dremen war e vuzelloù, d'o c'has da benn ha d'o c'hargañ a nerzh salvus, evidomp ivez da c'hellout ober ganto e-kreiz hon ankenioù.

N'eus nemet kemer ar c'han-digor pe ar gradual, pe ar pennad en deizioù mañ da glevout pedenn an den reizh a oar emeur oc'h ijinañ droug a-enep dezhañ; hag ên didameli, dilezet e-unan penn gant e vignoned, a 'n em dro war du an Tad, da c'hculenn digantañ skoazell e deiz an aprou, ha gonid er splannder war fallagriezh e enebourion: "Va barn, Doue, ha disrann va c'haoz eus an dud disakr; va dieub eus an den fallakr ha toueller, rak Te eo va Doue ha va nerzh. Degasit din ho sklerijenn hag ho kwirionez; va hentchet o deus betek ho menez santel ha betek ho teltoù" (Kan-digor sul ar Basion)

Diwar un hevelep menoz e kroger ivez er breviañ gant an Diouganer Yerem: e kentañ vijevez ar sul-mañ.

Hor Salver a oa den gwirion, en e gorf hag en e ene-den, ha gouzavevet eo deus enno poan wirion en abeg d'ar pec'hed. Ne dleomp ket hon ankoueat, na sellout ouzh krizhder ar Basion, evel ma ne vije bet un netra evitañ. Seul greñvoc'h eo bet ar boan evitañ, ma oa kizidikoc'h en e natur-den, ha ma

ouie gwelloc'h ouzusted an pec'hed .

Ret eo oa se d'hor silvidigezh . N'helle ket hep gwirionez an anken hag ar poanioù, diskouez d'e Dad karantez dispar, n'helle ket en em ginnig e nerzh e galon, evel ostiv a zic'haou, mar ne vije bet un netra evitañ an enno-se.

Soñj eus poanioù hor Salver a die eta en deizioù-mañ bezañ danvez en hor pedennoù a galon. Met komprenomp mat penaos. Intentomp menoz an Iliz.

Evelloc'h-c'hwi on bet ne ivez rukunet gant levrion, pe prezegennoù o tisplegañ dimp esmaadurioù dizivezh diwar benn poanioù ar Basion Perak omp bet rukunet ? dre ma oant fromadennoù goullo. Ha gwir hor boa da vezañ rukunet, rak poanioù hor Salver n'int ket bet goullo; ha ne dleomp ket en hon emsoñj kristen sellout ouzh ar Basion evel ouzh ur bouretiadur goullo.

Esmae ar santerezh n'eo netra anezhañ e-unan, na skeudennoù ar faltazi na pinvidigezh ar from. Rak n'eo ket aze emañ ar relijion, da lavarout eo pezh hon liamm gant Doue. Rak ar c'hras eo an hini hor c'hevre gantañ, hag ~~ikxntxkintxketxkxsihorfxmsixex~~ diwar ar c'hras ar feiz, ar goanag, ar garantez, hag int n'emaint ket er c'horf, met er spered. Ne dalv ar santerezh nemet da reiñ liv ha ton da verzadurioù ar spered. A hendall nen eo nemet tra goullo. Klaskomp kompren ar Basion n'eo ket gant ar c'horf met gant an ene, e kennerzh ar c'hras. A-youl Doue e vije bet komzet dimp muioc'h eus ar pezh a dremene e spered hor Salver, eus ar goanag hag ar garantez a entane anezhañ .

Gwir hor boa da vezañ rukunet, rak ne dalv ket poanioù Jezuz anezho o-un met hepken dre ar garantez ouzh o bevaat. Un hent eo ar Basion, an hini ma tle gantañ hor Salver talvezout d'e Dad karantez divent, an hini ma tizo gantañ klod peurbad evit e natur-den, hag evit e gorf kevrinus, galloud d'e santelaat gant e vuhez .

Tu a zo da sellout ouzh ar Basion pe en un doare buhezus, pe en un doare marvus. Hemañ siwazh eo hini re a brezegeñion. Mar ne seller nemet ouzh glac'har Jezuz, ouzh poanioù e gorf, ouzh anken e santerezh, en em serrer en e wanderioù, hag en e varo ; chom a reer er maro, n'eer ket d'ar vuhez. Maro ar C'hrist a zo aner anezhi hec'h-unan. Ne dalv nemet gant ar youl a lusk e galon da zegemer ar maro-se evel testeni a garantez d'e Dad. Met gwelet evelse en e ziabarzh, e spered Jezuz, ez eo ar Basion ur mister a vuhez, ar mister a vuhez dreist ar re all.

An Iliz-hi, ne zisrann ket poanioù hor Salver diouzh ar pezh a ra o dalvoudegezh, goanag ha karantez Jezuz, evel ne zisrann ket ar Basion eus ar frouezh anezhi, klod Jezuz ha santelidigezh an dud. Eken en ofisioù Sizhupioù ar Basion, ar Bleunioù, ar Sizhun santel, e juntr bepred an eil tu eus ar mister hag egile, o c'houzout mat nen eer gant un hent, nemet evit tizhout ur pal. Evel er psalmoù n'a ket pedenn ar just e kreiz e drubuilh hep ar goanag hag ar surentez e vo trec'h gantañ. Kemerit ar Psalm 21, hini hor Salver war ar groaz, hag eñ leun a anken ; met an trede ledenn a zispleg frouezh an aberz ha kement a zo brasaüs hag e astennus emañ . (Pennad e sul ar Bleunioù)

O sellout a-dost ouzh komzoù al Liderezh e weler buan n'eo ket komzoù an Iliz ken glac'haer hag an doareoù diavaez a reomp brenañ gante e-pad ar sizhun santel. Ar pedennoù, an testennoù dibebet, n'int ket ken teñva hag e fell dimp hiziv o lakaat. Ar Grenn-Auzer gant he zech da fromañ

eo an hini a zo tremenet dre aze, da livañ ho lidoù, gant ur vrizh-
arouezelzh didalvoud awalc'h, evel en ofis an deñvalijenn, ar gouleier
lazhet hag an tousmac'h, "ar strepitus" .

Poanioù an den-reizh ne veuzont ket e holl ene er glac'har hag en doan.
E barr e spered, el lec'h ma trec'h ar goanag hag ar garantez, n'eo ket
teñvalijenn an enkreiz hag a drec'he, met al levenez hag ar sklerijenn.
"redomp e c'hell ar vrasañ poan mont gant ar vrasañ levenez, paz eus en
ene goanag ha karantez, pa splannañ gant ar vrasañ poan, brasañ goanag ha
karantez, rak int a zo buhez ha levenez. " Bevañ a rin hag e talc'hin d'ho
kourc'hemennoù ", a lavar Kan-Kinnig Sul ar Basion, evel pa lavarfe :
"Bevañ a rin o terc'hel d'ho kourc'hemennoù " . Ha gwir eo, rak e kreiz
ar poanioù e tizho ene Jezuz barr ar garantez hag ar vuhez. Ha diwar ar
vuhez-se e resevo ivez e gorf advuhez ha klod pourbadus .

===

Met displegomp doareoù an hent roueel-se kemeret gant hor Salver en e
Basion, ha nen eo nemet al lakaat-da-dalvezout eus ar pezh en deus lavaret
e-unan en Evurustedoù : Evurus an hini a c'houzañv poan evit ar Reizhted k
ar wirionez, rak Rouantelezh an Neñv a zo dezhañ. Jezuz eo an Hini en deus
eñ kentañ ha dreist ar re all, gouzañvet poan evit ar reizhted, ha setu
perak Rouantelezh an Neñv a zo dezhañ, lakaet maz eo bet gant e Dad da
Roue ha da varner war bep tra : " Vit ma stouo pep glin en ano Jezuz, en
neñv, war an douar, hag en ifernioù, ha ma anzavo pep teod emañ Jezuz-Krist
e gloar Doue an Tad " (Absotel Sul ar Bleunioù)

Deuet eo Jezuz evel test, ha test e vo en ur ster klok betek reiñ e
vuhez evit e desteni, o vezañ ar merzher = an test, dreist kement hini.
Deuet eo evel Test e Dad da gemenn d'an dud pezh en deus e Dad roet dezhañ
da lavarout. Rak eñ eo an hini a glev sekredoù e Dad, eñ eo Verb an Tad :
"Pehini, ene Sant Eosten, eo kelennadurezh an Tad, nemet Verb an Tad ? "
Ha peseurt testeni, nemet ez int tri hag en deus an Tad en e vadelezh
galvet an dud da gemer perz en o buhez doueel; en em reiñ e ra dezho en e
Vab. Nebet e tle an dud respont d'ar vadelezh-se gant o c'harantez hag o
sentidigezh da youl an Tad. Ha peogwir ne felle ket d'an dud sentiñ ouzh ar
youl venniget-se, e tiskouezo -Eñ dezho dre an ober, an hent a dleont mont
gantañ. Eñ a vo test ar wirionez betek mervel eviti. Laouen e roio e vuhez
evit an testeni, evit gwarantñ gwirionez e Dad, dre garantez evitañ :
merzher e vo .

Mont a raio gant hent an izolegezh, da ziskouez d'an dud ne vrasa jalou
an den nemet o sentiñ ouzh Doue, o ' n-em izelaat dirazañ ; ne ziskenn gra
an Tad nemet war ar re 'n em harpont ket warno o-unan : " Diskaret en deus
ar re o'halloudus diwar o zron, hag adsavet ar re izel " Urzh ar c'hras a
zo kontrol d'an furzh ar poell-natur .

Un testeni roet d'an dud, setu aze unan eus doareoù ar Basion, met n'eo
ket an hini nemetañ. Diaes eo en ur c'hevren ken pinvidik displegañ kement
fas a zo d'ar mister. Rak nen eo un testeni a wirionez roet d'an dud, nemet
evit bezañ un testeni a garantez diskouezet d'e Dad.

Ar pec'hed, adalek pec'hed Adam, pep pec'hed a zo dismegañs a-enep an
Tad. Eñ an hini en deus divizet lezennoù ar bed, Eñ en deus mennet ar
gourc'hemennoù da vuhez an den, evel al lezennoù nerzhoniell d'an elfennoù
ha d'ar stered .

Hag an den o vont gant e engarantez hag e vrasoni, en deus dismegañs

an Tad. Eñ, Jezuz, a sento. A-enep d'ar pec'hed, Jezuz a fell dezhañ reiñ d'e Dad brasañ sentidigezh, kas e youl da benn betek ar brasañ emziouer hag ar vrasañ izelidigezh, betek ar maro ha maro ar groaz. " En em izelaet en deus betek ar maro, ha maro ar groaz ", betek ar c'hrishañ, betek ar meshusañ. N'eo ket l'ep abeg eta e lavar Kan-Kinnig Sul ar Basion : ~~xxxx~~ "Derc'hel a rin d'ho kourc'hemennoù", o lakaat war ziweuz hor Salver gwerzadon ar Psalm 118-se, a gan hent ar Reizhder diouzh youl Doue.

Testeni a garantez d'an dud diskouezet ivez dezho. Rak dont a ra evit dic'hadubuiñ evito, o kemer war e gont paeamant ar pec'hedoù oberiet ganto : "Kement-mañ eo va c'horf roet evidoc'h " (Kan-komunion Sul ar Basion) Eñ eo Dasprener ha Salver popladed an dibabidi. Er e wad eo kaset da benn an emglev nevez ha peurbadus etre an dud hag an Tad : " Kement-mañ eo Kalir an Testamant nevez em gwad " Rak an Hini en deus en em ginniget d'an Tad evel ostiv dinann dindan lusk ar Spered santel, a c'hello santelaat hon eneoù hag o lakaat e stad da servijout an Doue bev. Hanterour e vo etre an neñv hag an douar, etre an Tad dismegañset ha ni, hanterour a vuhez dindan lusk karantezus ar Spered glan (Abostol sul ar Basion) .

Rak an Tad Eñ ivez a roio testeni d'e dro. Gouzout a ra Jezuz gant peseurt pinvidigezh e responto karantez e Dad, d'e garantez-Eñ, ha peseurt gopr a dalvezo dezhañ e Basion. Ar c'hlod, ar vuhez peurbad d'e gorf adsavet, met an dasorc'h ivez d'e gorf kevrinus; an oil efed o vont a-gevra gant egile . Met pa chomo e gorf-kig betek an trede deiz en douar da suraet d'an dud e varo, e vo roet en enep d'ar c'horf kevrinus tennañ gonid eus frouezh e varo, rak " hiziv, eme Jezuz d'al laer mat, e vo ganin er Baradoz Betu eñ mammenn diheskus a vuhez dreistnatur, setu-eñ lakaet gant e Dad da benn-rener war ar Rouantelezh : " Dorn Doue en deus diskouezet e perzh, dorn Doue en deus va adsavet; ne varvin ket, bevañ 'rin evit meuliñ oberoù an Aotrou " (Kan-Kinnig ar Yaou Gamblid)

Kement-se a zo displeget don, n'eo ket hepken en abostol sul ar Bleunioù met ivez en Aviel sul ar Basion. Gwelit a dost an aviel-se : talvezout a ra ar boan. Deuet eo Jezuz da vezañ test e Dad : " Mar lavaran deoc'h ar wirionez, perak ne gredit ket ennon ? an hini a zo eus Doue a selaou komzoù Doue ". Jezuz, an hini a glev, a selaou anezho d'o lavarout d'an dud. Ar Judevion avat ne selaouont ket . Argas a reont an testeni . Derc'hel a raio Jezuz dezhañ betek ar maro : " Met enoriñ a ran va Zaç... ne glaskan ket va gloar-me " . Gouzout a ra betek pelec'h e vo ret dezhañ enoriñ e Dad, betek an dismegañs ar brasañ : "C'hwi a ro dismegañs din " . Dre an dismegañs-se end-eeun e roio klod d'e Dad, o tistroadañ an Diaoul pa gav hemañ gonid war ar C'hris. Mont a ra d'ar maro gant fiziañs, o c'houzout mat e tasorc'ho d'an trede deiz, evel m'en deus diouganet : " Ne glaskan ket va gloar, met unan ' zo a glask anezhi hag a varno ". Hent ar groaz a vo evitañ hent an trec'h hag an advuhez peurbadus. Hag evit ~~xxx~~ an dud e vo silvidigezh . En ~~xxxxxxx~~ doare ma kavo ivez buhez hiviziken kement hini a grede enañ hag a heuilho e skouer : " E gwirionez, me hel lavar deoc'h, an hini a zalc'ho d'an c'homzoù-me ne anavezo ket ar maro ". Pensaos lavarout gwelloc'h e berr komzoù, kement a zo eus mister ar Basion ?

Saludomp eta gant bleunioù an Hini a zeu en ano an Tad, mañ David, a dosta da Jerusalem, Roue a beoc'h hag a vadelezh, an Hini a saludimp arc'hoazh evel Leon Juda, evel an Trec'hour galloudus hag ar Vammenn a silvidigezh .

Rak dasorc'h ar C'hris a zo un dra diarvar, adalek e Basion hag e bonnioù; pe karantez ar C'hris d'e Dad en e Basion, pe karantez an Tad d'a C'hris en e sasorc'h, a zo un hevelep mister a vuhez, un hevelep

A R P A S K

Ar mister a varo hag a vuhez

Mar geller lavarout resis ar c'houlz ma adstag an Iliz da ganafi Alleluia, n'eo ket ken aes-se merkañ pelec'h e krog ar mister Pask, na pelec'h ez echu. Rak ar Pask n'eo ket hepken Dasorc'h Jezuz Krist, met ar mister a varo hag a vuhez, a zo tremen hor Salver dre hent ar Basion evit tizout ar vuhez hag ar c'hlod evitañ hag evidomp. Mister a varo hag a vuhez, an eil tu kenstag ouz egile, ha disrannus an eil diouz egile. Metra

Metra splannoc'h el liderez. Dija gant sul ar Basion e kane an iliz ar meulgan d'an hini a drec'h gant arouez ar Groaz :

Kan, va genou, an engann klodus,

Ha lavar trec'h uel arouez ar Groaz,

Penaos Salver ar bed en deus trec'net

O vezañ bet lazec'h.

Ar Yaou Gambriid a zo leun eus raksoñj an dasorc'h. Lakaet e vez e kemm er Gradual, maro ar C'hrist hag e adsavidigez klodus : " Ar C'hrist a zo 'n em c'hraet evidomp sentus betek ar maro ha maro ar Groaz. Setu perak en deus Doue e adsavet, ha roet dezan un ano a zo a-us da gement ano ". Hag ar c'han kinnig a laka en arack war ziweuz hor Salver ~~xxxxxxx~~ an destenn veuleudi hag a lid e drec'h war an Ankoù : " Dorn dehoù an Aotrou en deus va dassavet; ne varvin ket, bevañ 'rin ..."

Nann, pa seller a dost, n'eo ket ken trist-se ofisoù ar sizun santel. Rak levnez Pask en em sil dija gant poanioù ha glac'har ar Basion. Evel ne vo ket ankounac'haet gant gouelioù an Dasorc'h, pesurt priz a zo bet paet evit hon daspren. Pa ganomp e meulgan perou ar C'hasimodo trec'h nor koue, ne zisonjomp ket

En deus-efi skuilhet e holl wad

'N e garantez-veleg d'e Dad,

O vezañ profet e gorf sakr

War acter ar Groaz venniget.

Stourm sebezus

Ret e oa d'ar C'hrist tremen dre ar maro evit antren en e glod. Rak n'eus ket trec'h hep stourm. Met souezusat emgann, ma trec'h hor Salver war ar maro o'n em lezel da gas d'ar maro. Pa gav d'an Diaoul gonit, d'ar c'houlz-se end-eeun ez eo diskaret e c'halloud. Ur wech c'hoaz ez omp dihenchet diwar hor reizmeizerez a natur, ha galvet d'ur mister a-us d'an doareoù boutin. Pa seblante Jezuz 'n em lezel da vezañ diskaret gant an Ankoù, gant ar pec'hed, gant an Diaoul, d'ar c'houlz-se e trec'he warno da vat . Penaos ? dre c'halloud e garantez-veleg hag en em brofe ganti d'e Dad en un nerz divent : " An Ankoù hag ar Vuhez o deus stourmet sebezus. Penn-rener ar Vuhez, goude vervel a ren advevet... Ar C'rist didamall en deus adunvanet ar bec'herion gant e Dad ", ~~e e hellomp bremañ kanañ en~~ (Heuliadig Pask.)

Gwidreüs maz eo an Diaoul, en deus hor Salver trec'het warnañ gant muioc'h c'hoaz a widre. Mar en dije gouvezet Satan piv a oa an hini a varve, ha perak e varve, n'en dije ket atizet ar gasoni ^e kalon ar Juzevion nag al laokentez e kalon ~~an~~ Pilat. Touellet eo bet an Diaoul gant an diavaezoù, evel ma kendalc'h ar bec'herion da vezañ touellet gant an diavaezoù, ha diwar benn ar bed, ha diwar benn ar Rouantelez.

Ar mister hag en em lide e kalon hor Salver a oa avat diskar ar pec'hed, diskar ar maro. Rak holl gasoni holl bec'hedoù an Aeled hag an dud a oa trec'het gant Karantez ha sentidigez divent kalon hor Salver d'e Dad. E kalon hor Salver ~~xxxxxxx~~ emañ an trec'h kentañ, an trec'h pennañ ha peurstabil hiviziken, nen eo kement trec'h all nemet un diskouezidigez anezañ, adal adsav e gorf e beurevez an Dasorc'h betek donedigez vras ar varn diwezañ.

Klédxxxxxkristi

Jezuz klodusaet gant e Dad

Ha bremañ e vo sevenet pedenn hor Salver d'e Dad araok mervel : " Tad, roet em eus klod d'hoc'h ano, roit klod din ". Mister Pask a zo da gentañ holl, un eskenn a garantez etre ar Mab hag an Tad en unvaniez ar Spered glan. Evel krouidigez ar bel, penn da benn,

An Dasorc'h eo eta diskouezidigez Trec'h Jezuz war an Ankoù Eved ma kan an Iliz e kan-Kommuniañ merc'her Pask hag adarre en Alleluia ar pevare sul goude Bask : " Bremañ an Ankoù n'en deus galloud ebet ken warnañ ". Ar C'hrist " ganet gwechall eus ar Werc'hez a c'han bremañ eus ar bez " (meulgan ar vijeledoù en amzer Bask); ha ken burzudus an eil ganedigez hag eben, gant an dishefvelder-mañ kenetrezo ma oa an hini gentañ evit mont d'ar boan, hag an eil an digoradur d'ar vuhez divrall. Met n'eo ket evitañ hepken e vefe adsavet hor Salver. Eñ a zo an Adam nevez a ro digoll ha dic'haou eus kement en doa kollet ha gaouet egile. Korf adsavet Jezuz a zo dimp mammenn a adsav. Ennañ ez omp dasorc'het dija en mennad (de jure), daoust na gemero efed hon Dasorc'h nemet d'ar varn diwezañ. " Ar C'hrist a zo adsavet, ar c'hentañ eus ar re gousket " (pennadig da sikst Saks en amzer Bask). A, pegen trec'hus ton ar c'homzoù-mañ en Diskuliadur Sant Yann: " Me eo an hini kentañ hag an hini diwezañ, an hini a vev; maro on bet, met setu ma vevan e kantvedoù ar c'hantvedoù, hag em dalc'h emañ alc'hweziou ar maro hag an ifern " (Disk. I, 17-18).

Alc'hweziou an Ifern, gant ar skeudenn-se e tispleg Sant Yann trec'h ar C'hrist war Satan. Ar galloud-se en em ziskouezo dreist-holl gant ar varn diwezañ, pa zeuio hor Salver da lakaat e enebourion da skabell dindan e dreid, pa chadenno galloud an diaouled a c'hell c'hoaz ober o reuz dre ar bed evit aprou an dibabidi. Adlennit en Diskuliadur ar aroudoù ma komz Sant Yann eus chadennidigez an Aerouant bras. Adlennit an Diskuliadur peogwir e ^{stag} ~~stag~~ an Iliz gantañ en trede sizun goude Pask. N'eus levr ebet en Testamant nevez a-bez en defe muio'h a nerz trec'h lidel. Mar ne 'n em ziskouez ket c'hoaz galloud barn ar C'hrist eo ^{pend'ant} un dra kadarn hag asur : Eñ a zo bet diazezet gant an Tad barner ar re vev hag ar re varo (abostol ^{nevez} lun Pask). An Tad a oa an hini en doa da gentañ gwir da varn : Eñ en deus divizet lezennoù ar bed, lezennoù ar speredoù evel lezennoù ar stered, eñ eo an hini en deus divizet ~~re~~ gervel ar grouadurion d'ar vuhez dreistnatur; mennad ar bed a zo e dra. Eñ eo eta an hini en doa gwir da varn. Met

Met en abeg d'ar garantez en deus diskouezet e Vab dezafi en deus roet da Jezuz e wirioù war bep hini, ha diazezet anezafi barner ar re vev hag ar re varo, ha ^{pa lavarout an re vev hag ar re varo} n'eus ket da gompren ~~mañ~~ an traou diouz buhez ar c'horf hepken, met dreist-holl diouz buhez an ene.

Met se n'eo ket c'hoaz ar pep pennañ. Gant e varo en deus diskaret Jezuz galloud ar pec'hed. Penaos ? O tont da vezafi evidomp mammenn a santelidigez. En abeg d'e aberz e resev en ~~nn~~ e ano, kement den a gred ennañ, absolvenn e bec'hedoù (abostol lun Pask). Dasprenet omp bet, da lavarout eo ~~pe~~ eo bet paeet gant Jezuz ar garantez hag ar sentidigez a oa dleet d'e Dad evit dic'haouiñ ar pec'hed." Pep galloud a zo bet roet difi en nefiv ha war an douar ", eme Jezuz d'an ebestel goude e zasorc'h, n'eo ket hepken ar galloud da vestroniañ, n'eo ket hepken ar galloud da varn, met ar galloud da santelaat. Mammenn a c'hras eo bet evit an Aeled hag Adam ~~an~~ en e stad kentañ, gant e zonedigez ef bed; met evit bezañ mammenn a c'hras ~~evit~~ ar bec'herion e oa ret paeañ evito an daspren. Bremañ eo ^{bet} trec'het war ar pec'hed, war pep pec'hed; ha diskouezet e vo ez eo eñ Jezuz mammenn a santelidigez . Nex vo ken bremañ santelaet an dud evel e kuz, met en anat d'an holl, gant an Iliz hag ar sakramantoù; diskouezet e vo en deiz ar Pantekost nerz puraer ar Spered Santel. ~~Hag setu perak~~ e kas bremañ Jezuz e ziskibion da brezeg ha da sakramantiñ an dud . " Pep galloud emezafi, a zo bet roet din war an douar evel en nefiv. It eta da vadeziñ ar broadoù en ano an Tad, hag ar Mab, hag ar Spered Santel " (Aviel gwener Pask). Gant ur seurt kenwelerez eo e tleomp lenn kement testenn el liderez an ~~an~~er-mañ, ha niverus int, a gomz dimp eus ar sakramantoù. Betek fin an amzerioù o deus bremañ ar veleion galloud da geleñn, da vadeziñ, da gofesaat (aviel ar G'hazimodo), da lavarout an oferenn (Yaou Gambriid). Pa 'nem ziskouez Jezuz d'e ebestel en e gorf daserc'het eo ar sin evidomp ez omp tremenet d'ar vuhez dreistnatur. Rak ar pezh a c'hoarvez e korf-natur hor Salver a zo arouez d'ar pezh a c'hoarvez en e gorf kevrinus. Maro omp gantañ d'ar pec'hed, hag adsavet gantañ d'ar vuhez. Hor bezet mañoc'h a feiz e galloud santelaat ar C'hrist. Da vihanañ, en amzer Bask, pa welomp ar bobl kristen o resev ar

sakramantoù, gouezomp ez eo an anzer vras da sellout ouz ar C'hrist evel santelaer an dud. Gant abeg e lavar an dud " ober e Bask" eus kofesaat ha komunian, rak ober e Bask eo en em stagañ ouz ar C'hrist, ha tremen gantañ d'ar vuhez nevez dre nerz ar Sakramantoù. Met na chomomp ket sac'het war hent an Treme evel ma c'hoarvezas gant ar Judevion ~~exxent~~ aet ermaez eus douar an Ejipt, kendalc'homp d'ober Pask bemdez.

An Dremenadeg (all sul goude Bask).

Tamm ha tamm, setu ni degaset d'an efvoradurioù a skeudenne ar ger Pask e soñj ar Judevion: Tremnadeg poblad Israel eus dalc'h ~~dacur~~ ar peo'hed betek douar ar promessa. Bremañ " penn-rens ar Vuhez " eo ar C'hrist. N'eo ken Moizez a c'houarn: treiz ar Judevion a dreuz d'ar mor ruz ; Jezuz eo an hini hor blegn d'an douar ma tiver al laez hag ar mel . " En ho teiz-lid e vle gnin ac'hanoc'h d'un douar ma tiver al laez hag ar mel, alleluia " (kan-kinnig yaou sizun Bask). An douar-se eo rouantelez Doue lec'h ez omp antreet gant ar vadeziant, lec'h ma tafvaomp laez ha mel speredel ar wirionez dreistnatur, a dle hon diweuz chom glebiet ganto evel muzelloù bugale nevez-c'hanet.

Jezuz eo an hini hon galv eus an defvalijenn d'e skleftjenn vuzudus: " Pobl an daspren, kemenn, alleluia, galloudeziou an hini en deus ~~de~~ ^{de} ~~kalvet~~ ^{kalvet} eus an defvalijenn d'e sklerijenn vuzudus, alleluia " (Kan-komunia Yaou sizun Bask).

Moizez en doa roet dour da evañ d'ar bobl er gouelec'h, met n'eo ket dour-sac'h, dour hanter-sal a rofe dimp bremañ hor Salver, met dourioù strink ha puilh e c'hras : " Evel ar ~~staxx~~ c'hurun eus lein an nefiv he deus tregernet mouez an Uhel-dreist, hag en em ziskouezet o deus ar mammennoù-dour. " (Kan kinnig meurz Pask).

War bedenn Voizez en doa Doue pasket ar bobl gant ar mann er gouelec'h, Jezuz hor pask gant ar bara gwirion diskennet eus an nefiv. " Digoret en deus an Aotrou dorioù ann nefiv; hag e kouezas dezo evel glav, ar mann d'o faskañ; reiñ a reas dezo bara an nefiv; bara an Aeled a zebras an den, alleluia " (Kan-kinnig merc'her Pask)

Hag e lec'h ma oa Moizez ur penn-rener taer ha diaes , evel ma oa dleet d'ar bobl-se penn-kalet, ez eo bremañ ar Mesaer mat hag hor blegn, an Hini en deus roet e vuhez evit e zefved. " Ar C'hrsit, hor Pask, a zo bet aberzet " (Alleluia Pask). Ar C'hrist eo hor Pask, da lavarout eo, ennañ ha gantañ e tremenomp d'ar vuhez. Eñ eo an hent, ha war un dro an hini hor galv war an hent-se gant e vouez trugarezus : va defved am anavez, hag ez anavezan anezo. (eil sul goude Bask).

Adc'hinivelez ar Vadeziant

Stag eo soñj an holl sakramantoù ouz skeudenn veur an Dremenadeg, evel m'hon eus dija damwelet. Met ar vadeziant eo dreist-holl an hini a lidomp en ~~st~~ deizioù-mañ. An Hebreed o tremen a dreuz d'ar mor-ruz a zo arouez ar Gristenion o tremen bremañ dre zour ar Vadeziant, evit bezañ dieubet eus dalc'h ar pec'hed, eus sklavelez Satan, hag antren e rouantelez Doue dindan frankiz ar garantez. Gwelc'het omp e dour ar feunteun-vadez , gwelc'het omp gant an dour, a zo dezañ ano ar gwad, gwelc'het omp gant ar mor-ruz, a zo gwad hor Salver skuilhet evidomp. En dour ar vadeziant eo bet beuzet hor pec'hedoù, enebourion hon ene . " An aotroù en deus o bleniet ermaez gant ~~st~~ spi; ha beuzet en deus er mor o enebourion, alleluia " (Kan digor Gwaeer Pask). Gouvezet en deus al liderez kenstrollañ ar sonjezoù-se pa ganomp e meulgan ar vijelesoù :

~~st~~
~~st~~
~~st~~
~~st~~
 Mesaer peurbad, da dropell drant,
 'welc'hez en dour ar vadeziant,
 Henez eo gwelc'h an eneoù,
 Henez eo bez an dorfedoù.

Kompren a reer gant se perak e plije d'an Iliz, gwechall, ober badeziant vras en noz Pask. Dimp eo ar c'houlz bremañ da vihanañ, da gounaat hor badeziant-ni, ha da nevezin e dourioù ar binijenn kannder sae-wenn hor buhez dreist-natur. An testennoù-se bet dibabet

gwechall en abeg d'an nevez-kristenidi, a dleomp o lakaat bremañ da dalvezout evidomp, o c'houzout ez eo sakramant ar vadeziant ennoomp, bepred ken galloudus hag en deiz kentañ. Pez a dleomp ober eo advevaat yaouankiz hor feiz, na vo ket divlaz evidomp gwirionezioù ar rouantelezh met bepred nevesoc'h ha banusoc'h/ Ar feiz eo an hini a zo trec'h war ar bed (Abostol Sul ar C'hasimodo). Evel bugale nevez c'hanet, c'hoantaomp al laez speredel : ar vugeliez speredel a zo un dra gozh, ken kozh hag an Aviel ; ha pep bloaz e tenn an Iliz hon evez warni oc'h adkemer komzoù St Pêr, en Abostol ar Sadorn Gwenn, hag a kan digor Sul ar C'hasimodo. Adnevezomp eta yaouankiz hor feiz, o krediñ gant muioc'h a nerzh er yaouankiz peurbad-se a zo buhez ha klod ar C'hrist en e c'halloud peurbad. An hini na vefe ket trec'h en e galon ar feiz vev e dasorc'h ar C'hrist, n'hall ren nemet ur vuhez kristen disteraet. Mankout a ra dezhañ al lañs, an emastenn, santerez an trec'h. Kredomp dre an ebestel a wel anezhañ, dre zaouarn Tomas a stok outañ. Degemeromp diwar o muzelloù al lavar a silvidigezh a vez kaset diup (Abostol: Neuzh Pask) Degemeromp anezhañ gant lenn ar Skritur ha prederiañ warnañ, ha tanvañ testennoù hol lidoù sakr.

BEVON EN DILHAD GOUEL

Bevomp en dilhad gouel, e levenez diabarz ar c'hras hag ar feiz. Resevet hon eus sae wenn ar C'hras en deiz hor badeziant ; bendez hon eus da gaeraat anezhi. Liwisket hon eus ar pec'hed evit gwiskañ ar C'hrist (kan-komuniañ ar Sadorn gwenn), da lavaret eo resevet hon eus gras ar vuhez dreistnatur. Gwechall, pa veze badezet tud en oa oad, e veze splann talvoudegezh seurt komzoù ; evurus ar re-se a veve en ul liderez a oa sklaer evito ar c'hoazoù hag ar jestroù anezhañ. Evit diskenn er feunteun vadez e veze ret d'ar gat-kizidi, dilezel o dilhad, tennañ o botoù. Ha displegeñ a rae an Doktored Neuzh e oa dilez ar gwiskamantoù boutin, skeudenn da zilez ar vuhez pagan, hag e oa tennañ ar botoù skeudenn da zilez ar sonjennoù loenek, o doa Adam hag e

9

vugale evel gwisket goude ar pec'hed dre gemer da zilad dibouro'h en
anevaled. O tont ermaez eus an dour salvus e kemerent un dilhad gwenn
a virent betek dilezel anezhañ e Sul ar C'hasimodo. Pa lavar St Pêr :
"Diwisket hoc'h eus ar pec'hed, ha gwisket ar C'hrist" ne oa ket diste
evite an hañvaladenn. Evel just, evel pep hañvaladenn ne vije ket houmañ
peurvat. Daoust d'ar feizdouecourion lavarout ez eo ar C'hras ennomp,
un "habitus", un doare nevez, evel ur gwiskamant nevez, e tleomp mirout
soñj, n'eo ket ar C'hras ennomp doare nevez diwar c'horre, na tra maro
evel ur gwiskamant, met un doare nevez buhezus a grenn a splu diabarzh
hag endon hon natur.

Ha da Sul ar C'hasimodo, diwisket an dilhadoù gwenn, e teske an Tadoù
Kozh d'ar gristenion nevez mirout en diabarzh pezh a zilezent a zia-
vaez. Evel ma ra an Iliz en ofis al Laudes war ar sizhun : "Mont a ra
kuit an noz, dont a ra en deiz. Dilezomp eta oberoù an deñvalijenn, ha
gwiskomp armoù ar sklerijenn" (Rom. XIII, 12-13) Kreskomp er C'hras gant
oberoù ar feiz.

BELEGIEZ SAKR.

Ar feiz-se ra splannoù 'h muioc'h mui en hon oberoù, rak mar domp
bremañ ar bobl dibabet, kemeret ganti lec'h ar Judevion, mar domp ar
vroad santel bet gwelc'het e mor rus ar vadeziant, eo evit bezañ ur
velegiezh sakr a 'n em unano gant hor Salver en e aberz dre lid an
oferenn. Galvet omp da innig sakrifisoù speredel, plijus da Zoue an
Tad, dre Jezuz-Krist (abostol ar Sadorn gwenn)

Ar C'hrist, an hini ' zo hor Pask,
Danvad ar Pask bet aberzet,
Hag ar bara dinann a bask
An ene glan gant e reizhed.

Ar Pask, an tremen d'ur vuhez brepred splannoù 'h a vo an oferenn
bevet ganimp en un emginnig donoc'h ha gwiroc'h bepred. Maro eo evit
hor c'hinnig d'e Dad : " Ar C'hrist a zo maro ur wech evit hor
pec'hedoù, en reizh evit ar re zireizh, evit hor c'hinnig da Zoue ; maro

eo en e gorf evit kaout buhez en e spered "(Abostol Gwener Pask) An oferenn eo al lid ma komprenimp ennañ ar mister-se a vuhez hag a varo, ma varv ar c'horf evit buhez ar spered. Ganti e vo adnerzhet hor feiz en kled santelañs hor Salver, hor feiz en e drec'h war ar maro, war Satan, war ar pec'hed. Sakramant an aoter eo, an hini ma kevimp ennañ perz brasoc'h e buhez Jezuz, ar c'hlod d'hon ene, arrez ar c'hlod d'hor c'horf. An oferenn eo dreist-holl ar Sakramant ma anavezimp ennañ Jezuz "En torridigezh ar bara ez anavezaz an diskibion an Aotrou Jezuz "(Alleluia an eil sul, goude Bask)

HIRABZ AR FEIZ

Evel an diskibion, lavaromp d'hor Salver: "Chomit ganimp, Aotrou, rak dont a ra an noz". Chom a ra ganimp e sakramant an Aoter, e nerzh ar Sakramantou, e splannder e vuhez ennomp. Chom a ra, met dindan gouel ar feiz. Lezel a ra dimp dellid ar feiz, ha setu ster ar gomz lavaret da Vadalen: "E'an stok ket " Kred .. Evurus ar re a gred hep bezañ gwelet na stoket. Ha pa sav ar beure war ar bed, ha ni keuz ennomp davet gwelidigezh e gorf a gened, klaskomp anezhañ gant ar feiz, hag e kevimp. Ha pa gouezh an noz war an douar, tremenet hon devezh ganimp en doan dirak rogentez ar pec'hed, klaskomp anezhañ er feiz, e c'houzout en deus trec'het da vat war ar pec'hed & ar maro, trec'het a grenn, ha trec'homp ni ivez war an diavaezou. Klaskomp anezhañ e-lec'h m'emañ bremañ da viken, e tegas dezhañ mir frondus hon oberoù, mir hor buhez pinijennus.

Evit ma viot dimp Jezuz
Atao levenez peurbadus,
Mirit diouzh maro ar pec'hed
Ar re' zo bet ennoe'h ganet.

A-hed hor buhez kendalc'homp hor Pask, e lakaat quic'h mui hor buhez da dremen en e vuhez, hor c'halon da dremen en neñvoù. Gant ar feiz, bevomp dija en deiz peurbad e-lec'h m'emañ Jezuz. Tremenomp, tremenidi: un deiz ivez, goude tremen an ene, e tremene hor c'horf er c'hlod, hag e lavaro dimp ar C'hrist: "Deuit, c'hwi, ar re venniget gant va Zed" (Kan-digor

merc'her Pask) A-dal ar vadeziant, ea oamp bugale venniget an Tad ;
a-dal hor badeziant ,ar Mesker mat hor galve da dremen war e lerc'h.
Set neuze e c'hellimp lavari^{out} dezhañ : Setu bremañ ma chomfot
ganimp, setu lidet komplidoù ar led kentañ .

EIL SUL GOULLE BASK

Ar menoz dre vras hag en en zispleg en eil sul goude Bask, eo hini frenez Fasion Hor Salver, evitañ hag evidomp. carvet en a-dreñv e santer ar soñj e vo ret donedigez ar spered Santel de lakaat ar Basion-se da dalvezout en efed dre ar bed. Met en gwir (de jure) eo bet d'ija gonezet pep tra gant aro ha Dasorc'h an Aotrou. Deuet eo ar C'hrist da vezañ evit ar dud Salver ha Pastor. Goude mervel en e aberz eo bet lakaet gant e Dad da santelaer ha da beau-rener ar Rouantelez.

Santelaer. "Ar C'hrist en deus gouzanvet evidomp" = "Ar-esaer mat a ro e vuhez evit e zeñved".

Gant e sakrifis, gant an donezon kalonek en deus graet eus e vuhez en deus gonezet ar vuhez evidomp. Deuet eo bremañ da vezañ mammenn a santelidigez. Gwechall e c'amp azezet e skeud ar saro, met "Gant e boanion omp bet gwelc'het"; e Bagon he deus dalvezet evit hon daspron; bremañ e c'hellomp ennañ "mervel d'ar pec'hed da vezañ er retted". Kanomp eta madelez an Tad hag a ro d'imp silvidigez en e Vab "Gant trugarezioù Doue eo leun an douar, Alleluia".

Pennaes e santela Jezuz hon eneañ? Ouz hon unvaniñ gantañ. Da gentañ, unvaniez dre an anaoudegez: "E a anavez va deñved, ha va deñve a anavez ac'hanon". A-berz ar C'hrist eo ar gwel eus kement ez omp. Eus hor pezz eo ar feiz. Anaoudegez ha n'eo ket diwar c'horre: "Evel d'am Zad va anavout ha me anavout va Zad". Petra eta? Daoust ha n'eo ket an anaoudegez-se o deus an Tad hag ar Mab kenetrezo, kumuniez hag unvaniez en o natur-Doue? Ar feiz hag hol liamm gant ar C'hrist a rofe d'imp ivez kaout pezz en natur-Doue? Ya, ha gant donezon an natur-Doue e resevomp kement a zo pinvidigez buhez-Doue. Lakaat a ra Jezuz etrezomp hag en an unvaniez a zo etrezañ hag e Dad. Ha goude hon unvaniñ evelse gantañ e laka ac'hanomp da dremen e diabarz an Dreinded, da ~~xxx~~ anavout an Tad hag ar spered Glan. "Gant Verb Doue eo bet stabilat an neñvoù" da lavarout eo gant ar feiz e komz Jezuz C'hrist omp deuet da vezañ neved bev an Doue bev.

Prenet en deus Jezuz ac'hanomp gant priz e vuhez hec'h-unan, hor bevaat a ra gant ar feiz hag ar c'hras. Ha goude bezañ hon distroet 'ar vuhez e talc'h d'hon magañ, da greskiñ ennomp ar vuhez-se. Penna reist-holl dre sakramant an Aeter. "An diskibion a anavezaz Jezuz terridigez ar bara" Anaoudegez vuhezuz Gant an Oferenn ez vezomp gwelloc'h pez en deus graet Jezuz, ha diwar anavezout e vimp mouez ar-esaer mat o lavrent d'imp dont war e heul.

Pennrener

"Ar C'hrist en deus gouzanvet evidoc'h ha roet deoc'h ar skoue *evit na kerzfoi war e roudoù*". Setu eta o parañ d'razomp skeudenn *uhel ar* esker o kerzout e penn e dropell, an holl deñved war e roudoù *Phariseon* ar bleiner (fuhrer, duce, duc, rei, eus regere = bleinañ), *klever* ar roue, meser ar pobloù. Eus pelec'h e tenn e zeñved, ha *d'o c'hras* pelec'h? Eus dalc'h ar saro, evit o c'hras d'ar vuhez peurt *(d'ar c'hras)* z ar genbedenn-digor). Moizez a eo bet ivez meser poblad *Israel*; iastumet en devoa an deñved dianket d'o ren betek douar ar *monesa*. Met ar C'hrist eo ar gair Bask, ar gwir treizer.

Rener ha penrener. Diaket e oa an deñved, distag e oant ; distro
int da bastor mat an eneoñ, hag ec'h adkavout ur penrener ec'h
adkavont ivez unvaniez kenetrezo. Ur bobl nevez ez int, ur Rouantelez
nevez. Rouantelez hollvedel : " Deñved all an eus ha n'int ket eus ar
c'hraouliad-mañ, o degas a rankan ivez, ha ne vo ken nemet un tropell
hag ur pastor".

Setu pep tra addegaset endro d'an unvaniez ! Ar pecc'hed en devoa
disrannet pep tra : an den diouz Doue, an dud an eil diouz egile, e
pep den youl ar c'horf diouz youl ar spered. Ar C'hrist eo an adunvan
Eñ eo ar pecc'h . An den gant Doue, an dud kenetrezo, ar c'horf gant
ar spered. Ar pecc'h a zo tra-unan, n'hall ket bezañ a-lodennoc'h. N'hall
ket bezañ pecc'h gant Doue hep pecc'h e kement all. Selaouomp an Aotrou
"Ra vo pecc'h ganeoc'h " evezañ goude dasorc'hiñ .

piw a

Hogen ~~piw a~~ roio dimp anavezout ar C'hrist. Piw a groue ar c'hras
ennomp ? Piw hon unvano gant Jezuz, piw hol lakaio da vent war e lerc'h
Piw a roio d'an Iliz bezañ hollvedel hag-unan ? Ha n'eo ket ar spered
Setu eta treset-holl evitañ, ar roll-labour en deve da gas da wir.

... vez foñ da gopran d'e chevel da eo mat ez
... a ad-ir.

FIGNIDIGEZH HOR SALVER

Disparti ha Distro

Honnez eo ster aviel an 3° sul goude Bask : "Ur pennad anzer c'hoaz, ha n'am gwelfot ken, ha c'hoazh ur pennad-anzer hag an gwelfot adarre, rak mont a ran da gaout va Zad " A-dal neuze e krog al liderezh d'en em dreñf war du Gouel ar Bignidigezh, o klask diskleriañ diup talvoudegezh ar mister-se.

O klevout seurt keloù a zisparti e tro an ebetel d'an dristidigezh, ha ganto kement kristen en deus keuz da ezvezañ gwel hor Salver, kuzhet bremañ d'hon daoulagad. Douarel ma oa ~~no~~ soñjoù, ne gomprenet ket c'hoazh kevrinoù Doue, ha koulskoude e oa mat hag evit hor Salver, hag evito maz afe kuit d'e c'hloar. " Ho klac'har a vo trest e levenez, emezañ. Ho kwelout a rin adarre, hag e vo laouenact ho kalon, ha den ebet ne skrapo diganeoc'h ho levenez " Pezh a vo kollet war dachenn ar c'horf a vo gonezet war dachenn ar spered. Ha kuzhet Jesus da saoulagad ar c'hig, e vo komprenet gant gwel diabarzh ar feiz. An trubuilhoù diavaez a vo lod ar c'hristen, heskinet war an douar, met al levenez diabarzh a vo dezhañ ivez ma kar, gant frealz ar Spered Santel, hag al levenez-se, raskoudenn da levenez an neñv, n'helle den he skrapañ diouzhimp.

Klask a ra eta hor Salver reiñ da gompren d'e ebetel ez eo mat ez afe kuit. Ez eo e vad-mañ, hag o mad-int.

E vad-mañ

"Ar justis eo o vezañ maz an d'am Zad ha n'am gwelfot mui " (4° Sul goude Bask)

Dleet e oa d'ar Xst mont ermaez eus ar bed-mañ, dleet e oa se d'e glod. Rak o vezañ trec'het war ar pec'hed hag ar ~~maro~~ maro e tlee an trec'h-se en em ziskouez en diavaez ar muiañ ma vije gallet : "Dellezel eo an Gan a zo bet lazhet, da resev ar galloud, ar binvidigezh, ar furnez, an nerzh, ~~(Diskulidur)~~ an enor, ar c'hlod, ar bemnoz " (Diskulidur).

N'helle ket ar Xst chom er bed-mañ, rak ar bed-mañ eo hini ar pec'hed hag ar maro. Daoust dezho bezañ bet trec'het e kendalc'hont c'hoazh gant o reuz war an douar betek ar c'houlz divizet. Ar bed-mañ a zo hini ar maro, dre ma tle mervel, echuiñ. Fin a vo dezhañ; netra divrall ennañ.

N'helle ket eta an Hini n'en deus ken ar maro galloud ebet warnañ, chom er bed-se a zo c'hoazh dindan c'halloud ar maro. Evel trec'hour an Ankoù, e oa dleet dezhañ mont kuit eus ar bed-mañ.

Dleet e oa dezhañ mont en neñv evit un abeg all c'hoazh : an neñv a dleomp kompren anezhañ lec'h ar c'hlod divrall ermaez eus dibadusted ar bed-mañ. Ar c'hlod-se a oa e hini evel Doue arack diskenn en hon tonnez gant e gorfidigezh, e oa dleet dezhañ distreiñ ennañ gant e gorf. " Deut on eus va Zad ha diskennet er bed; adarre e tilezan ar bed evit distreiñ ouzh va Zad " (Aviel ar 5° Sul goude Bask)

Evel Mab Doue e oa eta dleet dezhañ ar c'hlod divrall, evel n'en deus gouennet digant e Dad arack mont d'ar Basienn " Post an eus

klod deoc'h war an douar, Ha brenañ, reit klod din, c'hwi, Tad, en
he kichen gant ar c'hlod-se an eus bet en he kichen arack ma vee
eus ar bed"(Aviel dero'henn ar Yaou-Bask)

Mar karomp ar C'hrist, e tleomp eta ka/out levenez gant e Biguidigezh
Ha youc'homp dezhañ gant an Aeled pa sav eus an douar evit mont d'e
c'hloar. " Doue a zo pignet e kreiz ar youc'hadeg ha sonadeg an
trespilhoù " (Alleluia ha Kan-kinnig Yaou-Bask) Neulomp an Hini a zo
hiviziken heol-speredel an eneoù. " Kanit evit/meulit an Aotrou a bign,
eus tu ar Sav Heol betek an neñv uhelañ " (Kan-Komunian Yaou-Bask)

N'eo ket da lavarout e vije en em ziskouezet pignidigezh hor Salver
gant kalz a splannder diavaez. Pa 'n em ziskouez d'an ebostel Jezuz
dasorc'het eo dindan an doareoù-se heñvel ouzh hon re en doa miret
a-hed e vuhez douarel, n'eo ket gant lagern ar treuzneuziadar. Pe e vije
er gambrlid, pe war ribloù lenn Genesaret, netra ceunoc'h ha plaenoc'h
eged doareoù diavaez ar C'hrist. Pempad ebet, evel evit o lakant da
gompren e chome bepred ken tost outo. N'eus neset ar re n'int ket bras
enno e-unan o deus ezhom en em greskiñ. En e bignidigezh e chom Jezuz
ken ceun bepred. Ano ebet eus ur sked digustum. Sevel a ra aes ha
didrouz ouzh o bennigañ, ken aes ha pa nk 'n em ziskoueze dezho er
Gambrlid. Esmaeus meurbet eo an diavaezoù dibempad-se, kalz muic'h
eged ma vije bet tregern ha sked.

En diavaez e oa klod ar mister, diglevus ha diwelus d'ar c'horf,
net anat d'an eneoù. Nag an Iliz a glev hag a wel anezhañ . Selaouñ a
ra youc'hadeg ha trespilhadez an Aeled. Arvestiñ a ra ouzh heuliadeg
diwelus ar re a sav gant hor Salver en e c'hloar, Patriarked, Profeted,
a lavar an Aviel e oa dasorc'het anezho da vare mero hor Salver.
Abraham, David, Yozef, Yann ar Madezour, ...Pere ? N'ouzomp ket. Hoarvat
ul lodenn vat eus ar sent-se o doa gortozet gant feiz deziz ar Salver.
Int eo ar re a gam brenañ an Iliz diwar o fenn : " An Aotrou a zo ast
da balez e c'hloar, pignet eo d'an neñv o kas gantañ en e zalc'h ar re
a oa gwechall dindan dalc'h. Alleluia " (Alleluia Yaou Bask)

Hon mad-ni

"Talvoudus eo deoc'h ez afen kuit " a lavar ar pevare sul
goude Bask.

Perak ? Da gentañ evit un abeg a eneoniez. Keit ha ma chome Jezuz
gant e ebostel o komz ganto hag o 'n em ziskouez dezho, e vanent betek
re gant an diavaezoù-se ma kavent frealz ha dudi enno. Ne glaskent ket
mont ebarzh ster don ar misterioù. Azhomm o deus da vezañ dizonet.
Neuze e c'hellio ar Spered Santel diskouez dezho talvoudegezh ar c'ne-
vrinoù. Evelse e c'hoarvez bepred e buhez an eneoù/ Goude bezañ tanvaet
e penn kentañ ar vuhez a galen, frealzidigezhioù, esmaadennoù dudius,
eo ret d'an eneoù bezañ dizonet diute gant Doue, da vent d'ur feiz
donoc'h ha gwirionoc'h. Ahendall e chomfent touellet gant ar santerez,
o krediñ ez eo se ar wir bedenn, en spered hag en gwirionez.

An abeg-se koulskoude ne gaver ket anezhañ displeget gant hor Salver
Un eil abeg a zo, pouezusoc'h, betek gant ne vije ket an hini kentañ
en e zalc'h : "Mar n'an ket kuit, eoc Jezuz, ne zeuio ket deoc'h ar
Spered Santel. Mar dan kuit e kasin deoc'h anezhañ "(Aviel ar pevare
sul goude Bask)

Gwalet hon eus e oa ret da ene an ebostel, diouerin diouzh gweled .
Jezuz evit ma c'hellio sklerijennoù diabarzh ar Spered Santel kaout
enno digor bras.

Met muic'h eget se a zo e komzoù hor Salver. Lavarout a ra ez eo e
zisparti an diviz ret da ziskenn ar Spered Glan. Perak ?

Daoust d'an abegoù a c'heller degas, sonjomp e van mister pezh a
no mister. Hag anañ eo ken gwir ha bepred.

Da gentañ, klaskomp evit petra ha penaos e teu ar Spered Santel.
Dont a ra evit reiñ klod d'ar C'hrist en e gorf kevrinus : " Pa zeuio
e tisklerio d'ar bed diwar benn ar pec'hed, ar justis hag ar varn"
ar pec'hed o vezañ n'o deus ket kredet, ar justis rak klodusaet eo ar
C'hrist, ar varn rak pep galloud-barn a zo bremañ dezhañ " Dont a ra
ar Spered evit reiñ da gompren da eneoù ar c'horf kevrinus klod divral
ha trec'h ar Salver. Penaos e c'hellje hen ober arack d'ar C'hrist
resev gloar ar Bignidigezh dleet dezhañ ? Dont a ra ivez ar Spered en
un doare gwelus hag anat, da reiñ klod da Jezuz e santelidigezh diavaez
e gorf kevrinus, en doare ma teufe bremañ santelezh an Iliz da vezañ
ur brouenn a feizouriez (apologétique). Met penaos kompren e teufe
ar Spered da reiñ gloar d'ar C'hrist en e gorf kevrinus arack dezhañ
resev ar c'hlod a dlee bezañ roet d'e gorf natur ?

Un dra all a zo c'hoazh . Lavarout a ra ar C'hrist neur a wech ez
eo ar Spered Santel kannadour an Tad hag e gannadour. N'helle ket ar
lab kas e gannad keit ha ma veze c'hoazh ganimp.

Erfin, hor bezet sonj en deus plijet an Aotrou Doue lakaat hon
Dasprenidigezh da vezañ un emglev etrezad Tad ha ni, en e Vab. Ha
sinadur an Emglev-nevez ha peurbedus a zo e korf ar C'hrist. Ar
sinadur eus tu an den eo Pasion ha maro hor Salver. Ar sinadur a-berz
an Tad eo an dasorc'h hag ar c'hlod roet d'ar gorf-se. Efed hon daspr
eo ar c'horf-se o tont da vezañ en gwelus mammenn a santelidigezh, a
unvaniezh speredel, dre labour ar Spered Santel. Keit ha ne oa ket
aet Jezuz d'e c'hloar neñvel, lec'h m'emañ "pal hon eneoù", ne oa
nemet dansinet an Emglev.

Met pa vo azezet Jezuz e tu dehoù an Tad, da lavarout eo pa vo
perc'hennet gentañ en divrall galloud ha meurded, neuze e vo kaset
dimp puilhder ar Spered Santel da reiñ klod da Jezuz en e gorf kevrin

Penaos ? Da gentañ e lakaat misterioù Jezuz da vezañ komprenet gan
ganimp : " Pa vo deuet ar Spered-se, Spered a wirionez, e tesko deoc'
pep gwirionez ... va meuliñ a raio, rak ar pezh a zo din a resevo
evit hen diskleriañ deoc'h " (Aviel ar pevare sul goude Pask). " Ar
Spered a wirionez, hennez a rois testiñ d'an " (Aviel ar Sul goude
ar Ykou-Bask) .

Hag anavezout evelse Jezuz a vo dimp ur frealz. En em santomp a
rainp kalz tostoc'h dezhañ a-zigbarzh, e kenseurtiez e vuhez, eget ne
oa tost d'an ebestel pa veve ganto. Ne vimp ket emzivaded. Ar Spered
Santel o tont war lerc'h Jezuz, a stago outañ hon eneoù, hag hol
lakaio da vevañ e kumuniez tri fersonadur an Dreinded. Neuze n'en em
santimp ket emzivaded, rak anat e vo dimp ez omp kenlodeion en o
vuhez.

Neuze hor bezo nerzh da veuliñ Doue, er feiz, er spi, er garante
ha ne vo ket komzoù kleuz war hor muzelloù, ar c'hanennoù a ra ganto
an Iliz en deizioù-mañ da lidañ trec'h ar Pask : " Kanit da Zoue ur
ganonn nevez, rak greet an deus traoù soneskus, alleluia ; diskoueze
en deus e reizhder ^{praks} an holl bobloù" (Kan-digor ar pevare sul)

Piv a raio dimp ar feiz oberiant-se a c'houlenn diganimp St Jakob
(abestoloù ar pevare hag ar pempvet sul) ? Penaos e c'hellomp bezañ
tostoù Jezuz, dispont betek harzoù pellañ an douar ? Gant nerz an hin
e vo adnevesaet gentañ dremm an douar. Neuze e vo kemennet betek ar
penn all d'ar bed keloù eus burzhudoù Doue : dieubet en deus e bobl
(Kan-digor ar 5^e sul) . Deuit, o Spered Glan .

Goude bezañ meulet ar feiz gant ar Pask, setu eta ma tro an Iliz
da spiañ nerzh ar Spered Santel, o c'honzout eo em a lakaio hor feiz
da vezañ oberiant. Etre ar feiz ha frouezh ar garantez, en em laka
sklerijenn ha tan ar Spered Santel, da lavarout eo, ar spi hol laka

da c'houlenn gant fiziañs .

" E gwirionez, m'hel lavar deoc'h, mar goulennit un dra bennak digant va Zad em ano, e roio deoc'h . Betek bremañ n'hoc'h eus goulennet netra em ano : goulennit hag ho po, evit ma vo leun he levez" (Aviel ar 5° Sul goude Pask)

Leunder al levez, eo frealz ar Spered Santel. Goulennomp apezhañ digant an Tad em ano e Vab ; gantañ hor bo pep madelazh. M'eo promeza an Tad hag ar Mab, e nerzh, e zan karantezus, e fok en hon ene.

Ne vo ket nac'het ouzimp, mar goulennomp, rak an Tad hor c'har (Aviel ar 5° Sul), ha mar karomp-ni hor bugale, pegen gwelloc'h e roio dimp an Tad eus an neñv kement mañ a c'houlennomp digantañ (Aviel ar Rogasionoù) .

Evel ma kar an Tad klod e Vab, Mar klaskomp meulidigezh Jezuz hag astenn e Rouantelezh, penaos ne salaoue ket hor pedenn ?

War dachenn ar bed dreistnatur, na chomomp ket en arvar da c'houlenn kement tra : " Kement a c'houlennfet digant va Zad em ano, her grin " (St Yann XIV - Aviel Gouel St Filip ha Jakez) .

PANTEKOST AR SPERED SANTEL

Diskenn ar Spered Santel war an Ebestel, hanter kant devez goude Pask, a zo unan eus pennañ darvoudoù ar Gristeniez, un darvoud ken bras ha ken pouezus ha donedigez Mab Doue er bed. Moarvat n'eo ket bet kaset ar Spered Glan da gemer ur c'horf-den evel ar Verb, na d'en em stagañ ouz ur stumm danvezek bennak ; koulskoude, evel n'eo bet kaset ar Mab gant e Dad, eo bet ivez kaset dimp ar Spered Glan gant ar Mab hag an Tad. Hag e zonedigez hag a zo un darvoud merket piz e kerz istor ar Bed, hanter kant devez goude Dasorc'h ar C'hrist .

Stag mat eo eta an eil donedigez hag eben ; diskenn ar Verb a dlee degas war e lerc'h diskenn ar Spered. En un doare resisoc'h eo stag ar Pantekost ouz diskenn ar Verb betek an izelañ, ouz ar Basion, met ivez ouz e zistro d'ar c'hloar, ouz an Dasorc'h hag e bignidigez en Neñvoù. Ouz Dasorc'h ar C'hrist, rak ar Pantekost a zo eizved doubl ar Pask (7 x 7 + 1) seiz gwech an niver kevrinus seiz a zo dimp sin an amzerioù evurus maz eo leuniet Korf Kevrinus Jezuz gant klod ar Spered, goude d'e gorf-natur bezañ bet adsavet gant nerz.

Met hervez lavar hon Salver : " Mar non an ket kuit, ne zraio ket deoc'h ar Spered Santel ", ar Bignidigez hag a c'hoarvez daou-ugent devez goude Pask, niver sakret en ivez meur a wech en istor hon Salver hag en istor an Diouganerien, evel sin ar gortoz en pasianted, betek ar c'houlz divizet gant an Tad (1) . Niver ar Pantekost a zo avat hini ar peurb'haet, hini ar C'hloker ; setu sin an englev nevez ha peurbadus kaset da benn, sin da gement peuroberidigez a vo sevenet bremañ : ar c'horf kevrinus kaset da benn (amzerioù diwezhañ ar bed ez eo evel ma lavar St Pêr gant komzoù ar profet Joel), pep ene er c'horf kevrinus bountet gant ar Spered d'e gloker, ha daoust ne responto nemet hiniennoù d'al lusk-se, e savo sent ervat betek un uhelder sebezus.

Stag mat an eil donedigez hag eben, rak deuet eo ar Spered Santel da lidañ hiviziken er c'horf kevrinus ar misterioù en deus bevet hor Salver ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ en e gorf-natur. Kenderc'hel a ra engorfidigez ar C'hrist dre ma kemer en e zalc'h tud nevez a bep doare, a bep speredezeg, a bep yez ; kenderc'hel a ra enno e Basion, hag ivez mister e c'hloar, rak en abeg d'ar C'hrist dasorc'het e resevent dre nerz ar Spered, ar c'hras a zo en o diabarz klod divent natur Doue ouz e c'henstummañ ganti . " Ar Spered a zeu eus an Tad a roio klod din " a lavare Hon Salver (Komunion ar meurz en eizved ; antifon Magnificat ar Yaou), n'eo ket hepken dre ma roio d'ar gristenien nerz d'en em skoueriañ war hon Salver, met ivez dre ma roio dimp da anaout splannder santelaüs ar C'hrist a zo dimp nannenn diheskus a vuhez hag a levenez diabarz. Ar c'hras-se enomp eo trec'h ar C'hrist enomp war ar pec'hed ha ganti eo an neñvoù a berc'hennomp dija gantañ .

(1) An daou-ugent devez stre an Dasorc'h hag ar Bignidigez a zo evit ar c'horf kevrinus, evit an Iliz, sin he vuhez war an douar betek fin ar bed, evit pep ene sin e vuhez douarel stre ar vadeziant (Dasorc'h) hag e varo (pignidigez), anzer a c'hortozegez, er buridigez, anzer hag a respont dezi striv ar c'hoariz, stourm ar vuhez kristen renet dindan enziouer, gras vev ar Salver ouz he laouennaat koulskoude .

Evel donedigez ar Verb er bed, eo ivez hini ar Spered, hel lavaret hon eus, un darvoud resis. Hag evel kement tra e buhez hor Salver ez eo ar Pantekost un darvoud a gav efed war an arack ha war an goude; met koulskoude disheñvel eo an eil arack ha goude an darvoud. Arack ar Pantekost, en deus lusket ar Spered kalon tud santel an Testament kentañ, roet feiz-oberiant da Abrac'ham, ha digoret genou an Diouganerien. Met daoust d'e oberoù bezañ gwelus neuze, ne veze ket gwelet e vezans. Bremañ avat e ouio ar gristenien enañ ar Spered Santel ouz o c'hennerzañ; ne vo ken kuz dezo nag e frealz nag e zremm; anavezet e vo piou eo. En em ziskouez a raio dindan arouezioù avat. E vezans a vo gwelet gant ar gristenien hag a ziavaez hag a ziabar/z. Ha bremañ goude ar Pantekost, ne vo ket hepken un danskleur o luc'hañ a vare da vare met gras ar Spered skuilhet gant puilhder ha largentez ar vrasañ.

Hogen disheñvel eo ivez an eil donedigez hag eben; rak douet e oa hor Salver da gener hon natur hag he lakaat en e zalc'h. Ne zeu ket ar Spered ~~stagan~~ avat d'en em stagan ouz tra, na d'en em gorfañ en un doare bennak, dont a ra da oberiañ, da luskañ, da reiñ buhez. Dont a ra da genderc'hel, a-ouez d'an holl, ar pezh a zo e labour a holl viskoaz: entañ buhez e kalon ar bed, engorfañ Verb Doue.

::::
::::

§ Entañ buhez e kalon ar bed. Pa lennomp e penn kentañ levrioù Moizez edo ar Spered o plavañ war an dourioù eo da reiñ disp da gompren e oa neuze o vriata an danvez maro da sankañ c'hwez ar vuhez ennañ. Reiñ a reas lusk d'ar stered, lusk d'ar sklerijenn, hag e lakaas ar vuhez da darzañ war an douar e mil stumm sebezus: "Spered an Aotroù en deus leuniet hollved an douaroù, Alleluia, ha skiant ar vouez en deus, dre ma ro fiñv da gement tra, Alleluia." Kanomp eta gant trede psalm ar vijevez lusk ar vuhez er grouadeg. Kouviomp ar "feunteunioù ha kement a vev en dourioù da veuliñ an Aotroù", ha gant ofis an daouzek deizioù en diwez an eizved, trugarekaomp en hini a ro fouez d'hol labourioù ha greun d'hon trevedoù. (1)

Met kement a zo buhez er bed-natur ha labour ar Spered ennañ, a zo arouez, hen gouzout a reomp, da vuhez ar bed dreistnatur. Ar bara douarel a zo danvez ha sin ar bara diskennet eus an neñv. Ar feunteunioù a garomp o freskter enñhor maezioù a gas soñj eus ez feunteun ar vadeziant ez omp bet gwelc'het enni, eus ar feunteun-se a strink bremañ en hon ene, ar c'hras krouet ennomp gant ar Spered glen, o strinkañ en oberoù santel, e levenez, e sklerijenn, e kan diabar/z ha diavaez. : "Deiz diwezañ ar gouel e lavare Jezuz: an hini a gred ennon, e strinko dour eus e galon. Se a lavaras diwar benn ar Spered a dlee resev ar re a gredfe ennañ" (Kan-Komunion dere'hent ar Pantekost). Dont a ra ar Spered santel da louc'hañ

(1) Dre ma z eo ar Spered Santel lusket ar vuhez douarel, e komprenet ez eo pep pec'hed a-enep ar vuhez, pep pec'hed a hudurniezh a-enep karantez-reiz, pec'hed a ya ispisial a-enep ar Spered Santel.

ennomp siell an natur-Doue, d' hon stummañ a-nevez. Mñ eo pok Doue ouz hon heñvelañ outañ hag a ro dimp war un dro kacout ennomp an Tad hag ar Mab. Rak Mñ eo pok an Tad hag ar Mab. Hag en templ-se buhezek e zo hon ene adneuziet gant ar Spered Glan e teu da chomp a-gevret gantañ, an Tad hag ar Mab hag o deus e gaset " Mar am c'har unan bennak, e viro va c'homz, ha va zad e garo, hag e teuimp ennñ hag e raimp hon annez en e di." (Aviel er Pentekost).

Penaos e labour ar Spered Santel da grouiñ ennomp ar Vuhez dreistnatur? Evel gwechall en Testament Koz gant Galvidigez Kuz, gant bount diwelus e skoazell. Met ivez ha dreistholl dre ar sakramentoù. N'eus ket eta da souezñ ma komer koment en eñved-mañ eus ar ~~xx~~ sakramentoù hag eus o ~~kefedoù~~ en ene. N'eo ket e vefent meneget war eun ha sklaer bepred, met evel ma ra an Iliz en he lidevez, e vezont notet dindan skudennoù diwar soñj o ofedoù, gant baronioez. Da skouer pa gomz dimp an ofis eus ners puraer ar Spered Santel, anavezomp ar Vadeziant hag ar binijenn a zistaoñ dimp pep pec'hed, ha ners sakramant an aoter da gas kuit diouzimp ar sankoù-bihan : ar Spered Santel eme pedenn-gomaniñ ar neurz, eo distaoñ an holl pec'hedoù. Resevet hon eus ar vadeziant, Jentiled ma omp, evel tiegez Korneli badezet gant Pêr (Abostol al Lun) kofezet hon eus hor pec'hedoù. Met deuzt dimp bezañ bet paraet diñ eus ar pec'hedoù marvol, e tleomp kenderc'hel da c'houlenn digant ar Spered skarzaf diouzimp hag hon diwall diouz koment a zo enmp (Kembenn-digor ar neurz. Sell ivez ouz pedenn-ginnig ar sul). Soñj sakramant ar binijenn a gav dñ, e zo gant an aviel ar Gwener, ma lavar hon Salver emañ d'ar seizad : " Distaolet eo dit da bec'hedoù " komz a zo da dostant ouz an hini hon eus lennet e-pad eizved Pask : " Resevit ar Spered Santel. Distaolet e vo ar pec'hedoù da gement hini e tistaolet dezaf " Soñj ar binijenn ivez a c'hellemp stagañ ouz aviel ar Sadorn gant pere man-gaer sant Pêr : an derzienn hon eus vi ivez, ezomm bezañ dieubet diouti, an derzienn-se, eme sant Ambrosius, eo hor c'hoantegez, hor c'hoant-enor, hon buanegez. Ha n'eus ket gwelloc'h gwelc'hadenn yen d'an derzienn-se eget ar binijenn.

Gwelc'hadenn ? Pa gomzer eus puridigez e teu dioustu er spered, soñj eus an dourioù, dour ar binijenn, dour ar vadeziant, evel a veneg dimp c'hoaz kar-kinnig al lun gant an deustenn hon eus kavet diñ e neurz eizved Pask. " An Aotrou en deus tregernet, an Unel-dreist en deus kaset e vuhez, hag ~~et~~ en em zinkouzet o deus founteunioù an dourioù ". Ha koulskoude ar Pentekost a zegas di-p ivez skudenñ an tan. Ar Spered Glan eo an ten puraer diakenet warnomp. An traoù-se n'en em enebont ket; an dourioù-se a zo tan, pa welomp en Skritur barnedigez an Aotrou diskouezet dimp evel dourioù pe evel tan, dour ha tan an arñe, dour e veuziñ an Ejiptiz, tan ha dour war Sodoma. Tan yen ar varnedigez a loek evel sklas an ene fall; met tan a zeu da vezañ buhez ha tomder laouen d'an ene mat. Tan ha dour a rankomp gouzav er bed-mañ pe er bed-~~all~~. Mar ne fell ket dimp e stum ebet eus tan ha dour ar Spered, Doue ra viro, e vimp kaset d'an ifern yen. Mar ne fell ket dimp awalc'h gouzav war an douar-mañ purator tan ha dour ar Spered Santel, purator a yenijenn hag a tomder vuhez war un dro, e rankimp tremen dre ur binijenn heñvel er bed all.

Tan ar Spered eo ivez ur Purator a sklerijenn a gas kuit diouzimp teñvalijenn hon soñjoù douarel, a ro dimp anout donec'h donañ misterioù kazetañ hor silvidigez. An hini a sent ouz ar Spered Glan

d'ober kement zo reiz, hennez a gar sklerijenn : "An hini a ra hervez ar wirionez a zeu d'ar sklerijenn " (Aviel al Lun) Neuze " Ar Frealzer, ar Spered Santel, a gaso an Tad en ano, En a gelenno hag a ziskulio deoc'h kement am eus lavaret " (Antif. Magn. ar Gwener - Sell. ouz kenbedenn ar Merc'her). Ar vuhez en sklerijenn ar feiz, a grog gant ar vadeziant, hag a dle bepred hon degas dindan lusk ar Spered da splannderioù uheloc'h uhelañ .

Kalz gwelloc'h eta en em lezel da vont dindan lusk ar Spered Santel, ha degemer gant karantez kement aprou a gas dimp e vadelez. Bezomp sentus ouz ar Spered : " Skrivet eo er Brofeted : Ha sentus e vezint da Zoue " (Aviel ar merc'her). En em lezomp da vezañ blieniet gantañ evel ma vlegn an Iliz, evel ma vlenias an Hebreved dindan renerez Moizes da vont betek douar ar Promesa (Kan-digor ar Merc'her)!

Ha goulennomp ennomp an obererez-se gant sakramant ar Konfirmasion a zo ennomp un titr da vezañ lusket gant ar Spered Glan pep gwech ma c'houlennomp anezañ. Evel just e tlec, en eizved-mañ, bezañ graet ano eus sakramant ar Konfirmasion . Abostol ar neurz, daoust dezaf bezañ berr, a verk dimp resis-kenañ, ha ministr ar Sakramant, hag al lid, hag an efed. N'eo ket awalc'h an abostoler, ret eo d'an ebostel dont, da lakaat o daouarn war ar vadezidi, ma resevint ar Spered Santel. Ar ger-se Konfirmasion (latin confirmatio) evel an hini a veze implijet gwechall, Kouzoumenn, (Consummatio) a zegas soñj eus daou dra an nerz hag ar gasidigez da benn, ha setu ar pezh a dleomp goulenn digant ar Spered. Kas an traoù da benn gant nerz. Genezet en deus ar Spered an hollved gant e lusk buhezek ; ret eo ivez ma c'honezo kement 'zo ac'hanomp gant ar vuhez dreistnatur. Betra ne dle chom ermaez eus e sklerijenn : "Kasit da benn ar pezh hoc'h eus graet ennomp, c'hwi hag a chom en he templ santel, Jeruzalem, ma profo deoc'h ar rouaned donezonoù, alleluia (Kan-kinnig ar Pantekost, eil antifon ar vijelez). Gwan omp, santout a reomp ennomp distervez hon natur korfel : En a greñvalio hon gwanderioù (Sell. buzh an heuliad). En eo an hini en deus stabilaet en e lusk stered an neñv ; evelse ivez e kreñz noz du ar pec'hed e reio d'hon eneoù lugerniñ gant heson (Alleluia ar Sadorn-Alleluia ar merc'her) Hon eneoù eo an neñv ma plij da Zoue anezañ anezo ; en hon eneoù e chom Doue muioc'h eget e lec'h all ebet. Dre an diabarz ez omp stag ouz e glod divrall hag ouz sent ar Baradoz, kalz muioc'h eget na gredomp. War c'horre, n'eo ket hevelep tra, da santout dimp pezh eo disheñvel, en diabarz avat eo an hevelep buhez. Ha setu ni douget betek soñj ar c'hlod peurbed ha klok. N'hellier ket, evit gwir, komz eus ar c'hras hep bezañ degaset bunn d'ar menoz-se evel ma ra pedenn an Iliz : " Hor c'has da benn, o Tad, dre ar Spered Santel,) da vezañ dit profadenn beurbadus (Pedenn-kinnig al Lun). Anavezomp pegen hetus eo hor c'hlod, ha rentomp gras evit se da Zoue en deus hor galvet d'e rouantelez en neñv. Evit se na serromp ket h'or c'halon ouz e vouez. " Selaouit va lezenn, tud va fobl, troit ho tioukouarn da gompren komz va genou " (Kan-digor ar neurz) Hiziv eta, war klevit mouez an Aotrou, na stankit ket ho tioukouarn. Na c'hlae'haromp ket ar Spered Glan, hor bezet soñj ez eo kement pec'hed a-enep lusk / ar c'hras ennomp, a-enep asten ar vuhez dreistnatur ennomp, pec'hed a-enep ar Spered Santel en un doare ispisial. Ar Spered Santel en deus kemeret da arouez dezaf en deiz ar Pantekost an avel, hag a zo lusk, an avel hag a gan er gwez, a laka ar vouez da dregerniñ ; komzet en deus liesdoare dre an ebostel C'hoant en deus an hini hag en deus skiant ar vouez, da ganañ ennomp kan ar vuhez. Evel ma lavare Sant Eostan : "Na harzit ket ouz ar

sonerez ". Lezomp e levezon d'en em astenn ennomp, da c'honit pep ennomp ma vimp stagetoc'h stagetañ ouz Jezuz Mab Doue, ma c'hellimp kanañ ennañ d'an Tad ur c'han a garantez : " Ra vo leun, va genou gant da veuleudi, Alleluia, ma c'hellin kanañ, Alleluia. Iacoue e vo va muzelloù paganin dit-te, Alleluia " (Kan-digor ar Gwener) .

Sentomp ouz ar Spered Glan, p'emañ ouz hon gervel. Met ivez sonjomp gervel anezañ . Sakramant ar Gonfirmasion a zo ennomp un titr da resev grasoù ar Spered Santel kement gwech ma c'houlennimp anezo. Goulennomp gant spi. Evel m'emañ ar Gonfirmasion etre ar Vadeziant hag Sakramant an Aoter, emañ ar spi etre ar feiz hag ar garantez, ha skoazell nerzus ar Spered Santel a zo etre hon antre e korf ar C'hrist hag hor c'hloker en e garantez hag en e beoc'h . Sed ar pezh a lavar dimp kenbedenn al lun en un doare sotil : "Doue, hag en deus reet d'az ebetel ar Spered Santel, ro d'az pobl kaout ofed hor pedenn doujus, ma rei ivez ar peoc'h d'ar re o deus resevet feiz digant " .

Ar peoc'h eo trec'h ar garantez en hon ene, pep tra o vezañ reiset mat ennomp. Ar peoc'h-se bet prometet dimp gant hon Salver : " Va feoc'h a lezan deoc'h, va feoc'h a roan deoc'h, n'eo ket evel ma ro ar bed, e roan deoc'h " (Aviel ar Pantekost, Antif. Magn. d'ar meurz, Komunion ar Merc'her), petra eo kement trec'h ar Spered Santel ennomp? Ha pegoulz e trec'h ar garantez ennomp? Pa vevomp da vat en hor buhez sakramant an Aoter. E dibenn aviel ar Pantekost e lennomp komzoù Jezuz ma tiakleir ~~perak~~ ar perak eus e aberz : ma ouie ar bed e karan va Zad din-me " Ni ivez, diwar e skouer, e tleomp ober kement all ha bevañ sakramant an aoter en doare ma rimp ac'hanomp ur c'hinnig a zoujañs d'an Tad. Ma c'hellimp kanañ gant gwirionez : "Va freder a zo ez kourc'hemennoù an eus karet dreist " (Kan-kinnig ar Merc'her) . Evel m'eo nerz ar Spered Santel a gemm ar bara e korf Jezuz, ra vezimp ~~kaer~~ ni ivez troet gantañ en Jezuz-Krist. Sellit mat gant ar soñj-se ouz pedenn-kinnig al Lun, met dreist-holl ouz hini ar gwener : " Ar sakrifisoù-mañ lakaet dindan da zaulagad, ra vezint gant an tan doueel-se en deus entanet dre ar Spered Santel diskibioù da Vab Jezuz-Krist " An tan-se eo ar garantez a zo bet strewet ennomp gant ar Spered Santel (Abostel diwezañ ar Sadorn, Kan-digor ar Sadorn) . Mar klaskomp mont donoc'h donañ en soñj Sakramant an Aoter, e teuo da vezañ dimp gwir bara ar vuhez (Kan-digor al Lun, Aviel ar Merc'her, Antif. d'ar Magn. ar Merc'her) .

Neuze e komprenimp gwirionez lavar hor Salver : " Mont a ran kuit hag e tistroan deoc'h " Neuze e welimp emañ Jezuz tost dimp pa laka ennomp e sonjoù, e santadurioù, luskadoù e galon, pa 'n em santout stag outañ, pa vezomp kemeret en e zalc'h muioc'h mui dre labour ar Spered Santel, da vezañ gantañ ur c'hinnig evel hini Jezuz da grial : "Abba, Tad " / Neuze ar frealz hor bo gant al levenez leun-barr .

=====
=====

Kement-se a zo engorfidigez ar Verb ennomp, savidigez an Iliz, kenstrollidigez ar C'horf Kevrinus. Evel m'en deus ar Spered Glan krouet korf-natur Jezuz e kof ar Merc'hez Vari, emañ bepred ar Spered Santel o krouiñ korf speredel ar C'hrist, o c'honit dezañ eneoù hag eneoù . E-pad an Testamant koz, nebut kaer a dud a oa savet d'ur vuhez speredel uhel. Bremañ avat e fell d'ar Spered bountañ d'an

uhelañ estreget hiniennoù. E vit se e vo kaset an ebistel gant e nerz betek harzoù pellañ ar bed. Leun e vezint a c'hall tud, obererien burzudoù kement hag ar Salver e-unan (eil abostol ar marc'her, abosto. ar yaou), ha kement-se a vo klod ar C'hrist diskleriet d'ar bed, rak pareet e vo an dud, salvet e vezint en anv Jezuz. Iag e vo savet kor bras ar Sent a vo lez peurbadus ar Roue trec'hus .

Ar Spered eo lusker an Iliz, an hini a gas anezi betek penn pellañ an douar, an hini hag he blegn betek fin ar bed. Gant abeg eta e kaner er vijelez ar psalm 67 a daolenn diup kerzed trec'hus Israel war-du douar ar promessa, psalm meneget c'hoaz e kan-digor ar Marc'her .

Setu c'hoaz sin hollvedelez an Iliz e diskennidigez ar Spered war an ebistel pa 'n em lakaont da gomz yezoù an holl. Hollvedel e vo an Iliz n'eo ket hepken dre ma vo ledanaet war an douar a bez, met dre ma kemero en he dalc'h tud a bep yez gant o speredegezioù, o arzoù, o stummoù disheñvel. Ahendall ne vo ket gwir peiz a disklerionp c'hoaz : "Lavarout a raent en yezoù disheñvel burzudoù Doue "(Gwerzad da Non) Tud 'zo hag a strisa en un doare eston ledanidigez rouantelez Doue, zoken beleien hag eskibien, a hañval bezañ a-enep ar gatoligiez, a-enep enkorfidigez hon Salver, pa serrent dor an Iliz ouz ar yezoù disheñvel, ouz ar stummoù hag ar speredegezioù nevez, war zigarez ez int distet, ez int gouez, e tleer salviñ an unanded .

Respontet en deus dijà ar Spered Santel dezo e deiz ar Pantekost ha gant istor an Iliz er c'hantvedoù kentañ ! Iegoulz he deus kresket an Iliz, pegoulz eo bet ar vuhez ouz he leuniañ ? Pa veze hollvedel da zegemer emmi an dud gant kement a oa anezo, komz dezo en o yez, ouz o lakaet da bediñ en o yez, o santelaet kement a oa eus o buhez .

Daou dra a ra ar gatoligiezh, ledanidigez er binvidigez hag unvaniezh. ~~XX~~ Unan anezo anez eben a zo tra maro. Met an eil hag egile a zo katoligiezh. Liested hep unvaniezh eo Babel. Unaniezh hep liested a zo serridigez er maro, pec'hed a-enep Spered ar Pantekost hag a-enep enkorfidigez ar C'hrist. An arzoù; al lennegezioù, ar speredegezioù, kement buhez, ar vicher, ar c'hoari, kement kaerder gwirion a die bezañ gouezet d'ar C'hrist ha lakaet en o dalc'h (1)

N'o vo ket kollet an unvaniezh. Rak ar Spered Santel eo ivez an hini a ra an unvaniezh-se ; kenstrollañ a ra an holl (Kenbedenn ar Gwener) en unvaniezh ar feiz, ar spi hag ar garantez, dindan renerez ar Mesajer mat (Aviel ar meurz) a zo ar C'hrist Jezuz en neñv hag ar Pab e vikel war an douar. Evel maz eo ar Spered an hini o laka da gomz yezoù

(1) Bez ' ez eus un doare onaneuriez speredel, a zo unan eus gvasañ pec'hedoù a-enep ar Spered Santel, a zo evit tud a relijion, chom hep mont hervez o zouroù o anzer, hep implijout o arc'hant, o obererezh evit kement a c'houlennfe an darvoudoù nevez. Rakprizout a reont o surentez hag o didrabas. Met talvezout a ra se ar Spered dezo, ouz o dilezel an ivez, o chom hep kas dezo danvezioù-leaned pe leanezed nevez. Kosact int, mont a ra kuit ar vuhez diouto. Ne c'hell ar vuhez padout, ~~XX~~ hag uhelañ, pe naturel pe dreist naturel, nemet en ur striv dibaouez .

dishañvel, ha da avielañ kement krouadurez, ez eo Eñ ivez a ro d'ar gristenien anacut gwelloc'h pessaert nerz e c'henstag kentrez. Istor an Iliz a ro testeni ez eo bet an amzerioù n'o deus ken kaset war rack ar misionoù, a zo en em serrët en ur c'henstumm divuhez (dibenn ar Grenn-Amzer- XVIII vet kantved) e deus lakaet war vral unveli ar Pab, oc'h ankouaat kelennadurez wirion ar C'horf Kevrinus. Ha petra welomp en enep en amzer-mañ : gant soñj pinvidigez ar C'horf Kevrinus ez omp donoc'h e menoz e vuhez unan : n'eus nemet ur C'hrist, nemet ur feiz, nemet ur bara .

Muioc'h eget biskoaz marteze en istor an Iliz, e c'harmomp war-du ur gateligiezh wirion, ha gant spi e c'halvomp ar Spered a zo e labour nevesaat dremm an douar. Pedomp ar Spered a vleunierez da reiñ dimp frealz en astenn hor vuhez .

Ra frankaio muioc'h bepred ennomp, hervez lavar hor Salver : "Deut on evit m'o devo ar vuhez, ha bepred leunoc'h leunañ " (Aviel ar Meurz) .

SAKRAMANT AN AOTER

edenn I-

Perak Yaou ar Sakramant goude ar Pantekost ?

E-pad pell n'eus bet nemet ofis ar Yaou-Gambrlid evit degas soñj d'ar Gristenien eus diwezidigez sakramant an aoter. Ar Yaou Gambrlid, gant envor ar pred diwezañ, a dlee bezañ merket evit lid ur seurt deiz ha bloaz. Ha leun eo c'hoaz oferenn an deiz-se gant jestr hon Salver o lezel dimp sakramant e garantez. " Lec'h m'emañ ar Garantez, emañ Doue " a ganemp neuze.

Met pa 'n em droas tud ar Grenn-Amzer, douget holl da Basion hon Salver, da sellout e-pad ar Sizun Santel ouz e beañioù hepken, ne voe ken miret awalc'h er Yaou-Gambrlid soñj eus "Cinivelez Sakramant an Aoter". Dreist-holl pa savas fals-kredennoù a-enep gwirionez ar mister, e c'hoantaas an eneoù kaout ur gouel nevez lec'h e vefe kehelet ar brasañ sakramant, hag azeulet hon Salver en e vezañs a silvidigez. Krouet e voe neuze gouel ar Sakramant evit ar wech kentañ gant Urbanus IX e 1264, gouel astennet d'an Iliz a-bez gant Klemens V.

Dibabet e voe ar yaou kentañ goude ar Pantekost. Ha ne oa ket hep abeg mat. An amzer goude ar Pantekost a zo skeudenn da vuhez an Iliz betek fin an amzerioù, gant ar Spered Santel oc'h unaniñ d'ar C'hrist kristenien nevez, evel izili nevez d'e gorf kevrinus, betek ma vo tizet gantañ leunder e gresk. An Iliz a c'halv an dud bet distrollet gant ar pec'hed hag onebet an eil d'egile, d'en em adstrollañ er C'hrist dindan liamma ar garantez. Hag ar sakramant a zo skeudenn efedus an unvaniezh nevez-se, eus an dud gant Doue, hag eus an dud kenetrezo, ep sakramant an Aoter. An amzer goude ar Pantekost a grog eta dindan sin ar Garantez ; lennit ofis koz ar sul kentañ goude ar Pantekost, hini an eil sul, n'eus nemet soñj eus an unvaniezh kristen dre ar garantez.

En ofisoù adalek ar Sizun Santel betek en eizved ar Pantekost, e-pad gouelioù ar Pask penn da benn, hon eus klevet meur a wech an eus Sakramant an Aoter. Dreist-holl en eizved ar Pantekost, evel n'hon eus notet, e tistro an Iliz war arvest ar mann nevez a zo enni pep madelez. Goude kas da benn mister Pask (tremen) hor Penn e oa ret degas soñj dimp n'eo ket echu hor Pask-ni. Ha setu perak en d'eus lezet dimp hon Salver sin e dremen dre ar maro betek ar c'hloar, da vezañ dimp magadurez, da vezañ hor Pask, hon tremen hag hor bevañs-ni. An oferenn eo se evidomp, hor pask bendez.

Ha tremen Jezuz dre ar maro a zo karantez diskouezet d'e Tad, sentidigez d'e youl. Hor bevañs-ni a vo ivez ober youl an Tad, lakeat e nemp karantez Jezuz evitan, hervez a'en doa diouganet e-unan diwar-benn ar mister-se : "Va magadurez eo kas da benn bolontez va Tad".

Sakramant hon unvaniez gant ar C'hrist

An oferenn eo an englev nevez ha peurbadus lidet gantump a-nevez. Bendez o c'hortoz m'e lidimp gant ar C'hrist en e glod peurbad. Gouzout a rit ez eus daou o sinañ un englev. Hag an englev nevez ha peurbadus a zo bet sinet eus un tu gant ar C'hrist oc'h ober evidomp hag eus an tu all gant an Tad a oa bet dismegaset gant hor pec'hedoù. Ha sinet eo bet e korf ar C'hrist gant e wad skuilhet. Sinet eo bet gant ar C'hrist o 'n em reiñ d'ar maro. Sinet eo bet gant an Tad o reiñ d'ar C'hrist an dasorc'h hag ar ~~giz~~ c'hlod en neivoù. An Oferenn, sakramant an / englev nevez ha peurbadus, eo eta sakramant korf ha gwad ar C'hrist, rak sinet eo bet en e gorf hag en e wad. Ha war un dro eo sakramant korf ar C'hrist er ster-se maz eo sakramant hon unvaniez gantañ : rak korf kevrinus ar C'hrist ez omp, bet salvet ha dasprenet gant e gorf a-gig. Gouezet en deus Jezuz en e gorf-natur, ar galloud da genstrollañ gantañ ur c'hevedrad a eneoù, a vo e gorf kevrinus, a vo sachet gantañ d'en em reiñ d'an Tad en un hevelep aberz hag an hini en deus lidet en e gorf-natur.

Ar ger "korf kevrinus" a zo bet lavaret da gentañ diwar-benn bara ar sakramant. Tremenet eo bremañ da verkañ hon unvaniez gant Jezuz. Kentelius-kenañ eo dimp an dra-se. Rak ur c'horf ez omp holl bremañ unanet gant ar C'hrist, en abeg dezpañ bout hor salvet en e gorf. Bara ar sakramant a zo sîn an unvaniez-se, ha war un dro an hini a ra an unvaniez-se ; rak ur sin efedus ez eo : " Ur bara, ur c'horf ez omp "eme St Paol en e lizeroù, da galenn dimp ar mister-se .

Bremañ e komprenit mearvat komzoù hon Salver en Aviel Gouel ar Sakramant : " Kement hini a zebr va c'horf, a chom emmen ha me ennañ". Kement hini en em stag ouz mister e gorf-kig a zou da vezañ ezel buhezus en e gorf kevrinus .

Met lavaret e vo : pep sakramant a ra hon unvaniez gant ar C'hrist. Ar vadeziant a zo hor strollidigez gantañ pa zigor dimp dorioù an Iliz. Gant ar Vadeziant ez omp unanet gant Jezuz, hag unanet ennañ gant an holl gristenien. Hag evelse evit pep sakramant. Gwir eo se: pep sakramant a ra hon unvaniez gant ar C'hrist. Taolomp evez koulskoude. N'eus nemet ur sakramant hag hol laka da oberiañ a-unan gant ar C'hrist ; sakramant an Aoter en hini eo. Gant sakramant an Aoter n'omp ket ezel hepken, met ezel buhezus ; n'hon eus ken hepken galloud da oberiañ ; sachet omp da gemer skouer war Jezuz da vezañ ennañ ur brofadenn blijus d'an Tad .

Mar bevomp war ar bendez hervez ar C'hrist, mar greomp eus hor buhez ur meulgan da vourded Doue, gouvezomp ez eo an oferenn sakramant ar brofadenn-se, en doare ma tleomp drezi kinnig d'an Tad hor buhez holl ha drezi resev grasoù puilh d'hen ober. An Oferenn eo ur senez a santelez, ul lein a veuloudi, ma tleomp dougen betek ennañ hon oberoù penneziek evit diskenn dioutañ karget eus donezonoù Doue; Rak an Oferenn eo mister hon darempredoù bev gant an neñv .

ennomp siell an natur-Doue, d'hon stummañ a-nevez. Eñ eo pok Doue ouz hon heñvelaat outañ hag a ro dimp war un dro kaout ennomp an Tad hag ar Mab. Rak Eñ eo pok an Tad hag ar Mab. Hag en templ-se buhezak a zo hon ene adneuziet gant ar Spered Glan e teu da chomp a-gevret gantañ, an Tad hag ar Mab hag o deus e gaset " Mar an c'har unan bennak, e viro va c'homzoù, ha va zad e garo, hag e teuimp ennàn hag e raimp hon annez en e di." (Aviel ar Pantekost).

Penaos e labour ar Spered Santel da grouiñ ennomp ar Vuhez dreistnatur? Evel gwechall en Testamant koz gant galvidigez kuz, gant bount diwelus e skoazell. Met ivez ha dreistholl dre ar sakramantoù. N'eus ket eta da soueziñ ma komzer kement en eilved-mañ eus ar ma sakramantoù hag eus o efedoù en ene. N'eo ket e vefent meneget war eeun ha sklaer bepred, met evel ma ra an Iliz en he liderez, e vezont notet dindan skeudennoù diwar soñj o efedoù, gant barzoniez. Da skouer pa gomz dimp an ofis eus nerz puraer ar Spered Santel, anavezomp ar Vadeziant hag ar binijenn a zistaol dimp pep pec'hed, ha nerz sakramant an aoter da gas kuit diouzimp ar mankoù-bihan : ar Spered Santel eme pedenn-gomuniañ ar neurz, eo distaol an holl bec'hedoù. Resevet hon eus ar vadeziant, Jentiled maz omp, evel tiegez Korneli badezet gant Pêr (Abostol al Lun) kofeset hon eus hor pec'hedoù. Met daoust dimp bezañ bet paraet dija eus ar pec'hedoù marvel, e tleomp kenderc'hel da c'houienn digant ar Spered skarzad diouzimp hag hon diwall diouz kement a zo enep (Kenbedenn-digor ar neurz. Sell ivez ouz pedenn-ginnig ar sul). Soñj sakramant ar binijenn a gav dan, a zo anat en aviel ar Gwener, ma lavar hon Salver ennañ d'ar seizad : "Distaolet eo dit da bec'hedoù ", komz a zo da dostaat ouz an hini hon eus lennet e-pad eizved Pask : " Resevit ar Spered Santel. Distaolet e vo ar pec'hedoù da gement hini e tistaolfet dezañ. Soñj ar binijenn ivez a c'hellemp stagañ ouz aviel ar Sadorn gant pare mamm-gaer sant Pêr : an derzienn hon eus ni ivez, ezomm bezañ dieubet diouti, an derzienn-se, eme Sant Ambrosius, eo hor c'hoantegez, hor c'hoant-enor, hon buanegez. Ha n'eus ket gwelloc'h gwelc'hadenn yen d'an derzienn-se eget ar binijenn.

Gwelc'hadenn ? Pa gomzer eus puridigez e teu dioustu er spered, soñj eus an dourioù, dour ar binijenn, dour ar vadeziant, evel a veneg dimp c'hoaz kan-kinnig al lun gant an destenn hon eus kavet dija e neurz eizved Pask. "An Aotroù en deus tregernet, an Uhel-dreist en deus kaset e vouez, hag en em ziskouezet o deus feunteunioù an dourioù". Ha koulskoude ar Pantekost a zegas dimp ivez skeudenn an tan. Ar Spered Glan eo an tan puraer diskennet warnomp. An traoù-se n'en em enebont ket; an dourioù-se a zo tan, pa welomp en Skritur barnedigez an Aotroù diskouezet dimp evel dourioù pe evel tan, dour ha tan an arène, dour o venziñ an Ejiptiz, tan ha dour war Sodomiz. Tan yen ar varnedigez a losk evel skias an ene fall ; met tan a zeu da vezañ buhez ha tomder laouen d'an ene mat. Tan ha dour a rankomp gouzad er bed-mañ pe er bed-all. Mar ne fell ket dimp e stum ebet eus tan ha dour ar Spered, Doue ra viro, e viap kaset d'an ifern yen. Mar ne fell ket dimp awalc'h gouzad war an douar-mañ purgator tan ha dour ar Spered Santel, purgator a yenijenn hag a tomder vuhez war un dro, e rankimp tremen dre ur binijenn heñvel er bed all.

Tan ar Spered eo ivez ur Purgator a sklerijenn a gas kuit diouzimp teñvalijenn hon soñjoù douarel, a ro dimp anaout donoc'h donañ misterioù kuzetañ hor silvidigez. An hini a sent ouz ar Spered Glan

Beleien omp gant ar C'hrist

2 bis

Ha peseurt darempred a gavomp bremañ gant an neñv ? Galvet omp gant Jezuz da lidañ gantañ an emglev nevez ha peurbadus, da ginnig gantañ e sakrifis d'e Dad.

Deuet eo ar Verb Doue er bed-mañ da vezañ beleg an holl grouadelez, da vezañ hor beleg-ni, da vezañ al liamm bev etre an neñv hag hon douar a bec'hed. Met mar domp stag outañ gant ar Vadeziant, mar domp eus e gorf kevrinus, ez omp neuze ivez beleion gantañ. Daoust ha ne lavar ket St Pêr ez omp ur "ouenn roueel, ur velegiez sakr" ? Hiniennoù moarvat, a zo sakret en Iliz da vezañ beleion hag eskibien a-us d'ar re all, da vezañ renerien o breudeur hag oberourien ar sakramantoù, met daoust da ze ez eo pep badezad beleg gant ar C'hrist ha galvet da ginnig gantañ e sakrifis. N'eo ket evitañ e-unan e lidfe ar beleg an oferenn, met en ano an holl hag evit an holl. An oferenn eo sakrifis Jezuz Krist en e leunder, En gant e iliz. Ar C'hrist a brof en oferenn pep kristen a-gevret gant an Iliz a-bez; ha me gant an Iliz a-bez e tlean kinnig Jezuz .

Ha pehini eo oberenn ar C'hrist Beleg ? E sakrifis war ar groas, e zonedon d'an Tad en sin a garantez evitañ . Ar bec'hed a zo be' dismegañs d'an Tad, dismegañs d'e e'hourc'hemennoù. Deuet eo Jezu

da zic'haouiñ gant kinnig e garantez divent. Ha petra fell d'ar C'hrist ? Hol lakaat da virout soñj hepken eus e sakrifis ? Namn, n'eo ket awalc'h ; hon sachañ da brofañ e sakrifis, hervez n'en deus lavaret : " Pa vin bet savet, e sachin kement hini davedon ".

Stag ouz ar C'hrist ez omp galvet eta da lidañ gantañ e sakrifis, evit e ginnig d'e Dad hag en em ginnig gantañ, e c'houzout pezh a lennomp e dibenn aviel ar Pentekost : "(Va lezel a ran, emezañ, da vezañ kaset d'ar maro) evit ma ouio ar bed e karan va Zad, hag e ran hervez n'en deus an Tad goure'hemennet din ".

Evit kinnig sakrifis ar Groaz, dre an oferenn .

F'en deus hon Salver Jezuz Krist diazezet sakramant an aoter, e fin ar pred diwezañ, ne oa ket evit kacout an tu da chom en hon touez d'hon frealziñ goude ma vije distroet e gloar an neñv. Soñjoù bugale eo kement-se. Oc'h ober ar sakramant en deus hor Salver lavaret d'e ebestel : " Grit kement-mañ en soñj ac'hanon " . Grit, e lavar dimp hon Salver. Un ober ? N'eo ket bennoz ar sakramant daoust da dalvoudegez ur seurt lid. Grit, eme Jezuz. An ober-se eo an oferenn. N'eo ket chom dizober e-pad an oferenn a vefe goulennet diganimp. Met en em unaniñ gant ar beleg oc'h oferennañ, gant e jestroù, gant e lavaroù, kas da benn ar sakrifis : hini ar C'hrist hag hon hini.

Envoradur efedus eus maro hon Salver

Youl Jezuz e tiazazañ sakramant an Aoter a oa lezel ganimp an tu da lidañ e sakrifis e pep amzer hag e pep lec'h, e lakaat etre hon daouarn n'eo ket ur skeudenn gleuz eus e sakrifis, met un envoradur efedus eus ar pezh en deus graet war ar groaz.

Gant komzoù ar sakridigez e vez kennet ar bara e korf ar C'hrist, ar gwin en e wad ha gant se e vez adskeudennet dimp ar pezh en deus graet o vervel, skuilhañ e wad betek an divi. Met n'eo ket ur skeudenn gleuz, rak gant ar sakridigez hon eus war an aoter ostiv ar c'halvar e-unan, an hini en deus en em brofet neuze hag e gendalc'h da viken d'en em reiñ d'e Dad gant an hevelep karantez dreist. Hon ostiv eo ar C'hrist gant mennadoù e galon sakr, hon eus da ginnig gant an holl hag evit an holl.

Dre an oferenn e c'hell evelse sakrifis unanel ar C'halvar bezañ kinniget ganimp e pep amzer, hag e pep lec'h, evel ma vijemp bet gant St Yann hag ar Verzh Vari ouz troad ar Groaz. Rak ar pezh a gont n'eo ket doareoù diavaez ar sakrifis, met ar sakrifis diabarz, ar pezh a zo kinniget, hag a zo Jezuz gant mennadoù e Galon sakr. An diavaezoù a zo nevez en oferenn, sakridigez ar bara hag ar gwin a skeudenn maro Jezuz war ar C'halvar. Ar pezh a zo dindan avat eo sakrifis peurbadus Jezuz Krist. Eñ an hini a zo hor sakrifis-ni.

Evelse an dud a bep bro, a bep yez, a bep amzer a c'hell en em vodañ en dro d'an hevelep sakrifis, evit kinnig an hevelep ostiv. War holl venezioù ar bed, e pep traonienn e vez kaset da benn lavar an Diouganer : " E pep amzer, hag e pep lec'h, e vez profet din un ostiv glan, un ostiv sakr ; rak un doue bras ez on, eme an Aotrou, hag enoret eo va anv e touez ar pobloù " (Malaki I, 11-14)

En dro da sakrifik unanell Jezuz Krist, en em lid a-dreuz d'al
lee'hioù ha d'an amzerioù disheñvel, sakrifik an unvaniez kristen,
sakrifik ar c'horf kevrinus, sakrifik an holl gristenien oc'h antren
en aberz o Salver .

Hag en em brofañ gant ar C'hrist .

Rak mar lavar dimp Hon Salver : " Grit kement-mañ en soñj
ac'hanon ", e talv dalavarout : " Grit evel am eus graet, en em
brofit ganin ". Ar C'hrist o 'n em reiñ d'ar maro war ar groaz, evit
klod e Dad, a ginnige dezañ war un dro kement hini a dlee diwezatoc'h
dout da vezañ eus e gorf kevrinus . Un hevelep ostiv omp gantañ.
N'eus nemet ur C'hrist ha ni ennañ. N'eus nemet ur brofadenn ha ni
enni, profadenn Jezuz war ar groaz a gendalc'h evidomp gant an oferenn,
ma c'hellimp he c'has da benn. Petra 'c'hortoz Jezuz diganimp? Ma
lakaimp da wir ar brofadenn en deus graet dija ac'hanomp-ni war ar
groaz. Gant an oferenn e teu da wir tamm ha tamm sakrifik ar c'horf
kevrinus o 'n em ginnig gant Hon Salver .

War ar groaz Jezuz hon profe gantañ / En oferenn e tleomp en em
brofañ gantañ ha drezañ. " Per Ipsum, cum Ipso, in Ipso " .

Evelse an oferenn a ra hon unvaniez a garantez gant ar C'hrist.
Hol lakaat a ra da vevañ gantañ, da ober eveltañ. Ha petra reiñ ?
Kement a zo ac'hanomp, hon buhez holl, kement 'zo dimp ha stag ouzimp,
ar bed a-bez gant katoligiezh .

Ha sonjomp mat n'omp ket hon unan o 'n em brofañ. Stag omp ouz
hon holl vreadeur en Iliz . Un Iliz unvan ez omp er C'hrist. Hag e
tleomp santout ar re all en dro dimp, o 'n em reiñ ganimp. Mar en em
zistrannomp diouto, en em zistrannomp diouz ar C'hrist, rak korf sakr
ar C'hrist eo an Iliz a-bez. En em brofomp gant an eneoù santel a vev
war an douar e karantez Jezuz ; en em brofomp evit ar re a zo en
Iliz izili klouar pe yen, o c'houlenn evito silvidigez ; en em
brofomp gant ar sent a zo dija en o gloar, hag a zalc'h en neñvoù
d'en em ginnig da veuleudi ar Tad gant ar C'hrist en peurbad .

Hag evelse genit ar c'hras hag ar c'hlod rak an oferenn
eo envoradur efedus eus klod ar C'hrist.

N'eo ket chomet maro Jezuz hep freuez a glod evitañ, a
silvidigez evidomp. An emglev nevez ha peurbadus o vezañ bet sinet
gant Jezuz en e gorf, a zo bet sinet ivez gant an Tad e korf e Vab.
Ha sinadur an Tad eo an adsavidigez roet da gorf Jezuz, ar
Bignidigez en neñvoù, ar galloud roet dezañ da vezañ mammenn a
santelezh evit e gorf kevrinus.

Ha kement-se a vez envoret gant an oferenn . Anez da se ne vefe
ket an oferenn, sakramant an emglev nevez ha peurbadus. Met anañ e
kavomp da vat envoradur eus karantez an Tad evit e Vab, a zo ivez
e garantez evidomp-ni en e Vab .

"Graet en deus an Doue trugarezus un envoradur eus e varzudoù ;
roet en deus ur vagadurez d'ar re a zouj anezañ ", eme ar Psalm
110, ha n'eo ket ur gomz kleuz nag un doare-lavarout hepken. Ur
wirionez ez eo penn da benn. Sakramant an Aoter a zo war un dro

envoradur maro hon Salver hag envoradur e c'hloar .

Ha setu perak e lavaromp en oferenn goude ar Sakridigez " O virout soñj eus Pasion evurus ar C'hrist, ho Mab, eus e adsavidigez eus ar maro hag ivez eus e bignidigez er c'hloar, e profomp deoc'h..."

Ar C'hrist bremañ ne varv ken, n'hall ken gouzav poan. E vad n'hall ken bezañ disrannet e gwirionez diouz e gorf. Ha sed ar pezh a lavar ar jestr a ra ar beleg o lezel da gouezañ en e galir goude ar sakridigez, un tama eus ar bara sakret e korf hon Salver .

Gouzout a reomp emañ Jezuz a-bez dindan pep unan eus ar spesoù, daoust d'ar re-mañ skeudenniñ e varo. En doare m'hon eus dindan an hevelep sin soñj e Basion ha soñj e c'hloar .

Gouzout a reomp peseurt frouez a zo d'an emglev hag evidomp hag evidomp. Mammenn a c'hras eo deuet da vezañ evidomp. Rak an Tad pa roe klod da gorf-natur Jezuz n'helle ket chom hep reiñ klod war un dro d'e gorf kevrinus.

Ha gant ar Sakramant-mañ e vez skuilhet grasoù puilh war far re en em stag ouz Jezuz en e sakrifik, ouz ar re a gomani d'e vennadoù o komunian d'e gorf.

N'eo ket an oferenn un envoradur diefed eus klod ar C'hrist. Ne dlee ket bezañ. O komunian e vo resevet ganiñp frouez e sakrifik, en em stagañ a reimp ouz korf dasorc'het ha klodus ar C'hrist, ouz ar vammenn a c'hras, ouz abeg hor silvidigez. Hag hor c'horf-ni zoken a resevo gant-se un titr nevez da gaout perz un deiz e dasorc'h ar C'hrist.

Met efedus e vo ar gomunion gant ma vo bet gwirion hor c'hinnig. Pezh 'zo d'ober, evit gaout perz e klod ar C'hrist, kemer perz en araok en e ginnig. Evelse emañ lezenn an emglev : daou da a zo dezañ, hon emro er C'hrist da veuleudi an Tad, grasoù an Tad skuilhet warnomp-ni en e Vab .

Hag ur wech c'hoaz, taolomp evez ez eo sakramant-mañ un ober, an " ober sakr " , ur brofadenn ev d'an Tad, gant ar c'hinnig hag ar bedenn-veur, ha gant ar gomunion, jestr hon unvaniezh gant ar C'hrist. Er sakramantoù all, daoust da kresk e efed gant hor c'henlabour, e vez roet dimp grasoù, zoken ma chomomp dizober. Amañ avat ne resevimp frouez nemet hervez m'hor be oberiet en spered hag en gwirionez.

de lodenn

Lodennoù sakrifik en oferenn
gant o zalvoudegezioù kendoareet .

I Sakrifik an oferenn en e lidoù diavaez.

Ar sakrifik hag a greg en oferenn goude ar Credo da vont betek ar fin, a zo da vezañ lodennet etre teir rann : 1° ar C'hinnig, 2° ar Sakridigez, 3° ar Gomunion .

Ar C'hinnig a zo da gentañ holl ur jestr. Hini ar beleg o tegemer donezonoù ar gristenien, o tistrannañ un tamm bara hag ur bannac'h gwin eus an implij ordinal, evit o lakaat war an aoter da vezañ sakret. Gant ar jestr-se e kemer ar beleg donezonoù an dud, hon donezonoù, evit ma teuñt da vezañ tra an aotrou Doue .

Ar Sakridigez. Gant ar Sakridigez e teuont da vezañ tra doueel. Sevel a reont neuze war-du an neñv, o tont da vezañ korf ha gwad hon Salver. Sevel a reont karget eus hon meuleudi unanet gant meuleudi kalon Jezuz. Ar sakridigez hag a grog eta gant ar ganenn veur (prefas) evit mont betek ar Pater a zo ur bedenn, ur rentañ grasoù d'an Tad dre e Vab Jezuz. Chom a ra ar beleg e-kreiz an aoter gant jestroù a bedenn hepken : ar pezh a gont eo ar pezh a lavar .

Ar Gomunion . Amañ avat, ar pezh a gont eo ar jestr adarre evel er C'hinnig. Jestr ar Gomunion a respont da jestr ar C'hinnig. Dont a ra ar gristenien da gemer e dro pezh o deus profet nemet eo deut etretant o profadur da vezañ tra doueel, da vezañ Jezuz en e sakrifis, ostiv a blijadur d'an Tad, mammenn a c'hras evit an holl.

Sakrifis an oferenn en e lidoù diavaez a zo addiskleriadur eus jestroù ha pedenn hon Salver er pred diwezañ.

- a) Kemer a reas bara ha gwin .
- b) o bennigañ a reas, o rentañ grasoù hag o lavarout : kement-mañ eo va c'horf, kement-mañ eo va gwad.
- k) rannañ a reas ar bara, d'e lodennañ gant gwin ar c'halir d'e ziskibien .

=====

II An Oferenn evel envoradur misterioù an Emglev .

Ar C'hinnig a zo envoradur engorfidigez ar Verb . Rak ar Verb kemer un natur-den en e zalc'h, en deus disrannet anezi diouz an d all ; kemefet en deus anezi evit he c'has betek profadenn ar groaz lec'h ma tlee enni en em ginnig d'an Tad er vrasañ karantez. Ar verb engorfet, Jezuz, a-dal penn kentañ e zonedigez a zo danvez ar sakrifis da zont, merket ha disrannet dija evit aberz ar C'halvar.

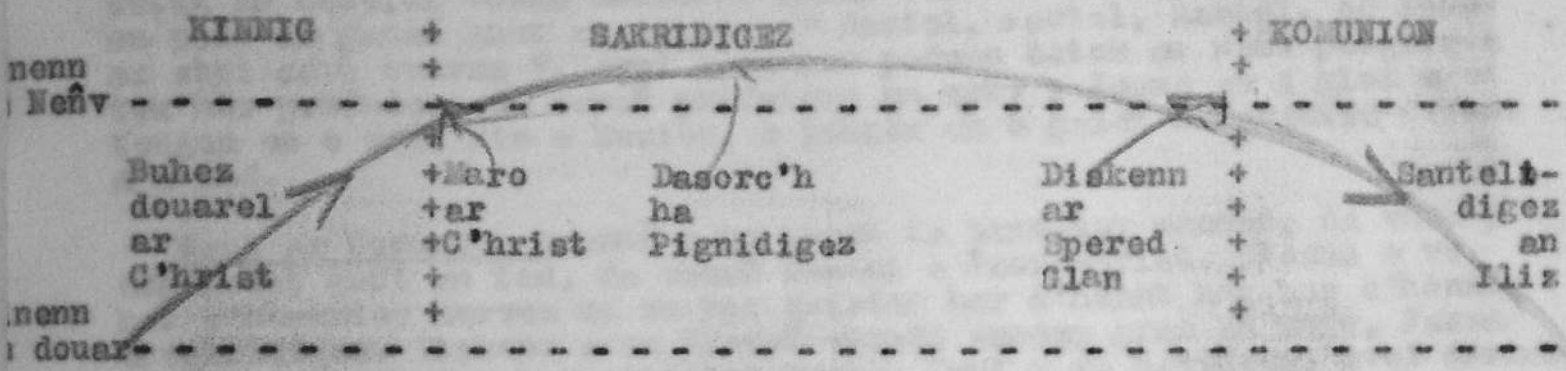
Ar Sakridigez . Gant ar Sakridigez eo da gentañ emro hon Salv war ar C'halvar a vez skeudennet. Buhez hon Salver a zo ur bignidigez war-du ar C'halvar. Gant maro Jezuz eo sakrifis an denelez a antren e-barz an neñv; eo an neñv hag an douar adskoulmet endro .

D'an eil, degemeret eo bet aberz Jezuz gant e Dad, adsavet e pignet en neñv, mammenn a c'hras eo evidomp, ha kaset eo bet d'ar Spered Santel gant ar Pantekost d'hon santelaat gant nerz. Kement-se a vez envoret ivez gant ar Sakridigez .

Ar Gomunion . Al labour-se a santelidigez kaset da benn gant nerz galloudus ar Spered Glan eo an hini a zo skeudennet gant Gomunion . Ar Spered Glan eo an hini a stag hon eneoù ouz ar C'hrist gant ar c'hras hag an teir vertuz doueel, feiz, spi, karantez. Ar Spered Glan eo an hini a stag ar gristenien

kenetrezo en unvaniez ar C'hris, e kenseurtiez ar C'horf Kevrinus.

Kement-se a c'hellomp skeudenniñ gant al linennoù eeun-mañ .

III An Oferenn evel hor sakrifis-ni

Evit kompren gwelloc'h penaos eo an oferenn hor sakrifis-ni, lavaromp ur ger diwar-benn ar sakrifisoù a-wechall, pe ar sakrifisoù a c'hellomp ober c'hoaz.

Da skouer, pa brofomp arc'hant d'an Aotroù Doue, e lakomp un dra a zo dimp da dremen dindan perc'henniez an Aotroù Doue, an arc'hant-se a dalv evit hor mennad, evit hor pedenn, ma resevimp digant an Aotroù Doue ar c'hras goulennet .

Gwechall pa veze kinniget ul loen bennak e sakrifis, e talvez e hevelep doare, al loen-se evit ar broferion. Da verkañ en em zistaged eus an dra, e veze lazec'h al loen ; evel-se e veze lakad da dremen e dalc'h an Aotroù Doue . Goude-se peurliesañ e veze debret al loen lazec'h gant ar broferion, da ziskleriañ o unvaniez gant ar brofadenn tremenet bremañ e perc'henniez Doue ; int ivez dre ar brofadenn e cant deuet da vezañ tra Doue ha n'helle ken Doue nemet o diwall evel ma ra ur perc'henn evit e beadra .

En oferenn ivez e reomp traoù heñvel .

Gant ar C'hinnig eo ni, gristenien, a'n em brof d'an Aotroù Doue evit bezañ degemeret gantañ . Ar bara hag ar gwin kinniget a dalv evidomp. Talvezout a reont evit an Iliz a-bez, evel ma lavar dimp Tadoù an Iliz. Skeudenn ar gristenien ez int. Rak evel n'eo bet disrannet natur-den Jezuz diouz ar re all gant enkorfidigez ar Verb, evel-se ivez omp bet disrannet gant ar vadeziant diouz ar re all, diouz ar Baganed, evit bezañ profet d'an Tad er garantez .

Ha bremañ pezh hon eus da brofañ eo kement a zo eus hor buhez kristen, hon poanioù skeudennet gant ar bara ("gonit a ri da vara diwar c'hwes da dal ") hon levenez skeudennet gant ar gwin (" ar gwin eo levenez kalon an den ") .

En em brofañ a reomp evit ma vo hor buhez ur veuloudi d'an Tad. Hag e vezomp ur veuloudi dezpañ o vezañ kemmet muioc'h mui en Jezuz-Krist, evel ma vo kemmet ar bara hag ar gwin e korf hag e gwad hon

Salver . Tra ha tra a chom bepred ennomp da gemañ e Jezuz-Krist ha n'eo ket echu morse hon tremen etre daouarn an Tad, hervez ma reas Jezuz o lavarout 'n e varo : " Etre ho taouarn, Va Mad, e lakan va spered " .

Gant ar Sakridigez e c'hoarvez kement-se. Seval ra ra hor pedenn betek an neñv, da vezañ meuleudi kalon Jezuz d'e Dad, antren a reomp en neñv da ganañ gant an Aeled : " Santel, santel, santel, eo Doue ar strolladoù evurus ". Sevel a ra hor pedenn betek an neñv peogwir e teu hor profadenn da vezañ profadenn an neñv ; Jezuz en e glod o tougen en e gorf sin e Basion, o tougen en e galon e garantez divent d'e Dad.

Gant ar Gomunion bremañ e vo kaset da penn, hor mennad, da vezañ degeneret gant an Tad, da vezañ kemmet e Jezuz-Krist. Efodus e vo hor c'homunion hervez ma vo bet gwirion hor c'hoant hag hor c'hinnig er sakridigez. Diskenn a ra bremañ war-du ennomp gras an neñv, Jezuz e-unan mammenn a vuhez evit hon eneoù. Dont a ra davedomp, evel donezon an Tad, da respont d'hor c'harantez dezañ/ Resev a reomp ennomp nerz ar Spered Glan d'hon treiñ e Jezuz evel m'en deus troet gant ar sakridigez ar bara hag ar gwin e korf ha gwad hon Salver. Labourat a raio ennomp nerz ar Spered Glan kement hag e hor bo en em ginniget d'an Tad. Kemmet e vezimp e Jezuz gant ar Gomunion diouz ar pez a vo bet hor mennad er sakridigez .

Hiviziken ez omp unan gant ar C'hrist, unan gant e gorf kevrinus. En e zalc'h emamp da vezañ e dra, ha tra an Tad. Dougen a reomp ennomp mister e varo ha mister e glod, mister an euglev nevez ha peurbadus. Mont a raimp bremañ war-du hon devedioù douarel d'ober anezo bepred muioc'h ur c'hinnig d'an Tad, da astenn war traoù nevez er bed dalc'h ar C'hrist, ma c'helle pep tra muioc'h mui sevel er C'hrist war-du an Tad .Hag evel-se drezomp en em astenn mister an emgorfidigez, drezomp e kemero ar C'hrist en e zalc'h muioc'h mui eus ar bed. Hag e teuo evel-se hor profadenn gant pep oferenn da vezañ ledanoc'h ledanañ, gwirionoc'h gwirionañ .

Ur skeudenn heñvel ouz an hini hon eus roet evit misterioù ar C'hrist a c'hellomp tresañ amañ ivez. Kendalc'het eo gant an hini gentañ, rak pez a dalvez evit ar C'hrist a dalvez evidomp .

KINNIG	+	SAKRIDIGEZ	+	KOMUNION
inenn	+		+	
neñv	+		+	
	+		+	
	+		+	
	+		+	
inenn	+		+	
n douar	+		+	
Hor vuhez kristen	+	Hor pedenn o tremen	+	Distreiñ a ra hon
douarel skeudennet	+	e-barz an neñv, o tont	+	ostiv davedomp ka
gant ar bara hag ar	+	da vezañ hin i Jezuz en	+	eus grasoù an Tad.
gwin	+	e varo hag en e glod	+	a gavomp e klod .

NOTENN- Ur fazi eo lavarout e tiakenn Jezuz war an aoter gant ar Sakridigez. Ar c'hontrol eo. Hor sakrifis eo an hini a sav betek an neñv gant ar sakridigez, da vezañ sakrifis Jezuz dirak dremm an Tad en neñvoù, da vezañ an Oan a zalc'h d'en em ginnig er beurbadelez. Gant ar gomunion avat eo an diskenn davedomp eus grasoù an neñv, deoust da Jezuz chom en neñv hep kuitaat e glod.

KLOZADUR

An oferenn eo mister an englev nevez ha peurbadus, lidet gant hon unvaniez oberiant gant Jezuz-Krist. Rak an oferenn eo sakrifis Jezuz-Krist addiskleriet war an aoter evit ma c'hellimp e ginnig hon-unan ha gant-se resev e frouez a silvidigez hag a glod.

Pez 'zo d'ober eo en em unaniñ ouz ar C'hrist Beleg, en em unaniñ ouz ar C'hrist ostiv. Ha gant-se en em unaniñ ouz ar C'hrist adsavet mammenn a c'hras hag a vuhez evit hon ene hag hor c'horf.

An oferenn eo sakrifis hon unvaniez gant Jezuz-Krist. Ha neuze n'omp ket hon-unan enni. Sakrifis an Iliz a-bez ez eo. An hini a ginnig eo Jezuz gant an Iliz a-bez, an hini a zo kinniget eo Jezuz gant an Iliz a-bez. An hini a zo santelaet eo an Iliz a-bez. Mister a garantez er C'hrist .

An oferenn eo sakrifis an Iliz war an douar ; met en oferenn e kavomp darempred gant sakrifis an neñv, gant ar sakrifis-se a gendalc'h Jezuz d'e brofañ d'e Dad en neñvoù, an holl sent hag an holl aelez unanet gantañ. Pez a zisrann ac'hanomp diouto, eo doareoù diavaez hor sakrifis hag a zo disheñvel. Met dijà, eneoù an douar hag eneoù an neñv, o 'n em ginnig gant hon Salver ha drezañ, a zo unanet en un hevelep sakrifis .

Sakramant a garantez lec'h ma tleomp kaout darempred bevoc'h bevañ gant pep unan eus personadurioù an Dreinded. Mister an oferenn eo penn da benn mister madelez an Tad o reiñ dimp en e Vab pep donezon . Gant ar c'hinnig dijà e profomp d'an Tad ar pezh en deus roet dimp e-unan : " de tuis donis ac datis ", kement a zo eus ar bed a zo donezon an Tad dimp. Met an donezon dreist-hini eo donezon e Vab er sakridigez hag er gomunion m'hor bez ennañ vuhez ha gras dreistnatur.

Mister an oferenn eo penn da benn mister hon strollidigez gant ar C'hrist. Gant an oferenn e tleomp muioc'h mui e dalc'h ar Verb. En e bersonadur emomp evit en em ginnig ennañ d'an Tad. En e bersonadur emomp da vezañ ennañ advibien d'an Tad ha da vezañ engehentet gant an Tad d'ar vuhez dreistnatur.

Mister an oferenn eo penn da benn mister obererezh ar Spered Santel. En eo an hini en deus labourer enomp en deiz hon badeziant evit krouiñ enomp ar c'hras ; en eo oberer hon ginivelez en Iliz evel m'eo bet oberer engorfidigez ar Verb. En eo an hini a lusk hor c'halon d'en em ginnig, evel ma lusk kalon ar C'hrist d'en em reiñ war ar groaz ha da viken da c'hloar e Dad. En eo an hini a gemm ar bara hag ar gwin e Korf ha gwad Jezuz, hag a gemm hon eneoù muioc'h mui e Jezuz-Krist.

En em lezomp eta da vezañ labouret gentañ, da vezañ stag m.
mui d'ar C'hris, d'en em brofañ gant ar C'hris ha da resev ma.
ennañ bennoz an Tad da viken.

DIWAR-BENN AR GALON SAKR

:: :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: ::

1° An Deolietzh d'ar Galon Sakr a vez diskouezet dimp a-wechoù gant ul liw a santerezh a c'heller kaout diblijus.

E giz-se e vez lavaret e tleomp "frealziñ" Kalon Jezuz o reiñ da grediñ e vez bepred gloazet bremañ c'hoazh Kalon hor Salver gant hon dismegañsoù hag hor pec'hedoù, evel pa ne vije ket Jezuz bremañ en e c'hloar, trec'hour da viken war an doan hag ar maro. Sarmonioù gant seurt menoziù hon eus sur mat klevet e-leizh. Delwennoù plastr a anavezomp ha zoken taolennoù evel re Desvallières, a zo diskleriadur arzel ur seurt "deolietzh".

N'eus ket da souezhiñ he divije kemeret an deolietzh d'ar Galon Sakr ur seurt ton tenerañs ha zoken brizh-esmañs, santidik. Rak en em ziskouezet eo an deolietzh-se en ur c'houlz ma oa trec'h a-bell oa, ar pezh a zo bet anvet an "devotio moderna", an deolietzh a-vremañ, ar santerezh o kemer he c'hreñv emmi. Doare speredelezh e 'n em strewañ evel a ouzoc'h adalek an 13^{vet} kantved, hag o trec'h-hiñ gant levrioù evel an "De Imitatione Xti".

Met n'eus ket da souezhiñ kennebeut all ne blijfe ket dimp kement ur seurt temz-spered. Kemmañ a ra ar santerezh, en un hevelep den; ha muioc'h c'hoazh a gantved da gantved. Pezh ar santerezh eo bezañ kemmus. Ha gant an distro d'al lidererezh ha da speredelezh an Tadoù e kavomp kleuz awalc'h esmaeadurioù a lakae hon mammoù-kozh da skuilh daeroù.

2° N'eus ket aze abeg da chom hep prizout Gouel ar Galon Sakr. Rak en tu-hont pe gentoc'h a-us d'un "deolietzh" d'ar Galon Sakr, ez eus "mister" ar Galon Sakr. Arouezus meurbet eo an daou c'her-se : unan o vezañ ar ger boazh en speredelezh an Tadoù, egile o trec'h-hiñ goude an XIII^{vet} Kantved; an eil hag egile oc'h anataat dimp un doug disheñvel da vat.

3° Sellet evel mister, e c'hell ar Galon Sakr bezañ evidomp sakramant, da lavaret eo sin santel ha relijion a-bezh.

Rak dere'hel a ra hor relijion a-bezh dindan ar ger karantez; liammoù a garantez etrezomp ha Doue, liammoù a garantez kenetrezomp. Pezh dibar hon feiz : peseurt relijion a vefe a-hend-all dindan sin ar Garantez, en doare maz eo ar Garantez war un dro pezh a dleomp kreiñ ha pezh a dleomp ober, war un dro diverradur hor feiz ha diverradur hon youlreizherezh. "Kredet hon eus er Garantez" (Sell/ouzh Yann...)

Etre an neñv hag an douar emañ ar Groaz da sin, o verkañ gant ar post serzh an darempredoù etre an douar hag an neñv, gant ar varrenn led kenstroll ar bed en unvaniezh. Hag e kreiz sin ar Groaz emañ ar Galon Sakr evel kroaz-hent an goll darempredoù.

4° An divrec'h a zo evel un astenn d'ar Galon : reiñ a reont diouti Ar C'hrist a glask hor c'henstrollañ en e garantez. N'eus netra denel a c'helle a-benn ar fin unvaniñ an dud, zoken ar skiant, rak aze
XXXXXXXXXX

zoken e teu temziou-spered disheñvel d'en em enebin, ha dreist-hol ar c'hoantegezhioù da dennañ gonid diouti evit Brezel fero an arboellerezh hag an armoù. N'eus nemet un dra bennak dreist-nature a c'hell unvaniñ an den : ar feiz er C'hrist.

Ar Galon Sakr a zo sin hor c'henstrolli en Rouantelezh Jezuz Krist. Eno 'mân holl vister an Iliz.

Sin ar Garantez a die ren kenetrezomp en abeg d'e garantez-Eñ. Sellout ouzh ar c'han "E-lec'h ma'emañ ar Garantez ..."

5° Hor c'henstrollañ a ra ar Xst en e Iliz evit hor santelaat, ober ac'hanomp e wir vreudeur, advibion d'an Tad .

Ar Galon Sakr eo sin ar c'hrasoù a ziskenn eus Kalon an Tad davedomp. Kalon Jezuz eo ar skeudenn denel ha douarel eus Kalon vadelezhus ha trugarezus an Tad. Er c'heñver-se, komzoù evel re St Yann I "Sellit peseurt karantez en deus bet an Tad evidomp m'en deus roet dimp e Vab unel".

Kement a zo eus enkorfidigezh ar Verb, eus mister e Basion hag e varo a gav lec'h amañ.

6° Ha Kalon ar Xst, an hent da vont eus an douar d'an neñv. "Pa vin bet savet war ar Groaz e sachin pep tra davedon" da lakaat pep tra da zistreiñ d'an Tad .

Ar Galon Sakr eo kreiz tantad pep liderezh, an ezañzouer a laka da sevel war du an neñv pep meuleudi frondus, ar flamm a drec'h war pep loustoni denel hag a bura anezho, silvidigezh evit an den.

Gouzout a reomp eo karantez Jezuz evit e dad, a zo penn-mennad e Galon : ar Verb a zo holl-troet ha tennet davet e Dad, e holl bersonelezh eo se.

Ha ni a die kinnig d'an Tad Kalon Jezuz evel ar brofadenn c'hlan n'eus nemeti, ne dalv hor profadennoù nemet dre m'en deus Jezuz kemeret hon re ennan e-unan.

Sellout ouzh kenbedenn-ginnig Oferenn ar Galon Sakr.

Kalon Jezuz a zo sur an Testamant Nevez ha peurbadus. Ur relijion a zo darempredoù etre an neñv hag an douar, etre an dud kenetrezo. Amân eo kreiz hent pep tra.

Kalon arc'h a zalc'h emi
N'eo ken lezenn ar servijerezh kozh
Met lezenn ar c'hras hag an truez
Ha lezenn veur an drugarez.

Arc'h an englev nevez ha peurbadus, mister ken bras hag hini karantez ha buhez Doue .

AR GARANTEZ

{ an eizh sul kentañ goude ar Pantekost }

An eizh sul kentañ goude ar Pantekost o deus ur sonj dezho o-unan. Stummet int bet evel m'en diskouez ster diabarsh an testennoù, endro da venoz ar garantez .

Aes eo kompren perak. Ar Spered Santel eo an tan doueel. Ha goude bezañ glaninet e kalon Jezuz, goude bezañ labourer en ene hag en korf hor Salver evit e gas d'an aberzh hag e adsevel d'ar vuhez, e teu bremañ gant ar Pantekost da labourer en hevelep doare en ene hag e korf an Xiliz. Deuet on, eme Jezuz, da zegas an tan eus an neñv war an douar, ha petra fell din, nemet ma krogo a bep tu (1).

Setu eta Spered Jezuz o tiskenn da vezañ spered ar C'horf Kevrinus. An hini a zo al liamm a garantez etre an Tad hag e Verb, a zeu da liammañ er garantez kement a oa bet ~~diskouez~~ dispartiet gant ar pec'hed: an dud kenetrezo, disrannet ma vezent gant ar gasoni; an dud gant ar Salver, da vezañ gantañ un hevelep personelezh speredel; ha diwar-se, er C'hrist ha dre ar C'hrist, an dud gant an Tad a vadelezh, en deus karet ac'hanomp a garantez dilavarus.

Ha ni, goude bezañ pignet betek an Tad, e tiskennimp endro, leun a nerzh nevez, war-du an hollved, en ur sonj a gatologiezh wirion, o vezañ karget hor c'halon a drugarez doueel e-keñver an holl dud hag an holl draoù. Mar resevomp digant an Tad, Spered ar Pantekost, eo evit mont da ziskouez gant hon oberoù, ha n'eo ket gant komzoù kleuz hepken, ez omp gwir vibion an Hini a zo mammenn pep madelezh pa c'hal d'ar silvidigezh ene e Vab. Sakramant ar Gouzoumenn a zo bet hor Pantekost: hag evel ma oa bet kaset war-raok an ebestel gantañ gant an diskenn an tan eus an neñv, evelse omp-ni dileuriet ha sakret gant ar gouzoumenn da vezañ d'hon tro abostoled dre ar bed, kannaded ar rouantelezh nevez dindan lezenn ar garantez .

Setu aze ar steuenn a raimp ganti evit diskleriañ ar menozioù puih implijet gant ar suliou-mañ, suliou ar c'hresk er garantez . N'eo ket da lavarout ne c'hellfemp ket kaout pennlinennoù all a dalvezfe marteze kenkoulz evit un displegadenn. N'eo ket da lavarout kennebeut all e vefe dispartiet evelse an traoù er gwirvoud, e rankfemp da skouer kaout da gentañ karantez hon nesañ arack gallout sevel da garantez ar C'hrist, ha diwar honnezh hepken mont da garantez an Tad. Evel pa ne vije ket an traoù-se unanet start; evel pa c'hellfemp karout ar C'hrist, hep bezañ douget dezhañ gant an Tad; evel pa ne zeufe ket ennomp karantez an nesañ eus ar vammenn-se unanet a garantez dreistnatur, a zo kalon an Tad a vadelezh.

Koulskoude marteze ez eus ur wirionez bennak en urzh-se. Rak troet omp da garout hon nesañ arack ar C'hrist, ha da garout ar C'hrist arack an Tad. Tra aesoc'h ha tostoc'h d'an natur eo mont da

=====

2

gentañ d'ar pezh a welomp hag a stokompz outañ/ Evelse ne gavomp
peurliesañ karantez ar C'hrist nemet e karantez an nesañ, ha karantez
an Tad nemet e karantez ar C'hrist (2).

Hag en hevelep doare, hon diskenn abostolek war du ar grouadelezh
ne vo efedus nemet goude bezañ splujet en donderioù Doue ha bezañ
splujet hon ene gant an dour-se a sklerijenn, a nerzh, a dan, a zo
buhez an Dreinded. A-hendeall ne gavfe ket hor youl diazez d'hon
obererezh; ha douget e vefemp en ur vont d'hor breudeur d'en em
harpañ war an douarel, ha difrouezh e chomfemp; pa'z eo ar c'hontrol
a zo d'ober.

Daoust ha n'eo ket al lusk-se sav-diskenn, a vez lidet evidomp
gant pep oferenn, al lusk-se ez omp kouviet gant gouel ar Sakramant
er sizhun gentañ, da gompren gwelloc'h ha da vont ennañ muioc'h-mui.

=
=====
=

Kresk an Ibiz er garantez, eno 'mañ soñj ar sulioù-mañ : kresk
a ziabarzh ha kresk an ~~ix~~ dbavaez, dindan lusk nerzhus ar Spered
Santel .

Ar Spered Santel, ar sikour eus an neñv, sed an hini a dieomp
gervel evit dibradañ ; rak hepdañ ne c'hellomp tra. ~~N'hon~~ N'hon eus
ket eskell nemet e re. Kentañ d'ober eo teurel war-du an neñv
kriadennoù a spi, garmadennoù a fiziañs, hopadennoù entanet da gaout
an hini a zo flamm gallodus. Lennomp kanennoù ar sulioù-mañ : kan
digor, gradual, gwerzad-allelouia hag all. Dale'hmata e tistro enno
galvadenn an esper : "Garmet em eus war-du an Aotroù, ha va selaouet
en deus". "War-du ennoc'h em eus savet va mouezh, Aotroù, ennoc'h e
fizian, na vin ket mezhekaet ". "Sklerijennit va daoulagad evit na
gouskin ket er maro, na lavaro ket va enebour : trec'het em eus
warnañ" (3).

An enebour ? Anavezout a reomp anezhañ, Satan, an argader, prezeger
an digarantez, al "leon konnaret a bun endroù dimp o klask unan da
lonkañ" (4). Silet en deus dizunvaniezh etre an den ha Doue, ha
kenetre an dud. Met ar C'hrist en deus diarbennet anezhañ hag ar
rouantelezh a zo bremañ dre ar C'hrist hag er C'hrist adunvaniezh
gant an Tad ha kenetre an dud. En eo ar mesaer mat a glask adstrillañ
an holl deñved en hevelep tropell dindan e gammel unel, evit o ren
d'an diskuizh war beurvanoù glask freskaus. Hor salvet en deus eus ar
pec'hed, lazher an eneoù hag ar c'horfoù, eus an digarantez a zo
marventez. Met ar garantez eo ar Vuhez, ar vuhez peurbad ha doueel :
"Ni a car ez omp tremenet eus ar maro d'ar vuhez, dre ma kromp hor
=====

(2) An urzh-se a c'hellomp ober anezhañ an urzh eneoniell (psychologi-
que), urzh ar pazennoù a dremen drezo hon emskiant, daoust d'an traoù
bezañ lusketoc'h er gwirvoud, hag en em groaziañ, en em genweañ da
vezañ un hollved n'heller ket disneudenniñ anezhañ hep dispenn pep tr.

(3) Gradual an eil sul. Kan-digor an trede sul. Kan-kinnig ar 4°.
Sellit ivez ouzh abostol an 3° Sul.

(4) Abostol an 3° sul.

breudeur. An hini na gar ket a chom er maro. An nep a gasa e vreur a zo ~~mank~~ muntret ha gouzout a rit n'eus muntret ebet hag en dije ar vuhez peurbadus o chom ennañ⁽⁵⁾. Doue a zo karantez : ~~da~~ da dimp e Vab unel evit ma ~~vevemp~~ vevfemp drezañ. Rak n'eo ket ni hor bije karet Doue da gentañ; met, En en deus karet ac'hanomp da gentañ. Ha neuze " Va mui ~~gan~~ karet, mar deo evelse en deus Doue karet ac'hanomp, e tleomp ni ivez en em garout an eil egile ... Mar lavar unan bennak : Karout a ran Doue, hag en o kasaat e vreur, hennezh a zo gaouiat. Rak an hini na gar ket e vreur gwelet gentañ, n'all ket karout Doue diwelet gentañ. Hemañ eo gourc'hemenn hon eus bet ~~digant~~ digantañ : ma karo ivez e vreur an hini a gar Doue "-(6).

Met penaos lakaat se da dalvezout, rak ne spir karout ~~dre~~ "dre gomz hepken, na diwar beg an teod ". Doue, En, en deus hor c'haret "dre oberoù hag en gwirionez "(7). "Gant kement-mañ hon eus anavezet ar garantez, m'en deus roet e vuhez evidomp; ha ni neuze, e tleomp reiñ hor buhez evit hor breudeur ". (8) Reiñ hor buhez : Reiñ da vihanañ pezh a zo stag ouzh hor buhez hag hor c'halon. N'eo ket hepken reiñ eus hor yalc'h, rak ar yalc'h a zo danvez, hag an arc'hant tra diavaez awalc'h. Met dreist-holl reiñ eus hon ene, eus hon teñzorion diabarzh. Pardonin : "bezañ trugarezus evel m'eo ho Tad trugarezus "(9). Chom hep barn, hep droukkomz; pep drouklavar a zo pec'hed a-enep an unvaniezh, a-enep ar C'hrist hag a-benn ar fin, a-enep an Dreinded a dleomp skeudenniñ enomp hec'h unvaniezh. Kentoc'h a se e vo ur pec'h ~~da~~ eta ar c'hunujennoù, ar rendael : "Ha me a lavar deoc'h, piw bennak a gonnaro a-enep e vreur, a vo kablus d'ar varn ". Rak "mar n'eo ket ho reizhder brasoc'h eget hini ar Skribed hag ar Farizianed, n'efot ket e-barzh Rouantelezh Doue". (10)

E-barzh Rouantelezh Doue ne dle bezañ na kunujenn, na rendael, na tra seurt-se. "Beata pacis visio", "gweladenn evurus a beoc'h ", a lavar neu ~~gan~~ dedi an ilizoù. Hen kompren a reomp sklaer : ar peoc'h a zo perzh dibar ar rouantelezh. Ha pep tregaser, pe trabaser en Jeruzalem a bec'h a-enep ar Rouantelezh. Taolit evezh eo ar garantez etre ar breudeur a zo gourc'hemennet dimp da gentañ " E-barzh Rouantelezh Doue" a lavar dimp an Aveil. Araok karout an dud diavaez en em garomp etre vadezidi (11). Sed ur gentel a dalv evit kristenion an holl amzerion, met en un doare ispisial evit krak-abostoled hon prantad. Penaos krediñ e c'hellfemp degas da Jeruzalem an dud a ziavaez, mar n'hon eus nemet kun ujennoù evit an annezerion hag ar renerion anezhi. Ha taolit pled ivez e tleomp en em garout etre tud Jeruzalem, dre maz omp badezidi, da lavarout eo tud ar C'hrist, mibion an Tad. Liamm hon unvaniezh eo ar Roue a beoc'h. Mar deo ar peoc'h tra ar Rouantelezh, eo dre maz eo ar C'hrist ar vammenn hag ar pennabeg anezhañ. Setu perak ar garantez erbedet dimp a zo ur garantez a blijfe din anvan "ilizel", da lavarout eo ur

(5) Abostol an eil sul : I Yann 14-15

(6) Abostol ar c'hentañ sul : I Yann IV, 11, ha 20-21.

(7) I Yann III, 18

(8) I Yann, III, 16

(9) Aveil ar c'hentañ sul : Luk. VI, 36

(10) Aveil ar 5° Sul : Mazhe V, 20-24

(11) "Evelse e-pad m'hon eus amzer, greomp vad e-keñver an holl, met dreist-holl e-keñver tud tiegezh ar feiz" (Gal. VI.10)

ket sankañ d'an traon . "N'omp ket dleourion d'ar c'hig da vévañ hervez ar c'hig; rak mar bevit hervez ar c'hig e varvfot; mar lazhit avat gant ar spered oberoù ar c'hig e vevfot; rak kement hini a zo lusket gant Spered Doue, hennezh a zo bugel da Zoue "(16) .

Maro speredel eta, sakrifis, tan al loskaberz, puridigezh ret. Hogen a-us d'an doan emañ al levenez, rak dija omp dasorc'het gant ar C'hrist, dija omp trec'h gantañ, dija e renomp gantañ hag e vevomp gantañ en neñvoù : " Mar d'omp bugale ez omp héred ivez, héred da Zoue a-unan gant Jezuz Krist "(17). Dija omp tremenet gant ar C'hrist er c'hloar hag e tleomp gouzout " ne varv mui ar C'hrist dasorc'het eus a douez ar re varv, an Ankoù n'en deus ken mestroniezh warnañ"(18).

Ar mister-se a varo hag a vuhez, mister ar C'hrist, goude antren ennañ gant hor badeziant, e kendalc'homp d'e lidañ ha d'e gas da benn gant Sakramant an Aoter. An oferenn eo ar Pask lidet ganimp, Pask ar C'hrist hag hor Pask, hon maro d'ar pec'hed hag hon dasorc'h d'ar garantez, hon tremen splannoc'h splannañ en buhez hag en klod ar Salver. Setu perak, goude gouelian sakramant an Aoter e Yaou ar sizhun gentañ, e tistro betek diw wech ar soñj anezhañ er sulioù-mañ. En eil sul : "Un den a reas ur banvez bras hag a c'halvas tud e-leiz"(19); ha c'hoazh d'ar 6° sul gant burzhud kreskidigezh ar bara : "Mar kasan anezho war yun d'ar gêr e kouezhint war an gent ". Ouzhpenn-se, lennomp gant aked ar c'henbedennoù goude komunian a gomz dimp ken mat er sulioù-mañ eus an treuzkas, eus an treuzneuziadur a dle oberian ennomp ar Sakramant : "Gant hoc'h obererezh salvus, ra vimp Aotroù, en ho trugarezh, dieubet diouzh hon drouk-techoù ha degaset da gement a zo reizh"(Kenbedenn goude komunian d'ar 7vet sul). Ha pelloc'h c'hoazh eget ar vuhez-mañ, ra vimp aozet dija evit an neñvoù : "Aotroù, dre gemer ho sakramantoù, ra vimp bevaet ganto; ha puraet ganto, 7a vimp ragaozet evit ho trugarezioù peurbadus ". (Kenbedenn gomunian ar 4° sul) (20). Rak "an Doue a holl c'hrasoù en deus hor galvet d'e c'hloar peurbadel en Jezuz Krist"(21).

Hor c'haret en deus an Tad : ar wirionez-se a dle splannañ warnomp "Gant kement-mañ eo en em ziskouezet karantez Doue en hor c'heñver, dre m'en deus kaset e Vab unel er bed, evit ma vevimp drezañ. En dra-se emañ ar garantez, n'eo ket hor bije ni karet Doue, met Hñ en deus karet ac'hanomp ha kaset en deus e Vab, evit ma vefe aberz a zic'haou evit hor pec'hedoù... Ha ni hon eus gwelet hag e testiomp en deus an Tad degaset e Vab da vezañ Salver ar bed ... Ni avat karomp anezhañ dre m'en deus e-unan hor c'haret da gentañ "(22).

Hogen penaos karout an Tad, nemet dre lakaat ennomp mennadoù kal n Jezuz. Ha sed e vennadoù : dreist pep tra, an emro d'an Tad hag ivez ar gasoni ouzh ar pec'hed, an drugarez e-keñver an dud. Eus an Tad betek an nesañ, eus an nesañ betek an Tad, setu m'hon eus da vont bepred eus un eil penn d'egile; rak er C'hrist en em gevre pep tra, en e groaz pep karantez, hep na c'hellfemp tennañ neudenn ebet eus ar wiadenn, kuit a zrasterezh. Rak kaput an nesañ gant ar

(16) Abostol an eizvet güh: Rom, VIII, 12-13-Sellit ivez ouzh abostol ar 7° sul, a zo en hevelep soñjoù.

(17) Abostol an 8° sul

(18) Abostol ar 6° sul.

(19) Evel just an aviel-mañ a dalv da venegiñ meur a dra all; dreist-holl antre ar Baganed en Iliz, evel ma welimp pelloc'h.

(20) Sell. ouzh kenbedenn-ginnig an eil sul-

(21) Abostol an 3° sul-I Per V, 10-

(22) Abostol ar sul Kentañ. I Yann IV, 9-10, 14, 19.

C'hris, teurel a bep seurt frouezh a vadelezh eo ober youl an Tad, ar youl santel-se hag a dileomp en em rein dezhi a galon : "N'eo ket ar re a lavar din : Aotrou, Aotrou, a yelo e-barzh rouantelezh an neñvoù, ~~XX~~ Met an hini a ra youl va Zad a zo en neñvoù, hennezh a yelo e-barzh rouantelezh an neñvoù". (23) Ar C'hris En, en deus peure'hraet youl e Dad, kaset da benn kement en devoa d'ober : sentus eo bet betek ar maro ha maro ar groaz, ha setu perak an Tad en deus e adsavet ha roet dezhañ ur c'hloc a zo a-us da bep klod. Ar wirionez-se hag he deus splannet dirazomp, displeget en he hed, gant gouelioù ar Pask eo a zo adveneged dimp endro gant Sant Paol, amañ berroc'h hag en ur stumm diaesoc'h : "O Vervel evit ar pec'hed, emezañ, eo maro ur wech hepken; met o vezañ bev, emañ o vevañ evit Doue". Ha ni ivez en hevelep doare, e tleomp mervel d'ar pec'hed evit bevañ d'an Tad, en Jezuz Krist hon Aotrou (24). Hor Pask, hon tremen, a zo mont d'an Tad, mont en e youl evit mont en e glod, en e youl boanius, en e glod laouen, gant Jezuz, evel m'en deus graet Jezuz.

Sed a reomp dre sakramant hor Pask, dre an Aoter. Pedenn-veur an oferenn a zo dimp kouviadenn hor Salver da vont gantañ dindan lusk ar Spered Santel da vevañ an Tad eveltañ : "Risevet hon eus ar Spered a advabelezh hol laka da youc'hal : Abba, Tad" (25). Ar Spered Santel eo an Hini a gemm ar bara hag ar gwin e korf ha gwad Jezuz : en hevelep doare, dre nerzh ar Spered, e tle hor mennadoù bezañ kement hag hor buhez dont da vezañ unan gant hini ar C'hris.

Karout an Tad, ober e youl, deskomp hen goulenn digant an Tad e-unan, ma rio dimp skoazell vat e Spered, deskomp hen goulenn dre genbedennoù-digor ar suliou-mañ : "Doue hag a zo nerzh ar re a spi ennoc'h, selaouit madelezhus hon daspedennoù, ha peogwir ne c'hell hor gwanted varvel netra hepdoc'h, gratait dimp sikour ho kras, ma sevenimp ho kourc'hemennou, en doare da blijout deoc'h a youl hag a ober" (Kenbedenn digor ar C'hestañ Sul). Hini ar 5° sul : "Doue, C'hwi hag hoc'h eus aozet d'ho kaourion ar madoù diwelus, ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ enskuilhit en hor c'halonoù an doug d'ho karout, evit m'ho karimp e pep tra ha dreist pep tra, ha ma c'honezimp dre se ho promesaou a zo a-us da gement c'hoant". Hini an 8° sul kaer-kenañ : "Gratait dimp ni ho ped, Aotrou, bepred ar spered da soñjal kement 'zo reizh, hag ouzhpenn-se d'e beurober; ha pa n'omp-ni ket evit bezañ hepdoc'h, ra c'hellimp ivez bezañ hervezoc'h". Pe c'hoazh en eil sul, e c'hbulennimp digant an Tad : "kaout war un dro doujañs ha karantez evit e ano santel"; hag e lavarimp er 6° sul : "Lakit don en hor c'halonoù karantez hoc'h ano, ha gratait dimp kreskiñ er relijion". Petra eo karout ano Doue ha kreskiñ er relijion, nemet lakaat hor c'halon da youc'hal gant ar beleg er bedenn-veur : "Ya, dellezek ha just evit gwir, reizh ha salvus eo ma rentfemp-ni bepred hag e pep lec'h grasoù deoc'h; Aotrou Santel, Tad holle'halloudek, Doue peurbadus". Ar veulendi eo frond an ene, barr ar garantez, ar
=====

- (23) Aviel ar 7° sul. Notit e vez implijet un hevelep lavarenn evit merkañ hon dever d'ober youl an Tad ha da vevañ en peoc'h gant ar vreudeur : Mzh VII, 21, ha Mzh V, 20. Ret eo ober an eil hag egile "evit mont e-barzh Rouantelezh an neñvoù".
(24) Abostol ar 6° sul : Rom. VI, 10-11.
(25) Abostol ar 8° sul : Rom. VIII, 15.

bedenn dreist-hini, ar bedenn aroueziet gant ezañs frondus an aoter. Rak pa lak ar beleg d'an oferenn-bred al lestr-esañs da vont endro, e lavar ar gwerzad-mañ eus ar Psalm 140 : "Ra save davedoc'h, Aotrou, va fedenn evel an ezañs : gorroidigezh va daouarn evel aberz an abardaez" Aberz an abardaez eo bet hini Jezuz war ar groaz en gorroidigezh e zaouarn astennet, hag eus e Galon Sakr e save war-du an Tad un ezañs a veuleudi. " Evit se on deuet d'an eur-mañ, a lavare Jezuz d'e Dad, ro enor d'az ano" (26). "Tad, deuet eo an eur, ro gloar d'ar Mab evit ma roio da Vab gloar dit-te "(27).

Penaos eta goude en em unaniñ ouzh mennadoù Jezuz en e sakrifikis, ne darzhfe ket hor mouezh en kanennoù a veuleudi d'an Tad : "Kanañ 'rin d'an Aotrou en deus graet vad din-me, ha telennañ 'rin da ano an Aotrou Uhel-dreist"(28). Kinnigomp ar C'hrist d'e Dad, ar C'hrist hag a zeu gant ar sakridigezh war an Aoter da vezañ hon aberz-ni, hon ostiv a veuleudi; ha neuze e c'hellimp lavarout en gwirionez : "Endro d'an aoter e kinnigin en e deltenn ur sakrifikis a drivli; kanañ 'rin; psalm a rin d'an Aotrou"(29). D'an Doue a holl c'hrason, d'an Tad a drugarez hag en deus hor benniget en e Vab, hag a stard ac'hanomp war e galon ma tañvaimp pinvidigezh ha e garantez, " dezhañ klod hag impalaeriezh a gantvedoù da gantvedoù. Amen"(30). A gantvedoù da gantvedoù, rak ar garantez ne dremeno ket: "Trugareziou an Aotrou a ganin da viken"(31) Ar veuleudi da glod beurbad an Tad ne dremeno ket : "Aotrou, va Doue, ho meuliñ a rin da viken " (32).

=
===
=

Savet omp betek askre an Tad, ha resevet hon eus digantañ pok ar Spered. Ha setu ma tiskennomp war-du hol labourioù pemdeziek, evel goude an oferenn ez eomp e-maez an Iliz da zistreiñ d'hor buhez voutin. Goude bezañ adantanet enomp ar garantez, hon eus da deurel frouezh en hon oberennoù. Ne vimp ken sklaved ar pec'hed, met servijerion an Doue bev, o kaout perzh dija en frankiz Doue, end-eeun dre zoujañ outañ.

Ha diwar reizhder hor buhez, e teuo santelezh diabarzh ar Rouantelezh da greskiñ, ma paro dremm an Iliz d'an dud a zlavaz en he sked dedennus. Rak pa 'n em ziskouez an dremm sakr-se dindan neuzioù heugus ha divalo, eo en abeg d'hor pec'hedoù ni, kristenion, d'he mastarañ ha d'he gwallañ ; ha lousaet he diavaezioù, ne wel ken an dud, an tan diabarzh a vev bepred koulskoude en he c'halon. Ur gwir vuhez kristen eo eta ar gwellañ abostolerezh ; an dud hor barn diwar hor frouezhioù, honnezh eo reolenn ar c'hoari : "Ur wezenn vat a zoug frouezh mat, har ur wezenn fall a zoug frouezh fall"(33).

(26) Yann XII, 27-28

(27) Yann XVII, 1.

(28) Kan komunion ar C'hentañ Sul.

(29) Kan Komunion ar 6° Sul. Sellit ouzh allelouia ha kan-kinnig ar 7° Sul : allelouia an 8° sul.

(30) Abostol an 3° Sul.

(31) Psalm 88, 2.

(32) Psalm 29, 13.

(33) Aviel ar 7° sul.

Ma venn eta an Iliz kreskiñ en diavaez, ma venn gonit tachenn, hag e venn, eo ret mat dezho ma kresko da gentañ holl en santelezh ar sev er brankoù gant nerzh ha tan, penaos n'en em astennfe ket ar wezenn ledanoc'h ledanañ ? An Iliz ivez, pa fell dezhi en em astenn, a rank santelaat. Youl an Tad eo ma vo galvet e-barzh Rouantelezh an neñvoù, tud ar vroadoù pellañ. Gant an eil sul dija eo bet meneget dever an abostolerezh en parabolen ar banvez; goude nac'hadenn ar Yuzevion, gervel ar Baganed a zo d'ober, o gervel e kêr ha war ar maez; kouviañ ar bec'herion a bep seurt, an dud vac'hagnet, an dud dall, an dud kamm. Ret eo leuniañ an ti. Pa ne fell ken d'ur re, ober labour an Tad, e vez pedet reoù all : barnadenn grizh a soñjo hiniennoù, barnadenn reizh hervez ar feiz, rak n'eus ket krihoc'h eget karantez disprizet. Hor bezet aon na gouezhfemp en ur seurt barnadenn, ni tud ar broioù kristen, santelaet gant ar vadeziant a-dal hor ganedigezh, n'galvet arack ar re all; mar ne respontomp ket da Zoue, mar domp chalet hepken gant kudennoù an douar hag ar plijadurioù da dennañ eus ar vuhez-mañ, bezomp sur e vo dilamet kuit diganimp kantolor ar feiz d'e lakaat da sklerijennañ pobladoù all. Rak ret eo ma vo leun an ti. Ret eo ma'n em sanko ar roued en mor ar pobloù, da dennañ er maez pesked a ruilhoù (34). "Kae d'an donvor, Pêr, kas d'ar pellañ; rak eno e vo, pa blijo din, da Vestr, pesket aerezh burzhudusañ. Gortoz hepken hep skuizsañ. Rak dont a raio an dud eus ar pevar avel da zebriñ bara va banvez ". Pevar mil a dud e oant er c'hresk bara evit bezañ arouez holl bobladoù an douar : pevar a zo niver pevar c'horn ar bed (ar pevar avel), ha mil, sin al liesegezh. Rak adalek ar sav-heol betek ar c'huzh-heol, eme Doue, e vo bras va ano e-touez ar broadoù, hag e pep lec'h e kinniger ezans ha profadenn c'hlan" (35).

Labour an abostolerezh a vo eta lakaat an Iliz da greskiñ hag en niver, hag en dachenn. Labour a garantez : rak gentañ e vo diskouezet d'an dud karantez an Tad ; gentañ e vo prouet karantez an abostoled. A-wechoù e rankint reiñ betek o buhez. Hogen, mar serromp hor c'halonnoù ouzh ezhommoù ar re all, ni hag hon eus puilhder ar madoù dreist-natur, mil gwech prizet a soc'h eget tra, daoust hag e chomo ennomp karantez Doue ? (36). Setu merket sklaer hon dever da harpañ ar misionoù gant hor pedenn hag hon arc'hant d'an nebeutañ, merket sklaer hon dever da visionañ en dro dimp en hor micher, en hor bro. (37). Met anavezomp peseurt spered a dle bezañ hon hini el labour-se spered a drugarez, a hegarated, spered a levenez dirak arackadennoù ar feiz. Adlennomp en trede sul parabolen an danvad kollet hag an drañ dianket, ha goude-se eomp ni ivez war enklask an eneoù gant un hevelep pasianted hag un hevelep trugarez.

(34) Aviel ar 4° Sul.

(35) Malaki, I, 11.

(36) Abostol an eil sul.

(37) Taolit evezh eo stag an eil dever hag egile. Setu perak evel m'eo bet Pius XI, Pab ar misionoù, eo bet ivez Pab an obererezh katolik.

Alies e kerzh bloavez ar sulioù, e-vez komzet dimp eus ar misionoù, pa ne vije nemet er sulioù goude ar Romaned. Met amañ e kreiz ar sulioù diwar benn ar garantez, e kemer an dever-misionañ ur splannder nevez. En em ziskouez a ra evel obererezh a garantez, o kaout e vammenn en kalon ~~Jesus~~ Doue an Tad e-unan. Lavaret em eus ez eo ar garantez tra an Iliz da gentañ arack bezañ va zra-me, evelse ivez, eo pep abostolerezh tra an Iliz da gentañ. Misionerezh, obererezh katolik n'eo ket tra un urzh, na tra ur strollad, met ~~tra~~ ar Pab da gentañ. Da Bêr eo e lavar ar C'hrist teurel ar roued er mor, daoust m'o deus ivez ar re all moarvat, roet un taol harp dezhañ. D'ar Pab eo da ren, dindan renerzh meur ar C'hrist, Verb Doue, mammen unanel a wirionez, a c'hras hag a c'halloud, ar C'hrist hag a lavar d'e ebestel : "Evel m'en deus an Tad va c'haset-me, ho kasan c'hwi ivez".

Met ar garantez kristen a ya pelloc'h eget an dud. Lavaret en deus hor Salver d'an ebestel mont da brezeg da bep krouadur (38). Ar c'hrouadurioù a c'hortoz ma'n em ziskouezo dezho gloar bugale Doue. Holl draoù ar bed a c'houzañv poan hag a glemm o c'hortoz genel d'ur stad nevez. Dindan ar pec'hed emaint o servijout evel sklaved d'ar vreinaadurezh. Deomp ~~un~~ daveto, kannaded ar c'heloù mat, da gemenn dezho o dieubidigezh. Prezegomp dija dezho o c'hloed da zont ouzh o lakaat da antren en urzh nevez ar garantez.

Met peseurt tu da brezeg ar C'hrist d'an danvez ? Moarvat kaout doujañs outi, evel ma rae sant Fransez pa saludf an heol o lavarout dezhañ : va breur, hag an evned : va breudeur. Ha pa'z implijomp an danvez, an tu da brezeg ar C'hrist dezhañ, daoust ha n'eo ket e lakaat da servijout da vad an dud ? Levenez gant an danvez pa roomp eus hor madoù d'ar beorion. Levenez gant al louzoù aozet evit pare ar c'hleñvedoù. Levenez an kavadennoù ar skiant pa droont da ziboan mab-den. Hogen ken aes e vezont stummet d'an distruj ha d'an drasterezh : pa darzh ar bombez eo garm an danvez dindan sklaverezh ar pec'hed, eo e c'harmadenn a veñjañs a-enep an den a glask e saotrañ.

Un deiz, e vo dieubet ar grouadelezh diouzh ar sklavelez-se pe gentoc'h, hi an hini en em zieubo, evit tremen da frankiz mibion Doue. Pask an danvez a vo neuze, an deiz diwezhañ. Hag en deiz-se pa strako an tantad hollvedel, pa darzho ar bed kozh gant nerzh spouronus, e vo an danvez o terriñ e chadennoù ; pa bulluc'ho gant konnar ~~marxurik~~ savadurioù ar pec'hed, e taolo an douar d'an holl stered ur youc'hadenn a levenez.

Met dija ar C'hrist en deus galvet an danvez d'ar santelezh. Krouet en deus ar sakramantoù. Karget en deus an dour, an eoul, ar bara, da zegas dre ar bed pinvidigezhioù an neñv, ha madelezhioù Doue. Moarvat ne gomprenomp ket awalc'h trugarez Doue e-keñver an danvez. N'hon eus ket kalon Doue. Trugarez Doue ouzh an traoù evel pa vije un doare emskiant enno. Adlennit Sant Paol, ken souezhus eo : "Ar grouadelezh betek-henn, emezañ, a c'harm hag a c'houzañv poan gwilioud". Met setu bremañ dasprenet an dour pa servij er vadeziant da walc'hiñ an eneoù, setu bremañ santelaet an eoul pa zegas nerzh ar Spered Santel, setu sakret ar bara pa dro da gorf ar C'hrist.

=====
 (38) Mark, XVI, 15 .

Ha klevit da respont karantez an danvez ouzh Doue. Klevit ar veuleudi a sav war du an neñv; eus ar bara hag ar gwin deuet da vezañ ar sakrifis a zo ennañ pep dudi, eus an ezañs p teviñ, eus ar mein kizellet e vezañ skrin an aoter; eus an ograou e seniñ gant holl vouezhioù ar bed.

Komprenomp neuze kalon an Iliz pa skuilh he bennozhioù gant largetez war loened ha traoù a bep seurt, pa fell dezhi kenderc'hel soñj doueel ar sakramentoù, o c'hervel pep tra da gan an Tad gant he lide-rezh ha gant an Arz kristen.

A, an arz kristen, n'eo ket tra dister na dirak an Iliz, na dirak Doue: Iliz arzourez: Evidout eo an arz ivez evel ur sakramant, o skeudenniñ an neñv hag o c'hervel d'an neñv, ur gomz o tont dimp eus ar C'hrist evit distreiñ d'ar C'hrist. Tisaverezh, livererezh, bennigomp an danvez marv. Hag ouzhpenn an danvez marv, bennigomp an danvez bev, hor c'horfoù, har arziou ar c'hoef, hag ar faitazi, hag ar varzhoniezh hag ar momantoù. Ar C'hrist hon eus da brezeg da bep tra. Met kollet hon eus spered ar bennigadurioù. Ha n'ouzomp ken klevout garm an hollved d'ur vuhez klodusaet. Ar bed da zont, an douaroù nevez, n'ouzomp ket petra 'vezint. Ha koulskoude dija, gant an arz kristen, hag-eñ n'eo ket treuzneuziadur ar bed, hag a lidomp?

=
==
==

Karantez, penaos kanañ da veuleudi, rak brasoc'h out eget ar bed, hag an amzer, ken bras ha diventelezh ha peurbadelezh Doue. Karantez, o kenstagan an douar gant an neñv, evel diri; ra savin ganit betek an uhelañ, da heul nij entanet sant Paol, en deus lezet dimp er c'honzoù-mañ evel Elia gant e vantell d'e ziskibl, un dra bennak eus e spered: "Pep tra 'zo dimp, ha ni d'ar C'hrist hag ar C'hrist da Zoue" (31). Amen

Gouhere 1947

=====
(31) Abostol ar 4° sul.

AR C'HRAS HAG HON DAREMPREDOU GAN AN TRI-FERSON-DOUE

(hervez abostoloù ar Sulioù goude ar Pantekost)

Ar C'hras a zo unan eus ar pennwirionezioù ne oar ken ar gristenion a-vremañ netra diouti. A-vec'h ma kreder ober meneg anezi er gador-brezeg, ken don ez eo aet e penn an dud ne dalv ket ar boan klask kompren un dra bennak enni. Piw n'en deus ket soñj eus ar gentel katekiz ma komzed enni eus ar C'hras, hag a oa an arabadusañ holl, gant gerioù bras ha termenadurioù soutil. Evit ar re desketoc' war o relijion eo soñj un dorn-levr bennak, lec'h maz oa gwasoc'h c'hoaz an traoù, gant displegadurioù soutiloc'h c'hoaz.

Meizout a reer neuze pegen bras an droug he deus graet ar Feizdoueoniez difetis pa ne fell Mezi bezañ nemet difetis, ha sellou ouz ar c'hras diouz sklerijenn ar voudeniez hepken (1).

Deuet eo ar Feizdoueoniez difetis-se a-benn da c'houlonderiñ soñj ar C'hras euf kement ton bev a zo enni. Rak n'eus nemet digeriñ an Avieloù hag an Lizeroù evit gwelout ne 'n em ziskouez ket ar C'hras en diavaez d'an Tri Ferson eus an Dreinded, na distag diouto pouez o fersonelezioù a zo enni, dremm o madelezioù en hor c'hevver en em ziskuilh ganti. Kement gras, pe gras-santelaat pe gras-oberiañ e vefe, a zo neuze donezon a-berz an Tad, unvanidigez hon eneoù gant ar Mab, labour ar Spered santel ennomp. Pep gras a zo buhez Doue o tont d'hon buheziñ. N'eo ket kement-se un dra, met personelezioù o kaout darempred ganimp, o chomp ennomp da vevañ ganimp o buhez-int. N'eo ket un dra, met buhez, nerz, karantez, holl splannderioù Doue e-unan, pinvidik, fetis.

Mar plijfe dimp en em lakast dindan ar sklerijenn-se a zo hini Diskuliadur an Aviel, ne vefe ket moarvat ken diaes-se dimp kompren misterioù ar c'hras? Ha ne gav ket d'an Iliz e vefent ken diaes-se da gompren, pa fell d'an holl abostoloù goude ar Pantekost derc'hel ganto.

(1) Evit ar Feizdoueoniez difetis ne seblant ar c'hras-santelaat kaout darempred gant an tri Ferson-Doue, nemet evel a-choude un tammig war ar marc'had. Ar c'hras eviti a zo da gentañ un doare en ene, un advoud dreistnaturel enni. Sellet e vez an traoù da gentañ war dachenn ar voudeniez. Ne vez ket sellet ar c'hras evel gras, da lavarout evel o tont eus an tri Ferson, evel an tri Ferson o-unan o 'n em reiñ dimp. Er c'hontrol, stagañ a ra gant ar pezh a ar c'hevrinusañ, an digomprenusañ; penaos e teu natur-Doue da veza kenlodennet dimp, hag eno en em goll pe dost.

Evit ar chras-oberiañ eo gwasoc'h c'hoaz, rak diskouezet e vez evel ur skoazell a-berz Doue hep darempred gant an tri Ferson. E lizeroù St Paol ez eo disheñvel a-grenn ar sellad : gwellet e vez ar c'hras-oberiañ evel stag ouz ar c'hras-santelaat, hag evel o t eus an tri Ferson.

Ne dileomp ket eta sel out ouz ar c'hras en diavaez d'an tri Person eus an Dreinded. Ar C'hras eo doare o darempredoù gant hon ene. Ar C'hras eo an Tad o tenezoniñ dimp, ar Vab ouz hor c'hemer en e zalc'h, ar Spered Glan oc'h ober ennomp. Ha gwelet evelse eo ar c'hras ar vuhez kristen hec'h-unan.

I DONEZON DIGANT AN TAD

Donezon an Tad eo da gentañ-holl e Vab e-unan, rak gant ar Vab hag en abeg d'ar Vab eo hon eus resevet pep donezon all. Ennañ hon eus resevet pep gras ; Trugarekaat a ran va Doue evidoc'h, eme St Paol, en abeg d'ar c'hras doueel a zo bet roet deoc'h e Jezuz-Krist, rak ennañ hoc'h eus resevet pep pinvidigez, pep skiant " (18 vet sul) Diskouezet eo bet madelez an Tad o vezañ m'en deus kaset e Vab war an douar da vezañ hor Salver. " Doue (an Tad) eo an Hini en deus hor c'haret da gentañ, En hag en deus kaset e Vab da vezañ dic'hañ evit hor pec'hedoù ... Gwelet hon eus-ni, hag e roomp testi en deus an Tad kaset e Vab da Salver ar bed " (I añ sul) .

Ha peseurt silvidigez a ro dimp an Tad en e Vab ? Bezañ dieubet eus ar pec'hed, ha kaout e vuhez ennomp. Mar karomp Doue hag an nesañ e chom Doue ennomp ha ni ennañ . Neuze an Tad en em ro dimp oc'h ober ac'hanomp e advibion. En em reiñ a ra dimp gant e natur-Doue evel m'en em ro d'e Vab a holl-viskoaz o c'heneñ anezañ en e beurbadelez. Ha perak en em ro evelse dimp ? Ire ma kredomp en e Vab, dre m'en em stagomp outañ gant ar feiz, dre ma roomp neuze unan gantañ " Kement hini a anzavo ez eo Jezuz mab Doue, e chomo Doue ennañ hag en en Doue " (I añ sul) .

Goude bezañ rpet dimp perz en e vuhez, e raio an Tad diouz he c'hreskiñ ennomp. Mennad an Tad eo urziañ pep tra er bed da sevel eneoù 'zo betek an uhelañ a. En abeg da se en deus permetet ar pec'hed an tentadurioù, ar reuzioù, pep seurt. N'eus netra hag a c'hoarvez anez e youl, netra en diavaez d'e rakwelerez ha d'e vadelez. " Leal eo Doue, n'ho lezo ket da vezañ tentet dreist d'ho nerz, met gant an tentadur e tegaso skoazell ma c'hellfot dere'hel " (9vet Sul) . An Tad n'eo ket gaouiat, roet en deus dimp e Vab ha n'eo ket un touell: "Fiziañs hon eus en abeg d'hon Aotroù Jezuz e vo kaset e labour mat da benn gant an Hini en deus kroget d'ober ennoc'h evit deiz ar C'hrist Jezuz "(22 vet sul) . E youl eo ma kresko e c'hras ennomp gant an oberoù-mat, gant gwelloc'h anaoudegez eus ar misterioù sakr. Gortozomp gant pasianted ha bezomp laouen en hon enkrezioù (24 Vet sul). " Doue an holl c'hrasoù hag en deus hor galvet d'e c'hloar peurbadus en Jezuz-Krist, goude nebeut a drubuilhoù dimp, hor c'hasc betek ar penn hag a roio dimp nerz ha stabilded " (3 e sul)

Ar stabilded-se eo gloar an neñv lec'h ma chomomp en diavaez d'ar pec'hed ha d'ar maro, o tanañ dizolo splannderioù Doue . "Gras Doue eo ar vuhez peurbadel en Jezuz-Krist hon Aotroù " (7vet sul). O vezañ advibion an Tad, ez omp ivez e hêred, ha kenhêred gant ar C'hrist. (8 vet sul) . An Tad en deus hol lakaet da gaout perz en herez ar Sent er sklerijenn. Tennet omp bet eus galloud an deñvalijenn, n'omp ken dindan dalc'h Satan, met tremenet e rouantel e Vab muiañ-karet .

Ma peuz ar C'hrist e dileomp bevañ hervez ar C'hrist.

Hag en deiz Jezuz-Krist, pa zeuio gant galloud da varn ar re vev hag ar re varo, pa raio an disparti etre rouantelez du an diaoul wal an tu kleiz, hag e rouantelez a sklerijenn war an tu dehoù, e vo ana d'ar bed ez omp bet salvet ha pinvidikaet en Jezuz-Krist (24 vet su Gortozomp eta an deiz-se gant fiziañs, rak un deiz a drec'h bras e vo evit rouantelez an neñv, rak en deiz-se e splanno " frankiz skedu bugale Doue " (4 e sul) . Ne vo ket hepken levez evit hon ene, met lugerniñ a raio ivez dasprenadur hor c'horfoù : " Gortoz a reomp hon Aotrou Jezuz Krist a adstummo hor c'horf izel bremañ, d'e heñvelaat ouz e gorf lugernus, hervez ar galloud en deus da lakaat pep tra da sentiñ outañ" (23 vet sul) . Ha gant hor c'horfoù e vo dasprenadur pep danvez : ar bed krouet kouezet en ur stad reuzeudik a c'hortoz eñ ivez e frankiz, an deiz ma krouo Doue douarou nevez ha bedoù yaouank evit eurvad e zibabidi (4 e sul) .

Gras an Tad n'eo ket tra dister ; o vezañ enni pep madelez evit ar spered har ar c'horf. Strivomp eta d'hec'h anavezout gwelloc'h : "Va breudeur, ene St Paol, ne bauezañ ket da bediñ ha da c'houlenn evidoc'h, ma vo leun hoc'h ene gant anaoudegez youl Doue (an Tad) e pep furnez ha skiant speredel "(24 vet sul). Rak honnez eo ar vuhez, anavezout mennad an Tad, ha diwar ar feiz-se rentañ meuleudi dezañ.

2 UNVANIDIGEZ GANT AR MAB

Ne domp advibion d'an Tad nemet en e Vab enkorfet. Diskennidigez ar Mab er bed a zo ret d'ar c'hras da vezañ roté dimp. Ar Verb a zeu er bed-mañ da gemer pep tra dindan e zomani, dreist-holl da gemer en e zalc'h an holl eneoù, Aeled an neñv ha tud an douar. Ar re a zo unan gantañ, ar re-se a zo santelaet. Ar re avat ne fell ketdezo en em unaniñ gantañ, n'hellont ket bezañ santelaet. Enkorfidigez ar Verb a zo unvaniezh ar Mab gant ar Grouadelez a-bez. Ha setu perak n'hall ken an Tad gwelout ar Grouadelez nemet en e Vab, evel ne c'hell ken gwelout nemet gant konnar ar re ne fell ket dezo en em stagañ ouz Jezuz Krist, Aeled pe dud. Peurliesañ ne gomprenet ket enkorfidigez ar Mab en un doare ledan awalc'h, evel abeg pep gras evit Aeled an neñv ha tud an douar ; an Tad ne c'hell hor c'harout evel mibion nemet en e Vab, nemet en abeg dimp dont da vezañ unan gantañ, nemet en abeg dimp dont da vezañ en un doare bennak un hevelep person gant e Vab. Ac'hano e veizer ez reiz e resevimp seul vrasoc'h gras digant an Tad ma vezimp unanet muioc'h gant Jezuz-Krist .

Diwar ar menoc'hioù-se e komprenet perak e talc'h St Paol da gomz kement all eus hon unanidigez gant Jezuz Krist. Pa gomz eus donezo-noù an Tad en hor c'heñver e tistro pep gwech dindan e bluenn al lavarenn : " En Jezuz Krist " Misterioù Jezuz Krist a zo hon misterioù. Ha lezenn vras hon dasprenidigez eo kement-mañ : pezh a c'hoarvez da Jezuz Krist en e gorf a dalv evidomp war dachenn an ene. Gantañ ez omp maro d'ar pec'hed, ha gantañ e kavomp an advuhez. En abeg d'e varo ha d'e zasorc'h hon eus perzh en vuhez doueel e ene-den, hag e vevomp evit meuleudi an Tad (6 vet sul). Er C'hrist eo e teuomp da vezañ hêred an Tad, ennañ e resevomp perzh en natur-Doue, o c'hortoz ma kouezo ar douel a guz c'hoaz d'hor spered ar vezañs divent-se .

Ha peogwir ez omp er C'hrist e tleomp bevañ hervez ar C'hrist.

"Ar re a zo eus ar C'hrist ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ deus kroazstaget o c'horf gant e wall-dechoù hag e c'hoantegeziou " (14vet sul). Bevañ a dleomp ober diouz spered ar C'hrist o kas da benn e lezenn, n'eo ken gourc'hemenoù danvezel an Testamant koz, met al lezenn a garantez (15 vet sul). Gwiskañ ar C'hrist a zo d'ober ~~añ~~ a zo an Hini en deus an Tad krouet anezañ er reizder hag er santelezh wirion (19 vet sul). Gwiskomp ar C'hrist hag e resevimp bennoziou an Tad rak n'eus nemet e Verb a blij dezañ. Gwiskomp ar C'hrist evel ma reas Yakob a gemeras gwiskamant ha neuz ar beur henañ da resev bennoziou e dad Isaak : kement se 'zo c'hoarvezet gwechall, eme St Augustin, dre hañvaladur.

Rak piw eo ar C'hrist ? Meuleudi an Tad. Verb Doue er beurbadelezh eo ar ganenn a en em gan an Tad en diabarz e natur-Doue. Ar Verb enkorfet eo ar ganenn a veuleudi a en em gan an Tad en diavaez e natur-Doue. Evit petra eo deuet ar C'hrist ? Evit seveniñ meuleudi an Tad. Ha ni, mar domp d'ar C'hrist e tleomp rentañ ivez grasou d'ar Tad. An Eukaristia, ar rentañ grasou d'an Tad eo Testamant Jezuz : "Grit kement-mañ en soñj ac'hanon". Setu perak ez omp pedet gant St Paol da "rentañ grasou da Zoue an Tad evit pep tra en ano hon Aotrou Jezuz Krist" (20 vet sul). Paolit evez ouz ar c'herienn "en ano Jezuz Krist" a zo da gemer en he ster kreñvañ, da lavarout eo "en person Jezuz Krist, a-unan gantañ". An Tad a glask azeulerion en ~~xxx~~ spered hag en gwirionez. Bezomp eta leun a frouezioù a reizder en Jezuz-Krist evit gloar ha meuleudi an Tad (22 vet sul). Rak dezañ eo dleet ar c'hlod en iliz hag en Jezuz Krist, gant ar pried hag ar bried unanet en un hevelep karantez, evit an holl remziadoù, a gantvedoù da gantvedoù" (16 vet sul). Setu ma tosta deiz Jezuz Krist, hervez galv ar bried etrezek ar C'hariad "Deus". Setu ma teu deiz ar ganenn peurc'hraet, ma 'n em ginnigo ar C'hrist d'an Tad gant e Rouantelezh klok da lidañ e veuleudi, a gantvedoù da gantvedoù (4)

3 LABOUR AR SPERED SANTEL

Donezon an Tad eo e Vab Jezuz Krist hon eus ennañ pep bennoz ha santelezh, met ivez ar Spered Santel a zo donezon a-berz an Tad ha ar Mab da vezañ ennomp nerz hag obererez dreistnatur. N'heller ket ko-z eus ar c'hras hep komz eus ar Spered Glan. Rak eo an hini a grou ennomp ar c'henlodennadur-se d'an natur-Doue a zo buhez-Doue ennomp ; hag en eo an Hini a labour goude-se da lakaat ar vuhez-se da froueziañ en oberoù. Evitañ da vezañ re ankounac'haet, eo bras roll ar Spered en hor buhez doueel, bras e roll e santelidigez an eneoù hag e buhez an Iliz. Hi an Iliz hag a oar sekredoù Jezuz n'eo ket souez e plijfe dezi hen adlavarout en amzer-mañ goude ar Pantekost hag a zo amzer ar Spered Santel. Dre vouez ar Skritur sak hag an Iliz eo Spered Jezuz en em ro da vezañ anavet, ma klevo gant esmae an eneoù a gar selaou e vouez.

(1) Ur wech c'hoaz, kehelerez gwirion ar Galon Sakr a zo antren en e garantez evit e Dad, o vezañ gantañ ur veuleudi d'e Dad dindan lusk ar Spered Glan. Setu pezh a c'houlenn-eñ diganimp hag a dleomp seveniñ dreist-holl gant an oferenn. Hevelep tra evit kehelerez Kalon dinamm Vari.

Mar n'eo ket ar C'hras enni hec'h-unan hep kenver start gant an tri Ferson eus an Dreinded, n'eo ket kennebeut all krouidigez ar Santel. Rak Eñ eo an hini hag a grou anezi en hon ene. Kavout a reomp ar gelennadurez-se damveneget da vihanañ en hon abostoloù er c'hentañ sul, dindan bluenn Sant Yann : " Gant kement-mañ, emezañ, e ouzomp e chomomp en Doue ha ni ennañ, dre m'en deus roet dimp e Spered " Mar ne vije ket bet eus ar Pantekost, ne vije ket diskennet oberour ar c'hras en h'n eneoù, met gouzout a reomp eo deuet hag en deus an Tad roet anezañ da vezañ micherour hon santelidigez. " Al lizer a laz, eme St Paol, met ar Spered a ro buhez " (I^o vet sul) Al lizer eo an Testamant koz, ar Spered eo an Testamant nevez gant donezon ar Spered Santel.

Goude krouiñ ennomp ar c'hras-santelaat, e raio ar Spered Santel diouz ma kresko ennomp ha ma taolo frouez plijus d'an Tad. Eñ eo an Hini a lusk ac'hanomp davit ar mad : " Ar re a zo bountet gant ar Spered Santel, ar re-se a zo bugale Doue " (8 vet sul). Na serrit ket eta ho kalonoù d'e vouez, na harzit ket ouz e c'houlenn. Met pedit anezañ da zont d'ho harpañ. Na gontomp ket warnomp hon-unan d'ober un dra santel bennak, rak hep obererez ar Spered Santel ennomp, n'hellom netra : " Den ne c'hell lavar ut : Aotroù Jezuz, nemet dre ar Spered Santel " (10 vet sul). Gantañ avat, e c'hellomp pep tra, mar domp sentus da vihanañ. " Dre c'hras Doue, eme Sant Paol, ez on par pezh ez n, met e c'hras n'eo ket bet didalvez ennon " (II vet sul) En em lezomp eta da vezañ lusket gant ar Spered hag e taolimp a bep seurt frouez saourus : " Frouez ar Spered eo ar garantez, al levenez, ar peoc'h, ar basianted, an habaskted, an douster, h.a. " (14 vet sul)

Taolit evez ouz al lavarenn implijet gant St Paol : " Frouez ar Spered ". Degas a ra soñj eus skeudenn ar wezenn a gresk o teurel frouez. An oberoù mat er vuhez kristen n'int ket en diavaez d'ar c'hras-santelaat krouet ennomp gant ar vadeziant; n'int nemet ar vuhez-se hec'h-unan o 'n em zisplegañ, o 'n em astenn hervez an nerz-diabarz a zo enni. Sellout ouz an oberoù kristen, ouz ar sentidigez d'ar gourc'hemenoù en diavaez d'ar sellad-se a zo ur fazi bras ha drastus meurbet. Un ene kristen n'hall ober un dra vat bennak nemet e vefe frouez ar c'hras ha labour ar Spered Santel enni ; mar n'eo ket labour ar Spered santel enni, ne dalv mann ebet. Pep tra e en hor buhez kristen a zo da lakaat dindan ar sklerijenn-se .

Met kendalc'homp gant skeudenn ar wezenn. Mar ne daol ket bronsoù, delioù, bleunv ha frouez, e varv ar wezenn ; ne vev nemet diwar greskiñ hag ober. Ar c'hras a zo ennomp ur seurt vuhez : chom hep kreskiñ, chom hep labourat a zo disteraat, hag a benn ar fin mervel.

Skeudenn ar wezenn a sklera ivez kudenn an dellid. Ar dellid ne zeu ket evel eus an diavaez ; n'eo nemet emastenn ar vuhez a zougomp ennomp.

Erfin, ez eus c'hoaz d'ober an eveziadenn-mañ. Ar c'hras-oberiañ n'eo ket ul lusk a zeufe dimp eus an diavaez, evel ma vefemp techet da grediñ diouz displegadurioù ar feizdoueoniezh difetis. Ar c'hras oberiañ a zo bount ha nerz-diabarz. N'eo nemet ar vuhez a zo ennomp hag a glask froueziañ. Hag ar vuhez-se eo labour ar Spered Santel ennomp. Eñ eo an Hini a glask ennomp froueziañ .

Ar Spered hor c'hasc pallec'h e'hasc, betek ar garantez hag a zo
 Adleppomp St Paul hag an testennoù degaset da Abostoloù, da welout
 penaos e vez sellet bepred gantañ war un hevelep linenn-sonj, ar
 c'hras-santelaat hag ar c'hras-oberiañ ; ar c'hras-santelaat hag he
 frouezioù : un hevelep buhez ez eo war bazennoù disheñvel; buhez hag
 a zo bepred donezon digant an Tad, unvaniez gant ar Mab, obererezh ar
 Spered Santel .

An Abostoloù pa gomzont eus ar c'hras en ene pep kristen, a gomz
 war un dro eus mad ar c'horf-kevrinus a-bez hag eus unvaniez ar
 c'horf-se. Rak n'eus gras ebet na vije roet dimp war un dro evit hor
 mad hag evit ar re all. N'heller ket dispartiañ ur c'hras roet evit
 mad ar re all (gratis data) diouz ur c'hras roet evit hor santelaat
 (gratum faciens) N'heller merkañ an disparti-se nemet en difetis. War
 dachenn ar gwirvoud, pep gras a zo bepred an eil tra hag egile, daoust
 da bep hini bezañ da gentañ pe an eil pe egile (1) .

Setu perak pa labour ar Spered Santel ennomp evit hor c'hreskidi e
 c'hras, e labour war un dro evit kresk ar c'horf kevrinus a-bez.
 Reiñ a ra da bep hini hervez ma kar, evit mad pep hini hag evit mad
 an holl. An hevelep Spered eo a labour bepred. Petra bepred a resevom
 digantañ, pe galloud ar burzudoù, pe burutellerez ar speredoù, pe
 karisma ar prezegerezh, an diouganerezh, sonjomp ez eo " an holl
 c'hrasoù-se, labour un hevelep Spered a rann gant pep hini hervez ma
 kar " (10 vet sul) . Sonjomp ez omp holl un hevelep korf ; ha mirom
 unander ar Spered, da lavarout eo/taolomp evez ez eo an hevelep
 Spered Glan a grou ennomp un hevelep buhez, hini ar C'hrist, da lakaat
 hon eneoù da frouezioù evit meuleudi un hevelep Tad (17 vet sul) .

Peseurt labour a raio ennomp ar Spered Santel ? Reiñ lañs ha kresk
 d'an teir vertuz doueel, ar feiz, ar spi, ar garantez, ha ganto reiñ
 flamm da bep vertuz all.

Gant ar feiz e stago muioc'h mui hon ene ouz Jezuz " Dre ar feiz
 e chom ar C'hrist en hor c'halonoù " (16 vet sul) . Rak ar feiz a zo
 asant da gomz ar Verb, ar feiz a zo anaoudegezh ar C'hrist (11 vet sul)
 Dre an asant-se dre en anaoudegezh-se eo e teu dimp gras an Tad : gras
 an Tad a zo feiz en Jezuz Krist (13 vet sul) .

Gant ar spi e lakaio ar Spered Santel en hon enenoù hiraez d'an
 heñv ha, war un dro, ur fiziañs start hor bezo ar c'hrasoù-skeozell
 ret evit-se. Diskuliañ a raio dimp vadelez an Tad a ro dimp bezañ
 nerzekaet gantañ e-unan, Spered Santel, da zont da vezañ muioc'h-mui
 den a-ziabarz (16 vet sul. Sellit ivez an testennoù hon eus meneget
 dija eus an 3 e sul hag an 9 vet sul). Reiñ a raio dimp kompren ez eo
 Jezuz Krist dasorc'het un abeg divrall d'hon fiziañs, an arrez roet
 dimp gant an Tad eus e vadelez en hor c'heñver hag eus hor c'hlod da
 zont. "Dre Jezuz Krist eo hon eus ur fiziañs ken bras en Doue"(12 vet
 sul). Erfin e tisklerio dimp ez eo Eñ e-unan an nerz-se hon eus ezomm
 anezañ, nerz hag a zo ennañ pep galloud, pep douster, pep frealz, pep
 flamm.

(1) Notit penaos er skramantoù ne vez roet ur galloud-oberiañ, belegiezh
 da skouer, nemet gant un titr d'ur c'hras santelaat brasoc'h. An abos-
 tolerez hag ar santelidigezh a zo kenstag, ar santelidigezh o vezañ ret
 evit an abostolerez, hag an abostolerez o tleout degas ennomp kresk
 ar vuhez speredel. Mar ne c'hearvez ket evelse er gwirvoud n'eo ket
 dre faot ar c'hras, met en abeg d'hon youl fall.

Ar Spered hor c'haso pelloc'h e'hoaz, betek ar garantez hag a zo mammenn pep vertuz all. Deskiñ a raio dimp sentiñ ouz ar c'hentañ gourc'hemenn hag ouz an eil par d'ar c'hentañ.

Diskouez a raio dimp n'hellomp ket karout Doue hep karout hon nesañ. " An hini ne gar ket e vreur pa wel anezañ, penaos e c'hellfe karout Doue, pa n'e wel ket. Henez eo ar gourc'hemenn hon eus digant Doue : an hini a gar Doue a gar ivez e vreur "(1añ sul). Gouzout a reomp omp tremenet eus ar maro d'ar vuhez dre ma karomp hor breudeur" (Eil sul) Karantez an nesañ a zo evel an aprou eus hor c'harantez da Zoue .

St Pêr, eñ, a verko dimp en abostol ar 5 vet sul, pere eo oberoù ar garantez-se : "Bezit holl unanet er bedenn, emezañ, leun a ~~XXXXXXXXXX~~ druez, a garantez, a vadelez an eil evit egile ... o reiñ bennoz, rak galvet oc'h bet da kement-mañ : perc'hennañ ar vennoz da hervez " / kement hon eus resevet, pe madoù an natur, pe madoù ar c'hras, a zo evit hon gonid, met ivez evit gonid ar re all war un dro. "Iromp soñj bepred ez omp ur c'horf, korf kevrinus an hevelep Jezuz Krist, lakaet gant an hevelep Spered, evit karout an hevelep Tad (17 vet sul)

Evit se donvaomp hor c'horf, rak sevel a ra a-enêp kement a zo spered ennomp : " N'omp ket dleburion d'ar c'horf da vevañ hervez ar c'horf, mar bevit hervez ar c'horf e varvfot, met mar lakit da vervel ennoc'h oberoù fall ar c'horf gant ar Spered, e vevfot "(8 vet sul) "Frouezioù ar Spered a zo ... diantegez, glanmed ... Ar re a zo da Jezuz-Krist o deus kroazstaget o c'horf gant e c'hoantegez hag e youl fall " (14 vet sul) .

Neuze distrob diouz liammoù ar maro, ha gonezet ganimp ar frankiz speredel e c'hellimp bevañ da Zoue an Tad. Rak ne dalv kement emziouer nemet evit dizout ur vuhez kadarnaat. Setu ma c'hello bremañ ar Spered deskiñ dimp sekredoù Kalon hor Salver, hag hol lakaat da gompren gant an holl sent, pegen ledan, pegen hir, pegen uhel, pegen don eo karantez Jezuz Krist, da lavarout eo anavezout ar garantez-se en deus diakleriet Jezuz d'e Dad en e Basion, karantez a zo en tu hont da skiant Mab-den, hag a zo evidomp mammenn a leunder speredel (1- vet sul). Karout an Tad gant e Vab, hervez e Vab, setu da betra ez omp kouviet gant ar Spered. Rak " n'eo ket ur Spered a sklavelez hon eus resevet evit sentiñ gant son, met Spered an advabelez a youc'homp ennañ, Abba, Tad. Ar Spered e-unan a ro testiñ d'hor spered ez omp mibion Doue " (8 vet sul). Mar karomp an Tad, penaos ne skuilhfe ket ennomp puilhder e zonezoù ma c'hellimp tanvan mezventez ar Spered : " Na vezit ket badaouet gant ar gwin a zo i hudarniez ennañ ; met bezit leun gant ar Spered Santel ... da rentañ grasoù dalc'haat evit pep tra, da Zoue an Tad, en ano hon Astroù Jezuz Krist "(20 vet sul) .

Evelse pep gras, vel pep krouadelez, o tont eus an Tad a zistro d'an Tad. Eñ 'zo mammenn pep donezon, ha pep tadelez a denn ano dioutañ en neñvoù ha war an douar, ha davetañ e tistro pep tra en e Vab dindan lusk ar Spered Glan. Setu ma teu an deiz divizet gantañ a viskoaz ma c'hello ar bed nevesaet kanañ an oferenn beurbadus: " Dre ar C'hrist, gantañ hag ennañ, dit Doue an Tad hollc'halloudek, en unvaniez ar Spered Santel, pep enor ha gloar e kantvedoù ar c'hantvedoù. Amen " (Pedenn-veur ar Oferenn) .

DISFEALDEDOU AR BROIOU KRISTEN

Ar sulioù goude ar Pantekost a daolenn diasp buhez an Iliz betek fin an amzerioù. Anat eo an dra-se, daoust ne dleomp ket klask enno un diougan piz ha rësis eus an darvoudoù c'hoarvezet pe da c'hoarvezout betek deiz ar varn. Koulskoude evel n'emaint, e respontont d'an darvoudoù pennañ eus istor ar Gristeniez.

Ar sulioù kentañ, leun na oant eus soñj ar garantez, eus an unvaniez kristen endro da sakramant an eoter, eus ledanidigez ar feiz, a oa skeudenn da gantvedoù kentañ an Iliz, lec'h na verve ar garantez dindan lusk ar Spered Santel. Astenn ar feiz ne oa ket neour diriskl, na didrubuilh ; rak er beskedadenn vuzudus (4^e sul goude ar Pantekost) e welomp ar rouedoù e regin, pezh 'zo skeudenn d'an disivoudoù c'hoarvezet a-dal ar penn kentañ. Aes eo kompren n'helle ket ar Gristeniez kemm ken bras kementad hag ar bed pagan a wechall hep kaout tud unvanet fall a garfe gwelloc'h meskañ o falz-furnez denel gant ar gelennadurez nevez.

Daoust d'ar meneg-se eus an disivoudoù kentañ e chome ar soñj gant ar garantez o trec'hiñ. Bremañ avat, gant an 9^{vet} sul e seblant din al liderez treiñ gant ur meneg nevez : n'eo ket an treuzkredennoù o sevel e touez tud hanter-gristeniaet, met an disrannadurioù a-ziwarlerc'h, an disfealdedoù eus ar broioù kxxx bet kristeniaet da vat, pezh 'zo brasoc'h pec'hed a-enep ar sklerijenn. Disfealdedoù ar broioù, met ivez ar c'hastizoù skoet outo gant an Aotroù, hag a dle servijout da gentel d'ar re all.

Dimp-ni da c'houzout lenn, da dennañ implij eus ar pezh a zo c'hoarvezet dija hag a zo diskleriet diasp gant an Aotroù el levrioù an daou Testamant. N'eo ket evit ar blijadur da gentañ diasp istor an amzerioù tremenet en dije ar Spered Santel awenet skrivagnerion ar Bibl. " An holl draoù-se a zo evit hor c'henteliañ "(Abostol). / eil darvoud en istor ar bed a respont d'egile. Diougan distruj Jeruzalem gant hor Salver, a zo diougan ar c'hastiz a vo skoet gant an Aotroù ouz kement bro difeal. Ha kement a zo bet dindan an Testamant koz a zo ivez diougan d'ar pezh a c'hoarvez bremañ. Kenskoudenn eo pep tra an eil d'egile.

Rak mestr an Istor eo Doue. Ar bed n'eo ket renet gant an arvar na gant un degouezerez dall. A-us da c'hoantoù ha da youl an dud e seblant kas an traoù war rask hervez o flijadur, emañ nerz Doue a vlegn pep tra hervez e vennañ. Setu aze unan eus gwelañ diarvaren hor relijion : an istor a zo tra Doue evit kas da benn e veppad m

-2-

Se a zo bet a viskoaz ur bennwirionez a stervanerez sakr (principe d'exégèse sacrée), sellout eus darvoudoù an Testamant k evel eus kenskoudennoù da istor an Iliz hag an eueoù. Hon desket doa Tadoù an Iliz, digant St Paol e-unan. " C'hoarvezout a reas, emañ, an traoù-se gante evit servijout da skouer, ha skrivet in bet evit hor c'henteliañ-ni deuet da fin an amzerioù "(abostol an 9^{vet} sul)

Klaskomp rezisaat penaos ez eo Istor an Testamant koz skeudenn da istor an Iliz. Eus darvoudoù an Testamant koz ez eus, a gav din, evel diw skeudenn vras. Evel just en tu-hont d'an diw vras-se ez eus skeudennoù bihanoc'h, pa ne ve nemet al liñvadenn veur, pe ar re meneget gant St Paol, Agar ha Sara, h.a.

Met kemeromp dre vras an Testamant koz. Da gentañ, levrioù Moises a ra vel ur strobad aneze e-unan : amzer ar Batriarked a zo amzerioù kentañ ar bed, betek donedigez ar Xst a zo ar gwir Voises, ha gwir Salver e bobl ; an Ermaeziadeg eus an Ejipt a zo ar Fask hag amzerioù kentañ an Iliz, hag evel ma kave d'ar Judevion e oant o vont dioustu da Zouar ar Promesa, e kave d'ar Gristenion gentañ e oa fin dioustu gant ar bed koz hag e oa dor ar bed nevez war-nes digeriñ ; met yenaat a reas ar feiz, ha tremen a reas ar Judevion 40 vloavez er gouelec'h, kromol a savas en o zouez, pec'hed, disrann, kastiz a berz Doue, skeudenn sakramant ar binijenn gant an naer aren ; ovelse ivez en em astenn istor an Iliz gant diaesamantoù, pec'hedoù, kastizadurioù, endroadennoù, e-pad un amzervez dirosis skeudennet gant an 40 vloavez (40, niver an diglok, niver an douarel, ar binijen h.a.) ; a-benn ar fin eo an antre en douar ar Promesa, gant kouezidigez ha distruj ar rouantelezhioù kent, a zo skeudenn da zistruj ar bed koz, en deizioù ar varn .

Eus an arouezioù-se eo e temm Sant Paol un dra bennak en abostol a lavaromp hiziv, un arroud eus e lizer kentañ da Korintiz, un arroud eus an dekvet pennad-se a genson da vat gant ar pezh emañ o paouez displegan .

Un eil skeudenn vras a zo c'hoaz en Testamant koz, a zo degaset disp gant al levrioù all, a c'hellomp envel evel ma ra an Aviel : an Diouganerion (1). Displegan a reont Istor Israel e Bro Balaestina betek donedigez ar Xst, pezh 'zo skeudenn da Istor an Iliz war an douar betek eil donedigez ar Salver e fin ar bed. Da gentañ e voe ar bobl feal awalc'h d'an Aotroù, hag e anavezaz kled gant David ha Slomon. Goude stourmadennoù hag enebadoù, e splanna rouantelezh Israel betek harzoù pellañ ar bed diouezet. Evel d'an Iliz, goude an hekinadurioù kentañ, bezañ kemeret he c'hroñv war ar Baganiez, savet ilizoù pinvidik, bezañ bet reneraz veur ar pobloù ha bezañ skedet warno gant oberoù an arz hag ar furnez. Met dizurz a zeuas e pobl Israel, dizurz gant he brassañ rouaned, Salomon e-unan ; ha kastizadurioù a voe skoet outi gant an Aotroù, an disrann, ar sklavelezh hag an harlu ; nemet diwar ar c'hastiz ec'h adverte ar feiz e tud Veur evel ar Vakabaidi. Evelse an Iliz, goude kantvedoù leun a very kristen, eo deuet ar Gozidigez, ar yonaat, an disrannadurioù, betek ma ad/vleunio c'hoaz splannder ar garantez gant diaesamantoù ar c'hantvedoù diwezañ hag an hekinerezh spontusoc'h spontusañ a vo neuze a-enep an Iliz .

Hiniennoù eus levrioù an eil strobad-se, an Diouganerion, eo ar re a vez lennet er breviañ gant ar sizonioù goude ar Pantekost. Kregiñ a reer gant Istor Samuel hag ar Rouaned betek ar Vakabaidi, hag a-gevret ganto levrioù ar Furnez hag ar Profeted .

(1) Sellout ouz an dro-lavar " Al Lezenn hag an Diouganerion " war vuzelioù hon Salver .

Al liamm etre testennoù ar breviañ ha re al levr oferenn a zo anat en navet sul-mañ dreist-holl. Gant ar seizvet sizun e oa krog danevell rouezezh Salomon, met kentelioù an eizvet sizun, goude taolennañ e furnez hag e glod a ras moneg eus e zizurzioù hag eus ar c'hastiz gant disrann e rouantelezh. Hag un den en em ziskouez neuze, en istor Israel, a vo kendalc'h gantañ e penn kentañ an navet sizun, hag a zo goude Moizez, an hini brasañ kaset d'e bobl gant an Aotrou Doue : Elias. E-touez an holl ziouganerion eo Elias an hini pennañ, an hini a zalc'h lec'h ar re all en Treuzneuziadur hon Salver (Moizez war un tu da Jezuz, Elias war un tu all, diw skeudenn vras an Testamant koz, al Lezenn hag an Diouganerion). Elias a zo an hini en deus kondaonet Dislealded Israel hag a gendalc'ho da gondaoniñ dislealded ar pobloù kristen betek fin ar bed pa dle distreiñ endeo da brezeg ha d'en em ziskouez neuze dezo.

Gant se e komprener gwelloc'h perak da skouer e komz dimp hiziv an Aviel eus an Templ hag eus ar santelezh a dle bezañ e hini. An Templ-se, savet gant Salomon, a oa arouez danvezel eus an Templ-se speredel a oa rouantelezh Israel, skeudenn hec'h-unan da rouantelezh an neñv. Met ar bobl, ha Salomon, a zo bet disleal, n'o deus ket miret e c'halon na vefe un ti-bediñ d'an Aotrou. " Ar merc'hed a dross e galon ", a lavar ar Skritur. Ha freuzet eo bet Templ ha pobl, rouantelezh hag arouez. Hag evit ar wech diwezañ, goude maro hon Salver e tle bezañ diskaret arouez ha pobl.

O kompren evel-se testennoù an Testamant koz ne chosimp ket gant al lizerenn hag a laz, met en em vagon a raimp gant ar spered a ro buhez. Ha setu ar spered a zo dindan kement a lennonp en deizioù-mañ : " Aozit ho kalonoù d'an Aotrou, ha servijit dezhañ hepken ; ho tieubiñ a raio neuze eus etre daouarn hec'h enebourion. En em droit dezhañ gant holl nerz ho kalon, ha tenniñ an doueoù estren eus ho metoù ". (la Kan emrespont ar vijilezoù) .

Pere, an doueoù estren a laka tud ar Rouantelezh da vezhañ disleal d'an Aotrou ? An hudurniezh ha servijerezh an Arc'hant. Sed ar pezh a lennonp sklaer-tre en Aviel hag en Abostol, an deiz-mañ .

Ar re a oa bet gwechall pobl Doue en em dro brezañ da gehelañ e c'hof : " Azezañ a reas ar bobl da zebriñ ha da evañ, ha sevel a rejont da c'hoari. N'en em rooemp ket d'an hudurniezh evel lod anezho " (Abostol) .

Int hag a oa bet gwechall Templ Doue lec'h na veze pedet hag areulet an Aotrou, int troet brezañ da gaeut soñj hepken eus e c'henwerzh dezarek : " Va zi, da lavarout eo, ho kalonoù, a zo un ti da bediñ, ha c'hwi hec'h eus graet anezhañ un teñll-laeron " (Aviel) Selaouit, tud badezet, bet santelaet da vezhañ Templ an Aotrou, petra rit eus ho padeziant ? Klevit, pobloù difeiz ha disleal

Petra 'welomp en dro dimp : gadaliez, maro'nad du !

Pescurt gomp a zo gant ar pobloù kristen hag en em ro da scurt dizurmoù ? Kastizet e vezont gao ; diskaret e vezont, int hag a

oa bet usel : " Dont a raie un deiz ma toullie da enebourion ur fez en dro dit, hag e kelc'hint ac'hanout, hag e vezi gwasket a bep tu hag e vezi diskaret betek an douar te ha da holl vugale "(Aviel) Ar brezel a zeue hag e vo lazet tud a vil vevn pe ur wallenn bennak a vo ken drastus all. " En un devez (eus an Hebreed en em roe d'ar c'hadaliez) e varvas tri mil war-n-ugent anezo . Skoet e voent gant an Ael distrujer " (Abostol)

Res eo dimp spisaat e-para Istor an Iliz darvoudoù a scourt-se. N'hon eus nemet sonjal en breioù Afrika an Norz, bet ken kristen gwechall en amzer Sant Kuprian hag Augustin, ha kouezet abaoe dindan dalc'h ar Vuzulmaned. N'eus nemet sellout ouz istor ar Spagn, a zo bet ken uhel en le vet kantved, hag a zo kouezet goude-se, evit bezañ bet digristen en he drevadennoù Amerika ; chomet eo morgouasket e-pad pell, da vezañ kastizet nevez ' zo gant ar brezel diabarz. Istor an Alamagn hag he deus darnac'het ar C'hrist gant disivoud Luther, hag a zo bet skoet outi ken garo dindan hon daoulagad en abeg d'he lorc'h ha d'he dizurzioù. Ha c'hoaz dindan hon daoulagad kouezidigez Bro C'hall, set da bagan, ha dilezet bremañ d'ar rivin gant dorn Doue, faezidigez a bep scourt en diabarz hag en diavaez. Dizurzioù ar breioù a zo abeg o c'hastiz, hag a servij war un dro d'an Aotroù d'o c'hastizañ. Kastizet e vezer dre ar pec'hed a reer .

An Europa a-bez ha Bro-C'hall dreist-holl a zo bet galvet d'ar binijenn gant an Aotroù Doue e meur a stum hag alies. Bet o deus sent evel Marc'harit Vari Alacoque, Santez Teresa ar Mabig Jezuz. En em ziskouezet he deus ar Werc'hez Vari er Salette, o Pout-Maen, e Lourd dreist-holl. Anet eo n'eo ket bet selaouet. Prezeget he deus ar Werc'hez, ar binijenn hag anastro da Zeus, ha petra eo deuet Lourd da vezañ : ur gêr a genwerz, a veajerez, a zedenn douarel. Ha dilezet eo dija Bro-C'hall gant ar Werc'hez Vari, o vont d'en em ziskouez e Fatima. Lourd a zo echu, rak n'eo ket bet selaouet kemenn ar Werc'hez Vari. Diskar Bro-C'hall a zo krog, set n'eus ket da grediñ e c'hellfe bezañ harzet outañ ac'hann da bell.

Zoken ar grasoù hag an alioù roet gant an Aotroù Doue d'ar C'hallaoued a dro d'o dallas, evel ma c'hoarvezas gant ar Judevion dindan an Testamant Koz. Peogwir o doa profeted, ha lidadurioù bras an Templ, hag ar promesaoù sakr, e kredent n'helle ket bezañ diskaret e fobl, na dilezet gant an Aotroù. "Mar swavezfes da vihanañ en devez-mañ roet dit c'hoaz, petra c'hell reiñ dit ar peoc'h ; met bremañ an dra-se a zo kuzet ouz da zaoulagad ".(Aviel)Ar peoc'h ? Bet o deus ar brezel. Met dalset int Dallet int gant grasoù Doue e-unan, o lavarout : Bro-C'hall eo merc'h hennañ an Iliz, ur vro lec'h m'eo diwanet sent e-leiz, ur vro m'en deus plijet d'an Aotroù Doue a ber ganti da ledañ e rouantelez er bed : Gesta Dei per Francos - ur vro hag a zo rouantelez ar Werc'hez : Regnum Gallise, regnum Mariae - ha krediñ a reont e kouezfe iliz Doue ma teufe Bro-C'hall da gouezañ . Pell'ze m'en deus respontet dezo hor Salver : " N'eo ket an hini a lavar din, Aotroù; Aotroù, a yelo e-barz rouantelez an neñv, met an hini a ra hervez youl va Zad a zo en neñvoù ; hennez a yelo e-barz rouantelez an neñv ".(Aviel ar 7vet sul goude ar Pantekost) . Lavarout a reont, met ne reont ket. N'eus ganto nemet kaoz eus justis da rentañ d'ar pobloù all, eus difennerez ar reizder dre ar bed, met pilpoused int, distummañ o deus graet ar reizder hag ar justis da servijout d'o folitikerez.

d'o c'hoant mac'homañ ha n'o deus davant ebet da wirioù ar pobloù a zo dindan o suj. Setu perak evel n'eo bet diskaret Bro-Spagn, mac'homerez ha distrujerez Indianed Amerika, e vo diskaret Bro-C'hall he deus graet implij fall eus he galloud. Ha graet e vo outi evel m'he deus graet d'ar re all.

N'eus netra hag a zieplijfe muioc'h d'an Aotrou eget treiñ an traoù sakr da servijout ur gonid direiz, eget kuzat politikerezh vil dindan stumm ar relijion. Se eo ar gwall-genwerz en Templ, ar gwall-genwerz gant traoù Doue (1)

Met garmiñ a reont : " Templum Domini, templum Domini est " / Penaos e c'hellfe bezañ distrujet Bro-Skiz C'hall a zo nemeti difennourez ar sevenadurezh kristen ? Evel ma vije nec'het an Aotrou Doue evit kaout reoù all d'E servijout, dreist-holl p'he deus, merc'h kentañ an Iliz, graet marc'hadoù gant an diaoul. (2) Bepred hevelep tra. Evel ma krede d'ar Judevion bezañ diwallet mat ouz pep droag en abeg d'an Templ a chome ennê kled Doue, evel-se ivez e-kerz an istor eo a-walc'h da bobloù bet kristen lavarout : "Gesta Dei per Francos .

Peseurt kental tennañ eus an traoù-se ?

Ni, Bretoned, hag hon eus gouzavit kement abaoe kantvedoù gant displealded ha pilpouserezh ar C'hallaoued, n'omp ket souezet gant ar pezh a c'hoarvez pe a c'hoarveze. ne lavaran ket.

Met n'eo ket lorc'h a zo da gaout, izolegez hag evez "An hini a gav dezhañ bezañ start en e sav, ra daole evez gant son da gouezañ " (Abostol). Gwall-vreinet omp bet ni ivez, gant kement a zo deuet dimp eus Paris : an hudurniez, kelennadurezh dizoue, kazetennoù lous, kanaouennoù gadal, politikerezh enep-kristen, h.a. Taolomp pled. Marteze e vo ret arc'hoarvez tuñ ken bras hag an Tad Maner evit adkristennaat hor bro.

Penaos eo dsuet ar garantez da yennaat, ar vuhez kristen da gale-taat, da gosaat, da garnañ ? Ar sulioù o tont a zegaso dimp ar respot. Ha diskouez a raint dimp war un dre ar remed nemetañ, ar galv da c'hras Doue, hag an endro d'ar binijenn .

(1) Setu da skouer, daou dra kemeret etre viliadoù. Resevet em eus nevez'zo, evel meur a veleg yaouank mearvat, ur follenn-embannadurezh digant misionoù Afrika Lyon. Klask a ra sachañ beleion da vont d'ar misionoù da gelennerion, hag evit-se petra 'gav deoc'h e lavarfe, es eus tuñ e-leiz d' zegas d'ar feiz ? Mearvat, met lennit mat : ar visionerion du-hont a zo da gentañ skignerion ar gallegachoù : "Dans toutes ces écoles de nos colonies, les classes se font uniquement en français, même programme qu'en France". Se 'zo, martez kaout douja ouz sevenadur ar pobloù all, ha sentiñ ouz urzioù Pius XI, diwarbenn ar misionoù .

Ur pennadig all, lennet e Temps Présent, niv. 43, 16 a vezeven 1945 dindan anv A.D. Festugière (Ordinis Predicatorum). Kouz a ra evel un den eus an amzer da zont, diwarbenn labour Bro-C'hall ~~xxxxxxxxxxxx~~ ~~xxxxxxxxxxxx~~ / a-vremañ : " Ajoutons que dans tous ces pays par une vieille tradition, la France n'avait pas cherché à ravalier l'indigène, bientôt elle l'habitua à prendre conscience de sa dignité

(Kendalc'h an notenn 1, pajenn 5)

d'homme, jusqu'à lui proposer comme dernier terme de l'ascension, le droit de cité française qui l'assimilait entièrement aux Français de la Métropole " Setu, dres, an torfed : lassañ personolez ar pobloù all, o lavarout e reer se evit brasañ mat an denolez, hag evit rentañ neuleudi da Zoue .

(2) Gwerze^moù Kalloc'h a zo bepred ken gwir ha biskoaz : ar Frañs, o luskellat ur c'havell hep krouadar a gane ur sonenn bagan d'ar blijadur .

ANKADURIOU AN URZAZ SAKR

Mar o'hoarvez gant pobloù kristen 'zo, adpaganat o tilezel ar feiz hag hec'h oberoù, daoust d'ar giriégez a c'heller ivez bec'hiañ war an dud o-unan, ez eus sur mat da damall da gentañ ar re eus ar veleion, eus an eskibion a zo neuze o ren an Iliz er broioù-se.

D'am soñj-me, n'eo ket evit ar gristenion nemetken e tal/dreñt-holl testennoù ar suliou eus an Xvet betek d'an XIIIvet, met evit tud an Urzaz sakr, evit ar re o deus ur garg bennak, o deus resevet digant an Aotrou donezonoù ha karismoù evit mañ ar re all : " Da unan spered ar furnez, da un all an deskadurez ; da un all ar galloud da barañ ..."

Ha war petra eo tennet hon evez ? Ar skeudenn a gavomp gant Aviel an Xvet sul eo hini ar Farizian e-keñver an truajour. Ha d'an XII vet sul eo adarre ar Farizianevez gant an doktor-se a fell dezañ bezañ reiz ha n'eo ket, hag ar beleg-se a dremen e-kichen an den gloazet, hep demantiñ outañ .

N'eo ket hep abeg, a gav din, ez eus en avieloù kement all diwar-benn ar Farizianevez . N'eo ket hepken o eneberezh ouz hor Salver, met o doare-spered e-unan a zo displeget piz. Perak lavarout hag azlavarout kement tra diwar o feyn, mar ne vije ket evit hor c'henteliañ, hol lakaat war an diwall, ha goulenn diganeomp ober un emsell bennak war ar poent-se ur wech an anzer .

Ar Spered Santel en deus eta kemeret ar boan da ziskouez dimp pezh a dleomp argas eus hor buhez, mar fell dimp mirout yaouankiz an Aviel. Kentel talvoudus . Rak, ret eo anavez ez eo ar Farizianevez ur c'hleñved eus an holl anzerioù, siwaz , ken tec'het e vezimp bepred da zilezel ar Spered evit al lizerenn hepken, ar vuhez diabarz evit mekanik an diavaezoù, ken techet d'ober gant danvezioù-marmouzañ elec'h gwir relijion . Ha na gredit ket e vefe aes en em ziwall diouz ur seurt kleñved ; rak bepred e vo ken tenn kompezañ an darempredoù etre an nevezder hag ar boazioù koz, etre ar goure'hemenn hag ar frankiz. Ho pet soñj : zoken e-touez an ebestel, eo bet start ar gudenn pa venne Pêr e-unan lezel an Iliz dindan dalc'h al Lezenn goz ; evelse e vo diaes bepred gouzout tra zo da virout, petra zo da gemañ .

A-benn ar fin, petra eo ar Farizianevez ? Moarvat, en em stagañ ouz doareoù ober ha meizañ, ha n'int ket nag eus diarvarennoù (dogmata) ar feiz ; nag eus hennozioù an Iliz, da lavarout eo en em stagañ ouz doareoù diret ha dibadus evel ma vijent diarvarennoù peurstabiliaet, boazioù ebostolek, evel ma vije kollet hepdo ar relijion. Gwelomp Farizianevez anzer H.S. Lakaat a reont en ouspenn da lezen Voisez, o boazioù, o c'heredennoù-int. Hag a-nabeudig eo ar pezh o deus lakaet evel en ouspenn, a zeu d'o soñj da vezañ ar pep pennañ. Pa dre vevzh bezañ peurreiz, o deus kollet spered an diouganon ; dallet int, ha ne gomprenont ken ar frankiz hag ar silvidigez a zegas dezo Hor Salver .

Da zivall hon eus ouz ur seurt kaledigez eus ar spered, evidomp da chom tud rik ha vertuzus a-hond-all.

N'hon eus nemet sellout ouz istor ar Feizdoueoniezh, evit merzout eo bet touellet e-pad kantvedoù Doktored leal gant ar bozhioù-spered a veze o ren en o raok hag a veze sellet outo evel ouz traoù peursur. Diarbenn ar sakramentoù, sakramant an Urz da skouer. Petra (vanke dezo ? Spered skiantel a-walc'h evit studiañ da vat istor ar gredenn, damant da furchal en testennoù koz, en Tadoù an Iliz, elec'h en em stagañ ouz menozioù ur skol. Ha gwelet hon eus Doktoréd e 'n em skeiñ a skol da skol evel ma vije stag ouz o soñj, ouz un tu hepken silvidigez ar bed. Farizianeled ... Dalc'homp mat kement a zo kredenn diarbenn ; evit ar peurrest avat, daoust dimp mont kentoc'h war un tu, miremp doujañs evit ar re a soñj disheñvel.

Anatoc'h eo e'hoaz ar Farizianeled war dachenn ar bozhioù-ober. Amañ zoken eo ken anat ma klasker a-benn ar fin mont ermaez diouti. Miret hon eus al lizerenn, met kollet ar spered. Gant se eo deuet hol lidoù da vezañ traoù meret piz en o diavaezoù, met ivez jestroù kleuz, digomprenet gant ar sellerion, pedennoù serret o zalvoudegez d'ar bobl kristen kondaonet d'ober gant eildanvezioù hepken. Gwelet an eus beleion ha ne blije ket dezo e vefe kement troadigez latin ar psalmoù a drugarez Doue n'int ket bet selaouet.

Evel just eo diaes ar guden. Ret eo argas a nevezintioù risklus, ar speredoù prest bepred da lakaat pep tra en brall. Met ken ret eo ivez en em zivall diouz un doare mirouriezh, un doare digemmouriezh a ya aes d'hon dallañ.

=====
 Met aviel an 10vet sul a ya pelloc'h e'hoaz. Dre m'hon eus ar wirionez ez omp douget da grediñ hon eus miret pep gwirionez, evel e kav dimp e reomp pep mat en abeg dimp ober ar mad. Koulskoude n'eo ket ar Farizian hag a seblant mirout pep reizder : " Yuniñ a ran, emezañ, diw wech ar sizun, h.a. " N'eo ket eñ a vefe reiz da vat dirak Doue, met ar publikan, a zo gwall-vrudet zoken, hennez koulskoude a zo tostoc'h da galon Doue.

Hep mont re bell gant an heñvelidigez, hep sellout ouz ar gristenion evel ouz tud gwasoc'h eget ar re all, rak an Iliz eo ~~hasket~~ evelkent an hini he deus ar wirionez hag ar santielez, na gredomp ket koulskoude hon dije an unberc'henniezh war gement gwirionez ha kement madelez a zo. Marteze n'hon eus ket difennet gwirioù ar vicherourion, gwirioù ar broadelezioù, gant kement a c'hred hag o deus graet danvezourion, kumunourion, tud difeiz. Setu tud ha ne oant ket diouz ar patrom, hag a oa ganto koulskoude un tamm gwirionez, war un dachenn end-eeun e oamp techet d'he zilezel.

Taolit evez e tegas peurliesañ ur falz-kelennadurez enep-kristen, ur wirionez bennak war ur poent ez omp techet end-eeun d'e zilezel. Ma sav fazioù a-enep d'an Iliz n'eo ket en diavaez da youl Doue, met evit

ma tenno diouto Rouantelez an neñv ur genid bennak. Hep ar Brotestanted hor bize damankouet talvoudegez ar Skritur Sakr, n'hor bize ket pledet gant kudennoù gwiriegez (authenticité) levrioù ar Bibl, na gant burutellerez an destenn. Ar Brotestanted o deus graet mouladurioù burutallet gwelloc'h eget hon re.

Mar servij an disivoudoù d'hon rediañ da gas war rack studi ar Gristeniez, e servij en-eneb an disrannadurioù (schismes) da virout boazioù-ober koz, bet ankouet ganti p; aze emaint da ziskouez dimp ur speredegez a zo bet hini ar Iliz-wechall hag hon eus kollet. Traoù hon eus sur mat da adkavout e studi ar Gristenion disrannet, pa ne vefe nemet o santerez eus ar "sakrel", eus ar "gevrinel". Kredañ a reomp en hor Parizianevez eo bet a-viskoaz speredegez an Iliz, an hini hon eus bremañ, ar speredegez disrannet diouz ar vuhez, troet d'ar soñjoù difetis, ur speredegez skiantel un tan; ha setu ma chom en o difiñv ar gristenion disrannet da gelenn dimp, ni hon eus gwelet gonzet war un dachenn nemet o koll war un all. Pep tra en ister a zo evit servij rouantelez Doue. Daoust d'an dra-se seblantout souezus da gentañ, ma gav din, an diviz-ret evit ma tistroio ar gristenion disrannet d'an Iliz eo ma tenno an Iliz hec'h-unan gant he studi ar genid e tle-hi tennañ diouz an disrannidi; rak n'int bet disrannet nemet evit servijout dezi en un doare bennak, ha chom a raint disrannet keit ha n'he devo ket tennañ genid diouz ar mad a viron.

Penaos ober erfin gant ar re a sav en Iliz, a fell dezo bezañ kenneurion? Diwallomp da varn re vuhan. Aes eo sellout outo evel ouz dispac'herion ha diskarerion. Arnodiañ ar speredoù a zo ezomm. Ne dleomp ket argas pep spered nevez, evel ne dleomp ket sakriñ pep spered nevez, dre maz eo nevez. Rak ar Spered Santel a gendalc'h da labourat en iliz evel n'en deus prometet hor Salver hag evel ma welomp e-kerz an Ister. En o amzer eo bet sellet St Fransez, St Tomas evel dispac'herion; tud nevez e sant. Penaos e vo dizoloet ar re blienet gant ar Spered Santel? Gant sklerijenn ar Spered Santel e-unan. Mar welomp en dud-se izelegez, emziouer, karantez Doue hag hini an nesañ, n'hellomp ket arvariañ e teufent a-berz Doue.

Karout a reomp eta muioc'h al lizerenn eget ar spered. Dere'hel a reont eta d'un doare reizder diavaez. Mar domp kristenion tra-ken ez somp d'an oferenn da sul, e komuniomp d'ar gouelioù; hag ez omp laouen gant hor vuhez kristen. Mar domp leaned pe leanezed e pledomp da virout hor reolenn gant aked. Met daoust ha n'omp ket stag da gentañ ouz al lizerenn, hep gwelout ne dalv ar reolenn nemet da gas d'ar vuhez speredel; daoust ha n'omp ket stag ouz an diavaezoù, pa ne dalv nemet ar vuhez diabarz? Daoust ha ne reomp ket eus hor reolenn evel ma rae ar Parizianed eus o boazioù, ar gourc'hemenn pennañ, ar reizder nemeti, paz eo ar gourc'hemenn nemetañ karantez Doue hag an nesañ: "Karout a ri da zoue gant da galon holl, gant da holl ene, gant da holl nerz, gant da holl spered, ha da nesañ evelout da unan" (Aviel an XII vet sul)

Karantez Doue da gentañ ; mar deo hor reolenn , elec'h bezañ un harp, un harz oukimp da garantez Doue e tleomp dilezel ar reolenn-se ha kemer un all. Rak galvet omp gant Doue d'e garout dreist pep tra.

Ha diwallomp d'n em stagañ ouz diavaez ar vuhez speredel hepken, hep mont d'an diabarz ; " Rak ma ro an den preder da gement e talc'h ar galon outañ ha d'an oberoù lies, muioc'h eget d'an abeg ha d'ar perak eus an oberoù-se, mar en deus er sakramantoù muioc'h a bled gant an diavaezoù, an arouezioù, ar boazioù eget gant o abegoù hag ar gwirionezioù a verkomp, e chom bepred an den-se un den diavaez ... Mar fell eta d'an den mont tostoc'h ouz Doue hag uhelaat e oberoù hag e vuhez, e tle mont eus an oberoù betek o abeg, hag eus an arouezioù betek ar wirionez aroueziet ; evelse e teu da vezañ mestr war e oberoù ha gwiziek eus ar wirionez, hag ez antre e-barz ar vuhez diabarz " (Ruybroek) An Euredoù Speredel. Levr II penn. LXII ha LXIV)

Bepred eo kudennoù al lizerenn hag ar spered a dalv ivez war dachenn ar vuhez speredel.

Anatoc'h marteze eo c'hoaz ar mankadurioù war eil lodenn ar gourc'hemenn : karantez an nesañ. Hag hon Salver a denn hon evez war se en e reppont d'an Doktor . Jezuz er barabolenn a ro dimp da skouer evel ma ouzomp, ar Samaritan eo mab Doue en deus bet truez ouz an den bet gwallgaset gant an diaoul. Beleion al lezenn goz n'o doa graet netra evitañ ; en deus louzaonet anezañ gant ar sakramantoù, lojet anezañ en ostaleri an Iliz betek ma teuo endro. En deus kuitaet an neñv, diskennet eo en hon natur estren evit hon saveteiñ. Dabust hag e heuilhomp e skouer, pe kentoc'h d'eoust ha ne reomp ket distro da spered al lezenn goz, o tremen evel ar beleg hag al Levriad hep kemer nec'h gant ar reuzeudion . Marteze e vevomp en hor reizder (e gav dimp) hep kaout damant ouz an dud a vev en hor c'hichen. Kredin a reomp bezañ skouerius ha didamall ha ne ziskennomp ket d'an traoù douarel. Dilezel a reomp kudennoù hon amzer, hag e kavomp souezus e vefe dilezet ar relijion gant an dud eus hon amzer. Ezomm o doa hor breudeur eus labour hon daouarn, muioc'h c'hoaz eus labour hor spered d'o harpañ, d'o bleniañ, d'o frañziñ ; n'hon eus ket bet karantez outo. Manket hon eus d'ar gourc'hemenn.

Gwechall marteze, pa oa kristen ar bed, e c'helle leoned'zo chom a-grenn en o arvest hep plediñ tamm ouz ar bed. Bremañ avat n'helle ken kement. Zoken an arvestourion o deus en o lod labourat d'ar speredeged kristen, d'an embannered dre al levrioù, ar retredoù, ar prezegannoù, a-hend-all re respontint ket d'an ezommoù a-vremañ .

Marteze n'he doa ket ar reolenn rakwelet an traoù-se. D'ar reolenner da soublañ ha da dreiñ. Kemerit da skouer ar gwiskamant e-keñver an ezommoù a-vremañ. Evit ober endro d'ar glañvourion e c'heulennfe ar gwiskamant yec'hedouriez digant al leanezed ur gwiskamant all. Karizanele z eo chom hep kemañ. Servij gwelloc'h d'ar glañvourion a ze kentoc'h eget reizadurioù ar reolenn. Hag evelse evit ar peurrest.

Ar re goz a oa diouz o amzer, bezomp diouz hon amzer-ni. Ar sentidigez kentañ eo sentiñ d'an degouezioù en deus mennet an Aotrou Doue ma vevfemp enno.

Ar manñtioneñ a-wechall a zo bet, muioc'h eget na gredomp, kreizhennoù a sevenadurez kristen, a vuhez kristen war bep tachenn. An disrann, an troc'h etrezo hag an dud a zo tra an Aiginivelez.

Bremañ, avat, daou dra a vank en hor c'heleennerez kristen, bezañ ledan ha bezañ don. Bezañ ledan da lavarout eo plediñ gant kement a zo eus ar vuhez hag eus an den; bezañ don da lavarout eo gwelout pep tra hervez ar feiz, hervez furnez Doue hag ar reizerez dreistnaturel.

Da vefe ledan ha don e vefe kristen. Ur prezeger ez kristen eo ar pezh a fell dimp adkavout evel ma lavar dimp testennoù an XI vet sul.

Setu skeudenn an den mat pareet gant hor salver. Lakaat a ra Jezuz e vizied en diskouarn ar c'hlañvour, pezh a verk nerz ar Spered Santel a labour en ene d'e zigeriñ. Kemer a ra halo en e c'henou d'e lakaat war vuzelloù an den mat, pezh a verk e ro dezaf komzoù ar furnez. (Sellit ouz kentelioù an trede vijelez). Levrioù ar furnez eo endeeun ar re a lennomp er breviañ er c'houlz-mañ eus ar bloaz. Ha pareet e voe an den, ene an Aviel, hag en em lakaat a reas da embann meuleudi Doue. Petra a c'hell eta digeriñ kalon an den da glevout ar wirionez ha da veuliñ Doue, nerz ar Spered Santel, nerz ar c'hras ha furnez an Aviel? Ar jestr-se hag a vez adkemeret ganimp e lidoù ar Vadeziant a dleomp kompren e ster padus. Da brezeg ar relijion d'an dud, gant peseurt nerz e fell dimp ober? Nerz Doue? Peogwir "ne c'hellimp tra nemet gant sikour Doue, barrek maz omp bet graet gantañ da vezañ ministred an englev nevez" (Apostol an XII vet Sul) Pe gentoc'h nerz hon ampartiz denel, "komzoù ar furnez-den"? Klevit tamalloù Sant Paol ouz Apollo. Se 'zo plouz, emezañ, ha devet e vo gant tan-barn Doue, n'eo ket greun e ve. Diwallit eta, c'hwi prezegerion c'houllo, a glask er gador-brezeg fougeal ha pompadiñ, ha bezañ "hilligerion diskouarn". Digeriñ a rit dioueskouarn ar c'horf d'go klevout ha genoù ar sellerion d'ho meuliñ, ha laouen oc'h, met n'eo ket dioueskouarn ha genoù diabarz an ene, da selaou ha da veuliñ Doue. Ar pezh a dleomp prezeg eo mister ar C'hrist ha n'eo ket sord'hennoù (Apostol an XI vet sul); n'eus ket silvidigez elec'h all. Ha petra eo mister ar C'hrist, mister e varo ha gwirionez e adsavidigez. Ha prezeg se gant gred ha striv evel St Paol: "Talo'h denel lavarout, emezañ, da Dimozeos(2,IV), e koulz ha digoulz".

Soñj hon eus bezañ klevet meur a brezegenn ha ne oant nemet traoù diwar c'horre, hep donder ebet, ne oa enne buhez diabarz ebet. Xixixix Eus ar furnez-den e oant hag e c'hellfent bezañ bet lavaret gant ur pagan onest bennak. Ne oant ket kristen. Ha dre ne oant ket don, ne oant ket ledan; ne gavent ket levezon war kement tra denel, ne oant ket hollvedel. Sant Paol en, pa brezeg ar C'hrist, a wel pep tra er bed, dindan sklerijenn ar C'hrist, hag e tenn dioustu ar gentel ret d'an obererez. Hor prezegerion a ya, gwir eo, gant traoù ar bed: komz a reont diwar benn politikerezh hag all; met ne varnomp ket traoù ar bed diouz ar C'hrist, ha chom a reont berr.

An den bouzar ha mut en em lakass goude-se, eme an Aviel, da ganâñ meuleudi da Zoue, hag an dud all ivez a embanne ar burzud. Hon tud, goude kement a brezegennoù ne veulont ken Doue. Gant ma teuint c'hoaz d'an oferenn ez omp laouen, ha pa chomfent ken mut hag ar pilleroù ; gant ma vo rirret ar reizder diavaez eo mat evidomp. Ne glaskomp ket awalc'h o lakaat da bediñ en o c'halon, en spered hag en gwirionez. Eno koulskoude, 'man ar vuhez.

Ha pa lakomp anezo da bediñ a vouez uhel, n'eo ket c'hoaz meuleudi Doue. Rak ober a reomp neuze diskouezadurioù a bedenn, evel ma lavarer huchadenoù war gantikoù dister awalc'h ton ha komzoù. Dever ar wir bedenn a gendalc'h koulskoude da v'zañ degaset dimp da goun : "Alleluia Deoc'h va Doue eo dleet meuleudi en Sion, deoc'h e vo kanet meuleudi en Jerusalem" (Alleluia an 10^{vet} sul, sell. ouz Alleluia ha Kan Kinnig an XI^{vet} sul, ouz Gradual an XII^{vet}). Reomp da gentañ, ni hon unan, skouer ur wir bedenn, stummet en he gwellañ hag a-ziabarz hag a-ziavaez. War deo fall hor pobl, heuliomp skouer Moizez (Kan Kinnig an XII^{vet} sul) pedomp evito hag a tistroiñ//a gras Doue da ziskenn war hon tud.

Eno mañ hon meurded, e ministrerez an Unvaniez nevez. Meurded Moizez a skede war e brema, dirak an dud. Ministred an Unvaniez nevez o deus ur sked speredel uheloc'h eget pep seurt lugerndiavaez. An enorioù douarel a c'hellont resev n'int netra; rak n'eo ket doujañs naturel a zo dleet dezo. Met doujañs don ar feiz : "Ministrerez ar silvidigez en deus kalz maoc'h a c'hloaz" (Abostol an XII^{vet} sul).

An abeg da se ivez, daoust da vankadurioù ~~unvaniezh~~ an Urzaz en ur vro, en ur barrez, eo an Urzaz a zo evelkent an Urzaz, hag e tle bezañ doujet o vezañ ministrerez ar silvidigez. Ar re a zo izeloc'h o deus o lod a labour, reiñ harp d'an urzaz, dre gomz, dre skrid. Bezañ 'c'hellont klask gwellaat ar beazioù ober ha soñjal e-barz an Iliz. Koulskoude n'o deus ket da vont a-enep ar re a zo e karg. Ar sentidigez a dle chom bepred da gentañ. Ahendall ne savo diwar strivoù a seblantfe bezañ soñjet reiz, nemet dizurzioù drastusoc'h e'hoaz evit an Iliz.

An disivoudoù, an disrannadurioù a zo bet peurliesañ labour menec' pe veleion lore'hus, ha ne oa ket bepred ken faos-se o soñj. Met n'o deus ket miret unander ar Spered, a zo tra da virout da gentañ. Meur a zonezon a zo, eme St Paol, (Abostol an X^{vet} sul), meur a e'hras disheñvel a-berz ar Spered Ilan, n'eus koulskoude nemet ur Spered Santel a ro e nerz evel ma ar, n'eus nemet un Aotrou Jezuz-Krist, a dleomp sentiñ outañ, nemet an Iliz a dleomp doujañ. Miromp unander ar Spered, a zo liamm ar garantez.

Fennaos en em ziwall diouz ar Farizianevez, diouz ar gozidigez hag ar galedidigez, ha mirout war un dro an unvaniez, an doujañs ret d'an Urzaz ? Dre ar sentidigez d'ar Spered Santel a zo yaouankiz, nevezded, karisma ha war un dro kevrenn a garantez; sentidigez, unvaniez en holl gant Jezuz-Krist.

Un dra gwall-denn eo neuze mirout klokter ar feiz. Ya, un dra dic'hallus d'an den, nemet gras Doue a c'hell ken ober.

PEC'HEDOU AR GRISTENION (13vet-15vet. Sul)

Goude bezañ gwelet a-dost mankadurioù an Urzaz, e vo gouestlet tri sul da sellout ouz pec'hedou ar gristenion hag ar gwastadurioù a ra an droug er C'horf Kevrinus. Pec'hedou an dud a zo perbolennoù war drom an Iliz, had kleñvedoù o redek en he gwad, o disteraat he nerz, ken ne vez ken anavezet gant ar diavaezidi splannder an hini a zo pried ar C'hrist ha templ ar silvidigez. Kompren a reer neuze pegement a dan a dleomp lakaat en kenbedennoù an oferenn pa c'houlenn an Iliz, evel ma ra en deizioù-mañ, he furidigez hag he diwall diouz ar pec'hed. "Roit dimp, Aotrou, ni ho ped, ma vo an ostiv salvus-mañ, puridigez hor pec'hedou ha gratidigez he sikour galloudus" (Kenbedenn-brof ar 14vet sul); "Ra vezimp atao gwalc'het ha difennet gant ho sakramantoù" (Kenbedenn-gomunion ar 14vet sul); "En ho trugarez, Aotrou, kendalc'hit da burasat ha da adnerzañ hoc'h Iliz ..." (Kenbedenn-digor ar 15vet sul). Goude sellout ouz ar pec'hed e vo diskouezet dimp e remed: Sakramant ar bin ijenn.

Met n'eo ket hepken ar pec'hedou bras a vefe da argas. Pep pec'hed a zo da skarzhañ. Ret eo mont betek ar re guzetañ da ziskouez petra int. Ar pec'hedou bras en buhez ar gristenion nen int nemet diskouezadurioù eus un droug outil diabarz, a zo da bareañ da gentañ. Peseurt droug? Ankouaet o deus ar gristenion eus peseurt spered ez int, n'anavezont ken doareoù an englev nevez ha peurbadus. Petra "zo kleñv dreis-holl? Ar feiz. Ar feiz a zo asant buhezek da Zoue, enklask eus ar wirionez gant e holl spered, e holl galon, e holl ene. Met ar Gristenion n'ouzont ken da betra int bet galvet en Jezuz Krist, na penaos e tleont ennañ rentañ karantez d'an Tad, Distroet int da zoareoù al Lezenn goz, evel ma n'o dije desket netra digant donedigez ar Salver.

Setu ar soñjoù a enacu en hor spered al lizer d'ar C'halated, a zo dibabet da vezañ lennet en tri sul-mañ da abostol.

Anavezout a rit dre vras, pennañ menozioù al Lizer: n'omp ken, eme Sant Paol, dindan al Lezenn goz, dieubet omp bet diouti gant ar C'hrist. N'eo ket eus al Lezenn e teu ar reizder, met eus ar feiz er C'hrist. Al Lezenn ne re ket ar vuhez, met en enep kondaonin a ra ar re a bec'h a-enep dezi.

Mar deo bet skrivet al Lizer da gentañ-holl evit ar C'halated a venne distreiñ da c'houre'hemenoù nac'hus ar Juzeviez, eo bet skrivet ivez evidomp, kristenken, hag a vevomp pell amzer war o lerc'h. Rak ar c'hudennoù en Iliz, a zo bepred an hovelep re. Mar n'omp ken techet da zistreiñ da zanvez al Lezenn goz, e tistroomp bepred d'he spered.

Penaos? Evel-hen.

Buhez ar c'hras a zo tra postek, tra kadarn ha diogel; rak dont a ra eus Doue a zo postek, kadarn ha diogel. Ne zeu ket hon reizder ac'hanomp-ni hon unan; rak n'omp nemet gwanadur, pec'hed. Buhez ar c'hras a zo donezon Doue d'an dud hervez e bromesa, hag an donezon-se eo Jezuz-Krist a labour enomp gant nerz ar Spered Glan. En em stagañ

ouz ar vuhez dreistnatur-se eo ar feiz, en em stagañ ouz ar bromesa, ouz kement a zo eus ar bromesa, ar C'hrist, nerz ar Spered Santel, herez an neñv. Ar vuhez-se a zo unvaniez gant Doue, englev nevez ha peurbadel; met n'eo ket avat evel pa vijemp en englev-se a-zerev gant Doue; nann, gras Doue a zo da gentañ.

En enep da se, petra eo al Lezenn goz? Tra nac'hus, ur sistema a zifennadurioù, gourc'hemenoù danvezel peurliesañ. Zoken evit ar pez a oa speredel enni, ne rae nemet diskouez petra oa pec'hed, hep reiñ nerz da virout dioutañ, setu perak he deus lakaet ar pec'hedoù da baotaat: "Ar Skritur (an Testamant koz) he deus lakaet pep tra dindan ar pec'hed" (Abostol an 13vet sul).

Muioc'h a zo. Englev ar Sinai, daoust ma oa ivez en ur stumm bennak, gras a-berz Doue, n'en em ziskouez ket dindan doareoù ar C'hras, met dindan stumm un eskemm etre Doue hag ar bobl, evel pa vijent kement ha kement, evel pa vijent a-gevatal, evel pa vije ur c'henwerz: eus un tu ar bobl a roio da Zoue sakrifisoù, derc'hel a raio d'ar gourc'hemenoù, hag en eskemm Doue a roio d'ar bobl e c'hrad-vat, hag ar galloud douarel. Englev ar Sinai e oa Moizez an hanterour anezañ, ha pa 'z eus hanterour n'eus ket un tu hepken. En englev ar C'hras avat, n'eus nemet un tu, Doue: "Doue avat a zo e-unan" (abostol an 13vet sul). Amañ e teu pep tra eus Doue, pep tra 'zo donezon ar Salver e-unan. N'hellemp netra evit hor sil vidigez. Amañ a bep tu, ne welomp nemet ar c'hras. Ha pa lavaromp ez eo ar Gristeniez un englev gant Doue, n'hon eus ket eta da sellout outi evel pa vije a-stumm gant an englev kentañ.

N'eo ket da lavarout n'hon bije netra da reiñ en eskemm da Zoue. Nemet ne vo ken un eskemm a-gevatal. Ur rentañ-grasoù e vo d'an hini en deus hor c'haret da gentañ. An hini a vev er feiz, ne ra ket n'eus forz petra. Kas a ra da benn "Lezenn ar C'hrist" (Abostol ar 15v et sul) Lezenn ar C'hrist n'eo ket ul lezenn-nac'h n'eo ket ur sistema a zifennadurioù. Ur vuhez eo; an hini a vev er C'hrist a ra ar mad: "Greomp ar mad hep skuizañ... E-pad m'hon e amzer, greomp ar mad d'an holl, dreist-holl d'hor breudeur er feiz" (Abostol ar 15vet sul). N'eo ket awalc'h chom hep mervel evit bevañ; an hini 'zo klañv, daoust dezañ chom hep mervel a zo war koulskoude war ribl ar maro. N'eo ket eno e tleomp chom, met mont war rack, kerzout war hent ar mad. "Mar vevomp dre ar Spered, kerzomp ivez hervez ar Spered". Troet war du an ober postek, ar garantez, e taolimp neuze freuzioù ar Spered: karantez, levenez, pecc'h, pasianted (abostol ar 14vet sul).

An hini a gerz evelse, petra c'hell outañ an difennadurioù? Netra. N'eo deus ken ster ebet evitañ. Al lezenn ne dalv netra en e geñver, n'hall netra a-enep dezañ. An den-se ne gouez ket dindan taol ar gondaonidigez: "Mar doc'h blieniet gant ar Spered, n'emaeñ hui dindan al Lezenn. N'eus Lezenn ebet a-enep ar re a vev evelse" (Abostol ar 14vet sul).

Siwaz, n'eo ket an holl gristenion a vevfe er C'hrist, evel mibion karantezus d'an Tad, n'eo ket an holl a vevfe hervez spered englev ar C'hras. Kouezañ a reont dindan doare-soñjal al Lezenn

goz, hag o pec'hin e kouezont ivez dindan ar gondaonidigez a zo stag ouz difennadurioù al Lezenn. A-enep d'ar re-se ec'h adkemer al Lezenn he c'hreñv hag he galloud. Hag oc'h eilpennañ frazenn St Paol e c'hellomp lavarout : "War n'hoc'h ket blieniet gant ar Spered, emac'h dindan al Lezenn a daol warnoc'h e gondaonidigez".

Petra'welomp ar Gristenion oc'h ober eus o relijion ? Daoust hag e vefe evito ur vuhez, da lavarout eo, un dra postek, un obererez-lakaat, un dra kadarn, ur rentrañ grasoù d'an Tad evit e zonezonoù. Daoust hag e welont an englev nevez evel un donezon a-berz an Tad, un unvaniez gant ar Mab, nerz-oberiant ar Spered Santel ? Mann. Ur marc'had, ur c'henwerz evel a-gevatal gant Doue, eo evito ar relijion Petra 'zo da breñañ : levez ar vuhez da zont, ar Baradoz ; kentoc'h chom hec' bezañ daonet. Dindan an aon emaint. Ha peseurt priz reiñ evit ar Baradoz-se ? An nebeutañ, ar gwellañ. Se 'zo bezañ paotr dilu mont-dont eus ar relijion d'ar pec'hed, klask hepken diwall da gouezañ re izel, evit galloud a-benn ar fin distreiñ pa vo deuet eur ar maro. Piv ne wel n'eo ken ar relijion-se buhezus tamm ebet, met ur sistema a gemennadurioù nac'hus dindan boan a gastiz. Kollet o deus Spered an Englev nevez, n'int ken mibion leun a c'hred hag a garantez. Ne chom eus o feiz nemet un danskleur dispiana .

~~xxxx~~ Pec'hin a reont, hag ec'h adkemer al Lezenn goz he holl c'halloud outo. Rak hi a lavar : ne ri ket an dra-mañ, ne ri ket an dra-se. Hag e reont. Gwaz a se evito : " An den a eosto ar pez en deus hadet. An hini a hado pec'hedoù, a eosto breinadurez (Abostol ar 15vet sul) . War riskl emaint da vezañ daonet. Klask a reont unvanieñ en o buhez oberoù ar c'hig hag oberoù ar Spered : traoù kontrol int koulskoude. N'heller ket servijout war un dro Doue ha Mammon .

An treuzvarc'hedoù gant Mammon ... Dindan ar ger-se e c'hellomp dastum doareoù hor c'hristenion. Aon o deus da vezañ daonet, ha mirout a reont un tamm relijion evel ur gretadurez a-enep an ifern. Hogen n'eo ken nemet relijion xxx faos ha divuhez. Staget o deus o freder ouz traoù an douar ha plijadurioù ar bed : " Petra 'zebrimp, petra 'evimp, gant petra 'vimp gwisket". Pell diouz o c'halon emañ ar gourc'hemenn nemetañ : " Karout a ri da Zoue gant da holl ene, ha da nesañ evel-dout-te " .

Kristenion evelse, n'eus ken nemeto dindan hon daoulagad. En diabarz ez int beziñ leun a vreinaadurez, daoust d'an diavaez diskouez ur savadur lore'hus : klask a reont er c'henwerz gonidoù difennet : lenn a reont romañ ha kazetennoù hudur ; treuzvarc'hata a reont gant enebourion ar Gristeniez, evit tapout kargoù enorus pe arc'hantet mat ; emaint o redek a vanvez da vanvez, a voutailhad da voutailhad. Ha penaos kaout neuze davant da ezommoù an nesañ ? Tud gwall-chastreus eo an dud-se ha n'int ket awalc'h evit en em zibab e-unan hag a gri pa flastrer o zroid . " Dougit ar bec'h an eil d'egile, eme St Paol, grit mad d'an holl" (Abostol ar 15vet sul) Penaos ? Reiñ justis d'ar re n'hellont ket en em zifenn, uhelaat ar re a c'hellit dere'hel dindanoc'h ? Ha d'ar re a zo a-us deoc'h, petra reñtañ, nemet avi, drouk-lavar, rendael ? " Frouez ar Spered avat, eo ar garantez, ar peoc'h, ar basianted " (Abostol ar 14vet sul) .

Aet eo don ar c'hleñved e korf n Iliz, hag emañ evel un den taget gant al lorgnez, dinerzet, goloet a c'houlion linus. Koll a ra zoken eus e izili, gant ar kristenion a nac'h o feiz hag a dro a enepd'pae. Gant ar re a gouez en disivoud.

Klañv eo ar c'horf a-bez gant pec'hed pep kristen. Hag heñvel kleñved an Iliz ouz kleñved an ene pec'her. Santel eo an Iliz, n'eus kleñved enni nemet gant kleñved ar Gristenion. Int-i eo ar re a zo taget gant al lorgnez. Dre forz marc'hata gant ar bed, e teu an ene da vezañ klañv ha dinerz ; redek a ra en e wad karantez ar bed, da vezân had a varo. A-benn ar fin e koll bizied hag izili, da lavarout eo e teu da vezañ dic'halloud d'ober un dra vat bennak. Setu : mervel a reont hag interamant mañ intañvez Naim eo interamant o ene maro, a leñv warnañ an Iliz. (Sellit ouz kentel St Augustin, en trede vijelez, a zo ur vestroberenn anezi) .

Leñvañ a ra hor mamm an Iliz, o c'houlenn en he fedenn sioul, pare ha dasorc'h ar bec'herion. Rak gouzout a ra e c'hell ar C'hris bemde kenderc'hel evit ar speredoù pezh en deus graet gwechall evit ar c'horfoù. Burzudoù e vuhez douarel n'int nemet skeudenoù d'ar burzudoù a zalc'h d'ober gant sakramant ar binijenn. Zoken eneoù maro holl a welomp Jezuz ouz o distreiñ dezañ hag ouz o dasorc'hiñ .

Met peurliesañ n'int ket maro holl : lovr int. Ha sevel a reont o mouez war du ar C'hris gant c'hoant parcañ. Hag ar C'hris a lavar dezo : " It d'en em ziskouez d'ar veleion ". It da gofesaat. Hag o vont e c'hellont a-wechoù diwar glac'har klok, adkavout ar c'hras. Cheñ a ra, zoken evit ar re-se an dever d'en em ziskouez d'ar veleion. Rak un droug evit ar c'horf a-bez eo ar pec'hed ac'h eus graet, te kristen ; ha sklaer eo eta e tleez goulen da bardon digant an hini a zo war un dro kannad ar C'hris ha kannad an Iliz. N'eo ket disrannet Doue diouz e Iliz, na gonid an eil diouz gonid egile. Mont a ri eta d'eni em ziskouez d'ar beleg ha da anzav dezañ da bec'hedoù. Hag e sentiñ ouz setans ar barnet hag ouz louzaouadur ar medisin ; e setañs, rak a-wechoù e tleo troc'hañ didruet, damantus mañ eo da wirioù Doue ha da vad e Iliz ; e louzaouadur, rak paredigez an ene a zo ivez ur mad evit ar gevredigez a-bez. Ur wellaenn ez eo evit ar c'horf a-bez : ha setu perak e labour er pare-se an Iliz a-bez, dre ar beleg. Hi eo a glask rentañ ar yec'hed d'an ezel a zo klañv enni, o tegas dezañ harp he holl dellidoù, dellidoù ar C'hris hag ar Sent. " Pasion hon Aotrou Jezuz-Krist, dellidoù an Itron Varia bepred gwerc'hez, ha dellidoù an holl Sent, da vezint dit da zistaol da bec'hedoù ..." a lavar ar beleg gant ar bedenn-absolviñ .

Daoust d'ar mad a c'heller dizoleiñ d'ar c'hofes evit an ene e-unan e tleomp eta sellout dreist-holl ouz ar mad kevredigezel a zo en anza ar bec'hedoù d'ar veleion .

E touez ar re a resev sakramant ar Binijenn, pet 'zo avat hag a zistro d'ur vuhez kristen wirion, oberius, diogel, pet a adkav leunde ar feiz, en doare ma c'hellomp lavarout dezo war lerc'h hor Salver : "Ho feiz he deus ho salvet ". Nebent tre. Pez a vanke a oa pinijenn da vat, ne oa glac'har nemet diwar c'horre .

Pennas eta kaout ennoomp pinijenn don ? Dre son'j xx hon finvezidù diwezañ. Leun eo abostol ar 15vet, sul eus ar preder-se ; "N'int ket da

faziñ ; ne c'heller ket ober goap ouz Doue. An den a coste ar pezh en deus hadet. An hini a hado pec'hedoù ar c'horf, a coste diwarno breinadurez ; an hini a hado oberoù ar Spered, a coste diwar ar spered ar vuhez peurbadel .

Hevelep soñjoù gant ar c'hentelioù a lennomp d'an eil vijeles er sulioù-mañ : " Na c'hortozez ket distreiñ d'an Aotrou, na zilec'h ket d'hen ober, a zeiz da zeiz ; n'ouzout ket petra c'hano an deiz da zont " (Kentel St Yann Genou Aour da Vvet sul miz ees) .

Met daoust hag-eñ ne nac'hfemp ket gant se ar pezh en deus lavaret St Paol, ne dleomp ket bevañ dindan lezenn an aon. Nann, n'eus nac'hadenn ebet. Daoust na dleomp ket chom dindan an aon, e c'hell an aon servijout dimp evel ma servije d'ar Judevion a-wechall d'o fellaat diouz ar pec'hed. E kement ha ma reomp ar mad, n'hon eus ket da gaout aon. Met pec'hñ a reomp bemdez, kaer hon eus d'ober, ha salvus eo dimp soñjal e kouezomp gant-se dindan kondaonidigez al lezenn, ha dindan taol ar c'hastiz. Met n'eo ket an aon hag a dle trec'hñ en hor vuhez, n'eo ket soñj ar pec'hed hag a zo tra nac'hus n'eo ket enklask hor pec'hedoù ; pezh'zo ezomm eo klask oberiañ er garantez, kerc'hoarvez war rask, strivañ d'ar gwellañ e levenez ar galon. Ha merkomp o tremen e bec'h marteze war ar poent-se skolioù 'zo a speredelez kristen .

Evit en em zistreiñ diouz ar pec'hed, pe evit distreiñ ar re all, mireomp dreist-holl ouz an touell a ve kentañ warnomp hon-unan. Dinda lezenn ar c'hras emomp. N'hellomp netra drezomp hon-unan. Na zistroomp ket da spered ar Farizianevez a glaske he reizder dre he nerz hepken, hag a glaske diviz gant an Aotrou a-gevatal gantañ . Ar spered-se er gristeniezh a zo Pelagiadegez, dindan he stummoù lies. Finijenn ha galv da Zoue, setu hent an distro. Oc'h anavezout hon gwander, goulennomp dizehañ trugerezoù Doue : " Peogwir ne c'hell ket hoc'h Iliz hepdoc'h chom en he sav, he renit stao gant ho kras " (Kenbedenn-digor ar pempzekvet sul) .

Ar pec'hed a zo da vezañ sellet hervez daou roud disheñvel : ul linenn a serz, hini hon darempredoù gant Doue, hag ul linenn a led, hini hon darempredoù gant hor breudeur . Ar pec'hed a zo disrann penn da benn : pec'hed Adam a zo bet disrann an den diouz Doue, disrann an den diouz ar grouadelez danvezel, disrann an den diouz e vreudeur, disrann an den ennañ e-unan etre e gorf hag e spered. Pa gomzer eus ar pec'hed, e veneger awalc'h disrann c'hoarvezet etre an Aotrou Doue hag an den; ankounac'haet e vez avat e laka ivez ar pec'hed disrann etre an dud.

Ha peogwir ez omp kristenion, bezomp sur n'eo ket hepken pep pec'hed eus hor perz un droug a-enep an Tri Ferson eus an Dreinded, met ivez un droug a-enep unvaniez ar C'horf Kevrinus. Pep pec'hed amañ, pe pec'hedoù an Urzaz, pe pec'hedoù ar gristenion, a zo had a varo evit ar c'horf a-bez. Krouiñ a reont er c'horf kevrinus un temz kleñvedus ; un droug-skouer ez int, ur skoilh, en doare maz eo diaesoc'h d'ar re a venn uhelaat, birviñ er garantez, pa ne gavont ket harp digant ar re all, met kentoc'h kontroliez. N'eo ket da lavarout ne chomfe ket gant pehini ar voien da uhelaat ma kar, evel gant pep pec'her e gablusted ; pep hini ac'hanomp a zo ur berzonelez anezi hec'h-unan. Padal, stag omp kenetrezo, hag an droug a reomp a wana ar c'horf a-bez, evel ar mad a reomp a uhela ar c'horf a-bez

Met an droug a-enep korf an Iliz a zistro da vezañ droug a-enep Doue, hag an disrann etre an dud a zo par d'an disrann diouz Doue. An eil tu eus ar pec'hed a zo heñvel ouz egile, evel m'eo heñvel ivez ar gourc'hemenn kentañ, ar garantez dleet da Zoue ouz an eil gourc'hemenn, ar garantez d'an nesañ. Rak an hini a laka droug er c'horf kevrinus, a bec'h a-enep mennad an Tad, a c'houi digant an Iliz, aked ar feiz, avielerez ar bed, kresk ar silvidigez, ha gant se ar peoc'h hag an unvaniez er bed. Pec'hiñ a ra a-enep an Tri Ferson a venn en em ziskuliañ er c'horf kevrinus ha drezañ. Rak buhez ar c'horf kevrinus a zo skeudenn da vuhez diabarz Doue, hag an unvaniez etrezomp skeudenn da unvaniez an Tad gant ar kab en karantez ar Spered Glan : " Ra vezint unan evel maz omp unan, Te ennan ha me ennoat ". Templ an Dreinded eo an Iliz, pa skeudenn enni hec'h-unan un dra bennak eus darempredoù an Tri Ferson kenetrezo.

Kement hag a oa bet diarannet gant ar pec'hed eo deuet Jezuz-Krist d'e adskoulmañ, an neñv gant an douar hag an dud kenetrezo. Ar sin eus an dra-se eo ar Groaz, gant he linenn-serz e juntrañ an neñv gant an douar, hag he linenn a-led, o klask brec'hiata ar bed a-bez. Kreizenn ar groaz eo kalon Hor Salver a zo liamm ha kevra da bep tra : karantez evit e Dad, karantez evit an dud o 'n em frammañ an eil hag eben.

Hag ar silvidigez-se eo izelegez ha sentidigez e kalon ar C'hrist . " En em izelaet en deus beté betek ar maro ha maro ar Groaz ", eme Sant Paol eus hor Salver. Neur a du a zo da vister ar Groaz, ha neur a du da vister an distro da Zoue. Met aes eo kompren ez eo an izelegez unan eus ar re bennañ. Pec'hed Adam a oa emgarantez ha lorc'h, emgarantez dre al lorc'h : " Evel Doue e vi "

a lavare an Diaoul. Ha daoust maz eus bremañ gant c'hoantegez ar
c'horf un eil yasmenn d'ar eo'hed, e chom bepred kentañ an hini
a zo bet kentañ ; gwall youl ar spered. Rak goude d'an ene dont
a-benn eus tehoñ-drouk ar c'horf, e chom c'hoaz da zont a-benn eus
an eil doug : en diabarz donnañ emañ kadoriet. Ar c'horf a zo tra
diavaez awalc'h d'an ene : set al lorc'h a zo emgarantez ar c'hreiz.

Setu ar soñjoù a dleomp rodelliañ-dirodelliañ en hor spered mar
fell deomp kompren testennoù ar Julioù-mañ (16 vet ha 17 vet). Goude
diskouez ar peoc'hed, eo hent an distro da Zoue a zigor dizazomp an
izelegez, hent an advehez en unvaniezh ha karantez .

Ar 16vet sul a zo kentoc'h diwar-benn an izelegez hec'h-unan,
tra ma tiskouez ar sul war lorc'h da besourt pal e kas an hent
kemeret, unvaniezh ar garantez. Met anat eo al liamm a zo etre an eil
sul hag egile, pa ne vije nemet komzoù kentañ abostol ar 17 vet sul :
"Ho pediñ a ran da vont gant an hent ez oc'h bet salvet emañ, gant
pep izelegez, douster ha pasianted.... gant aked ha virout unvaniezh
ar garantez e liamm ar peoc'h". Diskouez an izelegez evel an hent
a gas an ene davet Doue a zerez da zerez a zo ur soñj a gavomp
displeget alies gant an Tadoù, un danvez kelennadurez boaz dezo : ha
n'eo ket souez peogwir eo kentel ar Skritur Sakr hec'h-unan. An
izelegez, enezint a zo diazez an holl vertuzioù : " Te 'fell dit
bezañ bras ? Krog gant an izelañ. Soñjal a rez sevel un ti gwall-uhel?
Ar pezh a soñj da gentañ eus diazez an izelegez. Ha seul vui ma fell da
unan bennak berniañ ha berniañ evit e savadur, seul vui ma vo brasoc'h
e savadur, seul vui e tle kleuziañ evit an diazez.... Ha peseurt lein
a zo d'ar savadur a vennomp ? Betek pelec'h e tle mont ? Hel lavarout
a ran dioustu : betek gwelidigez Doue ". (Sant Augustin, Prezegenn X
de Verbis Domini). Dindan skeudenn skeul Yakob e welomp en reolenn
Sant Benead ur gelennadurez heñvel, skeul an izelegez a gas d'ar
stiz garantez. Ha ma krog an distro da Zoue gant soñj e varnedigez
epis, ne dleomp ket chom gant an aon, met drezi mont pelloc'h betek
an uhelañ : " Evel e, e vezañ pignet gant derezioù-se an izelegez, e
tizo ar manac'h betek ar garantez eus Doue a gas kuit an aon ; ganti
e krogo da virout kement a ras gwechall diwar un aon bennak ; bremañ
e vo hep labour, avel dre gustum ; ne vo ken diwar aon an ifern, met
diwar karantez ar C'hrist, bosket mat ma vo da gaout e blijadur er
vertuzioù ". Ar c'homzoù-mañ hag en deus Sant Benead tennet anezo eus
Kasian, a ziskouez digg pegen akord eo menoz an daou sul-mañ gant
kelennadurez an Tadoù. N'hell ket testennoù al liderer mont kement
ha Sant Benead pe Kasian en displegeroz an izelegez : e sellad n'eo ke
an hevelep hini. Skrivañ a ra ar re-mañ evit menec'h e kerkout war
hent ar c'hloster. Al liderer avat a zo evit an holl gristenion. Dleet
eo dezi bezañ eeun. Diskouez a raio koulskoude kaer-meurbet ar pep
pennañ, pezh 'zo an talvoudusañ da bép kristen .

Mazomm pep vertuz eo an izelegez, rak al lorc'h a zo mazomm
pep peoc'hed . " An emgarantez hag ar vrasoni en em dro dindan stummoù
lice an emuhelerez : emuhelerez ar soñjoù pe al lorc'h emuhelerez
ar c'hoazoù pe fouge, emuhelerez an oberoù pe disentidigez,
emuhelerez ar c'hoantoù pe c'hoant-enerioù, emuhelerez ar strived
pe emfinañs re-veur " (Don Delattre, Displegadur eus Reolenn Sant

Benead, Pennad VII)

Ha pe tra eo eta en Izelegez ? N'eo ket diannañ an donezonoù en deus graet dimp an Aotrou, na chom die'houez diwar o fem. N'eo ket kennebeut all chom hep implijout anezo pe evit hor mad pe evit mad hon nesañ. Rak rentañ kont a raimp eus an talentoù hor bo resevet ; hag abostol ar 15 vet sul a zegase dimp koun eus ar ret maz eo da labourat : " Na skuizomp ket, a lavare Sant Paol, d'ober ar mad ". Petra soñjomp eus un den en dije dizoloet remed ar c'hriagn-bev hag a nac'hfe dre izelegez hen reiñ da anaout d'ar bed ?

Petra 'vo eta an izelegez ? Da gentañ chom hep lakaat hor c'hloed er pezh n'eo netra. War an diwall omp bet lakaat dija : " Na c'hoantomp ket enorioù didalvez, o 'n em atizañ an eil hag egile, o kaset gwarizi etrezomp " (abostol ar 15 vet sul). Met ret eo distreiñ war ar gentel-se. Ha setu an aviel o tiskouez dimp skouenn ar fougeer dindan stumm ar paour kaez den dougoñvet, hag hor Salver o tennañ kentel eo'ane evit hor spered. Sklaer eo soñj Jezus evidomp-ni a gar ober " sac'h-c'hwez " eus an hini a gar pempadiñ. Ar c'hoant-enorioù, eme Sant Ambroaz, (Kentel war Aviel ar 16 vet sul) a zo un doare pizoni, a zo c'hoant ar madoù douarel da hilligañ dimp emgarantez ar spered. Hag an hini en em stag oute ne soñj ken ouz traoù Doue, met kaletaat e galon, pell diouz hent ar vuhez. (1)

Dilezomp kement a zo touell ; en em stagomp hepken ouz ar pezh a ra gwir dalvoudegezh an den : ar mad a c'hell ober. Ha war an dachenn-se da bephini d'en em varn gant krizder, evel gant lahad Doue, a gar petra dalvezomp, ha dreist-holl petra dilefomp bezañ. Hag aze dirak fallagriez hor pec'hedoù n'hon eus ken tra d'en em vrasaat en hor c'halon, met kentoc'h da c'houlenn pardon ha truez gant skriñj .

Ur bizenn all uheloc'h ha diaesoc'h a zo d'an izelegez. Marteze ne glaskomp ken an enorioù, met laouen awalc'h e vefomp war befent roet dimp. En enep da se ne resevomp nemet trubuilhoù, evel pa vije plijadur an Aotrou bec'hiañ warnomp diaesterioù ha mez. Seblantout a ra a-wechoù skeiñ ouz unan bennak evel pa vije dre c'hoari. Dre c'hoari eo ivez, met dre ar c'hoari karantezus-se a glask astenn hag uheleidigez an ene skourjezet. E lec'h taeriñ ha reutaat a-enep youl Doue, e kav an den reiz, brasoc'h vertuz en e boanioù. Setu Yob, setu Tobias, a lennomp o buhez er breviañ gant ar salioù-mañ. " Ar reuz, eme levr Tobias, a bermetas Doue e kouezfe warnañ, evit ma rofe (Tobias) d'an dud war e lerc'h, skouer eus e basianted, evel an den santel Yob " (2° Kentel al lun, 3° sizunvez) .

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ Tennomp ar mad eus an droug dre hon gouzanvegezh, ha pokomp ouz dorn Doue pa zegas dimp diaesantoù evel pa zegas dimp aesterioù . N'eus forz petra 'vo eus hor buhez diavaez, sentomp outañ o tremen a galon vat gant ar pezh a zo e youl, hag ouz e veuliñ bepred, mironp lodenn uhel hon ene, en un hevelep levez.

(1) Taolit evez ouz ar ster ~~XX~~ ledan en deus en skridoù an Tadou ar ger avaritia, pizoni. En em astenn a ra peurliesañ da dalvezout ~~XXXX~~ a zo tech fall, emgarantez. Ar ger diwezañ-mañ a verkfe awalc'h ar ~~XXX~~ soñj 'zo dindan .

Yob ha Tobiasz o devoa gouvezet treiñ en mad an droug o devoa gouzañvet. Daoust ha n'hellfemp ket ober kement-all o kaout soñj eus ar pezh a lavar dimp ar beleg er bedenn-absolviñ : " Kement a zroug a c'houzañvi, ra vo dit evit distaol da bec'hedoù ". Daoust ha n'hon eus ket pec'hedoù da baeañ evito ? "Just eo an Aotrou pa sko ouzimp, rak n'hon eus ket bagleet bepred gant hent ar reizder" (Kan-digor ar 17^{vet} sul).

Met n'dimp ket c'hoaz war ar pep uhelañ. Un trefde pazénn a gavomp merket dimp.

Chom hep c'hoantaat enorioù, degemer laouen an trubuilhoù kaset gant an Aotrou; a zo menel bepred war dachenn an naturel. Kasomp an izelegez dreist-holl war bazenn an dreist-naturel. Lakomp ennomp ar soñj splann ne dimp nemet pec'hed drezomp hon-unan, n'hellomp netra diouzimp hon-unan evit hor silvidigez. Taolomp adarre ur sel ouz hon distervez, ouz ar c'hement a bec'hedoù hon eus kousiet hon ene gantañ. Petra c'hellomp dre hon nerz-ni ? Kouezañ ha pec'hiñ. En em droomp war du an Aotrou da c'houlenn digantañ war un dro e druez hag e c'hras. " Ho pet truez ouzin, Aotrou, rak kriet an eus war du ennoc'h a-hed an deiz : C'hwi, Aotrou, a zo mat ha dous, ha leun a drugarez evit ar re ho ped. Troit ho skouarn war du ennon, Aotrou, ha va selaouit, rak paour ha reuzendik ez on ". (Kan digor ar 16^{vet} sul)

Ha kemeret ganimp enadurez eus hon dic'halloud, deskomp digant Sant Paol pegen nerzus eo gras an Aotrou. Krouomp bremañ gant abestoloù tennet eus al Lizer d'an Efezidi ; Ha dalc'het e vo gantañ betek an XXI^{vet} sul (nemet en 18^{vet} a zo antreet war lerc'h ar re all, en heuliad ar sulioù). Gouzout a reomp peseurt lec'h a zalc'h el lizer-se soñj eus mennad an Tad, eus ar c'hras roet dimp gantañ en e Vab dre obererezh ar Spered Glan. Un diverradur eus an holl menzioù-se a c'hellomp kaout er pennad merket evit ar 16^{vet} sul, un displegadenn splann eus ar pezh a c'hell ennomp obererezh ar Spered Glan. Piw hor c'haso betek an uhelañ, betek an donañ, betek al ledanañ en anaoudegez ar feiz, en striv ar spi, en leunder ar garantez ? Ni hon unan ? Tamm ebet, met drugarez an Tad eo an hini a roe dimp pipvidigez ar c'hras, an hini a labour ennomp dre nerz ar Spered Glan a c'hell ennomp " muioc'h eget na c'houlennomp ha na gomprenomp ". Petra n'hellomp ket gant nerz ar Spered ? " Krouet eo bet an nerv gant Verb an Aotrou, hag e en c'hwez e c'henoù emañ o holl nerz ". Anavezout a rit displegadur an destenn-se : neñvoù Doue eo eneoù an dud a zo krouet ar c'hras enne diouz gras ar C'hrist, an eneoù a gavo nerz en lusk ar Spered Santel, akebdennet gant dindan sin an avel ?

Na gontomp ket eta warnomp : rak " Doue a zalc'h ouz ar re lorc'hus met reiñ da ra e c'hras d'ar re izelek " (Jakez IV,6). Hogen goude bezañ graet ar mad, diwallomp c'hoaz da lakaat war hon ano hon dellidoù zoken : " An hini a laka war e ano ar mad en deus resevet, a stourm ouz Doue gant ar pezh en deus resevet digantañ !!! Breutaat gant Doue eo chom hep lakaat war e ano-eñ dellid hon vertu-zioù, met e gemer evidomp. Hogen an den santel Yob a wel mat e vez kollet kement tra en den-se hag a gemer evitañ ar pezh en deus resevet, ha pan en dije resevet an donezonoù ar brasañ " (Sant

Gregor, eil vijelez an eil sul gwengolo) ... gant hon
... gant hon rakvredennoù. Douzout a rat an hepred ar
... gant sevel diouz hor
... gant sevel diouz hor
... gant sevel diouz hor

Peseurt frouez a daolo ur setu izelegez : karantez hag unvani
skarzidigez ar pec'hed eus hon ene hag eus ar c'horf kevrinus.
"Evurus ar re a gerz dinann gant an hent, a ya gant lezenn an Aotrou
(Kan digor an 17 vet sul) . Evurus ar re a sent ouz bolontez an Tad,
hervez m'en deus graet hor Salver. Ha setu lezenn an Aotrou, setu
bolontez an Tad ; xxx an daou c'hourc'hemenn par an eil d'egile,
gourc'hemennoù ar garantez. Rak karantez eo Doue, hag ar pezh a venn
Eñ eo ober ac'hanomp ur skedenn eus e gloker.

Doue 'zo karantez, Doue 'zo unvaniez : "Ra vezint unan, a bede
hor Salver, evel naz omp unan". Ur feiz, ur spi, ur garantez ; Klevomp
c'hoantad hiraezus Jezuz-Krist, aslavaret dimp gant Sant Paol .

Met lakaomp an unvaniez kristen el lec'h m'emañ, er C'hrist.
M'emañ ket en heñvelerioù a-ziavaez, evel pa c'hellfe an holl
gristenion bezañ heñvel o speredegez, o yez, o arz, o liderez zoken.
Chom a raic bepred ganimp hon disheñvelerioù a ouenn, temz-korf ha
temz-spered. N'eo ket war andachenn-se emañ hon unvaniez, met
uheloc'h, er feiz, er spi, er garantez, war dachenn ar c'hras
dreistnaturel. Mar komprenomp se, ne vo ken an disheñvelerioù
mammennoù a eneberez, met hepken pinvidigez en ur c'horf unan. Ur
c'horf evit ur vuhez uhel en deus ezomm a izili lies ha disheñvel:
al loened izelañ eo ar re n'o deus ket benvegadurioù diforc'het mat.
Ha peseurt dellid a vefe d'an unvaniez kristen mar n'he dije netra
da unvaniñ, ma vije plaenaet an holl diouz an hevelep patrom ?
Enep-natur e vefe, ha n'hall ket bezañ. War dachenn an natur e vo
bepred disheñvelerioù etre an dud ; pe e blijjo dimp, pe ne blijjo ket.
Fazi ar Gumannouriez a zo end-eeun lakaat da ziskenn menoz kristen an
unvaniez hollvedel, war dachenn an douarel. Un touell n'eo ken.
Kristenion 'zo a ra evelto pa fell dezo unvaniñ ar gristenion dindan
an hevelep doareoù diavaez. Disteraat ar Gatoligiez n'eo ken, oc'h
ober anezi tra danvezel ha douarel, pa n'hell an unvaniez kristen
bezañ nemet en spered hag en gwirionez, gant liamma ar feiz hag ar
c'hras er C'hrist Jezuz.

Met ar re a fell dezo unvaniñ gant an diavezoù douarel a zo ar re
ha ne drec'h ket ganto liama an unvaniez kristen. Ur brouenn int d'ar
pezh a lavar an n'hall ket bezañ unvaniez etre an dud er bed nemet
gant ar garantez dreistnaturel o trec'hiñ. Met ret eo e trec'hfe ar
garantez-se war pep tra. Pa gavan ur c'hristen a vro estren, ur
gwir gristen, daoust hag e vefe trec'h em darempredoù gantañ, an
unvaniez hon eus er C'hrist, pe an disparti a zo etrezomp war dachenn
an douarel ? Ma trec'h santadenn an unvaniez, on kristen ; mar ne
drec'h ket, n'on ket. N'eo ket sur e trec'hfe bepred, zoken etre
beleion. Gwellet hon eus se e-pad ar brezel diwezañ-mañ en darempre-
doù etre beleion alaman ha gall. Peurliesañ sivez, ne oa netra
kenetrezo nemet sevanded naturel.

Pa drec'h ar garantez dreistnaturel, hon eus izelegez hag e
komprenomp gwelloc'h e c'hell reoù all bezañ disheñvel diouzimp,
e c'hell reoù all difenn ivez o gwirioù, soñjal a reomp neuze ne

welomp ket marteze an holl wirionez ; marteze omp dallet, gant hon
deakadur, gant hon rakvarnadennou. Gouzout a ran ez eo bepred ur
boan gwakowk galon gwelout o vont gant sonjoù disheñvel diouz hor re,
tud a garomp evit o ijin hag o reizder. Hogen ar karomp dreist pep
tra hon unvaniez er C'hrist, e chomo pep enebiez deoarel tra dister
e kenver al liamm doueel a vo etrezomp. E lec'h tamall egile, e
klaskimp gant izelegez kompren hon nesañ .

Ha neuze e vo an Iliz pinvidigez hag unander, ur wir Gatoigiezh.
Neuze 'kresko an Iliz da c'honit en he dalc'h pobloù lies a
speredez disheñvel. Neuze ' vo kaset da benn c'hoant hor Salver
da c'honit an hollved ha d'e unvaniañ .
er pechad, hag a bep eil tre .

Goude bezañ sellet ouz ar pal, karantez Doue, seta ha tievro
lidersa war soñj ar kuridigez rei. An deuzek deizioù a ziskoueze
dimp drema rivion ar binijenn gristen. Hag evel ar bolimp, n'eo
ket un drema trist e vefe, set unan kadarn he laouenast gant heul
ar pal a ze da dilaot. Ar sin "honet" n'eo deuz etre evit an
Iliz nemet dre ar sin "pal", he daly nemet gant. Set a reomp
davit Doue, da goner etre eo e vobez, he e frankiz, he e
he kenent se a die laouenast war c'hoant a dird hag a lida. Gont a
reomp war rask, war da an evel, he war dilymp sellet er wech an
evel an adreñv da dre pechad ket d'ezomp kenent krap a g'ank
kerkel ouzimp, n'hon eus ket evit da vont war rask a gil, hor
e'heñv treot ouz ar pechad a vevomp tievot .

An deuzek deizioù-se ar vev gwegliz a ze martek ar re boma
he vesañ studiet da g'gred ket soñj he dears an diakovadur-se, e
kontvedoù kentañ an Iliz. He deuzek deizioù an Arvent e ze
kemeret gant vev ar miterioù a g'gred da b'edez : ar c'hoant d'a
bero'hez, ar welaenn da Elicabad, p'edez g'ant Yann Vederer.
Deuzek deizioù ar C'hoant a fell dezo reiñ sabon d'ar yon bras
a zaou ugent dezo a ze e g'gred kregiz. He deuzek deizioù ar
Pantekost a ze war dre d'edez ar p'edez g'ant a reomp neuze
en eizved anez. Hogen da'v evit gwegliz a ze g'ant o soñj
dezo, hep setra hag a keufe d'eo an g'gred g'ant .

Da ket stagañ oute eo g'ant a g'ant d'eo, t'edez an l'evit sul ha
ne eo ket g'gred anez an heñvel ar vev (ofis sadorn an
12 deizioù, an dez ar sul, e d'evit evit ar sul e-ann). .

Ha, seta e vevioù p'edez :

Ar vev ar sul a'v evit anez, n'hon eus ket d'eo an deuz
evit a'v d'evit ket anez, he reñv a honer. An deuz hon
evit, he g'ant an deuz - evel laerok anez e'heñv an
deuz ar sul. He d'evit ket a'v anez. Set a'v evit ar
evit, he d'evit ar sul d'evit n'eo deuz ket g'ant an deuz
a'v evit an deuz, p'edez ar vevioù g'ant a'v evit
evit, he d'evit an deuz a'v evit anez a'v evit .

DREMM AR BINIJENN GRISTEM

(Notenn war daouzek deizioù gwengolo hag an 18 vet sul)

Pep finvadenn a vez aroueziet el lizerjedoniez dindan an daou sin + (mui) ha - (nemet). Ar vuhez speredel a zo ur finvadenn da vezañ aroueziet hi ivez dindan an daou hevelep sin: al lusk davit Doue dindan ar sin mui, hag ar pellaat diouz ar pec'hed dindan ar sin nemet. N'heller ket mont da Zoue hep dilezel ar pec'hed, hag a bep eil tro .

Goude bezañ sellet ouz ar pal, karantez Doue, setu ma tistro al liderez war soñj ar buridigez ret. An daouzek deizioù a ziskouezo dimp dremm wirion ar binijenn gristen. Hag evel ma welimp, n'eo ket un dremm trist e vefe, met unan kadarn ha laouenaet gant hoal ar pal a zo da dizout. Ar sin "nemet" n'en deus ster ebet evit an Iliz nemet dre ar sin "mui", ne dalv nemet gantañ. Mont a reomp davit Doue, da gemer perz en e vuhez, en e frankiz, en e beoc'h : Ha kement se a dle leuniañ hor c'halon a drid hag a lañs. Mont a reomp war raok, war du an neñv, ha mar dleomp sellout ur wech an amzer en adreñv da droc'hañ kuit diouzimp kement krap a glask herzel ouzimp, n'hon eus ket evelkent da vont war raok a gil, hor c'hein troet ouz ar pezh a vennomp tizout .

An daouzek deizioù-mañ en miz gwengolo a zo marteze ar re bemañ da vezañ studiet da gompren mat soñj ha doare an diazezadur-se, e kantvedoù kentañ an Iliz. Rak daouzek deizioù an Advent a zo kemeret gant menoz ar misterioù a gas da Nedelez : ar c'hemenn d'ar Werc'hez, ar weladenn da Elisabeth, prezegerez Sant Yann Vadezour. Daouzek deizioù ar C'hoaraz a fell dezo reiñ embann d'ar yun bras a zaoz ugent devez a zo o paouez kregiñ. Ha daouzek deizioù ar Pantekost a ra war dro donedigez ar Spered Santel a reomp neuze an eizved anezi. Hogen daouzek deizioù gwengolo a zo gant o soñj dezo, hep netra hag a zeufe d'en em gemeskañ ganto .

Da ~~xxx~~ stagañ outo ez eus a gav din, testennoù an 18vet sul ha ne oa ket gwechall anezañ en heuliad ar sulioù (ofis sadorn an 12 deizioù, en nozvez ar sul, a dalveze evit ar sul e-unan) .

Ha setu o mennozioù pennañ :

o o o o o o o

War hent ar mad n'emaomp amañ, n'hon eus ket d'en em douellañ evel n'hon dije ket enebourion, ha reoù a bouez. Enebourion hon eus, Satan hag an diaouled . Evel laeron emaint o c'hedal un degonez mat evito. Ne dleomp ket o ankouaat. Setu an aviel ar merc'her, danevñall ar bugel diaoulet n'o deus ket gallet an ebestel e bareañ ; er sadorn, paredigez ar vaouez klañv " a oa bet dalc'het gant Satan e-pad trivec'h vloaz " .

Gwelout a reomp eo kouezet an den, siwaz, dindan dalc'h Satan. Erc'hoù an diaoul eo ar pec'hed, a zo droug d'an ene, ha mammenn pep droug ivez evit ar c'horf. Ganto omp chadennet en sklavelez.

Piw hon dieubo ? Piw en devo galloud da zisteurel ar pec'hedoù ? Al lezenn goz ne roe ket c'hoaz nag an nerz da chom hep pec'hiñ, nag ar c'hras da vezañ gwelc'het di uz al loustoni. Ha kods Koude, leureo an Testamant koz eus galvadennoù an den d'ar buridigez hag eus promesaoù Doue da c'hlanaat e bobl / Klevit en trede kentel ar sador ar profed Mika o tiouganiñ dimp : " e tist'roio an Aotrou da gaout truez ouzimp, disteurel a raio hor pec'hedoù d'o stlepel e don ar mor. Aotrou, diskouez a ri da lealded da Jakob, da drugarez da Abrac'ham, evel m'ac'h eus touet d'hon tadoù adal an deizioù a wechall, Aotrou; hon Doue " .

An drugarez prometet a viskoaz eo hor Salver Jezuz Krist a welomp en av'elioù o reiñ pardon d'ar pec'hedoù hag o kas kuit an diaoul. "Neuze e lavaras d'ar vaouez-se : distalet eo da bec'hedoù " (Aviel ar gwener). " Petra eo an aesañ da lavarout : Lamet eo kuit da bec'hedoù, pe sav alese ha kerz ? Evit ma ouezfot en deus Mab an den ar galloud war an douar da lemel ar pec'hedoù, e lavaras neuze d'an deiz seizet : "Sav, krog ez kwele, ha kerz gantañ d'ar gêr " (Aviel ar sul) . Bremañ e c'hell an holl anavezout eo deuet war an douar ar silvidigez : "Peogwir eo dfe nerz Doue e kasan kuit an diaoul, a lavare hor Salver, eo deuet en no touez Rouantelez Doue ". N'eo ket Moizez en deus roet da Israel ar wir dieubidigez ; Har Salver eo ar gwir Voizez en deus tennet an den eus Ejipt ar pec'hed hag eus sklavelez da an diaoul (eil kentel ha kan-komunion ar sador). N'eo ket Moizez an hini en deus kinniget da Zoue ar gwir dic'haou evit ar pec'hedoù. Met hor Salver eo an hini a reas " diouz an nez, ur sakrifis dirak bugale Israel, ur sakrifis a c'hwez vat d'an Aotrou Doue " (Kan/kinnig ar sul) . Kement a zo eus al Lezenn goz ne oa nemet skeudenn an Testamant nevez ; ha Tabernakl Moizez gant ar Santual, ha Santual ar Santualioù, ne oa nemet skeudenn da Santual an Neñv, lec'h ma chom klod Doue, an holl Aeled en dro dezañ, lec'h m'eo antreet ar C'hrist, beleg meur ar madoù da zont, goude skuilhañ e wad-eñ, da c'honit dimp ur silvidigez peurbadel (Abestol ar sador) .

Setu eta bezañs hor Salver en e glod o ren war hor pinijenn, ha gwirionez e c'halloud-santelaat da vezañ levenez hor puridigez.

Penaos e tiskenno warnomp nerz salvus Jezuz Krist ? Penaos e kendalc'ho da skarzañ diouzimp an diaoul, ha d'hor pareañ diouz hor c'hleñvedoù speredel ? Dre sakramantoù an Iliz .

Skeudennoù mat eus sakramant ar binijenn eo drugarez hor Salver e-keñver ar bec'herez (Aviel ar gwener), ha paredigez korf hag ene ar seizad (Aviel ar sul) .

Ouspenn-se hon eus sakramant an aoter ne dileomp ket ankouaat e dalvoudegezh a buridigez. Mar deo ret kuit evit ar pec'hedoù marvel en em lakaat dindan izelegez ar binijenn, e c'hellomp evit ar pec'hedoù bihan en em skarzañ dioute gant nerz an oferenn . Petra eo ar pec'hedoù bihan ? Un dangarantez d'un namm bennak e mar klaskomp en em unvaniñ gant hor Salver en e aberz, en em zistagomp dioute . Goude en em brofañ gantañ d'an Tad er bedenn a sakridigez,

e resevimp er gomunion ar c'hras a zistano hor c'hoantegez fall . " Ra vo skarzhet hor pec'hedoù, ni ho ped, Aotroù, gant an ostiv-mañ, na vo santelaet ganti / korf hag ene ho servijerion da lidañ bepred gwelloc'h aberz "(Pedenn-ginnig ar merc'her) / Ar gomunion a zo ar boued-nerzusad a zo ret d'hon eneoù gwan ; " Debrit ar boued fonnus, hag evit an died dous ... (Kan-Komunion ar merc'her).

Met an oferenn a zo c'hoaz puridigez ar pec'hed en un doare all. Ganti e c'hellomp reiñ paemant evit an die a chom d'ar pec'hed pardonet. " An deiz-se a vo bras meurbet, anvet e vo deiz santel ; keuz a lakfot en hoc'h eneoù en deiz-se, hag e profot un aberz d'an Aotroù " (Eil kentel ar sadorn) . " Ra vo sav va daouarn, aberz ar serr-noz "(Gradual ar sadorn) (1) Sellit c'hoaz ouz kan-kinnig ha kan-komunion ar sul. Petra a ginnigfemp gwelloc'h evit die'haou hor pec'hedoù-ni eget aberz ar C'hrist e-unan a zo digoll evit an holl pec'hedoù ? Kement a c'hellfemp ober, n'en devo a dalvoudegez nemet e sakrifis Jezuz, hag en abeg dezañ. M'eo ket soez eta mar domp kouviet gant an Iliz en deizioù a binijenn, koaraiz ha daouzek deizioù, da ren en dro d'an aoter puridigez hon ene, pa n'hellomp netra en diavaez da silvidigez Jezuz Krist, pa ne dalv netra hon strivadencoù en diavaez d'hon unvaniez gantañ .

Amañ evel e pep tachenn, en em ziskouez sakramant an Aoter, kreizenn pep buhez kristen.

A dalvoudegez vras eo an oferenn evit hon lakaat da ren ar binijenn reiz. Hon mironi a ra war un dro ouz daou fazi enep : kontañ war ar c'hras hepken hep na vefe ret dimp strivañ, kontañ warnomp hon-unan evel pa ne vefe ret dimp gras ar ~~str~~ C'hrist . Rak degas a ra dimp soñj eus aberz hor Salver n'hon eus an daspren nemet ennañ, soñj eus an aberz unan a zo silvidigez ar bed ha mammenn pep puridigez, ha war un dro hon ~~yun~~ gervel a ra da zegas hon aberz-ni gant hini Jezuz ; an oferenn eo ha hon oferenn, ha sakrifis an aoter eo sakrifis an Iliz hag hor sakrifis. Ha seul vrasoc'h techoù hor bo da skebañ, seul greñvoc'h e tleo hor striv bezañ . Diaouled a zo a c'houlenn da vezañ skarzhet, brasañ pedenn ha garvañ yun . (Aviel ar merc'her) .

Ar bedenn. Pep seurt pedenn a gavomp meneget. Ar bedenn a galon : "Prederiañ a rin war ho kourc'hemennoù an eus karet dreist " (Kan-kinnig ar merc'her) ; " Aotroù, Doue va silvidigez, garmet em eus war du ennoch a-hed an deiz hag an noz, ra savo va fedenn betek ho pezañs, Aotroù " (Kan-kinnig ar sadorn) . Ar bedenn a veuleudi : " Ro bennoz, va ene, d'an Aotroù, Na ankouez ket e vadelezoù, hag adnevesaet e vo da yaouankiz, 'vel hini an erer " (Kan-kinnig ar gwener) . " Ra savo va fedenn evel an ezañs, dirak ho tremm, Aotroù " (Gradual ar sadorn) . Ar bedenn-lid : "Komzet hon eus diwar he fenn dija oc'h ober ano eus an oferenn. Met lec'h a zo da deurelevez war an asped a ra dimp an Iliz da bediñ holl a gevret, en deizioù-mañ : " Meulit gant trivli Doue, hon skoazell ; kanit gant trid da Zoue Jakob ; eilit war an delemm kantigoù a Douster ; sonit an trompilhoù " (Kan-digor ar merc'her) . Evel ma reas Esdras a gonviss an holl dud da glevout komzoù ar Skritur, da gaout koun eus ar

(1) Ho pet soñj e veze graet gwechall ar sadorn gant ar serr-noz pe an noz, hag e veze savet e pep oferenn an daouarn digor gant an holl, e-pad ar bedenn a veuleudi (pedenn a sakridigez) evel na vez graet bepred gant ar beleg .

silvidigez roet gwechall da Israel, evelse ivez ez omp galvet da xix lidañ deizioù bras d'an hini a zo hon diwall a remziad da remziad. (Mil kentel ar merc'her) . En daouzek deizioù eo gant devez ar sadorn eo an tan brasañ. Diouz lenn testennoù ar sadorn-mañ e weler mat e veze gwechall anezañ, un deiz gouel dilabour, gwestlet holl d'ar binijenn ha d'ar bedenn. Betek diw wech, goude hor gervel gant ar c'han-digor da azeuliñ Doue, da ~~xxxxxi~~ stouiñ dirazañ, d'ar veuliñ gant trivli, betek diw wech e tistro ar c'hentelioù da lavarout dimp ez eo an deiz-mañ un deiz a lid bras-kenañ, na vo graet ennañ labour ebet a-hed an deiz ; rak un devez a binijenn ez eo m'en devo trugarez ouzoc'h an Aotrou ho Toue (Kentel kentañ hag eil kentel ar sadorn) Amzer evurus ma c'helled ober ur gouel-berz eus un deiz a binijenn ..

Eil tra gouhennet diganimp : ar yun. Ezomm hon eus dioueriñ boued d'hor c'horf evit d'hor spered dioueriñ ar pec'hed. E-keñver an * tentadur e vo un arm, rak ur remed eo ar yun a-enep hor c'hoantegez, un nerz a-enep an diaoul. Ha nerz doueel a vo gant an arm-se, rak un doare-pedenn eo ar yun ma c'houlennomp enni digant an Aotrou reiñ dimp un eskemm war dachenn ar spered hag ar c'hras, pe a zioueromp war dachenn ar ~~xy~~ c'horf hag an natur. E-keñver ar pec'hedoù trement e vo ar yun hon dic'haou-ni da vezañ profet gant dic'haou Jezuz. Hag erfin ur bedenn a zoujañs ez eo, ur veuludi da Zoue evit e zonezonoù , un anzavadur eus e berc'henniez veur war kement tra 'zo.

Gant ar sakramantoù hag ar binijenn e tevio dimp a-bep seurt mad. Trugarez Doue hon leunio a bep donezon (Kentañ kentel ar merc'her, kentel ar gwener) . Da bep ene, santelez ; d'ar bobl a-bez, evurusted an eil o vezañ stag ouz egile. Peoc'h diabarz ha diavaez, spleit ha sked e-touez ar pobloù all. " Gant Verb an Aotrou eo bet nerzusket an neñvoù, hag o holl greñvder a zo digant ~~o~~ Komz e c'henou. Evurus ar bobl a zo an Aotrou an Doue anezañ, ar bobl en deus an Aotrou he dibabet da vezañ e lod " (Eil Gradual ar merc'her) .

D'ar bobl-se ne vo ken noazus madoù an douar, rak distag awalo'h e vo dicute gant an emziouer; ha dicub diouz re-veur karantez d'ar bed mañ, e klaskimp da gentañ rouantelez Doue, ha gant rouantelez Doue e tevio dimp pep donezon neñvel ha douarel. Seul vui e roer da Zoue, seul vui e resever dioutañ ; karantez an-unan reizet mat a grog gant karantez Doue. Setu amañ an damant da ledanidigez an Iliz : "Kemmañ- nit oberoù an Aotrou e touez ar pobloù " (Kan-digor ar gwener). ~~xxxx~~ ~~xxxx~~ "Broadoù, meulit an Aotrou, pobloù, kanmeulit anezañ " (Pennad ar sadorn ; sell. ouz alleluia ar sul) . C'hoantaomp donedigez leun ar rouantelez, gant diskouezidigez klod hor Salver (Abostol ar Sul). Gortozomp gant spi ar madoù da zont prometet dimp gant lealded Doue, a zo dija ar c'hras an arrez anezo. (Sel. ouz pedenn-ginnig ar gwener, pedenn-ginnig ha pedenn-gomunion ar sadorn).

Neuze e vezimp leun a levenez-diabarz. Al levenez eo sergelc'h ar vuhez kristen. " Na vezit ket trist rak levenez an Aotrou a zo nerz dimp " (Mil kentel ha kan-komunion ar merc'her). Seul vui ma skarzomp diouzimp kozni ar pec'hed, seul vuima kemeromp perz e yacuankiz Doue, seul vui e tleomp tridal el levenez. An deizioù-mañ a binijenn a zo eta deizioù bras a joa. Setu amañ ar binijenn wirion ; an hini a gan a c'hoari telenn, a gemer dilhad gouel (Gwelit d'ar merc'her, kan digor ha kan-komunion ; d'ar gwener, kan-digor, d'ar sadorn, kan-digor d'ar sul, kan-digor). Moarvat e tal dreist-holl kement-se evit x

O C'HORTOZ DISKULIADUR KLOD JEZUZ KRIST

=====

(19 vet - 24 vet Sul goude ar Pantekost)

En abestol an 18 vet sul goude ar Pantekost, daoust ma en em stag kentoc'h ar sul-se ouz ofis daouzek deizioù gwengolo o paouez echuiñ en em ziskouez dija an hiraez da zonedigez diwezañ hor Salver : "Na vanko gras ebet, eme Sant Paol, deoc'h-c'hwi hag a c'hortoz enziskleriadur hon Aotrou Jezuz-Krist". Gant ar Sul war lerc'h betek fin kelc'hiad ar suliou, eo bremañ ar menoz a zeu war varr : dremm ar bed-mañ a dremen, ha gant diwez ar bed e tosta eil donedigez hor Salver. Ar soñjoù en em renk evel war teir ledennad : zo kenskeudenn an eil d'eben. 1° Fin broadelezh Israel gant an trubuilhoù a verk kantvedoù diwezañ hec'h Istor, ha distruj Jerusalem. 2° Fin ar bed, heskinerez a-enep an Iliz ha donedigez hor Salver xx da zasorc'hiñ ar c'horfoù, da varn ar bed, ha da beurstabiliaat e Rouantelezh. 3° Fin pep den a zo dija e-kuz pezh a vo diskleriet gant fin an hollved. Ar skeudenn-greiz eo fin an hollved, hi eo an hini pennañ, a zo rakskeudennet gant fin ar bed Juezv, fin ur bed, hag a zeu dija da wir tamm ha tamm gant fin an dud e-kerz an istor.

I

Gant miz here er breviañ e kroger gant istor ar Vakabaidi. Pell diouzimp eo bremañ splannderioù ar rouantelezh a-wechall e gre David ha Salomon. Ar reuz a zo tremenet war ar bobl dibabet, kaset eo betek diw wech d'an harlu, ha n'hall ken adsevel en he sked. Ret eo dezi chom dindan suj an estren. Ha setu ma teu an heskinerez gant Antiokus Epifanes, pa fell dezañ hellenekaat ha paganaat Israeliz. Met diwar an diaesterioù e kresk an nerz-kalon : war c'halvadenn Matatias ar beleg, e sav ar judevion a-enep armeoù Epifanes ; hag e-pad 32 bloaz e kendalc'hjont da stourm kalonek. Degouezioù ar stourm-se gant Matatias hag e vugale ar Vakabaidi, eo a lennomp bremañ. Peseurt kentel tennañ diuto ? Ur gentel a galonegez. Diae e vo kantvedoù diwezañ an Iliz, evel m'eo bet trubuilhet kantvedoù diwezañ Israel. Met e-kreiz an droug e tleomp chom start ha divrall. Ne dleomp ket plegañ d'an heskinerez, met sentiñ ouz Doue, betek lakaat hor buhez en argoll.

Gant er miz war lerc'h eo skeudenoù ken trist all. Lennet e vez ul lodenn eus an Diougenerion. Hag enno e weler ar reuz a zo koueze war Israel, met war un dro ar spi o parañ, skeudenn ur rouantelezh nevez.

Rouantelezh ha ne vo ket douarel evel maz esper kalonoù kigel ar Judevion. Ur Rouantelezh speredel eo na vo ket degemeret ganto ha distrujet e vo dre gastiz Jerusalem goz. Doue an Tad a gaso armeoù da lazañ muhtreñion e Vab, ha da eilpennañ o c'heoded (viel an 19 vet sul). Ha ret e oa na vije diskouezet gant un arouez diavaez e oa echu an urz koz, echu an testamant-se a dalveze war dachenn an danvez, savadurioù mein Jerusalem hag an Templ, ar galloud politikel ar madoù douarel. Fin ur bed e oa.

II

betek he frouberidigen. Re seblat an Iliz gwasat gant an
 Fin ar bed, a zo skeudenn da fin ar bed. Anat tre eo ar sonj-se-
 pa lenner diougan hor Salver diwar benn fin ar bed (Aviel ar 24 vet
 sul) : da gentañ eo an trubuilhoù a verko fin an Israel koz ; d'an
 eil, ar re a verko fin an hollved ; an eil re e vezañ heñvel d'ar re
 all : a bep tu, ar relijion argaset, fals-profeted o touellañ an
 dud, brezelioù ha reuzioù spontus .

Evel en amzerioù diwezañ buhez Israel eo droug an deizioù (Abos-
 tol an 20 vet sul). Kastizet e vez an dud gant Doue, met diwar barn
 leal ez eo, rak stank eo ar pec'hedoù. " Kement hoc'h eus graet,
 Aotrou, gant barn leal hoc'h eus graet. Rak pec'het hon eus a-enep
 deoc'h, ha disantet ouz ho kourc'hemennoù " (Kan-diggr an 20 vet
 sul) .

A viskoaz evit gwir ez eus bet diaesterioù er bed, ha brezelioù
 etre ar pobloù, ha reuzioù bras. Ha d'ar re a veve en ur
 c'houlzad ne seblante ket e c'hellfe an traoù mont gwasoc'h biken.
 Pa veze ar Varvared o tiskenn en Italia, a vare da vare, e-pad ar
 5vet, 6vet kantved, da zistrujañ pep tra a da waskañ an dud, e kave
 da Sant Leon ha da gristenion e amzer, e oa tost da vat fin ar bed ;
 ha ne oa netet fin ar bed roman an hini a oa. Pegoulz e tevio fin an
 hollved ? M'ouzomp ket . E dalc'h Doue emañ an istor. Ha n'eus hini
 ebet ac'hanomp a zo bet kuzulier dezañ : " Dindan ho yo l emañ pep
 tra, eme kan-diggr an 21 vet sul, ha n'eus den a c'hellfe herzel ouz
 ho mennad ; graet hoc'h eus pep tra, an neñv hag an douar, ha kement
 a zo e kelc'h an neñv. C'hwi eo mestr an hollved "

Ouz sonj fin ar bed eo stag hiniar varn diwezañ . Hag addistreiñ
 a ra en oferennoù ano eus ar gont a vo da rentañ. Dont a raio ar
 mestr-tiegez d'ober tro ar sal-banvez da welout hag-eñ ez eus tud
 ha n'o deus ket an dilhad eured (19 vet sul). Ha c'hoaz eo heñvel
 rouantelez an neñv ouz ur Roue a vennas goulenn o c'hont d'gant e
 servijerion : barnet e vezimp hervez m'hor bezo pardonet d'ar re
 all. (Aviel an 21 vet sul). Ha barnet piz e vezimp, nemet ez eo Doue
 trugarezus : " Mar sellit piz ouz hor pec'hedoù, Aotrou, piw a
 c'hellho dere'hel ouzoc'h ? Met madelzus oc'h, Doue Israel " (Kan-
 diggr an 22 vet Sul) . Paz omp aliet da rentañ da Zoue peza zo da
 Zoue eo gant ar sonj eus ar varn da zont. Krouet eo bet an den
 hervez skeudenn Doue, hag ar sin-se damziverket gant ar pec'hed
 kentañ a zo bet adtreset ennomp gant ar vadeziant. Goulenn a raio
 diganimp an Aotrou hag-eñ hor bezo rentet dezañ en hon oberoù peza
 a oa e dra, da lavarout eo kement tra. Rak Kaesar n'en deus war an
 dud nemet un damberc'henniez bennak, bresk ha dibad, Doue en deus
 warnomp hollberc'henniez.

Hogen, e keit ha m'emañ ar Jerusalem goz o /kouezañ, hag ar bed
 o vervol a gantved da gantved, emañ o sevel tamm ha tamm Rouan-
 telez an neñv . Un dremm doubl a zo da vester fin ar bed ha da fin
 ar Jerusalem goz. Peza a varv n'eo nemet ar peza zo diglok, dibad,
 kement a zo c'hoaz dindan galloud ar maro, dindan dalc'h ar
 pec'hed. E kreiz an holl varventez-se emañ ar vuhez o kenderc'hel,
 o kreskiñ, o trec'hiñ. Rouantelez Doue ne varv ket. N'eo ket bet
 distrujet gant an hini nevez, peza a oa gwir dalvoudegez en
 Testamant koz, met adkemeret hag uhelaet. Rivinet eo bet Jerusalem
 ar nogerioù mein bras, evit ma savfe Jerusalem nevez un eneoù. Hag
 ar Jerusalem-se ne varv ket, ne gosa ket, sevel a ra tamm ha tamm

betek he feureberidigez. Pa seblant an Iliz gwanaat gant an heskinadurioù, n'eo nemet diavaez an Iliz a vefe tizet ha disteraet ; ~~enn~~ en abeg d'an diaesterioù en em ziskouez neuze eneoù disparoc'h gant un nerz hag ur galonegezh dreistoc'h ; heskinadurioù fin ar bed a servijo da vuioù a sked da rouantelezh an neñv. Doue eo mestr an Istor.

Rouantelezh Doue ne ra nemet kreskiñ dibaouez betek he c'hlokted da fin ar bed. Hogen p'emañ o 'n' em stummañ e kreiz ar boan hag an trubuilh eo aes kompren e c'hoanta he dieubidigez. Hiraez he deus an Iliz d'an urz peurbad, d'an deiz ma vo diskaret pezh a chom eus gallou an diaoul, na vo ken heskinadurioù nag harlu na tra, met ar peoc'h hepken, hep aon ebet-ken rag an droug : " Peur e varnnot ar re a heskin ac'hanon ? Ar re fall a sko ouzin ; va sikourit, Aotrou va Doue " (Kan-komunion an 21 vet sul) . " Kriet an eus war-du ennoù rak va selaou a refot : troit ho skouarn davedon ha klevit va e'hoñzoù " (Kan-komunion an 22 vet sul) ; alleluia ha pedenn-ginnig an 23 vet sul hag ar suliou war lerc'h) . Pez a raio neuze an Aotrou eo ar pezh en deus graet dija pa en deus tennet Israel eus dalc'h ar Faraon, pa en deus addegaset e bobl eus an harlu : " War ribloù stêrioù bras Babulon omp aet 'n hor c'hoazez da leñvañ ; gouelit hon eus o kaout soñj ac'hanout, Sion " (Kan-kinnig an 20 vet sul) . Gant profeted an I stamant koz e leñvomp, nemet spi hon eus e promesaou Doue : " Lavar an Aotrou . Va soñjoù-me a zo menozioù a beoc'h, nann e'glac'har ; va fedij a refot ha me ho selaouo, ha degas a rin en dro ar brizonidi eus a bep lec'h. Aotrou, roet hoc'h eus ho pennoz d'an douar, degaset hoc'h eus en dro Jakob eus an harlu " (Kan-digor eus 23 vet sul tennet eus Yerima) . Neuze e kano an Iliz Alleluia kreñvoc'h eget youc'hadennoù Israeliz dieubet eus beli ar Faraon. "Pa zeuas Israel ermaez eus an Ejipt, tiegez Jakob eus a-douez ar bobl kriz, Alleluia " (21 vet sul) . Rak ne vo ken leñv, na brezel, nag heskinerez, nemet levenez an unvaniezh : "Pegen mat ha pegen kaer, da vredeur chom a-gevret unanet. Heñvel eo ouz al louzoù frondus skuilhet war benn Aaron hag a ziskennas war e varo " (Gradual an 21 vet sul) . Ha setu levenez ar rouantelezh dindan sin ur banvez : n'eu netra hag a gomzfe gwelloc'h dimp eus puilhder donezonoù Doue, hag eus ar gengarantezh a zo lezenn dezi.

Met levenez an neñv a zo dija hon hini war an douar, daoust d'an trubuilhoù ha d'an heskinadurioù ha arteze en abeg dezo. Evesait neu eus e parabolenn ar banvez disparti ebet etre ar banvez war an douar hag ar banvez en neñv. Un hevelep gwirvoud eo a 'n em stumma er bed-mañ da vezañ goursavet en neñv. Pez a varv eus ar bed eo kement a zo diglok. Pez a chom eo kement en em stumma a-dreñv d'an douarel da vezañ a dal ar bed-mañ ur veuleudi c'hlan da Zoue. Diwiskañ an douarel a dleomp ower gant an emziorer kristen. Diwiskañ a raimp an douarel, karimp, pe ne garimp ket. Peurdevet e vo ar bed-mañ, ket evit dasorc'hiñ splannoc'h, hag adsevel en ur sked speredel. Klod speredel a vo roet da gorfou an dibabidi. Hor bezet soñj eus komzoù Yob pa ganomp diwar e benn e kan-kinnig an 21 vet sul, Yob hag a lavare : " Krediñ 'ran ez eo bev va dasprener, hag en deiz diwezañ ec'h adsavin eus an douar ... " Deut eo an dasprener hag evel m'en deus adroet buhez da vere'h Jaira, evelse ken aes ha tra e tasorc'ho hor c'horfoù . Eñ e-unan a zo bev en neñvoù : korf klodus ar C'hrist a zo arrez d'hon dasorc'h-ni. Peogwir eo bev korf ar C'hrist, ez omp dasorc'het dija, daoust ne 'm ziskouezo an dra-se en efed nemet

d'an deiz diwezhañ : " Ni avat a zo hor spered en neñv ; ac'hano e c'hedomp H.S.J.K. a adstummo hor c'horf, izel vremañ, d'e hanvalaat ouz e gorf a splannder, hervez ar galloud en deus da lakast pep tra da sentiñ outañ " (Abostol an 23 vet sul)

... (Abostol an 23 vet sul) ...
Bilezomp eta an Doue, pezet III hini d'an en harpañ warnomp hon-unan, kreskomp ar spi, ha zoulomp edelez an Doue

Hênvel eo ar pezh a c'hoarvez evit pep den ouz ar pezh a c'hoarvez evit ar rouantelezh a-bez. Tonkadur pep hini a zo hervez hini ar Rouantelezh ; antreet omp enni gant ar vadeziant ; resev a reomp diouti ; lodenn ez omp enni. Ar rouantelezh a zo da gentañ, rak ar Rouantelezh eo ar C'hrist, e zaspren, e c'hras. Ar rouantelezh eo ar C'hrist hag e gorf kevrinus. Pezh a c'hoarvez ennomp eo eta ur skeudenn eus ar pezh a c'hoarvez evit ar gorf a-bez. Evel ma tle ar rouantelezh a-bez diwiskañ an douarel arack tizout an advuhez splann, e tle pep ene ivez tremen dre ar maro, maro speredel ha maro korfel d'an douarel, an eil o harpañ egile, arack tizout an advuhez splann. Dre ar maro e tleomp tremen evel hor penn Jezuz Krist. Diwiskañ hag adwiskañ a zo ret ober. Mar ne zilezomp ket c'hoantegez ar c'hig da gemer an dilhad-eured e vimp kaset er maez en deiz ar varn (Aviel an 19 vet sul) . " En em adnevesait a spered hag en em stummit diouz an den nevez a zo bet krouet hervez Doue er reizder hag er santelezh wirion " (Abostol an 19 vet sul) . Skeudenn ar gwiskamant nevez a zistro c'hoaz d'an 21 vet sul : " Kreskit e gerz Doue hag en e c'halloud. Gwiskit armoù Doue .. Kemerit armoù Doue ma c'hellfot harpañ en devezioù fall ha chom santel e pep tra " .

Stourm hon eus d'ober. Fall eo an devezioù. Ha kalon a zo ezomp dimp. Na ehanomp ket da bediñ, gant spi : " Daoulagad an holl a zo troet war-du ennoc'h, Aotrou, ha reiñ a rit magadurez en amzer vat. Digeriñ a rit ho torn, hag e walc'hit pep hini gant ho tonezonoù " (Gradual an 20 vet sul) . Gras Doue eo a roio di p chom start hep pec'hed betek deiz donedigez hon Aotrou Jezuz Krist " (Abostol an 16 vet sul.)

Ar sell tennet war-du deiz an Aotrou; lakomp ennomp evel daou esmae kontrol a gresko puridigez hon ene : an aon rag ar varn, hag ar c'hoant d'ar peoc'h ha d'ar e'hloed da zont .

Soñjomp e tleimp rentañ da Zoue kement tra zo dezañ, da lavarout eo pep tra. " Va breudeur, gwelit gant pebez evez e tleit bevañ, nan evel tud diskiant, met evel tud fur, oc'h ober gonid eus an amzer, rak devezioù fall ez eo. Rak se ne vezit ket divez, met gweli-
petra c'houlenn Doue diganeoc'h " (Abostol an 21 vet sul) . " Ho pediñ a ran ma kresko muioc'h mui ho karantez e pep skiant ha furnez ma welot Petra "zo gwellañ, ma vefot dinamm ha dibec'h betek deiz C'hrist " (Abostol an 22 vet sul) . Klaskomp eta sevepiñ gourc'hemennoù Doue ha baleomp gant hent ar reizder. " Evurus ar re a ya dinamm gant an hent, a gerz gant lezenn an Aotrou " (Kan-digor an 20 vet hag an 21 vet sul ; sell. ouz kan-gomuniañ, ha pedenn-gomunion an 19 vet sul) .

War un dro baleomp gant spi. Hor bezet aon d'en em harpañ warnomp hon unan. Rak ac'hano hon unan ne zougimp nemet frouez ar peoc'h

Sellomp ouz an hini a vo barnet hon oberoù evit en em dreiñ outan a zo ivez Salyer madekzus. " Kreskit en nerz an Aotrou hag en galloud e greñvder " (Abostol an 21 vet sul). Hor bezomp fiziañs e seveno Doue ennomp a benn deiz Jezuz Krist, an ober mat en deus kroget ennomp gantañ (Abostol an 22 vet sul) . Mar karomp Jezuz Krist, mar kerzomp hervezañ e doujañs an Tad, e vevomp dija en neñvoù, hag enskrivet komp war levr ar vuhez (Abostol an 23 vet sul). Dilezomp eta an *an*, nemet an hini d'en em harpañ warnomp hon-unan, kreskomp er spi, ha meulomp madelez an Tad en deus hon galvet da gaout perz en herez ar Sent, er sklerijenn, en deus tennet ac'hanomp eus galloud an deñvalijenn ha degaset da rouantelez e Vab muiañ karot (Abostol an 24 vet Sul) .

Neuze ra gresko ennomp ivez an hiraez d'an urz peurbed, ha da drec'h ar peoc'h, an hiraez da zasorc'h ar c'horfoù ha da zistruj ar maro, an hiraez d'ar rouantelez klok ha da leunder ar bed, an hiraez da glod ar C'hrist o splannañ da viken en divrall.

An hiraez a oa hini ar gristenion gantañ eo a dleomp adlakaat ~~e~~ ennomp. N'ouzomp ket pegoulz e tevio fin ar bed, nemet e tleomp e c'hoantaat, evel mañ Sant Yann en e Ziskuliadur. Deuit Aotrou, Krist, emezañ .

Deuit ennomp bepred. Evidomp-ni da vihanañ ne bado ket fin ar bed. Ra chomimp bepred ouz ho kortoz gant fiziañs; gant karantez ha gant spi, ma c'hellimp lavarout : " Alleluia, Alleluia, prest eo va c'halon, Aotrou, prest eo va c'halon, kanañ a rin, ho meuliñ a rin, C'hwit va Joa, Alleluia " (20 vet Sul) .

The first part of the paper is devoted to a study of the
history of the subject, and to a discussion of the
principles which should govern the selection of the
materials to be used in the construction of the
apparatus.

The second part of the paper is devoted to a description
of the apparatus, and to a discussion of the
method of its use. The third part of the paper
is devoted to a description of the results obtained
in the course of the experiment, and to a
discussion of the significance of these results.

The fourth part of the paper is devoted to a
discussion of the theory of the phenomenon, and to
a comparison of the results obtained in the
course of the experiment with the theoretical
predictions. The fifth part of the paper is
devoted to a discussion of the conclusions which
can be drawn from the results of the experiment.

The sixth part of the paper is devoted to a
discussion of the limitations of the experiment,
and to a discussion of the possibilities of
improving the apparatus. The seventh part of
the paper is devoted to a discussion of the
conclusions which can be drawn from the results
of the experiment.

The eighth part of the paper is devoted to a
discussion of the conclusions which can be drawn
from the results of the experiment. The ninth
part of the paper is devoted to a discussion of
the conclusions which can be drawn from the
results of the experiment.

AN TRIZEKVIET SUL GOUDE AR PANTEKOST

Kavout a reomp er sul-se ar soñjoù-mañ : pec'hedoù a zo e-barzh an Iliz met sellit, Aotrou, ouzh ho kevredadur. Ho pet soñj eus an emglev, eus ho promesa.

Er c'han-diger e kavomp soñj an Iliz en trubuilhoù a zo kouezhet warni en abeg d'ar pec'hedoù ; skoet gant an Aotrou evel pinijenn ha kastiz : Ho pet soñj Aotrou eus an Emglev ha na zilezit ket evit atao ho krouadurion baour; savit ha difennit ho kaoz, n'ankounac'hait ket pedennoù ar re ho klask". N'eo ket hep abeg eo kouezhet warnomp ar c'hastiz, rak pec'hed hon eus, met soñjit ez omp tud ho kevredadur. Ho kaoz eo hon hini : "Difennit ho kaoz". Kastizet eo an Iliz evit he fec'hejoù hag e klask en em dreñ adarre war du hec'h Aotrou.

En Abestol e kavomp sklaeroc'h c'hoazh soñj an Emglev. Met luziet a-walc'h eo ar frañennoù ma ne seller ket ouzh ar pezh a zo el lizher d'ar C'halated penna-da-benn. N'ouzomp ket dres pegoulz eo bet skrivet. Soñjal a reer eo bet skrivet a-rack Konsil Jeruzalem pa'z ae Sant Paol da gavout an ebestel. Tabut a oa bet etre Sant Paol ha Sant Pêr diwar-benn kement-mañ : daoust hag e tlee bezañ ar Gristenion dindañ al Lezenn gozh pe nann. Da gentañ ne oa ket bet rediet ar Gristenion nevez da heuliañ al Lezenn gozh, met laosk e oa bet Sant Pêr hag asantet en devoa da dud a oa endro dezhañ a oa evit mirout al Lezenn. Da skouer e oa bet difennet oute kemer e fredoù gant ar Baganed, Tabut a oa bet ivez diwar-benn an Amdroc'h, h.a. Neuze ar gudenn-se a oa da zirouestlañ er Sened Jeruzalem, hag e voe... Ar soñjoù-se a oa e penn Sant Paol ha setu pezh'zo en e lizher : petra dalv al Lezenn Gozh? Daoust hag e ro ar justis? Ma 'z eo mat al Lezenn, n'eus ket ezhomm eus ar Xst, ma'z omp salvet gant al Lezenn, n'omp ket salvet gant ar Feiz er Xst. Dindañ ar soñjoù se emañ Sant Paol pa skriv e lizher d'ar Romaned. Ret eo lenn an daou lizher-se evit kompren gwelloc'h rak en hini ar C'halated e teu soñjoù Sant Paol un tammig a-dreuz hag a-hed, hep urzh, evel ma komzfe : Ar pezh a gavomp e pennad hiziv eo kement-mañ : al Lezenn gozh ne dalv ket anezhi hec'h-unan. Ar Feiz eo hag a ro ar justis. Abraham a zo bet kavet just dre m'en deus kredet. En abeg d'e Feiz en deus ar justis. En Testamant Kozh eo ar re o deus kredet a zo bet tud just, ha n'eo ket ec'h ober oberennoù al

Lezenn. Un den hag a rafe al Lezenn hep kaout feiz, ne dalvezfe ket dezhañ.

E pennad hiziv e lennomp : "Va breudeur, promesaou Doue a zo bet roet da Abraham ha d'e ouenn. Ar Skritur ne lavar ket : d'e ouennoù, evel ma vefe meur a hini, met da unan : ha d'az ouenn, a zo ar Xst. Santa amañ petra lavaran : ar bro-mesa graet gant Doue n'eo ket bet torret gant al lezenn deuet pevar c'hant vloaz ha tregont warlerc'h. Rak ma teu dimp an heritaj dre al lezenn ne zeu mui dre ar bro-mesa. Ha koulskoude dre ar bro-mesa eo bet roet da Abraham. Perak eta al lezenn? Savet eo bet abalamour d'ar pec'hejoù, betek ma teufe ar Mesias prometet, rozet eo bet gant an Aeled dre zaouarn Moïsez, hanterour etre Doue hag an dud.."

Da gentañ, merzhomp e skriv Sant Paol diwar-benn ar ger "ouenn", lakaet d'an unander er Skritur Sakr. N'hellomp bezañ salvet nemet gant ur ouenn : hini ar C'hrist. D'an oïl, daoust d'al Lezenn bezañ deuet goude, he deus ar bro-mesa kendalc'het da dalvezout. Rak al Lezenn n'he deus ket torret ar bro-mesa graet gant Doue da Abraham. Al Lezenn a zo bet savet en abeg d'ar bec'hedoù, evit diskouez d'an den n'halle ket en em salviñ anezhañ e-unan. N'helle ket mirout al Lezenn. N'eo nemet dre ar promesa eo bet salvet. Gant se eo bet diskouezet dreist-telezh ar bro-mesa. Al Lezenn a oa un doare marc'had. Doue a rae ur marc'had gant an dud : reiñ a refet enor ha meuleudi din hag endro e roin deoc'h galloud ha trec'h war hoc'h enebourion. Pa ne roefket Pobl Israel enor da Zoue e oa skoet peogwir e oa bet torret ar marc'had. Evel e pep marc'had e oa un hanterour : Moïsez. El Lezenn Nevez, eo ar c'hontrol bev : n'eus ket ezhoñ a hanterour peogwir eo ar bro-mesa donezon penn-da-benn. Doue a ro e-leiz, brokus. Ar C'hrist a sellomp evel hanterour etre Doue ha ni a zo bet kaset dimp gant an Tad : un donezon eo bet dimp. N'eo ket an den e-unan a zo en em salvet met Doue dre ar C'hrist en deus galvet anezhañ. Neuze, n'hall ket al Lezenn gozh reiñ ar vuhez, n'hon eus ar vuhez nemet dre ar bro-mesa, dre ar feiz en Jezuz-Krist.

Perak eo bet digaset ur seurt kentel d'ar sul-mañ? Dre ma talvez bepred evit an Iliz hag evit an ene. Pec'hedoù a zo en Iliz hag ar pec'hed kentañ a zo an distro d'al Lezenn gozh. An distro d'al Lezenn Gozh a zo pec'hed a-enep ar bro-mesa, a-enep karantez Doue ouzhimp. Ha petra 'welomp? an dud endro dimp o vont

d'an oferenn, o chomp hep ober an droug, - d'an nebeutañ, o klask eb om, gant aon rag an ifern, - . Ne soñjont ket eo hor relijion un dra a galon, ur bromesa, ur c'hask ober vad. Dhom a reont en tu nann e-lec'h mont gant karantez war an tu ya. Al lezenn gozh a lavar : na ri ket kement-mañ, al Lezenn nevez : Karout a ri ... Taget omp ni ivez gant ar c'hleñved a oa dija e penn kentañ ar Gristeniez. Pez a vank d'ar gristenion eo kaout Feiz, Spi ha Karantez a zo donezon ar bromesa. Kompren a reomp bremañ petra 'c'houlenn ar bedenn a-stroll ha perak e c'houlenn se : Doue hollc'halloudeg ha peurbadus, kreskit ennomp ar Feiz, ar Spi, hag ar Garantez, hag evit ma vimp dellezek da gaout ho promesaoù grit ma karimp ho kourc'hemennoù". Ar Feiz, ar Spi hag ar Garantez a zo diazez an ene er bromesa. Ne dalvez nemet "ar feiz ec'h oberiañ dre ar garantez" (abostol)

N'eo ket hep abeg e pouezo an Iliz e-pad teir sizhun war ar gudenn-se rak ar Feiz a zo deuet da vezañ laosk. Al lezenn nevez a zo bet ankounac'haet, an dud ne veulont ken Doue hag en abeg da se eo deuet trubuilhoù.

Daoust ma seblant dimp an Aviel bezañ pell a-walc'h eus ar soñjoù-se e kavim pegen Riammet eo ganto. Dibabet eo bet en abeg d'ar c'hleñved a zo al lorgnez hag a zo heñvel ouzh kleñved an eneoù o deus ankounac'haet ar bromesa. Al lorgnez a zo ur c'hleñved a grog gant koll kizidigezh ar c'horf. Tamm-ha-tamm e teu war ar c'hroc'hen introù du a zeud da vezañ niverusoc'h-niverusañ hag a gontamm ar c'horf a-bezh. En amzer Hon Salver e oa kalzh a dud laour e Bro-Palestina. Ken niverus e oant ma welomp Lezenn Moïsez o reiñ lezennoù diwar o fenn. Bevañ a raent distag diouzh ar re all. N'o doa ket ar gwir da dostaat ouzh ar re all. Pa c'hoarveze d'unan bezañ pareet e tlee en em ziskouez d'ar veleion ha reiñ ur brof d'an Aotrou. Courc'hemenn Hon Salver : "It d'en em ziskouez d'ar veleion" a-rack bezañ pareet anezho ~~en~~ devoa talvoudegezh evito peogwir e kemenn d'an dud laour ar pezh a vez kemennet d'ar re bareet. Hag o vont ez int pareet.

Gallout a reomp herzhout eo komzet en Aviel diwar-benn ar feiz : "da feiz he deus roet dit ar pare". Ar Feiz a zo diazez pep buhez kristen. Ar Feiz a c'hell salviñ an den. An aviel hag an abostol a echu gant an hevelep gerioù : feiz en Jezuz-Krist.

N'eus nemet unan hag a zeuio endro da veuliñ an Aotrou, ha c'hoazh e vo un estren. Gwelomp bremañ petra 'zo dindañ ar pennad-se? Evit Tadoù 'zo al lorgnez a zo skeudenn an disivoudoù en Iliz, hag en ene. En disivoudoù ez eus traoù mat alies met mesket int gant an traoù fall a zeu da vezañ ar c'hreñvañ. Tammoù mat ha tammoù fall a zo e soñj an disivouderion evel e kroc'hen an dud laour. Ar re-se ne heuliont ket al lezenn nevez ha ret eo d'an Iliz o lakaat er-maez. Evit Tadoù all, pep pec'hed a zo lorgnez. Gant ar pec'hed en em lakaer en diavaez eus lezenn ar garantez. Dre ar pec'hed e teu ar feiz da wanaat, da zisteraat. An den ne ra netra hag a veulfe Doue. Eveljust e c'hell bezañ - war a weler - un den a feson, met an droug a zo krog ennañ, taget eo gant al lorgnez. An Iliz evel ma welomp anezhi bremañ a zo taget gant al lorgnez. Ne veul ket Doue evel ma telefe ober. Dremm ar C'hrist a zo kuzhet gant hor pec'hedoù.

Graoude ar paredigezh n'eus nemet ar Samaritan a zeuio endro da veuliñ Doue. Ar re o deus resevet kalzh n'int ket bepred ar re a veul anezhañ. Hevelep tra a welomp gant an dud o tont da reseva sakramant ar binijenn. Dont a reomp gant c'hoant bezañ pareet. Pareet int o vont.. Met pet a zistro da veuliñ Doue? Pet en em dro devetañ a galon?.. Ar Yddevion i, n'int ket deuet da drugarekaat rak dindañ al Lezenn Goz emaint. N'eus ket a drugarekadur el Lezenn Gozh. An all a oa estren a zo bet pareet en abeg d'ar bromesa hag en abeg da se eo deuet da drugarekaat, rak ar bromesa a zo karantez ha meuleudi da Zoue. Ar gristenion a-bremañ, siwash, a zo dindañ lezenn an aon hag en abeg da se eo ne drugarekont ket ha ne velont ket. Laoskentezh enno da garout an Aotrou. Met petra 'ro ar pare? Kaout feiz ez eo, ha diwar feiz e tauio spi ha karantez da veuliñ Doue.

Er sul-mañ e c'halvomp Doue o Monaat dezhañ an emglev nevez : ar bromesa. Gradual : "Sellit Doue, ouzhar bobl a zo deoc'h ha ne zilazit ket evit atao ho krouadurion baour. Savit Aotrou, difennit ho kaez, soñjit en dismegañs taolet war ho servijerion". Pedenn a fiziañs, an Allelouia : Aotrou, c'hwiz'zo bet hon repu e pep amzer. Hag ar bedenn kinnig : Ennoc'h Aotrou am eus lakaet va fiziañs;

C'hwi eo va Doue, etre ho taouarn emañ va buhez. Er bedenn war ar profoù e
e'houlenomp d'uzh an Aotrou, sellout ouzh e bobl gant madelezh, ma vo teneraet
e galon gant hor sakrifis : rentomp gras d'an Aotrou gant ar Sakrifis. Kinnigomp
e Vab dezhañ ha bezomp sur e vo an tu da deneraat Kalon an Tad.

Ar Gomunion a zeulo da lakaat ennomp karantez : "Roet hoc'h eus dimp,
Aotrou, ar bara eus an Noñv, bara saourus, leun a zouster". Ha startoc'h e vimp
gant ar bara se a zo bara an Aoter : "Goude bezañ resevet ar misterioù santel-
mañ, ra vezimp startoc'h, ni ho ped Aotrou, war hent ar silvidigezh".

Da vat e vimp war an tu "ya" a zo hini ar bromesa, hini ar garantez.

=====
=====
=====

Prezegenn 19 evit Deiz Gouel Ginivelezh an Aotrou (Prezegenn 23 er
prezegennañ diwar-benn an Amzer) .

Selaouit, mibion ar sklerijenn, c'hwi bet advabet evit Rouantelezh
Doue, va breudeur karet meurbet, selaouit, selaouit, ha tridit, tud vat, en
Aotrou, ma c'hello ho meuleudi en abeg d'ho reizhder, be-^{añ} hervez m'ep
dleet. Selaouit pezh a ouzoc'h dija, ho pet soñj eus ar pezh hoc'h eus
bet klevet, karit pezh a gredit, embannit pezh a garit. ^{Ras} Evel ma lidomp
gant ar gouel-mañ un deiz ha bloaz, e c'hortozit diganin ar brezegenn
dleet .

Ya, ganet eo ar C'hrist, Doue eus e Dad, den eus e vamm. Ganet eo eus
divarvelezh e Dad, eus gwerc'hded e vamm. Ganet eus e dad hep mamm ebet,
eus e vamm hep tad ebet. Eus e dad hep amzer ebet, eus e vamm hep sper
ebet. Eus e dad evel pennabeg ar vuhez, eus e vamm evel diwezh ar maro.
Hag o c'henel eus e dad, ^{En} zo urzhier an holl dezid, o c'henel eus e
vamm, ~~En~~ ^{En} zo sakrer an deiz-mañ .

Rak en deiz-mañ eo paret evit salviñ pep tra ^{an} ini ar zo sklerijenn
evit ar bed, dasorc'h evit ar re varv, buhez evit ar re varvel. Ha setu
perak e tleomp hizio lidañ war un dro ginivelezh hor Salver ha ginive-
lezh hor silvidigezh. Genel a ra silvidigezh an dud, ar C'hrist, an
hini a ro ar Brofeted testeni dezhañ. Genel a ra eus ur Werc'hez evel
ma tiskler Isahia er c'homzoù-mañ : Setu ma vo dougerez ur Werc'hez, ha
ma c'hano ur mab a vo graet anezhañ Emmanuel, pezh a dalv da lavarout :
Doue ganimp. Diskouez a ra an diouganer gwirionez hor silvidigezh ha
deare ar c'hanedigezh-se. Dougerez eo ar Werc'hez a ze dianav dezhi an
darempredoù gant ar gwaz; brasez eo an hini n'eo bet stoket gant
briatadenn ebet. Met mirout a reas en glanned hec'h izili ar pezh en
devoa roet ar Spered Santel d'hec'horf sakr da resev.

Gwelit burshud mamm an A. troù : Hi, Gwerc'hez e kaout bugel, gwerc'hez
 o c'henele, gwerc'hez ha goude genel. Gwerc'hded klodus ha frouezhusted
 splannañ. Ganet eo an Hini 'zo nerzh ar bed, ha ne vez klevet klemvan
 ebet digant an hini willoudet . Ar bugel a zilez korf e vamm, degemeret
 eb ganti ha koulskoude n'eo ket gwallet he gwerc'hded. Rak dleet e oa
 da c'hinivelezh Doue kreskiñ dezhi gopr he glanded, en doare na vefe
 ket gwastet pezh a oa disgwail enni gant donedigezh an Hini a zeus da
 bareañ pezh a oa gwallet; na vefe ket gloazet he gwerc'hded a gorf gant
 an Hini a ro ar c'hlanded a spered .

Ur wech ganet, ar bugel 'zo bet lakaet en ur prezeb. Sed ase kavell
 kentañ un Doue; Roue an neñv n'en deus ket disprizet ar strizhderioù-se
 Enn hag en devoa kavet mat kemer da chomlec'h korf ar Werc'hez .

Kaset en deus en e rack an den Yann, a dlee genel d'an neñv d'ar
 c'houlz ma tigresk an deizioù, hag Enn 'zo bet ganet pa grog an deizioù
 da greskiñ : evit ma vefe gant se rakskeudemmet pezh a lavar an hevelep
 Yann : Enn a zo dleet dezhañ kreskiñ, me avat digreskiñ. Rak buhez an den
 a dle koazhañ evit tremen er C'hrist, en doare na vevo ken evito e-unan
 ar re a vev, met evit an hini a zo marvet ha dasorc'het evit an holl, ma
 lavaro pep hini ac'hanomp pezh a lavar an Abostol : Bevañ a ran, met n'eo
 ket me ken, ar C'hrist avat eo an hini a vev ennon. Ret eo ma kresko
 hennezh, ma tigreskin-me.

E holl Aeled d'e ganmeulo evel m'eo dleet, Enn hag a zo dezho boued
 peurbad, Enn o vevaat anezho gant ur vagadurezh divreinus, rak Verb Doue
 eo a vevont eus e vuhez, a vevont bepred eus e beurbadelezh, a vevont
 bepred evurus eus e vadelezh. Int avat, a veul, evel m'eo dleet, an
 Doue a zo ouz Doue, ha war al laezioù e rentont klod da Zoue. Hogen
 ni, e bobl ha deñved e beurban, na zellezimp ar peoc'h kement hag a

c'hell hor gwanded, dre hor youl vat. Hizio en gwirionez eo bet klevet mouezh an Aeled hag o deus strewet o tridal p'eo bet ganet dimp ar Salver, ar c'homzoù-mañ : "Klod da Zoue e lein an neñvoù ha war an douar peoc'h d'an dud a youl vat."

Dezho d'e veuliñ evel m'eo dleet, dimp-ni d'e veuliñ dre sentiñ putañ. Int a zo e gannaded, ha ni 'zo e zeñved. Leuniet en deus evito en neñvoù, un daol-pred, leuniet en deus evidomp war an douar hor ; prezeb. Rak leun eo taol o banvez dre ma welont penaos ar Verb a oa er peññ kentañ, ar Verb ouzh Doue, hag ar Verb a oa Doue. Leun eo hor prezeb-ni p'eo deuet ar Verb da vezañ den ha da chom en hon touez. Evit ma tebrfe an den bara an Aeled eo deuet krouer an Aeled da vezañ den. Int a veul o vevañ, ni o krediñ. Int o perc'hennañ en dudi, ni o pediñ. Int o kemer, ni o klask. Int oc'h antren, ni o skeiñ.

Rak pehini eus an dud a c'hellfe anavezout an holl deñzorion a furnez hag a skiant kuzhet er C'hrist, ha skoachet en baourentez e gorf ? Rak deuet eo da vezañ paour evidomp pa oa pinvidik, evit hor pinvidikaat gant e baourentez. Pa en deus kemeret hor mayntez ha kaset e vare da benn, eo en em ziskouezet er baourentez ; prometiñ a rae dimp pinvidigezhioù ampellet hepken, pinvidigezhioù ha n'en deus ket kollet. Pegen bras braster e zeuster, anavezet e kuzh gant e zoujerion, ha peuzfizoloet d'ar re a esper ennañ : Rak amañ ne ouzomp nemet dre lodenn, betek ma teuis pezh a zo klok. Hag evit ma teuimp da vezañ gouest d'e dizhout, eo deuet kevatal ^{luz eo} gant e Dad en e natur-Doue, da vezañ heñvel ~~XXXXXXXXXX~~ ouzhiomp en hor stumm a sklav. Deuet eo da vezañ mab an den, deuet eo da vezañ heñvel ouzh an dud; hag evelse en deus mab unel Doue lakaet mibion an dud da zont da vezañ mibion Doue. O vegañ ar servijerion dre 'n em ziskouez dezho e stumm gwelus ar sklav, en deus graet anezho mibion dieub galvet da welout stumm Doue.

Rak mibion Doue ez omp ha n'eo ket bet diskouezet c'hoazh petra

'vimp. Hogen gouzout a respomp e vimp pa n'em ziskouezo, heñvel outañ, dre ma welimp anezhañ evel m'emañ. Rak pere eo an teñzerioù-se a furnez hag a ouiziegezh, pere ar pinvidigezhioù-doueel-se, nemet ar re a spiro dimp? Pehini ar braster-se a zouster, nemet an hini a walc'ho ac'hanomp? Diskouez dimp eta an Tad hag e vo awalc'h dimp. Hag en ur psalm e lavar dezhañ unan bennak ac'hanomp, pe unan en hon touez, pe unan evidomp : Va gwalc'h am bo, pa 'n em ziskouezo da glod". Enñ hag an Tad a zo unan; hag an hini a wel anezhañ, a wel ivez an Tad. Rak Aotroù ar galloudoù eo ar Roue a glod. Hon distreiñ a rae, hag e tiskouezo dimp e zremm, ha salvet e vimp, ha gwalc'het e vimp, hag e spiro dimp.

Ra lavaro eta hor c'halon dezhañ: "Klasket em eus ho tremm, ho tremm, Aotroù, a glaskin, na zistreit ket ho tremm diouzhin-me". Ha ra responto e-unan d'hor c'halon : "An hini am c'har a vo karet gant va Zad, ha me a garo anezhañ hag ñen em ziskouez a rin va-unan dezhañ". A dda sur, ar re a lavare ar Salver kement-se dezho, a wele anezhañ gant o daoulagad, ha klevout a raent gant o diwskouarn son e vouezh, met en o c'halon-den e kredent gwelout un den ; hogen d'ar re a gare anezhañ e promete en em ziskouez e-unan e sourt doare n'en deus ket c'hoazh gwelout lagad an den, na klevet e skouarn, na santet e galon. O c'horteoz avat ma c'hearvezo se, o c'horteoz ma tiskouezo dimp pezh a spiro dimp, ma evimp anezhañ, feunteun a vuhez, ha ma kavimp neuze hor gwalc'h, e keit-se, tra ma pirc'hirinomp amañ pell diutañ o kerzhout dre ar feiz, tra m'hon eus naon ha sec'hed eus ar justis, ha ma c'hoantaomp gant broud dilavarus, gwelout kened e stumm doueel, lidomp gant doujañs deol e c'hanedigezh dindan stumm ar sklav. N'hellomp ket arvestiñ c'hozh penaos eo bet ganet arack gouloù-deiz gant an Tad, met lidomp a-stroll penaos eo bet ganet gant ar Werc'hez en eurioù an noz. Ne gomprenomp ket c'hoazh penaos e chom e ano arack krouidigezh an heol, anavezomp penaos

en deus savet e deltenn dindan an heol. Ne xingx welomp ket c'fiazh ar
Mab unel e chom bepred en e Dad, hor bezet soñj eus ar pried e tont
ermaz eus kambur an dimezi. N'omp ket e'hoazh barrek da azezañ ouzha
banvez hon Tad, anavezomp prezeb hon Aotrou Jezuz-Krist .

Genver 1948 .

... diwals en e o'hiniwelezh-Doue, gwelus en e
o'hiniwelezh-den, en eil hag eben, ebet. Setu perak pa en deus
diougant ar Profed : "Piv a c'helle desrevelliañ e o'hiniwelezh ?"
divar-benn pehini anezho e kenze ? E'eo ket ass hep untr. Doust hag e
vije ar c'hiniwelezh-se n'eo bet ganet evel a viskoazh, peurlad gant an
Tad peurlad, pe en hini n'eo bet ganet en euzer gant ur vevn hag en
deves krouet e-unan, evit bezañ krouet ganti .

Doust hag e vije ar c'hiniwelezh-se na vez ganet bepred evel an
hini a zo a viskoazh ? Rak piv a c'helle desrevelliañ penaos eo bet
ganet ar sklerijenn eus ar sklerijenn, en eil hag egile e velen ur
sklerijenn hepken ? Penaos eo bet ganet Doue eus Doue, hep na vef
krouet gant an doue ? Penaos e vez lavaret divar e heur et eo bet
ganet, evel pa vije un dra dremmet; na koulskoude ar doue, ar c'hini
welezh-se, n'eo ket ^{ast} war re ok d'ober unezhi tra dremmet; na meser
n'eo bet biskoazh arak dezhi d'ne lakeat en dremmet; na krouet
all, n'eo ket ar c'hiniwelezh-se en euzer e-vrezañ, evel pa vije
e'hoazh e c'hoarvezout, hag evel pa ne vije ket tra peurlad. Ar
c'hoarvezout-se piv a c'helle eta he desrevelliañ, pe anez e-oz d'an
euzer a veza a zo da simplezañ, na pa dremmet evel en euzer krouet
ar diabler ?

Hag en hevelomp deure, e o'hiniwelezh eus ar c'hoarvezout, piv a c'helle
he desrevelliañ, n'eo ket engendret ar c'hoarvezout hep sikour kerf ar
doue, n'eo ket euzer e'hoazh e'hoazh e'hoazh e'hoazh e'hoazh e'hoazh
e'hoazh he gware'hoazh.

Prezegenn 8 : En Deiz Gouel Ginivelezh an Aotrou
(Prezegenn 12 en prezegennoù diwar-benn an Amzer).

Mab Doue, an hevelep Hini hag a zo ivez Mab an den, hon Aotrou Jezuz
 Arist, ^{o vezañ ket} ganet ~~mar eo bet~~ eus an Tad hep mamm ebet, en deus krouet an
 holl deizioù, ^{organ ket} hag ganet ~~mar eo bet~~ eus ur vamm hep tad ebet, en deus
 sakret an deiz-mañ : Eñ diwelus en e c'hinivelezh-Doue, gwelus en e
 c'hinivelezh-den, en eil hag eben, sebezhus. Setu perak pa en deus
 diouganet ar Profed : "Piw a c'hello dezrevellañ e c'hinivelezh ?"
 diwar-benn pehini anezho e komze ? M'eo ket aes hen barn. Daoust hag e
 vije ar c'hinivelezh-se m'eo bet ganet enni a viskoazh, peurbad gant an
 Tad peurbad, pe an hini m'eo bet ganet en amzer gant ur vamm hag en
 devoa ^{dija} krouet e-unan, evit bezañ krouet ganti .

Daoust hag e vije ar c'hinivelezh-se na vez ganet bepred enni an
 Hini a zo a viskoazh ? Rak piw a c'hello dezrevellañ penaos eo bet
 ganet ar sklerijenn eus ar sklerijenn, an eil hag egile o vezañ ur
 sklerijenn hepken ? Penaos eo bet ganet Doue eus Doue, hep na vefe
 kresket niver an doueoù ? Penaos e vez lavaret diwar e benn ez eo bet
 ganet, evel pa vije un dra dremenet; ha koulskoude an amzer, er c'hini
 velezh-se, n'eo ket ^{haet} war raok d'ober anezhi tra dremenet ; an amzer
 n'eo bet biskoazh arack dezhi d'he lakaat en d'antont; na kennebeut
 all, n'emañ ket ar c'hinivelezh-se en amzer a-vremañ, evel pa vije
 c'hoazh o c'hoarvezout, hag evel pa ne vije ket tra peure'hraet. Ar
 c'hinedigezh-se piw a c'hello eta he dezrevellañ, pa chom a-us d'an
 amzerioù pezh a zo da zisplegañ, ha pa dremen avat en amzer komzoù
 an displeger ?

Hag en hevelep doare, e c'hinivelezh eus ar Werc'hez, piw a c'hello
 he dezrevellañ, p'eo bet engehentet er c'horf hep sikour korf ur
 gwaz, p'en deus rget o c'henedel lazh d'e vamm evit e vegañ, hep lemm
 diganti he gwerc'hded.

Deus forzh eta pehini anezho, pe an eil gin'velezh, pe eben, piv a
c'hello odezrevellañ? Hemañ eo an Aotrou hon Doue: hemañ eo an
hanterour etre Doue hag an dud, Eñ den ha Salver, an Hini a zo bet ganet
eus an Tad hag en deus krouet e vamm, an Hini a zo bet krouet gant ur
vamm evit rentañ kled d'e Dad. Eñ a zo mab unel an Tad hep na vije bet
ganet eus ur plac'h, Eñ a zo mab unel e vamm hep briataerzh ur gwaz.
Hemañ eo an Hini "kenedus e stumm, dreist da vibion an dud", mab santek
Vari, pried an Iliz santel ~~hag~~ en deus lakaet da vezañ heñvel ouzh e
vamm. Rak lakaet en deus anezhi da vezañ mamm ha koulskou de he miret
en deus dezhañ e-unan da wec'hez. Rak diwar ~~de~~ debenn an Iliz eo e
lavar an apostol: "Hoc'h unanet em eus d'ur gwaz uhel, deoc'h d'en em
siskouez ouzh ar C'hrist evel ur wec'hez c'hlen". Ha c'hoazh e lavar
diwar he fenn: "Hon mamm n'eo ket ar sklavez, met ar wreg en he frankiz,
a zo dezhi, goude bezañ bet dilezet, muioc'h a vugale eget an hini a zo
bet ar gwaz ganti". Kouls d'an Iliz ha da Vari eo bet roet gwerc'hded
peurbad ha frouezhusted disgwali. Pezh he deus ~~xxx~~ houmañ dellezet en
he c'horf, he deus honnezh miret en he spered; hogen pa n'he deus houmañ
ganet nemet ur bugel, honnezh a c'han lies hini o strollañ he vibion en
unan dre an Hini 'zo unan.

An deiz-mañ eta eo an deiz m'eo deuet er bed an Hini a zo bet grae
ar bed gantañ. Deuet eo da vout bezant er c'horf, hep dont da vezañ
ezvezant en e c'halloud, rak er bed-mañ edo ha deuet eo en e dra. Er
bed edo, met dianav d'ar bed; rak ar gouloù a lugern en deñvalijenn, met
an deñvalijenn n'he deus ket komprenet anezhañ. Deuet eo er c'horf, evit
gwelc'hiñ c'hoantegezhioù fall ar c'horf. Deuet eo remed d'an douar,
evit pareañ hon daoulagad-diabarzh, ni bet dallet gant an douar diavaez,
evit na teufemp o vezañ bet diglañvet evelse, ni hag a oa bet betek-henn
teñvalijenn, ma teufemp da vezañ sklerijenn an Aotrou, evit na ^{vefe hon} lugernfe

ken ar sklerijenn en amc'houlou, sklerijenn bezant da dud ezvezant, hogen
evit ma 'n en ziskouezfe sklerijenn anat da dud sellerion. Evit an
ober-se e kerzh war rask ar pried o tont ermaez eus Kembr an dimezi,
hag e trid evel ur ramz o vont da redek e hent, karantezus ha spourenus
taer ha seder, kenedus evit ar re vat, ha garv evit ar re fall. ^{daou} ~~En~~ ^{gonda}

da chom en kalon an Tad, en deus leuniet askre e vamm. Er gandr-se, da
lavarout eo, en korf ar Werc'hez, eo deuet an natur-Doue d'en em unanin
gant an natur-den; hag ar Verb deuet da vezañ korf evidomp a gerzh
war-rask ermaez eus korf e vamm, evit aozañ dimp ul lec'h ma chomimp
ennañ. Gant levenez eta lidomp an deiz gouel-mañ, en ur c'hoantaat
feal an deiz gouel peurbadel, dre an Hini peurbadel a zo bet ganet
dimp en amzer, Jezuz Krist hon Aotrou, a vev hag a ren a gantvedoù da
gantvedoù. Amen.

Genver 1948 .

Prezegenn St Kostas diwarbenn ar peoc'h & an unvaniezh

Lennet hon eus en Aviel, breudeur karet, penaos pa oa ar Salver, hon Aotrou, e tostaat d'e Basion ha pa oa krog da ziskuliañ d'e ziskibion e dremen eus ar bed-mañ d'e Dad, e kemennas dezo e touez al lavarou all a oa ouz o lezel d'e gumpagnuned, da gaout sonj anezañ, kement-mañ dreist-holl : mad ar peoc'h hag an unvaniezh, evel donezon ispisial eus e berz ha pourvez dezo. Lavarout a ra : " Va feoc'h a roan deoc'h, va feoc'h a lezan deoc'h " (Matt 14), evel a lavarfe : " Er peoc'h em eus lezet ac'hanoc'h, er peoc'h e kavin ac'hanoc'h endro. O vont kuit e felle dezañ reiñ pezh a c'hoantae kaout gant pep hini pa zeufe adarre. Hen reiñ a reas d'e dud da herez, o prometin pep donezon, gopr ha lere d'ar re a vevfe er peoc'h. Mar fell disp eta, breudeur, bezañ hêred d'ar C'hrist, e tleomp bezañ en e beoc'h ha chom ennañ. Rak evel a'hooc'h eus klevet, er peoc'h eo an hini en deus ar C'hrist roet disp : gourc'hemennet en deus disp mirout en e yac'h, ha disi, englev ar garantez .

En ul lac'h all e tiskouez en un doare eston pesourt kaerderioù a zo d'ar peoc'h-se, pa lavar : " Evurus an dud a beoc'h, rak anvet e vint mibion Doue (Mathe V) ar deo gwir e krog da vezañ anvet gant Doue an hini en deus staget da vezañ den a beoc'h, er c'hoantrol an hini ne fell ket dezañ karout ar peoc'h, a nac'h ivez bezañ anvet gant Doue. Ne fell ket dezañ kaout Doue da dad an hini a zispriz ar peoc'h. Ret eo eta d'ar re a zo mibion Doue bezañ peoc'hus, deus a galon, eun a lavar, liammet gant kengarantez, kenstrollet hag unvanet dalc'haet a ene.

Ret ar peoc'h-se, n'eo ket gant an dud fallakr hag a gav peoc'h kenetrezo en e fec'hedoù o-unan, a dleomp mirout anezañ, ~~xxxxxxx~~ hogen gant ar re vat, gant ar re a zalc'h da c'hoare'hemennoù Doue. Peoc'h ar C'hrist a dalvez evit ar siltidigez peurbadus, peoc'h en diaoul a gas d'an engoll diziwez. Ar peoc'h gant ar re vat, ret ar brezel ouz an drouk -c'hoantegez a dleomp ren bepred; ha drougeberoù an dud fallakr a dleomp kaout kasoni outo. Marvat an dud o-unan, daoust dezo bezañ fall, e tleomp karout anezo, dre laz int krouadurioù Doue. Ret ar peoc'h hag a zo en dud vat eo an hini a genstroll an nesañ en ur kengarantez a vreudeur. Ar peoc'h eo an hini a c'hoare da c'hoar, dreist kement all, Spered Doue. Ar peoc'h eo namenn ar garantez ; ar peoc'h eo sin ar santelez, na lavar en Aotrou dre an diouganer : " Karit ar peoc'h hag ar wirionez " (Zakaria). Ar peoc'h eo yec'hed ar bobl, glour ar beleg, levenez ar vro, son an enebourion pe velus pe zivelus. Gant hon holl nerz, breudeur, miremp ar peoc'h, rak an hini a chom er peoc'h santel, an hini a vev en kevredigez sent Doue, a chom atav en Aotrou .

Labour ar beleg eo kelenn d'ar bobl gant peoc'h, petra 'dle ober, ha dever ar bobl, selaou gant izelegez kentelioù ar beleg. Kement ne dleer ket ober, eo karg ar pastor diwall na vefe graet; dever ar bobl eo sentiñ da chom hep hep ober. Ra glanko eta pennoù an iliz hag ar re a zo dindan o suj a ront e pep tra kenetrezo, er feiz hag er garantez, liam an unvaniezh : rak hep ar peoc'h-se ne vo ket renevet gant Doue na pedenn ar beleg, na prof ar bobl. Mar fell disp bezañ selaouet buan gant Doue ha gwelout hon donezonoù degemeret a-galon gantañ, chomomp er peoc'h. Diwar-benn-se, ar wirionez hoc'h-unan he

deus teurvezet hor c'henteliad : " Mar degarez, esazi, da brof d'an
Aoter, ha mar kounnez eno ez eus un dra bennak gant da vreur a-cnep
dit, lez eno da brof dirak an aoter, ha kae da gentañ d'ober peoc'h
gant da vreur ; ha neuze e c'helli dont endro da ginnig da brof "(Maze
V). Doue a c'hoanta hon unvaniez hag hon emglev, sed ar peñ a ziskouez
hor Salver e-unan en Aviel o komz d'e Dad evel-henn : "Tad, emezañ, e,
santel, mir ez ano ar re-se ac'ha eus roet dan, ra vezint unar eveldomp"
(Yann XVII). Ac'han o e lavar ivez an Abostol : "Hoc'h aspedu a ran,
breudeur, da gaout holl un hevelep furnez hag un hevelep lavar "(Kor.
I, 10). Ha c'hoaz e lavar : " Ha vo ket kenetrezoec'h na gwall-godenn
na rendael ; ra vo skarzet eus ho touez, pep c'hwervder, buaneged,
taeropi, trouz, drouk-komz." (af. IV, 31). En hevelep doare en un
arroudenn all : " En ea c'houzenvit gant kerantez, kias'it mirout
unvaniez ar Spered e kevre ar peoc'h. N'eus neset ur c'horf hag ur
spered, evel nan hoc'h bet galvet neset d'un hevelep goanag." (af. IV, 3-
4) .

An unvaniez-se a-ene a-vee gwechall anezi en anzer an Abostol. Pobl
nevez ar Gredourion pa vire gourc'hemennoù an Aotroù, a chome er
gengarantez; prouenn eno kement-se a zegas disp ar skritur : "Angroez
ar re o devoa kredet, a veve en ur galon, en ur spered." (Obar. II) Ha
c'hoaz e lavar : "Kendero'hel a raent holl da bediñ en ur galon, gant
ar gwragez, gant Mari, an hini a oa bet sant Jezus, ha gant e vroadour"
(Obar. I). Setu perak e oa efedus o fedennoù, setu perak e c'hellent
goulenn gant fiziañs petra bennak a venent kacout digant trugarez
Doue.

Set en hon touez an unvaniez-se a zo ast war wanaat, evel m'eo digres
ket ledander hon obererezh. D'ar c'houz-se e werzent o sioz, hag o
sevel dezo o-unan teñzorioù en neñv; e tigasant ar priz anezo d'an
ebestel d'e rannañ en implij ar beorien. Set breoù ne roomp ket zoken
an dekvedenn eus hor zadoù. Ha pa ro an Aotroù gourc'hemenn da werzañ,
e klaskomp kentoc'h prenañ hag amplediñ. Ev else en hon touez, eo
digresket kreñvder ar feiz, evelse eo bet gwanaet nerz ar gredourion.
Ha pa sell an Aotroù ouz hon amzerioù e lavar en e Aviel : "Hab an
den pa zeuio, daoust hag e kavo ar feiz war an douar ? " (Lukaz 16)
Dindan hon daplagañ e welomp c'hoarvezet peñ en deus diouganet. Ar
feiz a zo doujañs Doue, lezenn ar reizder, kerantez, oberoù-sant. Met
n'eus den o sonjal gant aon en da-zont. N'eus den o sellout ouz deiz
konnar an Aotroù, ouz ar c'hastiz a zeuio war an dud difeiz, ouz ar
poanioù peurbadus divizet d'ar re 'zo bet treitourion d'ar feiz. Sur
en dije aon hor spered mar kredfe, set ar pa ne gred ket, n'en deus ket
aon : sur na kredfe, e tivallfe : ha mar diwallfe, en ea zivallfe.

En en vroadomp eta, breudeur karet-neurbet, kement ha na c'hellomp
ha goude terriñ kousked an digasted koz, beilhomp da virout ha da gas
da benn gourc'hemennoù an Aotroù .

En en stummomp hervez m'en deus gourc'hemennet disp, o lavarout :
"Bezit gourizet ho targreiz, gant gouleier en ho torn, hag henvel ouz
tud o c'hortoz na tistroio o mestr eus an eured; evit digeriñ dezañ
discutu pa stoko. Hag eysurus ar servijerion-se a vo kavet gant o mestr
e veilhañ pa zistroio" (Luk. XII) Met eo disp bezañ gourizet, prest, evit
na vezimp kavet hualet & reuestlet pa zeuio warnomp an deiz da vont-
kuit. Ra lugerho en oberho sant hor sklerijenn, ra splanno, evit d'ar
sklerijenn-se hor bleinañ eus noz ar c'hentved-sañ betek sklerijenn ar
garantez peurbad, lec'h na vo tanvaet gant ar c'hrist, gwir oberer ar
peoc'h, ha gant e Aeled santel, peoc'h dizivez ha peurbad : donezon hon
Aotroù J.K. a vev & a ren gant an Tad & ar Spered Santel, evel Doue, e

faulterre de Dieppe. Luce.

Goude ar gear diwezñ e kome Jezuz gant e ziskibien diwar benn e zistro, hag e lavare : "Ur pennadig c'hoaz ha n'eo gwelfet mat ha c'hoaz ur pennadig hag an gwelfet endro, dre ma' an d'an zad". Diwar-benn petere distro e kome ev alse hor Salver, distro nerket da c'hoarvezout hepdale : ur pennadig c'hoaz ? Daoust hag e vafe e zistro en e gled ? E'eo ket, ar leunomp an tro-war-droioñ e velomp sklaer e ra Jezuz unan unan eus e zistro evel santelaer an aneoñ. Evitañ da vont kuit, na zilizo ket e ziskibien. Has a ruzio dese e spered, ha dre e spered e ve an e vo ganto, e reññ dese norz, gallou sklerijenn ; en deiz-se e ve laoen-barr kalon an abestel.

Set kement gwech ma kome Jezuz eus e zistro, n'eo ket hepred kennebout all e zonedigez evel santelaer a dleomp kompren. Feurlies eo e zistro evel barnet a zo kaoz anezañ. Anan gwelomp testoc'h an traoñ.

Aes eo c'hoaz ar frazennoñ ma tiougan Jezuz eus e zonedigez da fin ar bed evit ar varn diwezñ. Anavezout a rit ar arrouden-se eus sant Izae (XXX, 39-42), a leunomp da aviel er sul diwezñ goude ar Pentekost. "Raktal goude an devoioñ deomp-se e tevalajo an heol, na reio sui el lez he sklerijenn, e kouese ar stered eus ar neñv hag e vo stroes e galloudezoñ an neñvoñ. Kouese ec'h an eo ziskoueze an neñv arouez ab an den, hag holl veuriedoñ an doner a laosko gouelvanioñ, ha gwelout a raist ab an den e tent war gorbrennoñ an neñv, leun a c'halloud hag a veurded. Ha kao a raio e Aeled gant an troc'hil bras hag e tastuzint e ziskibien (eloc) eus ar pevar avl, eus an eil penn d'egile d'an eabl". Anan eo e komz unan ar Salver eus e eil-donedigez da fin an gzerioñ. Set gement a rit ivez n'eo ket ken sklaer ar penn kentañ eus ar penved. Rak n'eus ket an hepred en diougan hor Salver eus e zistro evit ar varn diwezñ, set da gentañ e komz eus an hekinadurioñ hag an trubuilhoñ e devo e ziskibien da c'hoarvezout a-hed ar c'hantvedoñ. Da c'houde, eus distruj Jeruzalem da c'hoarvezout hepdale ; erfin eus ar varn diwezñ da glozañ displegadurez an Istor. Gwelit testonn Sant Lukas (XXI, 5-37) hag a zo sklaeroc'h (trubuilhoñ a-hed an Istor, arack an eil distruj hag egile, 5-19 ; distruj Jeruzalem 20-24 ; anzervez ar pobloñ, 24 ; distruj ar bed, 25-32). Ar gouvezomp eta e teuo hepdale fin ar bed Judev, na he vo ket tremenet ar renziad-tud a vev en anker hor Salver ken na vo deust, n'ouzomp ket avat pegouiz e teuo fin ar bed holl, rak etre distruj Jeruzalem ha distruj an doner, e vo "anzervez ar pobloñ" (Lukas XXI, 24) ma vo prezeget an Aviel dre an doner a-bez evit silvidigez ar Reganed.

Set taolomp evez eus lavaroñ hor Salver da c'hoarvezout e zougenn : "He dremeno ket ar renziad-tud-señ ma c'hoarvezo an holl draoc'h-se" An holl draoc'h-se ? Penaos ? Annez e penaos gwelout e tle bezañ prezeget an Aviel dre ar bed holl, e tle padout anzervez ar Reganed, rak trubuilhoñ e-leiz a vo, ha "ganto eo re ket dicoustu an diwez". (Lukas XXI, 9) Penaos kouese e c'hellfe lavareñ Jezuz e c'hoarvezo an holl draoc'h-se arack da dud ar renziad-tud gervel ? Distroomp d'an Avieloñ. Gwelomp testoc'h. Daoust ha n'eo ket e soñj hor Salver lakeñ fin Jeruzalem kenver ha kenver gant fin ar bed ? Distruj ar bed Judev a zo ur rakakoudeñ da distruj ar

hollved. Trubuilhoù heñvel a vo an eil degemer hag egile: heakinadurioù, fals-profeted, gwall-our a-daol-trum. En un hevelep selladenn e wel Jezuz an eil darvoud hag egile; hag er ster-se e c'hell lavarout ne digeno ket ar renziad-mañ ken na vo c'hoarvezet an holl draoù, ken na vo c'hoarvezet diskar ar Judevyez e gwirionez. ha fin ar bed en he skeudenn. An ebastel en e gouleñn e devo ivez kemesket an traoù : "Lavar dimp pegouls e vo se, pa ne chomo ket eñañ maon war vaen, peseurt sin a vo gant da zonedigez (parousia), ha gant fin ar bed ?" (Mathe XXIV, 3). E-lec'h lavarout dezo : "Nann. "eo ket se : fin Jeruzalem ha fin ar bed n'o deus liam ebet kenetrezo", e lavar : " Ya, un hevelep mister eo an eil darvoud hag egile : mister va eil-donedigez".

Met deomp pelloc'h. Hep war ebet, gant kastiz Jeruzalem, n'eo ket hepken gwallurioù fin ar bed a vo skeudennet ha diouganet, met war un dro kement kastiz a gouezo war gein ar pobloù a-hed an istor an abeg d'e fec'hedoù. Diougan hon Salver a stag e kement heakinerez evit an iliz, brezelioù, revoulzioù, hag an ankezioù-se a seblant talvezout n'eo ket hepken evit anezher diatroj Jeruzalem hag anezher fin ar bed, met evit an istor a-bez (Mathe XXIV, 2-14) Lukas, XXI, 5-19), en deare sa 'n en ziarant diougan hor Salver etre teir ledenn : 1° trubuilhoù a-hed an istor, a-vremañ betek ar fin, 2° fin ar bed Judev, 3° fin ar bed.

Lavarout a refot marteze, Evit peñ a sell ouz istor ar bed, ne eo ket ezom diouganañ trubuilhoù, brezelioù hag al. A vizekuz eo eus bet anezho er bed. Ha n'eo ket anezho e vo anezho betek ar fin. Ho, ezom e oa eus an diougan. Hag ar brouenn eus an ezom-se eo pa welomp bremañ an den o krediñ e c'hell ar skiant trec'hid war ar gernez, ar c'hleñved, he zoken ar brezel. En diougan hor Salver peñ a zo dreist-holl da deurel evez outañ eo kement-mañ. An trubuilhoù-se a-hed an istor a zo kemesket dimp evel kastizadurioù war gein ar pobloù, en abeg dezo chom hep degemer ar wirionez. "Arak d'ar brezelioù, d'ar besennoù, d'ar gernez dont, eus Jezuz, e devo kroget an dud enec'h, d'ho sachañ dirak ar sinagogennoù, ar rouezen" (ant Lukas, XXI, 12). Arak d'ar brezelioù dont e vo evelse hag en abeg da se e vo brezelioù. Evel n'eo bet dispennet Jeruzalem en abeg dezi bezañ distac'het ar C'hrist ha werzeriet e ziskibion, evelse ivez e vo skost ouz ar pobloù a raio kement all. Istor ar bed a-bez a zo da welout dindan sklerijenn ar Parousia. Gwir a zo gant an dud a-vremañ pa lavaront ne diefe ken ar brezelioù bezañ, pa lavaront ye diefe ken an den trec'hid war ar c'hleñved, ar gernez, ha tra. Heñ ober a rafe sur, na vije an den o sentiñ ouz ar C'hrist. Hogen pa ne zouj ket Roue ar pecc'h, ne c'hell ar pecc'h bezañ. Hoarvat ne welomp ket awalc'h istor ar bed evelse. Ne gredomp ket awalc'h ne c'hoarvezet netra nemet gant aotre ar C'hrist Roue, ne gredomp ket awalc'h e lez an dezoù ar re fallagr da vont nemet evit tennañ ouz eus e fallagriez : " Ne vo ket kollet ar vleyenn eus ho penn, eus Jezuz (Lukas, XXI, 18). A-hed an istor eñañ ar C'hrist e ren hag e tiskonez e c'halloud. An ebastel a c'houlenne : Pegouls e toufet da varn an dud na da ziskonez ho kled endro ?- A-hed an istor e teuin, a respont hor Salver, a-dal bremañ betek ar fin.

... euzoc'h a ze c'hoaz en diougaz-se. N'eo ket hepken barn ar pobloù gant ar C'hrist a-hed an Istor, met ivez barn pep den a ze emañ. Sklaer eo dija ar sonj-se e Sant Lukas, rak echuiñ a ra e bennad gant kuzulioù hor Salver diwar-benn an teurel evit: "Diwallit na ve ponnereet ho k-lonoù gant ar vuhez-direll... ha na zeufe an deiz-se warnoc'h a-daol-trum". Met e Sant Iaze eo anatec'h c'hoaz liam a zo etre fin ar Judevieg, fin ar bed, ha fin pep den; un hevelep mister a warnerez eo. Rak goude taoleun distruj Jeruzalem, ha trompilhoù ar varn diwezhañ, e teu parabolennoù diwar-benn ar maro ha barn an dud a-unanoù. Ar maro e kenezhañ a-daol-trum war pep den a ze evit pep den eil-donedig an Aotrou: "Bezit preet eta, rak dent a raio heb an den d'an eur na sonjit ket" (Iaze XXIV, 44). Parabolenn an dek gwerc'hez: "E-pad maz acht da bremañ, e togouezas ar pried ... Beilhit eta, pa n'ouzoc'h nag an deiz nag an eur". Parabolenn an talantou: an Aotrou hag a zo aet kuit a zistro da c'houlenn kont digant pep hini.

Goulenn kont ha kastizañ bepred? N'eo ket se. Evit peure'homp-pred an eil-donedigez eo ret c'hoaz teurel pled euz kement-mañ. Dent a ra en dro hor Salver, mearvat evit kastizañ ar re fallakr, met war un dro evit dieubiñ ar re vat. Tieubidigez ar re vat gant ar barnier a zo tra splann. Disrannañ a raio an danvadodez an diouz ar bono'hed, kas a raio kuit ar pell diouz an ed, ma vo skeot tan ar plouz-se, met ar greun a vo savet en e solier. Distrobet e vo ar re vat ha roet e gopr dezé. Sonj ar Parousia a zo stag euz sonj an neñv. Ar re goz hen kompren da vat, hag el lidererz a vir an oferennoù kusun ar Sent, merkoù sklaer-mourbe euz ur ~~seurt~~ speredegez. An evitioù a lennomp da ganañ trec'h ar Sent hag e glear en neñvoù a zo ganto holl sonj euz an eil-donedigez. En e zenez e Raveop ar pennadoù-se euz Sant Iaze hon euz dioustu tennet hon ovez oute: parabolenn an talantou, hini ar servijerion e veilhañ, ha-valadenn an dek gwerc'hez.. Mar befe goulennet digant hon doktored a-vrezañ evel un oferenn en/onor ur Sent, n'euz hini a sonje kement un destenn diwar-benn ar Parousia. Se e zikouez end-eeun hon euz kollet ar sonj gwiri euz ar mister-se. Hogen ar gristenion gantañ e oa ur wirionez evit goulenn digant an Tad: "Hon dieubit euz an droug" hag e klevet en e c'halon kenez hor Salver e lavar/ut: "Pa stago an traoù-se da c'hearvezout, savit en ho sav, ha lakait sonn ho penn, rak tost e vo ho tieubidigez" (Luk. XXI, 28) Ho tieubidigez Ar C'hrist barnier eo an hini a ro silvidigez ~~staxxi~~ d' dud, an hini a zo ganto ar stearn d'e harpañ, an hini a gurunenn anezo da eur ar maro.

Diwar ar pezh hon euz gwelet betek-honn, e c'hellomp dastum kement-mañ: Donedigez ar Salver evel varner, n'eo ket hepken un dra da zont, met un dra xxx a zo kreg pell'zo, a gendalc'h dindan hon droula ad, hag a ve betek ar fin, pe gentoc'h hep diwez. A-dal e Basion, a-hed an Istor, emañ Jezuz o tont en dro bezout badez e xxx darvoudoù ar bed; evit gwir ar ger gresianek "Parousia" hag a servij evit envel an eil-donedigez e dalv da gantañ: "Bezabs". A-hed an Istor emañ o tont da reiñ

da bep hini hervez e labour, Kastiz d'ar re fell, evurusted d'ar
re vat. War an dachenn douarel zoken en em ziskouez ar C'hrist o
reiñ gopr d'ar pobloù hervez e labour pe a-du pe a-enep ar feiz.
Ma a zo mestr war displegerez an amzerioù, mestr war pep tra. Ha
mar deu trubuilhoù war e ziskibion eo gant e aotre, ma ve aprozot
e sent ; se'zo pasianted ar re vat .

War señjomp evel-se, n'eus ken diocasant da gompren kozz hor
Salver da Gaifaz : "A-vremañ e welfot 'ab an den azezet en tu dehoù
d'an Holl-c'halloudeg, hag e tont war goabrennoù an neñv " (Mathe
XXVI, 64) . A-vremañ daou dra : Jezuz evel Roue, dindan ar skeudenn-
mañ, "azezet en tu dehoù d'an Holl-c'halloudeg" ; met a-vremañ ivez
"e tont war goabrennoù an neñv " skeudenn ar barnar en e sav.
Kement-se holl, a vremañ . (1)

N'eus ket da souezin mar en em ziskouez Jezuz war un dro a-zehoù
d'an Tad, ha war sav e tont war goabrennoù an neñv. Ar skeudennoù
a zo skeudennoù. Ar pezh a zo a-bouez eo talvouddegez ar sin. Ha
dindan an dieu arouez eo galloud hor Salver da ren, hag e c'halloud
da varn a zo diskouezet dimp. N'eus kontroliez ebet pa lavaromp
gant ar Grede, emañ Jezuz azezet a-zehoù d'an Tad ma teube ac'hano
da varn ar re vev hag ar re vare, hag a-hend-all pa ziskleir Sant
Stefan d'ar Sanedrin : "Gwelout a ras ar C'hrist en e sav a-zehoù
d'an Tad " . Ar C'hrist e teurel ouzoc'h hag an barn distial d'ar
mare, setañ a varnedigez wirion ha galloudus .

Evit ar gristenion gentañ, evel ma welomp, ne oa diocasant
ebet en treoù-se. Evito e oa Jezuz, ar Roue divrall ha didrubuilh,
e perc'henniez e glod, hag ar barnar e tont a-bed ar c'hantvedoù
da c'houlenn kont ha da zieubiñ e dud. Gwelout a reomp diwar-se ne
diseomp ket reizañ gant menozioù re striz, ar pezh a lennomp
diwar-benn gortez ar gristenion gentañ da eil-donedigez hor Salver,
evel pa vije bet gante señj eus fin ar bed hepken. Riskl a zo da
deurel warno ar pezh ven eo nemet hon deare-mouzañ-ni. Ar menoz e
deves eus ar Karousia n'eo ket en hini a raomp peurliesañ war e
c'hont. Komprenet e devoa lavaroù hor Salver, ha ne zisrannet ket
eil-donedigezioù Jezuz an eil dieuz eben, pe evit kastizañ ar
pobloù e vije, pe evit reiñ da bep hini hervez e eberoù, pe evit
barn da fin ar bed an holl dud. Rak krog eo dija pep tra, ha ne vo
ar vare diwezañ nemet an diskleridigez eus ar pezh a gendalc'h da
c'hoarvezout a-bed ar c'hantvedoù.

Evit echuiñ adlennoomp an Diskuliadur. Rak en hini a dlee
chon goude an ebetell all hervez diougan ar C'hrist, da welout
en distruj Jeruzalem eil-donedigez ar C'hrist ha barn ar Judevion,
hennet eo a dlee bezañ ivez taolennet ar C'hrist evel Roue an neñv,
rener an amzerioù ha barnar ar pobloù. Pez a dremen e kouzoù an

(1) Evit kompren gwelloc'h kouzoù hor Salver da skeudenniñ e
c'halloud a varner, sell. en Testamant Koz, Daniel VII, 13, Tud ar
Sanedrin e deus komprenet dioustu .

Diakuliadur eo avel bras ar Barousia, hervez ar soñj ledan hon eus klasket anataat. Ar C'hrist e serrin pe e tigerin dorioù an ifern. An heskinadurioù ret evit trec'h an dibabidi. Ar c'hastizoù e tent war ar pobloù evel kannadoù a-berz Doue. Ar C'hrist e c'hoprañ e zibabidi, e tieubiñ anez, hag ar re-zeñ e c'hervel e Salver gant pep fiziañs. Ar C'hrist trec'hour ha barnar, setu-ñ e-dal ar pennad kentañ : "Hag e vezañ distroet e welis seiz kantolor aour, hag e kreiz-tre ar c'hantolorioù, unan heñvel ouz xab ab den, gwisket gantañ ur vroz hir, hag ur gouriz aour en dro d'e vronnid. E benn hag e vlev a oa kann evel gloan gwenn-keñ, evel ere'h ; e zaoulagad evel flam-tan ; e dreid heñvel ouz aren entanet er forn ; hag e vouez evel gouez an doureier bras. En e zorn dehoù e tene ur c'hleze lema diouzremek (lema a zao du), hag e fas xxix heñvel ouz an heol e parañ en e nerz. Pa 'z e welis e koueziz e-harz e dreid evel mero, hag e lakaas e zorn dehoù warnon e lavarout : "Na spont ket, eo eo ar c'hentañ hag an diwezañ, hag an hini bev ; hag e voen mero ha setu naz e bev evit kantvedoù ar c'hantvedoù ; hag en dalc'h ovan" alc'hwezioù ar mero hag an ifern " (Disk . 1, 2-18) .

Gwelomp displegeres an Ister dindan ar sklerijenn-se. An heskinadurioù ouz an iliz, an disivoudoù, an trubuilhoù a bep seurt, sellomp outo dispont e c'houzout e tenn an Tad e vad diuto. Setu an impalaerien dizoue e kouezañ an eil war lere'h egile, an enep-kristed, ar fals-kristed e vont d'an traon an eil war lere'h egile ; hag an iliz bet diougant ganto he rivin, e kenderc'hel da vont, pa ne chom netra pe dost diwarno-int. Daoust ha ne dije ket se lakaat ennomp levenez trec'h. Hor bezet fiziañs. N'ho pet ket aon, tropell bihan, rak deoc'h-c'hwi en deus tourvezet an Tad reiñ ar Rouantelezh .

Gwelomp dindan ar sklerijenn-se lavaroù ar Werc'hez Vari er Salette, e Fatima. War hor bijs komprenet menoz ar Barousia en Testamant nevez ne vijomp ket souezet pa gemenn diop kastizadurioù garo, brazelioù kriz, kernez, war ar pobloù bahezet, pa ziougan n'helle ken dere'hel ouz bras'h he ab da skeiñ war kendalc'hont da bec'hif. N'eus eno netra nevez, nemet soarvat hor boe ankoumet.

Bi avet, bevoomp e soñj ar Barousia, n'eo ket evit krenañ, set evit adsevel hor penn ha kacut epi, e lakaat war hor muzelloù kan-digor sulioù diwezañ ar bloavez kristen, ar c'han-ee a ze klozadur da ister ar bed hag Introit ar bed nevez : "Komzoù an Aotroù : va soñjoù-me a ze soñjoù a heoc'h, n'eo ket a c'hlae'har. Va fedin e refot ha ne ho selaeoc'h, hag ho tegas a rin endro eus a bep lec'h, c'hwi hag a oa prizoniet. - Ha, Aotroù, benniget hoc'h eus ho touar, distroet hoc'h eus tiegez Jakob eus an harlu".

